

ŚRÓD MIE SCIE

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA WŁOCŁAWEK NA LATA 2018-2028

Przygotowanie:
Wydział Rozwoju Miasta
przy współpracy z
Wydziałem Urbanistyki
i Architektury
oraz innymi Wydziałami
Urzędu Miasta Włocławek

z udziałem
interesariuszy rewitalizacji

Maj 2018r.

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	4
3.	Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami.....	15
4.	Delimitacja obszaru zdegradowanego gminy.....	21
4.1.	Metodologia.....	22
4.2.	Analiza i wizualizacja wskaźników społecznych.....	25
4.3.	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych - podsumowanie.....	45
4.4.	Analiza i wizualizacja wskaźników innych niż społeczne.....	49
4.5.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	62
5.	Delimitacja obszaru rewitalizacji gminy.....	66
6.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	81
7.	Wizja obszaru rewitalizacji.....	105
8.	Cele rewitalizacji oraz kierunki działań.....	112
9.	Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	125
9.1.	Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	125
9.2.	Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	125
9.3.	Kierunki zmian w przestrzeni obszaru.....	125
10.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	126
11.	Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji.....	133
12.	Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	139
13.	System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	149
14.	Ocena wdrażania programu.....	160
14.1.	System monitorowania.....	160
14.2.	System oceny.....	167
14.3.	System wprowadzania niezbędnych zmian w dokumentach.....	168
15.	Wnioski do ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.....	169
16.	Załączniki.....	170

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018 – 2028 przygotowano w ramach projektu pn.: „Śródmieście na drodze do zmian – opracowanie narzędzi aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców centrum Włocławka” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 w konkursie dotacji pn.: „Modelowa Rewitalizacja Miast”, dotyczącym wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w zakresie opracowywania programów rewitalizacji i modelowych działań rewitalizacyjnych.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Fundusz Spójności

1. Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018-2028 został przygotowany w zgodności z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji oraz *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014—2020*.

Uchwałą z dnia 27 marca 2017 roku został wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie miasta Włocławek wskazując obszar skoncentrowany terytorialnie znajdujący się w najtrudniejszej sytuacji społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. W oparciu o ww. Uchwałę Rada Miasta Włocławek w dniu 24 kwietnia 2017 roku przyjęła Uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek, będącego kompleksowym zestawieniem działań rewitalizacyjnych na rzecz Śródmieścia.

Uproszczona diagnoza gminy, z uwagi na dostępność danych na poziomie miasta oraz możliwość wskazania trendów zjawisk charakterystycznych dla niego, opiera się na danych zaczerpniętych z Głównego Urzędu Statystycznego. W trakcie prac diagnostycznych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, a następnie w szczegółowej analizie obszaru rewitalizacji, mając na uwadze potrzebę dogłębnego zbadania zjawisk korzystano z danych z własnego zasobu oraz udostępnianych przez właściwe merytorycznie jednostki, w tym m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Komendę Miejską Policji, Straż Miejską. Wykonany został również szereg badań własnych, w tym wywiadów z mieszkańcami. W celu dokonania rzetelnej i szczegółowej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz diagnozy obszaru rewitalizacji posłużono się programem informatycznym agregującym dane oraz wizualizującym natężenie przestrzenne zjawisk. W trakcie prac zostały zauważone rozbieżności w wartościach wskaźników dla poszczególnych zjawisk wynikające z ogólności danych prezentowanych w GUS, a szczegółowymi analizami zjawisk po adresie ich występowania dokonanymi na potrzeby delimitacji oraz szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018-2028 został przygotowany na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji oraz potrzeb lokalnej społeczności i pożądanego kierunku jego rozwoju. Stanowi on efekt ponad dwuletniej pracy oraz zaangażowania interesariuszy rewitalizacji, w tym szczególnie mieszkańców Włocławka, przedstawicieli instytucji, wydziałów Urzędu Miasta Włocławek oraz Radnych Rady Miasta Włocławek w formie wielogodzinnych konstruktywnych spotkań, warsztatów, dyskusji, wywiadów, spacerów po obszarze rewitalizacji, a także społecznej działalności kawiarni obywatelskiej *Śródmieście Cafe*, które ukierunkowały autorów *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek* do przygotowania dokumentu wskazującego pożądane/oczekiwane zmiany w obszarze rewitalizacji osadzone w realnej rzeczywistości. GPR zakłada realizację w sposób kompleksowy działań służących lokalnej społeczności, zmierzających do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Przewidziane do realizacji przedsięwzięcia zostały wypracowane przez interesariuszy rewitalizacji, w trakcie procesu partycypacyjnego planowania GPR-u. Składają się z szeregu działań społecznych uzupełnionych projektami infrastrukturalnymi, które są wzajemnie komplementarne i zmierzają do osiągnięcia założonych celów rewitalizacji.

GPR zredagowali pracownicy Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Włocławek przy wsparciu dr Barbary Moraczewskiej, Pełnomocnika Prezydenta ds. rewitalizacji, przy ścisłej współpracy ze Skarbnikiem Miasta oraz Wydziałami: Urbanistyki i Architektury, Edukacji, Centrum Obsługi Inwestora, Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego, Gospodarki Miejskiej, Gospodarowania Mieniem Komunalnym, Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta, a także instytucjami: Powiatowym Urzędem Pracy, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Administracją Zasobów

Komunalnych, Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Lokalną Grupą Działania Miasta Włocławek.

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek wynika bezpośrednio ze *Strategii rozwoju miasta Włocławek 2020+* uchwalonej 7 kwietnia 2014 roku i jako program interdyscyplinarny obejmujący politykę: społeczną, przestrzenną, gospodarczą, środowiskową i infrastrukturalną jest opracowaniem ściśle powiązanych z branżowymi dokumentami strategicznymi Włocławka.

Tabela 1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji miasta Włocławek

Nazwa dokumentu	Data przyjęcia
Strategia rozwoju miasta Włocławek 2020 +	Uchwała Nr XLI/26/2014 Rady Miasta Włocławek z dnia 7 kwietnia 2014r.
Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie	Uchwała nr V Komitetu Sterującego OSI Włocławka z dnia 16 września 2015 roku
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Włocławek na lata 2016-2020	Uchwała Nr XXXI/77/2016 Rady Miasta Włocławek z dnia 23 czerwca 2016r.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Włocławek (PGN)	Uchwała Nr XII/99/2015 Rady Miasta Włocławek z dnia 26 września 2016r.
Polityka mobilności dla Miasta Włocławek do roku 2030	Uchwała Nr XIX/53/2016 Rady Miasta z dnia 30 maja 2016 r.
Lokalna Strategia Rozwoju	Przyjęta na Walnym Zebraniu Członków w dniu 24.02.2016r.
Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Włocławek na lata 2017-2021	Uchwała Nr XXVI/145/2016 Rady Miasta Włocławek z dnia 26 listopada 2016r.
Program współpracy Gminy Miasto Włocławek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Uchwała Nr XXXIV/133/2017 Rady Miasta Włocławek z dnia 24 października 2017r.

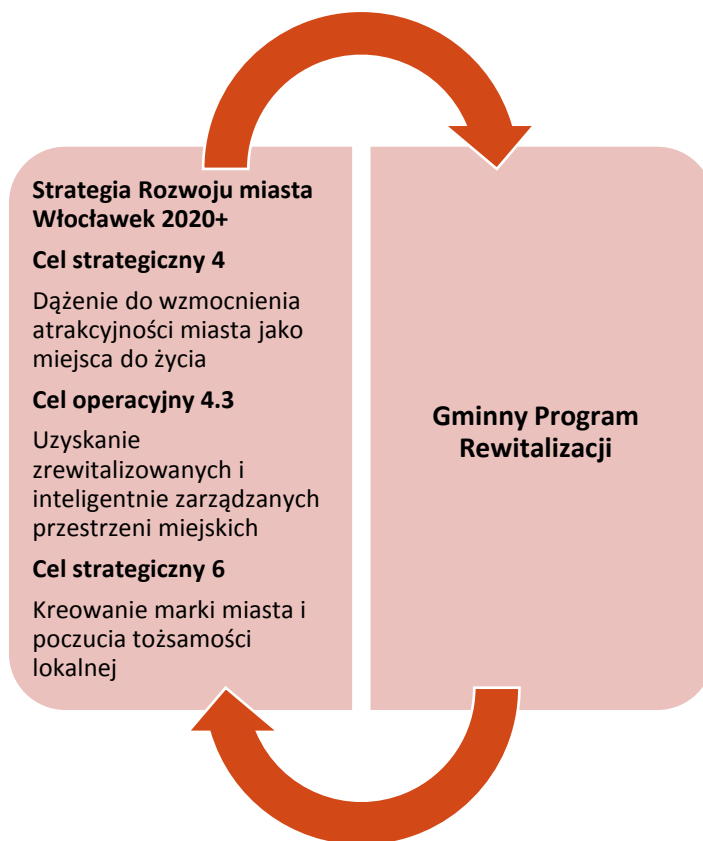
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Włocławka	Uchwała Nr 103/XI/2007 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 października 2007r.
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek	Uchwała Nr IX/73/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 9 maja 2011 r

Opracowanie własne. Urząd Miasta Włocławek.

Z uwagi na fakt, iż *Strategia rozwoju miasta Włocławek 2020+* jest spójna ze *Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+*, co wykazane zostało w dokumencie, spójność przedmiotowego GPR jest tego naturalną konsekwencją.

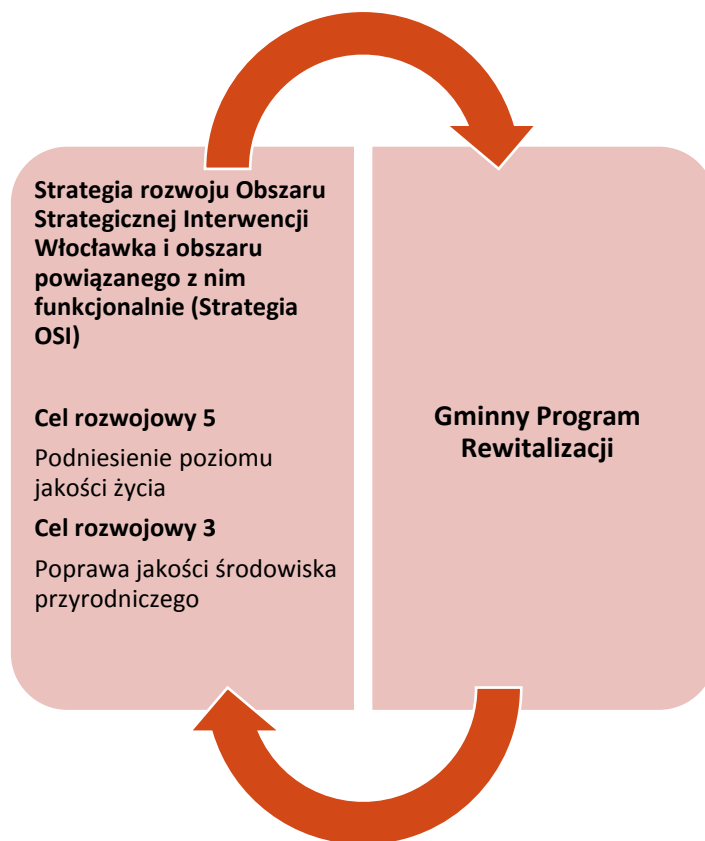
Strategia rozwoju miasta Włocławek 2020+

Strategia rozwoju miasta Włocławek 2020+ uchwalona w 2014r. sporządzona została metodą partycypacyjną na wszystkich etapach jej opracowania. Dokument identyfikuje problemy miasta oraz określa cele strategiczne, cele operacyjne i działania dla przewyciężenia problemów. Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się wprost w Cel strategiczny 4. Dążenie do wzmocnienia atrakcyjności miasta jako miejsca do życia, Cel operacyjny 4.3. Uzyskanie zrewitalizowanych i inteligentnie zarządzanych przestrzeni miejskich, przy założeniu jego osiągnięcia poprzez następujące działania: wspieranie działań zmierzających do poprawy substancji mieszkaniowej, rewitalizacja przestrzeni publicznych, aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszarów rewitalizowanych, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej, w szczególności zmierzająca do poprawy efektywności energetycznej. Ponadto, GPR wykazuje spójność z Celem strategicznym 6. Kreowanie marki miasta i poczucia tożsamości lokalnej.

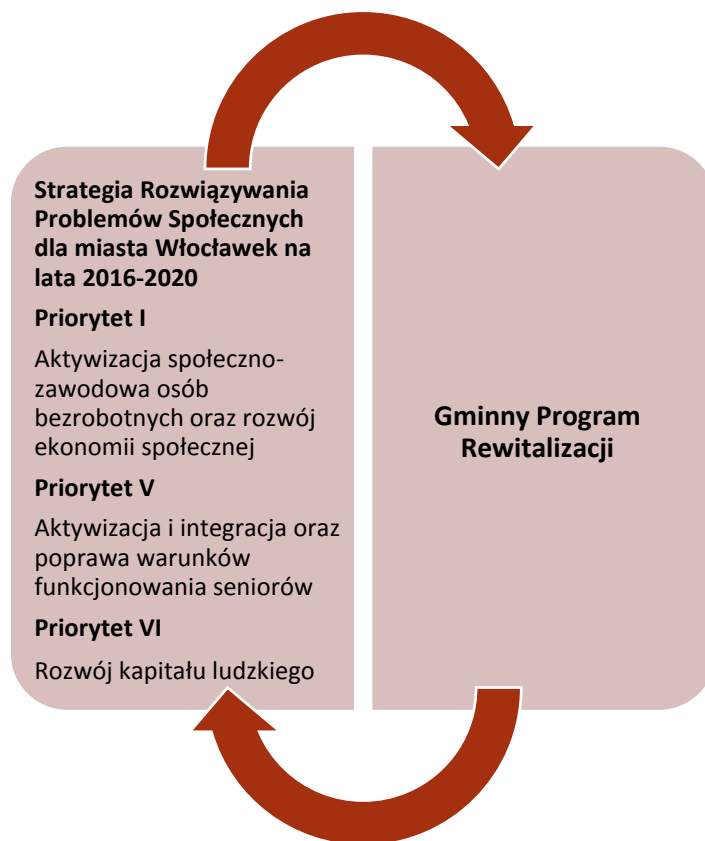
Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (Strategia OSI)

Strategia OSI jest podstawowym dokumentem umożliwiającym wdrażanie działań z zakresu polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na poziomie regionalnym przy wsparciu środkami unijnymi zgodnie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Strategia OSI określa pięć celów rozwojowych dla Włocławka, jako miasta regionalnego oraz dla obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, które odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie problemy i zakładają dalszy rozwój obszaru. GPR wpisuje się wprost w Cel rozwojowy 5. Podniesienie poziomu jakości życia, który jest realizowany poprzez priorytety inwestycyjne: poprawa jakości przestrzeni publicznej, poprawa oferty usług publicznych, ograniczenie wykluczenia społecznego. Ponadto wykazuje spójność z Celem 3. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego, który między innymi realizowany jest poprzez poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie niskich emisji.

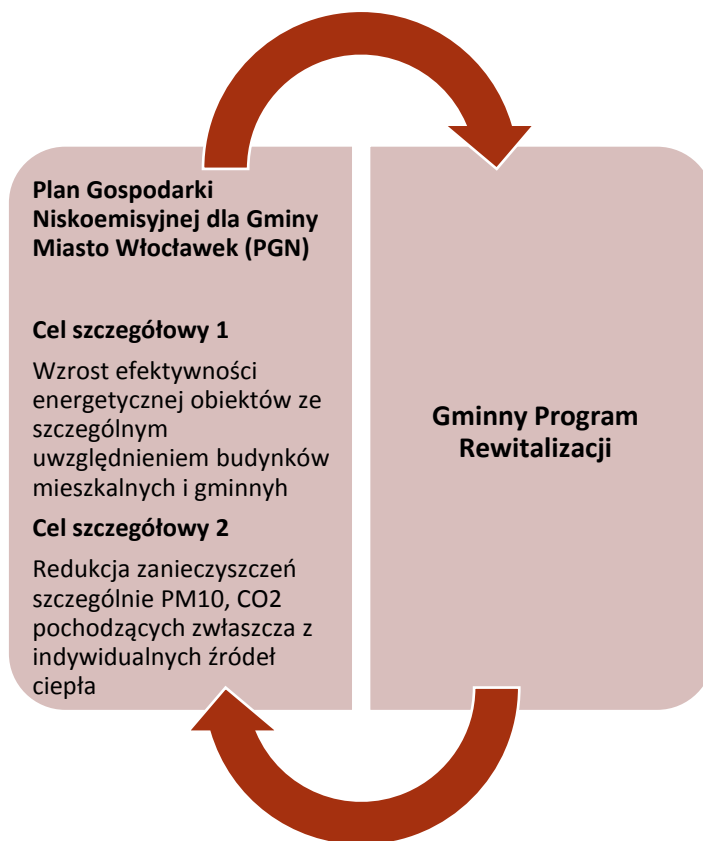
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Włocławek na lata 2016-2020

Strategia określa cele i kierunki działania (priorytety) sformułowane na podstawie diagnozy sytuacji społecznej we Włocławku, analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń poszczególnych obszarów polityki rozwiązywania problemów społecznych. Strategia obejmuje obszar całego miasta nie różnicując działań w układzie przestrzennym. Gminny Program Rewitalizacji w ramach wyznaczonych celów strategicznych oraz przyjętych dla ich realizacji przedsięwzięć jest spójny z priorytetami Strategii, szczególnie Priorytetem I - Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych oraz rozwój ekonomii społecznej, Priorytetem V – Aktywizacja i integracja oraz poprawa warunków funkcjonowania seniorów, Priorytetem VI – Rozwój kapitału ludzkiego z celem strategicznym: Wzmacnianie partycypacji członków lokalnej społeczności poprzez rozwijanie programów i działań rewitalizacyjnych.

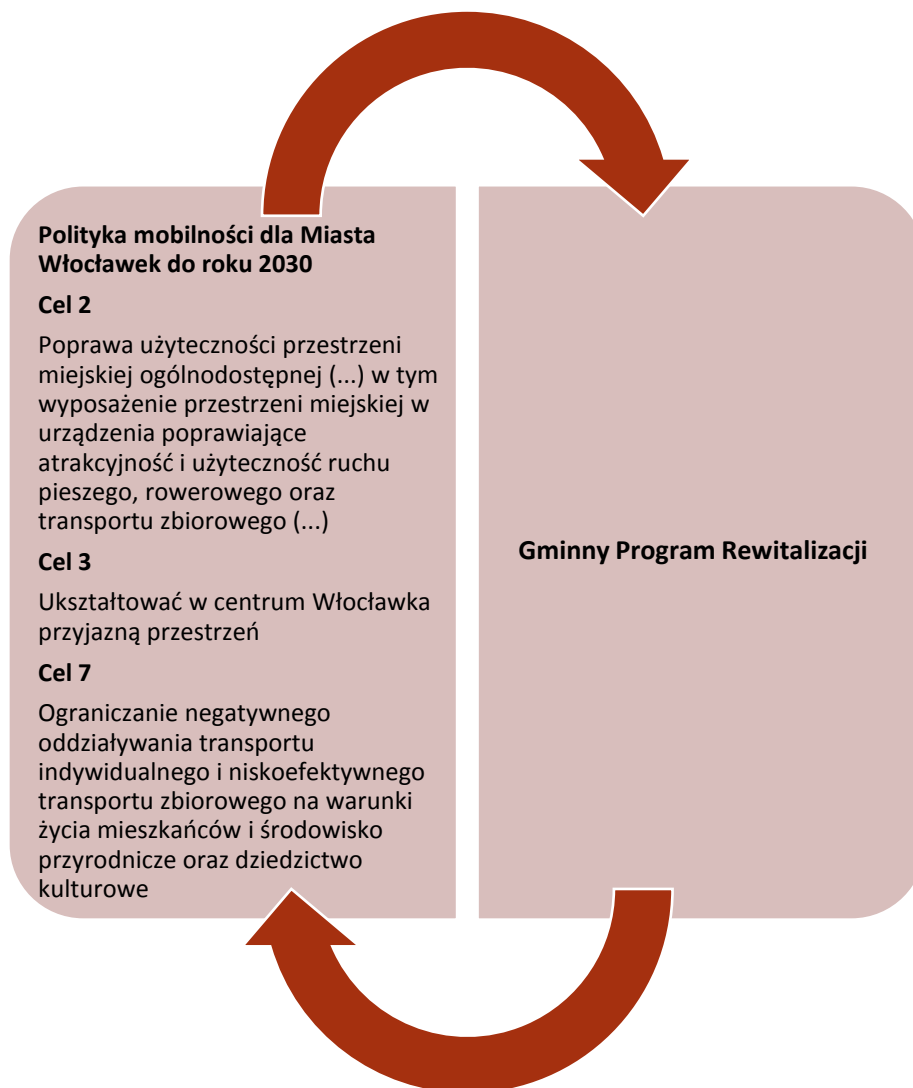
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Włocławek (PGN)

Celem strategicznym zapisanym w PGN jest „Poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie miasta Włocławek” realizowanym poprzez cele szczegółowe: Cel 1. *Wzrost efektywności energetycznej obiektów ze szczególnym uwzględnieniem budynków mieszkalnych i gminnych*, Cel 2. *Redukcja zanieczyszczeń szczególnie PM10, CO₂ pochodzących zwłaszcza z indywidualnych źródeł ciepła*. Plan działań uwzględnia założenia krajów Unii Europejskiej, które powinny dążyć do redukcji emisji w wysokości 20% poziomu z roku 1990, redukcji zużycia energii finalnej o 20% w stosunku do prognoz na 2020 rok oraz zwiększenia udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł do 20% w ogólnym zużyciu energii. Zapisane w PGN działania realizują założone cele. GPR dla realizacji założonej wizji Włocławka w 2028 roku zakłada cztery cele strategiczne, z czego Cel strategiczny 4. *Stworzyć godziwy standard techniczny* wpisuje się wprost w cele PGN.

Polityka mobilności dla Miasta Włocławek do roku 2030

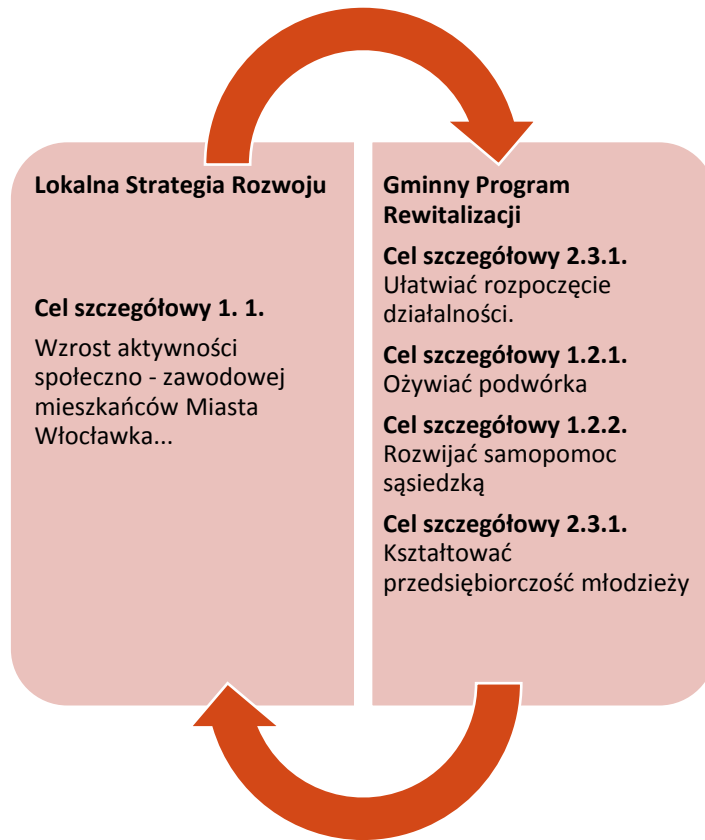
Dokument powstał w koordynacji z *Planem mobilności miejskiej miasta Włocławek* opracowanym w roku 2015 (rewizja zero). Plan mobilności zakłada dążenie do systematycznego i ciągłego wzrostu udziału podróży zmniejszających poziom zatłoczenia komunikacyjnego w ogólnej liczbie podróży w mieście oraz poprawę użyteczności przestrzeni miejskiej. W okresie do 2030 r. Plan zakłada siedem celów podstawowych z czego szczególne znaczenie dla obszaru rewitalizacji ma cel 2. *Poprawa użyteczności przestrzeni miejskiej ogólnodostępnej i uzupełnienie jej o kluczowe elementy funkcjonalne dla podniesienia efektywności transportu alternatywnego (nie samochodowego) w tym wyposażenie przestrzeni miejskiej w urządzenia poprawiające atrakcyjność i użyteczność ruchu pieszego, rowerowego oraz transportu zbiorowego wraz z zaplanowaniem i realizacją systemu koncentratorów multimodalnych, punktów dostępowych do usług współdzielonych, a także systemu parkingów mieszanych* oraz cel 7. *Ograniczanie negatywnego oddziaływania transportu indywidualnego i niskoefektywnego transportu zbiorowego na warunki życia mieszkańców i środowisko przyrodnicze oraz dziedzictwo kulturowe.* Gminny Program Rewitalizacji miasta Włocławek jest spójny w swoich założeniach z *Planem mobilności miejskiej miasta Włocławek*, szczególnie w ramach Celu 3. *Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń w ramach którego zakłada się zadbać o organizację przestrzeni, w tym opracowanie planu ruchu dla obszaru rewitalizacji powiązanego z pozostałą częścią miasta.*

Lokalna Strategia Rozwoju

W dniu 9.12.2015 r. zostało zarejestrowane w KRS stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Miasta Włocławka, które w 2016r. przyjęło do realizacji *Lokalną Strategię Rozwoju* (ostatnia aktualizacja dokumentu miała miejsce 20.12.2017r.), zwana dalej LSR. Obejmuje ona obszar całego miasta. Problemy i zjawiska negatywne wskazane w diagnozie LSR takie jak: wysokie bezrobocie, w tym długotrwałe, niski poziom przedsiębiorczości, niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców, ubóstwo i wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, niski poziom kapitału społecznego, przestępczość są zjawiskami negatywnymi, wskazanymi również w diagnozie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Jej celem ogólnym odpowiadającym na zdiagnozowane zjawiska jest „Tworzenie warunków dla włączenia społecznego oraz wsparcie mieszkańców Miasta Włocławka, objętych Lokalną Strategią Rozwoju, w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej w okresie do 31.12.2023 roku” założony do realizacji poprzez trzy cele szczegółowe i przedsięwzięcia. Realizacja LSR przewiduje wdrażanie projektów zgodnych z GPR, a dodatkowo w procedurach oceny i wyboru operacji i projektów grantowych zaplanowano możliwość uwzględnienia kryteriów, które premiować będą projekty adresowane do społeczności obszarów zdegradowanych, wskazanych w GPR.

Zgodność Lokalnej Strategii Rozwoju z Gminnymi Programem Rewitalizacji widoczna jest także na poziomie poszczególnych celów szczegółowych.

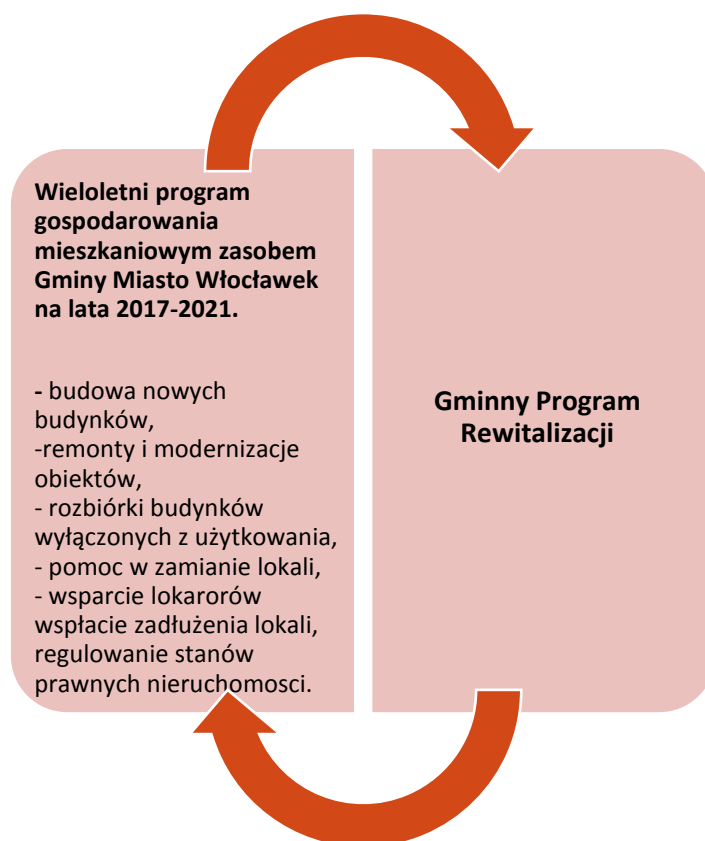

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Włocławek na lata 2017-2021. (WPGM)

Zgodnie z zapisami opracowanego w 2016 r. Programu zakłada się zwiększenie liczby lokali w Zasobie mieszkaniowym Gminy Miasto Włocławek m. in. poprzez budowę nowych budynków, w tym z pulą mieszkań na parterze bez barier architektonicznych, dla osób niepełnosprawnych. Ponadto będą kontynuowane działania zmierzające do zahamowania degradacji substancji mieszkaniowej Zasobu, przy czym priorytetowo traktowane będą remonty i modernizacje w budynkach objętych Programem rewitalizacji. Poprawa stanu technicznego budynków będzie obejmowała m.in. prowadzenie termomodernizacji obiektów będących własnością Gminy w 100% (min. 1 budynek rocznie), przy założeniu podłączania ich do sieci miejskiej c.o. (min. 2 budynki rocznie). Ponadto przewiduje się szereg innych działań mających na celu poprawę jakości infrastruktury mieszkalnej, tj. likwidację pokryć dachowych z azbestem, indywidualne opomiarowanie i rozliczanie za zużyte media wszystkich lokali Zasobu, wyposażenie wszystkich budynków Zasobu w pomieszczenia z urządzeniami wod.-kan. Zakłada się także realizację decyzji o rozbiórce, minimum dwóch budynków rocznie, z priorytetem dla budynków objętych Programem rewitalizacji. W celu poprawy wykorzystania i racjonalizacji gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy przewidziano spowodowanie zmian w zapisach prawa miejscowego, umożliwiających dokonywanie zamian oraz ich ułatwianie (np. powołanie Biura Zamian Mieszkań) oraz rozwój współpracy ze strukturami zewnętrznymi umożliwiającymi odpracowanie zadłużenia lokatorów. W zakresie regulowania stanów prawnych nieruchomości priorytetowo ujęto tereny objęte Programem rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek wykazuje zgodność z *Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Włocławek* odnośnie zamierzeń związanych z budową nowych mieszkań w związku z planowanym społecznym budownictwem czynszowym,

ale także w zakresie podnoszenia jakości substancji mieszkaniowej w obszarze rewitalizacji oraz działań mających na celu oddłużanie i lepsze gospodarowanie lokalami znajdującymi się w zasobie Gminy, w tym usługowymi, występującymi w parterach budynków mieszkalnych przewidzianych do remontu.

Ponadto, corocznie opracowywany jest **Program współpracy Gminy Miasto Włocławek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**. Zapisy Programu na 2018 r. przyjętego Uchwałą Nr XXXIV/133/2017 Rady Miasta Włocławek z dnia 24 października 2017r. znajdują odzwierciedlenie w Gminnym Programie Rewitalizacji Włocławek, szczególnie w kontekście kształtowania lokalnego społeczeństwa obywatelskiego i wspomagania rozwoju społeczności lokalnych, a także prowadzenia nowatorskich i efektywnych działań na rzecz Miasta oraz tworzenia systemowych rozwiązań dla ważnych problemów społecznych.

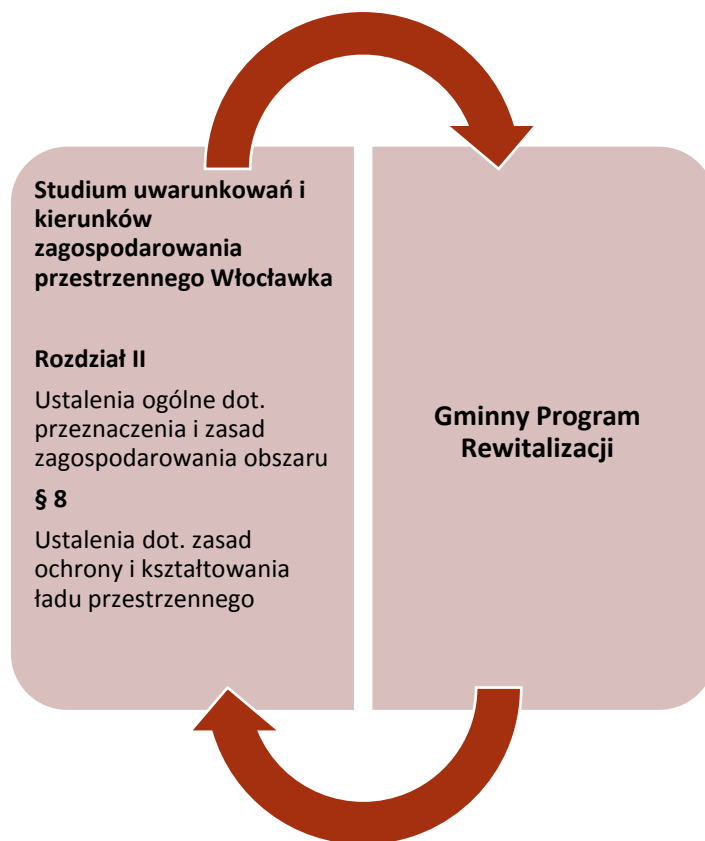
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Włocławka

Aktualnie obowiązującym dokumentem jest Studium uchwalone w 2007 roku, które, jako dokument planistyczny, określa politykę przestrzenną miasta i poprzedza wykonanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 17 marca 2014 r. Rada Miasta Włocławek podjęła Uchwałą Nr XL/19/2014 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek dla obszaru w granicach administracyjnych miasta. Ponadto, na podstawie okresowej analizy aktualności dokumentu, która została przyjęta Uchwałą NR XXI/74/2016 Rady Miasta Włocławek z dnia 23 czerwca 2016r. stwierdzono potrzebę

zmiany Studium w zakresie wymagań wynikających z ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. Ponadto, w związku z zamiarem realizacji w obszarze rewitalizacji społecznego budownictwa czynszowego, zapisy przygotowywanego Studium, nad którym prace zakończyć się mają w 2019 roku, będą uwzględniać zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej jednostki strukturalnej Śródmieście, w której położony jest obszar rewitalizacji. W związku z powyższym Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek wskazuje na potrzebę zmian wynikających z ustaw szczególnych oraz lokalizacji w obszarze rewitalizacji nowego celu publicznego, jakim jest społeczne budownictwo czynszowe.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek dla obszaru położonego we Włocławku pomiędzy: brzegiem rzeki Wisły na odcinku od ujścia rz. Zgłowiążki do zachodniej granicy nieruchomości nr 1/26 KM 48, wzdłuż tej granicy i w kierunku zachodnim wzdłuż granicy działki nr 3/6 i 3/1 KM 48, ulicy Ogniowej, Chmielnej, Wroniej, Okrzei do wysokości ulicy Kościuszki, granicy obszarów kolejowych, ulicy Szpitalnej, Okrzei i zachodniej granicy Parku im. H. Sienkiewicza, ulicy Wyszyńskiego oraz zachodnim brzegiem rz. Zgłowiążki z wyłączeniem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uchwalonymi po 1 stycznia 1995r.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego został wskazany do zmiany w 2016 r. w zakresie dotyczącym wymagań wynikających z ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Uchwała NR XXI/74/2016 Rady Miasta Włocławek z dnia 23 czerwca 2016r.). GPR wykazuje spójność z zapisami Planu: Rozdział II. Ustalenia ogólne dotyczące przeznaczenia i zasad zagospodarowania obszaru, §8 Ustalenia dotyczące zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, w tym z zakresu zasad ochrony środowiska przyrodniczego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, zasad kształtowania przestrzeni publicznych, warunków zagospodarowania terenów, zasad kształtowania zabudowy, kształtowania systemu komunikacji, modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury technicznej. GPR wykazuje również spójność z zapisami szczegółowymi Planu w ww. zakresie dla Strefy III (Strefa centralnej części Śródmieścia zawierająca tereny położone wzdłuż ciągu usługowego: Plac Wolności– ul.3-go Maja, Stary Rynek i ograniczona ulicami: Wojska Polskiego, Kilińskiego, Kościuszki, Pułaskiego, Reja, Królewiecka, Łęgska, Tumaska i Plac Kopernika), §34, §35, §36). Równocześnie, ze względu na planowaną realizację społecznego budownictwa czynszowego w obszarze rewitalizacji, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego musi zostać zmieniony w tym zakresie i jasno wskazywać lokalizację inwestycji ww. celu publicznego.

3. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami

Przedmiotowa diagnoza opiera się w głównej mierze na danych zaczerpniętych z Głównego Urzędu Statystycznego, z uwagi na ich dostępność na poziomie miasta oraz możliwość wskazania charakterystycznych trendów.

Włocławek – miasto na prawach powiatu, położone w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, po obu stronach rzeki Wisły. Jest trzecim co do wielkości miastem województwa. Całkowita powierzchnia Włocławka wynosi 84,32 km². Według danych GUS na dzień 31.12.2016 r. we Włocławku mieszkało 112 483 osoby¹. Analizy, na których opiera się delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazują na liczbę mieszkańców na poziomie 106 872 osób zameldowanych we Włocławku² (dane Urzędu Miasta Włocławek, 2016 rok). Miasto jest ważnym ośrodkiem gospodarczym w województwie, a dla południowo-wschodniej części regionu istotnym ośrodkiem obsługi mieszkańców i rynkiem pracy. Jest ośrodkiem centralnym Miejskiego Obszaru

¹ Zestawienie wskaźników zaprezentowane w rozdziale „Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami” opiera się na danych GUS. Natomiast w rozdziałach „Delimitacja obszaru zdegradowanego gmin”, „Delimitacja obszaru rewitalizacji gminy” i „Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji” konsekwentnie wykorzystywane są dane pozyskane na potrzeby dokonania szczegółowej i rzetelnej analizy z własnego zasobu oraz udostępnione przez właściwe merytorycznie jednostki.

² Różnica w liczbie mieszkańców dla miasta na poziomie 5 611 osób wynika z sposobu prezentowania danych w GUS, które przedstawiają liczbę osób faktycznie zamieszkałych w mieście. Natomiast dane Urzędu Miasta Włocławek przedstawiają liczbę osób zameldowanych w mieście.

Funkcjonalnego Włocławka (MOF), który tworzy wraz z gminami: Fabianki, Włocławek, Lubanie, Kowal, Chocień, Brześć Kujawski, miasto Kowal, Bobrowniki i Dobrzyń nad Wisłą.

Uwarunkowania lokalizacyjne i komunikacyjne

Jakość życia mieszkańców poprzez dostęp do różnego rodzaju usług wpływa jego położenie zarówno w kraju jak i województwie. Włocławek położony jest w centrum kraju, w odległościach od: Warszawy – 160 km, Gdańska – 220 km, Krakowa – 350 km, Wrocławia – 250 km. Na tle województwa kujawsko-pomorskiego Włocławek położony jest skrajnie w południowo-wschodniej jego części, stąd do Torunia włocławianie mają 55 km., a do Bydgoszczy – 100 km (stolice regionu), przy dobrym skomunikowaniu poprzez autostradę A1, drogę krajową nr 91, drogę krajową nr 10 oraz linię kolejową nr 18.

Włocławek sąsiaduje z sześcioma gminami: Włocławek (gm. wiejska), Brześć Kujawski, Lubanie, Bobrowniki, Fabianki, oraz Dobrzyń nad Wisłą. Ważnym dla relacji Włocławka z gminami w różnych sferach są dobre powiązania komunikacyjne poprzez: autostradę A1 ze zlokalizowanymi trzema węzłami: Kowal, Włocławek Zachód, Włocławek Północ oraz drogi krajowe numer: 62, 67, 91 i lokalne. Ma to szczególne znaczenie ze względu na dojazdy młodzieży do szkół oraz mieszkańców gmin do pracy do Włocławka, jak również dojazdy ludności do pracy w związku z rozwojem terenów inwestycyjnych Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego (Podstrefa Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej), Brzeskiej Strefy Gospodarczej, jak i pozostałych dostępnych terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w sąsiedztwie autostrady A1. Ponadto Włocławek jako ośrodek o znaczeniu regionalnym skupiającym usługi wyższego rzędu zapewnia mieszkańcom gmin ościennych usługi: administracji, edukacji na poziomie ponadpodstawowym oraz wyższym, zdrowia (przychodnie specjalistyczne, szpital wojewódzki), kultury, rekreacji, i sportu.

Uwarunkowania środowiskowe

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski, Włocławek leży w obrębie mezoregionu Kotliny Włocławskiej stanowiącej część Kotliny Płockiej i należącej do makroregionu Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka.

Najbardziej znaczącym zasobem przyrodniczym (potencjałem dla rozwoju) jest Wisła (18 km w granicach miasta) z lewobrzeżnym dopływem Zgłowiączką (6,5 km w granicach miasta) oraz Zalewem Włocławskim o całkowitej powierzchni 70,4 km². Miasto posiada w swoim otoczeniu: jeziora Czarne i Rybnica, skarpę wiślaną oraz unikatową w skali dużych miast dolinę rzeczną Zgłowiączki. Zieleń miejską stanowią lasy o powierzchni 2197 ha (25,2 % lesistość) w tym lasy komunalne 211 ha, parki im. H. Sienkiewicza – 21 ha, im. W Łokietka – 4,5 ha), skwery i tereny zieleni osiedlowej, ogródki działkowe.

Ochroną prawną na obszarze miasta objętych jest 939,34 ha gruntów, tj. 10,74% powierzchni ogólnej, w tym rezerwat przyrody – 51,16 ha, Natura 2000 – 880,9 ha, użytki ekologiczne – 7,28 ha, pomniki przyrody. W bezpośrednim sąsiedztwie położony jest w Dolinie Wisły Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy obejmujący swym zasięgiem 22 200 ha lasów na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego. W odległości około 5 km położone jest Uzdrowisko „Wieniec” o znaczeniu regionalnym działające w oparciu o zasoby wód mineralnych i torfu leczniczego – borowiny. Na terenie Włocławka znajdują się obszary Natura 2000: istniejący „Dolina Dolnej Wisły” PLB 040003 i projektowany „Włocławska Dolina Wisły” PLH 040004.

Zgodnie z „Oceną jakości powietrza i zaobserwowanych jego zmian w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dla strefy miasto Włocławek za rok 2015” miasto znalazło się w najmniej korzystnej klasie C ze względu na częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego 24-godzinnego 50 mg/m³ dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz średniego rocznego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe

zawieszonym PM 10, przekraczającego poziom docelowy (na stacji przy ul. Okrzei). Źródłem tych zanieczyszczeń jest przede wszystkim transport kołowy oraz niskie emisje. Rozkład przestrzenny zjawiska zanieczyszczenia powietrza we Włocławku pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem pokazuje największe przekroczenia stężeń w Śródmieściu i na Wschodzie Mieszkańcowym.

Uwarunkowania społeczne

Według danych GUS w 2016 r. w mieście Włocławek zamieszkiwało 59 479 kobiet i 53 004 mężczyzn. Od 2010 roku do 2016 roku liczba mieszkańców miasta zmniejszyła się o 4 551, co stanowi spadek o 3,88%. Nie jest to znaczący ubytek mieszkańców, jednak stanowi potencjalne zagrożenie dla rozwoju miasta i może być jedną z przyczyn, ale także w konsekwencji, skutkiem pogłębiania się innych negatywnych zjawisk społecznych. Widoczna jest zmiana liczby ludności w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych mieszkańców Włocławka, i tak udział osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2010 – 2016 zmniejszył się o 9,8%, w wieku produkcyjnym o 10,6%, a w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 27,2%, co świadczy o starzeniu się ludności miasta. Wpływ na taki stan mają również migracje. W okresie 2010 – 2016 corocznie odnotowana została ujemna różnica między napływem a odpływem ludności z terenu miasta, która wyniosła 3 015 osób.

Ludność Włocławka podlega przemianom podobnym do innych miast średniej wielkości tj. odpływu do dużych miast, szczególnie ludzi młodych, migracji mieszkańców Włocławka do gmin podmiejskich i poza granice regionu i kraju. Zmiany demograficzne mogą powodować inny rozkład potrzeb na usługi społeczne, w tym zdrowia i opieki społecznej oraz edukacji.

Istotnym wskaźnikiem dla Włocławka charakteryzującym jakość życia mieszkańców jest wysokie, systematycznie utrzymujące się bezrobocie. Stopa bezrobocia rejestrowanego we Włocławku, wg GUS w 2016 roku wynosiła 16,4% i była wyższa niż w województwie kujawsko-pomorskim (12,0%) i kraju (8,2%). Ta niekorzystna tendencja utrzymuje się od lat (2010r. odpowiednio: 19,5, 17,0, 12,4, 2013r.: 20,3, 18,2, 13,4 2015r.: 16,9, 13,2, 9,7). Według PUP Włocławek w 2016 roku udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej wśród ogółu bezrobotnych wynosił 51,3%. Indeks Natężenia Bezrobocia we Włocławku jak wynika z *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Włocławka* wskazuje na szczególną koncentrację zjawiska bezrobocia w Śródmieściu. Wg analiz PUP Włocławek, w 2016 roku 34,9% ogółu bezrobotnych stanowiła grupa osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

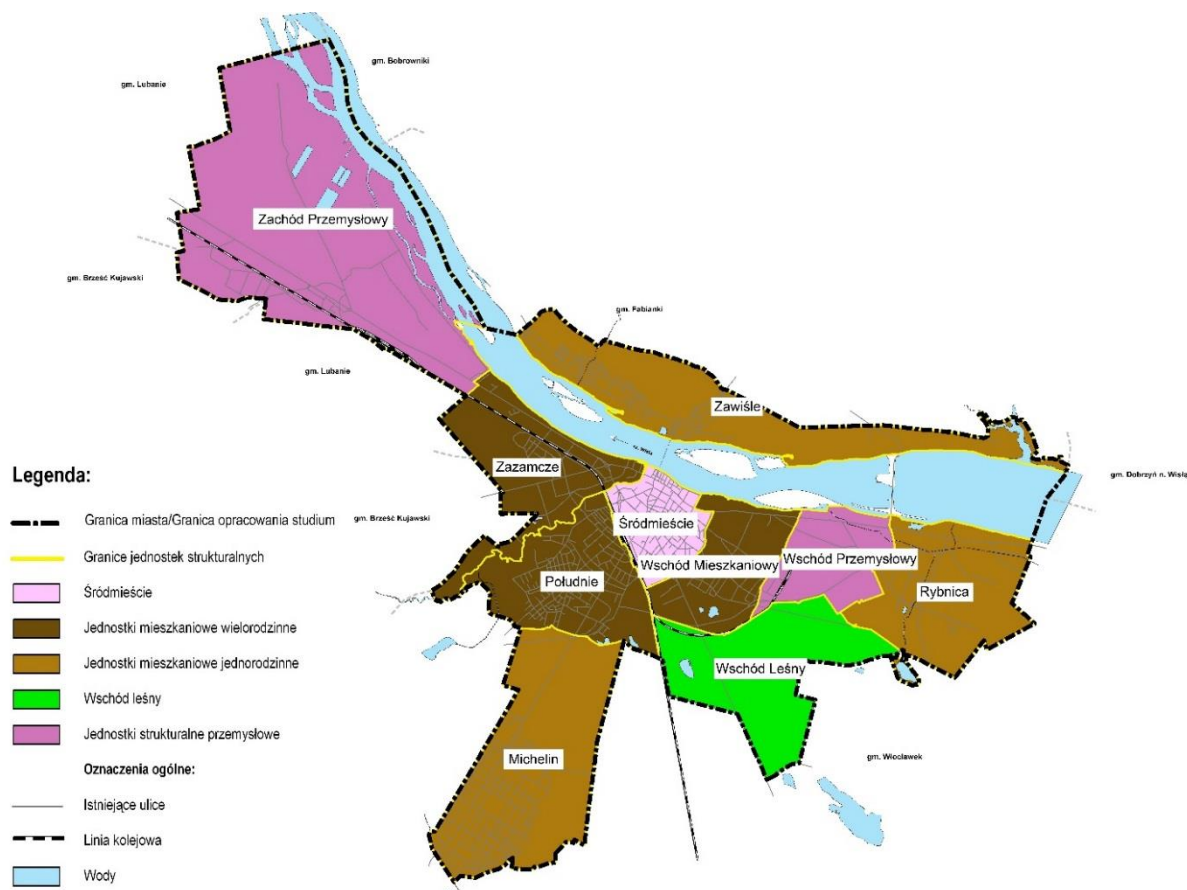
Wysokie bezrobocie ściśle powiązane jest z problemem korzystania z pomocy społecznej. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej jest wysoki i wynosił w 2016 r. 12 295 osób (wg GUS, BDL) co stanowi 10,9 % mieszkańców miasta. Wydatki z budżetu miasta w 2015 roku na pomoc społeczną wyniosły 19% całkowitych wydatków, co stanowi ponad 97 mln zł, w 2016 roku wyniosły ponad 106 mln zł, co stanowi 19,5% całkowitych wydatków. Zarówno rosnące wydatki jak i utrzymująca się wysoka liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej jednoznacznie wskazuje na potrzebę interwencji.

Kolejnym negatywnym zjawiskiem społecznym jest przestępczość we Włocławku. Przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem przypadające na 1000 mieszkańców (wg GUS) w 2016 roku wynosiły 30,21, z czego najwięcej zostało stwierdzonych przestępstw o charakterze kryminalnym 21,22. W ujęciu przestrzennym największy poziom wskaźnika występuje w Śródmieściu i Zazamczu, gdzie odnotowuje się największą liczbę założonych Niebieskich Kart oraz interwencji Straży Miejskiej.

Uwarunkowania funkcjonalno – przestrzenne

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w mieście Włocławek utrwała się dominacja funkcjonalna części lewobrzeżnej, a w części prawobrzeżnej rozwija się głównie mieszkalnictwo. Uwzględniając uwarunkowania gospodarczo-ekonomiczne przyjmuje się podział miasta na Jednostki Strukturalne: Śródmieście, Zazamcze, Południe, Wschód Mieszkaniowy, Zawiśle, Michelin, Rybnica, Zachód Przemysłowy, Wschód Przemysłowy, Wschód Leśny.

Rysunek 1. Jednostki strukturalne Włocławka

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego 2007r.

Najwięcej ludności zamieszkuje jednostkę Południe – 32 988 osób oraz Śródmieście – 25 241 osób, jak również występuje tutaj największe zagęszczenie ludności, które dla Śródmieścia wynosi powyżej 9,2 tys. osób/km², natomiast dla Południa liczy powyżej 5,7 tys. osób/km² (2015, UMW), a część północno-zachodnia miasta oraz południowo-wschodnia jest mało zamieszkała. To może stanowić z jednej strony potencjał rozwojowy, a z drugiej rodzić problemy wynikające z braku spójności przestrzennej oraz wyższe koszty zapewnienia dostępu do miejskiej infrastruktury społecznej, technicznej, komunikacyjnej. Najbardziej skrajnie położona jest jednostka strukturalna Zawiśle z możliwością dojazdu do usług zlokalizowanych w Śródmieściu miasta jednym mostem przez Wisłę oraz jednostka Michelin oddzielona od Śródmieścia kompleksem leśnym, połączona ze Śródmieściem jednym ciągiem komunikacyjnym. Spójność transportową wewnętrzną zapewnia Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w ramach 23 linii obejmujących obszar Włocławka i gmin sąsiadujących.

Wg danych GUS w strukturze użytkowania gruntów dominują tereny zabudowane i zurbanizowane – 36,3%, użytki rolne stanowią – 15,2%. Wysoka jest lesistość miasta – 27,8% (dla województwa 24,4%).

Potencjał środowiska kulturowego umiejscowiony jest głównie w Śródmieściu Włocławka, gdzie zgromadzone są obiekty zabytkowe. W rejestrze zabytków Województwa Kujawsko – Pomorskiego, prowadzonym przez wojewódzkiego konserwatora zabytków znajduje się 70 obiektów, zespołów obiektów oraz obszarów dużej wartości historycznej, architektonicznej i urbanistycznej. W rejestrze Gminnej Ewidencji Zabytków zatwierdzonej Zarządzeniem Wewnętrznym Prezydenta Miasta Nr 165/2006 z dnia 7 listopada 2006r. w sprawie gminnej ewidencji zabytków miasta Włocławek, znajduje się ich 609. Do najważniejszych, o najwyższej wartości należą budowle sakralne: gotycka Katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny wzniesiona w XIV i XV w.; gotycki kościół św. Witalisa z około 1330 r.; późnogotycki kościół św. Jana Chrzciciela z I poł. XVI w.; Zespół klasztorny franciszkanów z XVII w, pałac biskupi z I poł. XIV w.

Uwarunkowania gospodarcze

Miasto jest ważnym ośrodkiem przemysłowym w Polsce, w tym przemyśle chemicznego (Anwil S.A. Grupa Orlen). Ponadto charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości na tle województwa kujawsko-pomorskiego i wynosi 1026 dla Włocławka (931 dla województwa) oraz niższym w stosunku do kraju – 1103 (liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, 2016r. wg GUS). W analizie jednostek gospodarczych wg sektorów gospodarki widoczna jest dominacja sektora usługowego ponad 80% (więcej niż w kraju i województwie) nad przemysłowym – 18% (mniej niż w kraju i województwie). Sektor rolniczy w mieście jest sektorem marginalnym. Gmina tworzy warunki do inwestowania: Włocławska Strefa Rozwoju Gospodarczego-Park Przemysłowo-Technologiczny (obszar całkowicie uzbrojony, objęty Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną) – 33 ha, położona w jednostce Zachód Przemysłowy; teren inwestycyjny „Papieżka” – 22 ha – położony w jednostce Wschód Przemysłowy; Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości; zwolnienia z podatku od nieruchomości w przypadku tworzenia nowych miejsc pracy przez przedsiębiorców; zwolnienia z podatku od nieruchomości dla nowych inwestycji na terenach inwestycyjnych miasta; zwolnienia od podatku dochodowego we Włocławskiej Strefie Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo - Technologiczny. Największe (wg zatrudnienia) zakłady produkcyjne Włocławka to: Anwil SA (przemysł chemiczny), Wika Polska Sp. z o. o (przemysł precyzyjny), Guala Closures DGS Poland SA GK (produkcja zakrywek do opakowań), PSH Lewiatan Holding SA (handel detaliczny).

Przeciętne wynagrodzenie brutto (bez podmiotów o liczbie pracowników do 9 osób) wg GUS w 2016r. we Włocławku wynosiło 3770,16 złotych co stanowiło 87,9 % średniej krajowej, podobnie jak w 2015r. (87,5%) i latach wcześniejszych – 87,9% w 2010r. Jest to jeden z powodów „ucieczki młodych” do dużych ośrodków miejskich.

Ze względu na położenie nad Wisłą i Zalewem Włocławskim miasto posiada doskonałe warunki do rozwoju turystyki i rekreacji, szczególnie kwalifikowanej - turystyka wodna. Okolice Włocławka są bardzo atrakcyjne do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej, gdyż wokół miasta rozpościerają się rozległe obszary leśne, w których można znaleźć ciekawe ścieżki spacerowe i szlaki turystyki pieszej. Trasy te poprowadzone są przez przylegający do Włocławka kompleks Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Do walorów naturalnych należy dodać zabytkowy park miejski z doliną rzeki Zgłowiączki. Walory naturalne wzbogaca infrastruktura: dwie przystanie miejskie (u ujścia rz. Zgłowiączki i na Zalewie Włocławskim), baseny miejskie kryte, baza noclegowa w tym: 1 hotel 4-gwiazdkowy, 5 hoteli 3-gwiazdkowych. Potencjał turystyczny Włocławka w odniesieniu do kraju i województwa kujawsko-pomorskiego, badany ilością miejsc noclegowych /100 mieszkańców (wskaźnik Baretje'a) jest prawie trzykrotnie mniejszy niż dla Polski i dwukrotnie mniejszy niż dla województwa.

Infrastruktura

Infrastruktura społeczna we Włocławku dostępna jest w postaci następujących usług na poziomie lokalnym: zdrowia i opieki społecznej, edukacji (w tym opieki przedszkolnej), kultury, ale również na poziomie ponadlokalnym z oddziaływaniem na gminy otaczające w zakresie: administracji samorządowej i rządowej, szkolnictwa średniego technicznego (6 zespołów szkół technicznych) i wyższego, lecznictwa specjalistycznego i szpitalnego (w tym filia Centrum Onkologii w Bydgoszczy), kultury (teatr, Centrum Kultury „Browar B.”), sportu i rekreacji (2 pływalnie, 2 przystanie – mariny, 2 hale sportowe miejskie, kompleks boisk miejskich). Podstawowy zakres usług jest zapewniony na odpowiednim poziomie, jednak część infrastruktury wymaga remontów i lepszego wyposażenia jak: lecznictwo szpitalne, szkolnictwo podstawowe i średnie czy sport, a także ukierunkowania się na nowe pola działalności, w tym opiekę nad seniorami i osobami z niepełnosprawnościami, zróżnicowanie oferty kulturalnej. Mieszkańcy korzystają też z usług oferowanych przez stolice regionu Torunia i Bydgoszczy.

Dostęp do infrastruktury technicznej mieszkańców Włocławka kształtuje się następująco: sieć wodociągowa – 97,1%, sieć kanalizacyjna – 93,1%, sieć gazowa – 73,6% (2016, GUS)

Udział mieszkańców Włocławka korzystających z instalacji wynosił w 2016 r. wg GUS: sieć wodociągowa – 97,1%, sieć kanalizacyjna – 93,1%, sieć gazowa – 73,6%.

Z punktu widzenia infrastruktury technicznej problemem do rozwiązania pozostaje ogrzewanie miasta. We Włocławku funkcjonują dwa niezależne systemy ciepłownicze: system zarządzany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. dostarcza ciepło do około 70 % mieszkańców Włocławka (m.in. w jednostkach strukturalnych: Śródmieście, Wschód Mieszkaniowy, Południe) natomiast system zarządzany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Zazamcze”, dostarcza ciepło do własnych bloków mieszkalnych w obrębie jednostki strukturalnej Zazamcze. Brak dostępu do sieci ciepłowniczej ma prawie cała zabudowa jednorodzinna miasta oraz zabudowa wielorodzinna (kamienice) w Śródmieściu. Pomimo realizacji w ostatnich latach inwestycji z zakresu likwidacji niskich emisji przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, problemu nie udało się rozwiązać z uwagi na niechęć właścicieli kamienic wynikającą z przyczyn ekonomicznych (zadłużenia czynszowe lokatorów, wysokie koszty nakładów inwestycyjnych).

Stan techniczny zabudowy mieszkaniowej

Substancja mieszkaniowa miasta jest bardzo zróżnicowana pod względem intensywności zabudowy, czasu jej wybudowania i stanu technicznego. Największy problem stanowi zabudowa jednostki Śródmieścia, najstarszej części miasta. Tu notowana jest koncentracja budynków wyłączonych częściowo lub w całości z użytkowania, natomiast w pozostałych jednostkach zjawisko występuje punktowo. Większość kamienic wymaga remontów kapitalnych lub częściowych. Nie zadowalający jest tu również dostęp do sieci ciepłowniczych, czy nawet kanalizacji (toalety wspólne na klatkach schodowych lub podwórkach). W wielu kamienicach skoncentrowane są mieszkania komunalne i socjalne.

Podsumowanie:

1. Najważniejsze potencjały rozwoju miasta:
 - korzystne położenie w centralnej części kraju oraz dobra dostępność komunikacyjna zarówno wewnętrzna jak i zewnętrzna, w tym dzięki autostradzie A1 z możliwością zjazdu

trzema węzłami: Kowal, Włocławek Zachód, Włocławek Północ. Ważne jest również połączenie kolejowe nr 18 Kutno-Piła,

- najbardziej znaczącym zasobem naturalnym jest rzeka Wisła i Zalew Wiślany z towarzyszącą infrastrukturą rekreacyjną (przystań u ujścia rzeki Zgłowiączki, przystań na Zalewie, zagospodarowane bulwary nadwiślańskie dla aktywnego wypoczynku),
- tereny rekreacyjne w mieście i wokół miasta (lasy, jeziora),
- dość dobra jakość infrastruktury społecznej i świadczonych usług,
- przygotowane do zainwestowania tereny gminne: uzbrojone, położone w obszarach przemysłowych miasta zgodnie z przeznaczeniem w mpzp.

2. Najistotniejsze problemy miasta wymagające interwencji:

- wysokie bezrobocie – utrzymujące się wciąż na poziomie wyższym niż średnia w województwie i kraju oraz jego struktura (udział 34,9% ogółu bezrobotnych z najniższym wykształceniem (PUP, 2016r) oraz 51,3% udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej),
- wysoki udział środków budżetu miasta przeznaczanych na pomoc społeczną (19,5% w 2016r.),
- niższe niż średnio w kraju przeciętne wynagrodzenie brutto (87,9%),
- niezapełnione tereny inwestycyjne miasta, pomimo stworzenia technicznie i ekonomicznie dobrych warunków do inwestowania, co powoduje narastającą dysproporcję w rozwoju miasta i jakości życia mieszkańców w stosunku do Torunia i Bydgoszczy,
- nieuregulowany stan własności prywatnych kamienic (rozdrobiona współwłasność), w tym mienie pożydowskie, będący największą przeszkodą działania w zakresie poprawy stanu technicznego budynków i ich otoczenia,
- niezadawalające skomunikowanie jednostek strukturalnych Michelin oraz Zawisłe z pozostałymi jednostkami miasta, szczególnie Śródmieściem, gdzie zlokalizowanych jest najwięcej usług,
- brak sieci ciepłowniczej dla ogrzewania zabudowy wielorodzinnej, w szczególności Śródmieścia.

4. Delimitacja obszaru zdegradowanego gminy

Miasto Włocławek w latach 2016-2018 realizuje projekt pn. „*Śródmieście na drodze do zmian – opracowanie narzędzi aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców centrum Włocławka*” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, w ramach ogólnokrajowego konkursu „Modelowa Rewitalizacja Miast”, prowadzonego przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (wcześniej Ministerstwo Rozwoju). Głównym przedmiotem włocławskiego projektu jest partycypacyjne przygotowanie GPR-u dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w oparciu o wypracowaną metodologię delimitacji, a także opracowanie szeregu analiz zawierających narzędzia służące wyprowadzeniu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. W ramach projektu sporządzono opracowania:

1. *Analiza zasadności wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji i możliwości wykorzystania partnerstwa publiczno-prywatnego,*
2. *Zasady funkcjonowania funduszu wsparcia remontów wraz z przewodnikiem remontowym,*

3. *Program rozwoju przedsiębiorczości w obszarze rewitalizacji wraz z zasadami funkcjonowania centrum aktywizacji i przedsiębiorczości,*
4. *Program wychodzenia z zadłużenia,*
5. *System zachęt dla najemców lokali użytkowych w obszarze rewitalizacji,*
6. *Katalog standardów mieszkaniowych i organizacji przestrzeni,*

które posłużyły programowaniu przygotowaniu *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek*.

W kwietniu 2017 roku Gmina Miasto Włocławek uzyskała od Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu akceptację metodologii delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji we Włocławku wypracowanej w ramach realizowanego projektu. Włocławek przy wdrażaniu ww. projektu korzystał z wiedzy i doświadczenia ekspertów w zakresie rewitalizacji. Przeprowadzona delimitacja obszaru zdegradowanego była konsultowana z ekspertami ówczesnego Ministerstwa Rozwoju, jest zgodna z ideą przeprowadzania procesów rewitalizacyjnych i jednocześnie spełnia wymogi zapisane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”.

Ponadto, akceptacja metodologii dotyczyła:

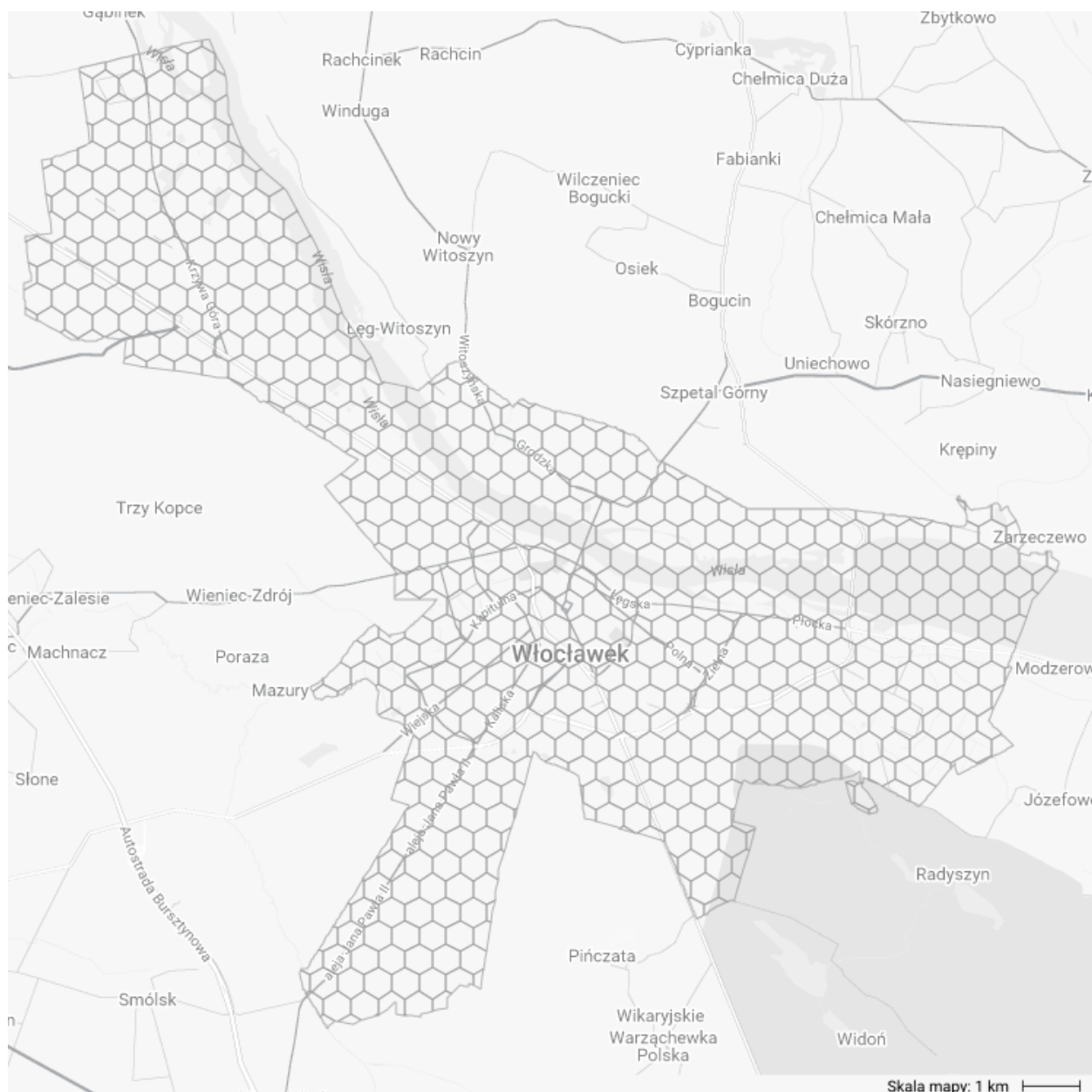
- 1) wykorzystania wskaźnika syntetycznego, jako wskaźnika autorskiego, przy wyznaczeniu obszaru koncentracji negatywnych zjawisk społecznych,
- 2) zastosowania w badaniach większej liczby wskaźników niż 5, a także wykorzystania wskaźników autorskich, o których mowa w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”,
- 3) uznania za obszar zdegradowany Włocławka obszaru mniejszego, niż cały o wartości wskaźników mniej korzystnych niż średnie dla miasta, za to o większej intensywności negatywnych procesów.

4.1. Metodologia

Podstawową metodą przestrzennej prezentacji danych w mieście Włocławek na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest metoda kartogramu, która służy do ilościowego przedstawiania na mapie intensywności określonego zjawiska w granicach przyjętych pól odniesienia. Dokonano podziału miasta na pola odniesienia, w których prowadzone są porównania. Pole odniesienia (jednostka statystyczna) jest kluczowym elementem kartogramu decydującym o samej możliwości jego opracowania, jak i o jego czytelności.

W celu uzyskania dokładnego rozkładu przestrzennego badanych zjawisk, zastosowano siatkę analityczną z małymi geometrycznymi polami odniesienia (sześciokątami) o szerokości 500 metrów, co pozwala na uzyskanie pełnej porównywalności i dużej szczegółowości przedstawionych na mapie obszarów. Powierzchnia jednego pola odniesienia wynosi 16,2 ha.

Rysunek 2. Siatka geometryczna zastosowana do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Źródło: Interaktywna mapa funkcjonalna Włocławka

Dla sporządzenia diagnozy metodą siatki analitycznej, a w kolejnych latach monitorowania procesu rewitalizacji, wykorzystany został program informatyczny do gromadzenia, agregowania, analizowania i przestrzennej wizualizacji danych statystycznych.

Podstawą programu jest baza danych, do której wprowadzane są informacje dotyczące zjawisk społeczno-gospodarczych po adresach ich występowania. Program posiada możliwość automatycznego agregowania i uśredniania danych w dowolnie przyjętym obszarze lub na dowolnie zdefiniowanej siatce. Dzięki temu wizualizacje rozkładu przestrzennego poszczególnych zjawisk są bardzo szczegółowe.

Dla każdego z pól odniesienia wg przyjętej siatki geometrycznej miasta, wyliczana jest wartość każdego z indeksów na podstawie kilku wskaźników charakteryzujących dane negatywne zjawisko. Zastosowanie indeksów znacząco zwiększa szansę na jego trafne zdiagnozowanie. W diagnozie

przyjęto, że każdy ze wskaźników wchodzących w skład danego indeksu jest w równym stopniu uwzględniony do jego wyliczenia, a sam indeks to wynikowa średnia z jego składowych.

Dla przyjętych wskaźników został wyliczony współczynnik korelacji oraz przeprowadzono normalizację zmiennych wskaźników za pomocą standaryzacji.

Jeżeli w zbiorze zmiennych diagnostycznych do obliczenia indeksu występowały destymulanty to wówczas destymulanty przekształcano na stymulanty poprzez przemnożenie przez liczbę (-1) zestandaryzowanych wartości destymulanty. Dokonując standaryzacji średnia arytmetyczna zmiennej przyjmowała wartość 0, a odchylenie standardowe wartość 1.

Do zobrazowania natężenia zjawisk zastosowano sześciostopniową skalę. Umożliwia to wizualizację rozmieszczenia przestrzennego w mieście poszczególnych wskaźników, jak również obliczonych na ich podstawie indeksów i współczynnika koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Dla łatwiejszego odczytu poziomu natężenia w poszczególnych heksagonach, zastosowano dwie skale kolorów:

- odcienie niebieskie dla określenia natężenia o wartościach poniżej średniej dla miasta
- odcienie czerwieni dla określenia natężenia o wartościach powyżej średniej dla miasta

Każda ze skal kolorów, składa się z 3 odcieni (3 zakresy wartości poniżej średniej i 3 powyżej).

W celu wyznaczenia obszaru koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wykorzystano wskaźnik syntetyczny zainspirowany metodyką brytyjskiego Wskaźnika Wielowymiarowej Deprywacji. Pięciu grupom negatywnych zjawisk społecznych przypisano wagi liczbowe obrazujące ich zróżnicowane znaczenie w tworzeniu koncentracji problemów.

Wskaźnik syntetyczny:

$$K_s = 0,44U + 0,44B + 0,12(P+E+W)$$

Gdzie:

K_s = Współczynnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych,

U = Indeks Natężenia Ubóstwa,

B = Indeks Natężenia Bezrobocia,

P = Indeks Natężenia Przystępczości,

E = Indeks Natężenia Problemów Edukacyjnych,

W = Indeks Wycofania (braku uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym).

Współczynnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych obliczany jest dla każdego z pól odniesienia odrębnie. Otrzymane wartości poszczególnych indeksów wyrażają poziom wpływu danego negatywnego zjawiska na degradację każdego z obszarów analizy (pól odniesienia), natomiast przypisane wagi liczbowe odzwierciedlają specyfikę sytuacji danego miasta. We Włocławku mamy bardzo wysoki poziom ubóstwa i jednocześnie bardzo wysoki poziom bezrobocia w porównaniu z miastami podobnymi, dlatego wagi liczbowe przy indeksach ubóstwa i bezrobocia są na tym samym wysokim poziomie.

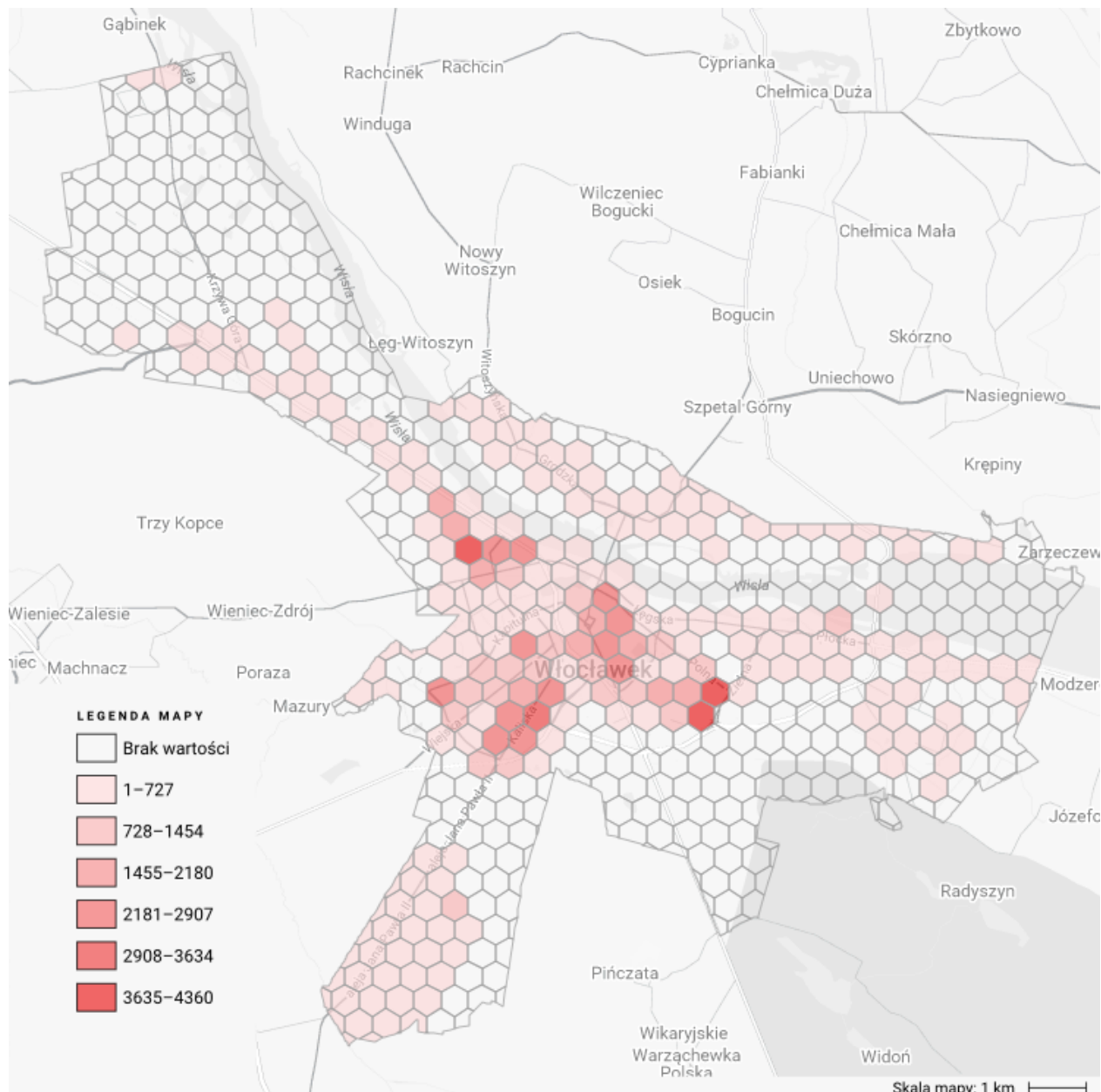
Na obszarze koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wyznaczonego powyższą metodą sprawdzono, czy nakładają się pozostałe negatywne zjawiska (gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne i techniczne).

4.2. Analiza i wizualizacja wskaźników społecznych

Przed przystąpieniem do analizy przestrzennego natężenia poszczególnych negatywnych zjawisk, zbadano rozmieszczenie przestrzenne ludności w mieście, poprzez określenie liczby mieszkańców w poszczególnych polach odniesienia (heksagonach), czyli zsumowanie w każdym z pól odniesienia liczby mieszkańców zameldowanych pod konkretnymi adresami.

Należy zwrócić uwagę, iż część północno-zachodnia miasta oraz południowo-wschodnia jest zupełnie niezamieszkała, a na części miasta gęstość zaludnienia jest stosunkowo niewielka.

Rysunek 3. Rozmieszczenie przestrzenne liczby ludności Włocławka w poszczególnych polach odniesienia

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Największa liczba osób zamieszkuje we Włocławku jednostki z budownictwem wielorodzinnym, tzw. blokowiska na Zazamczu, Południu oraz na Wschodzie Mieszkaniowym.

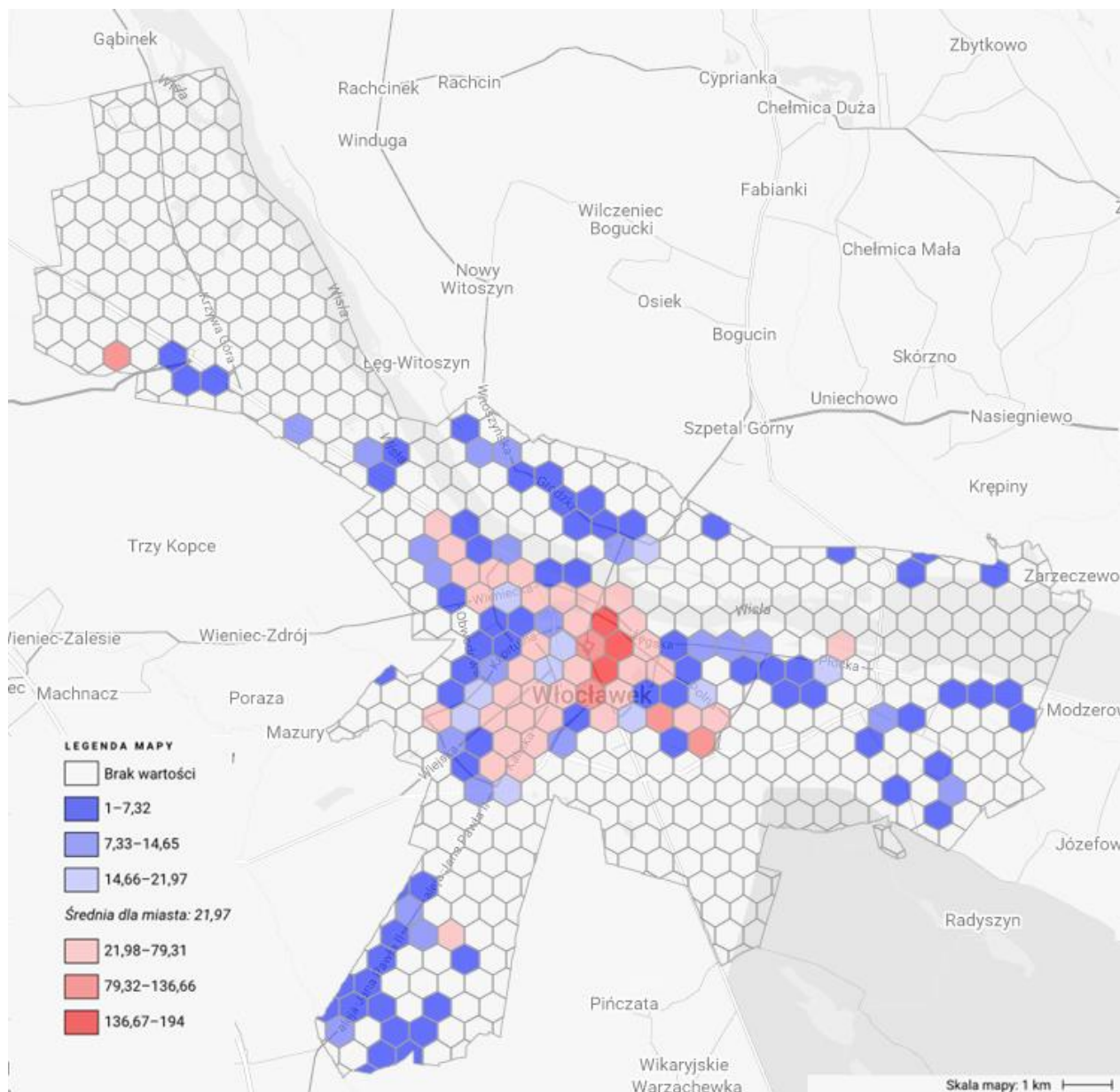
Zjawisko ubóstwa

Zjawisko ubóstwa zostało zbadane na podstawie następujących wskaźników:

- liczba dożywianych dzieci w poszczególnych polach odniesienia,
- wysokość zadłużenia mieszkań komunalnych w poszczególnych polach odniesienia oraz
- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Pierwszy z rysunków prezentuje rozmieszczenie przestrzenne natężenia liczby dożywianych dzieci w poszczególnych polach odniesienia.

Rysunek 4. Rozmieszczenie przestrzenne liczby dożywianych dzieci w poszczególnych polach odniesienia [osoby/heksagon]

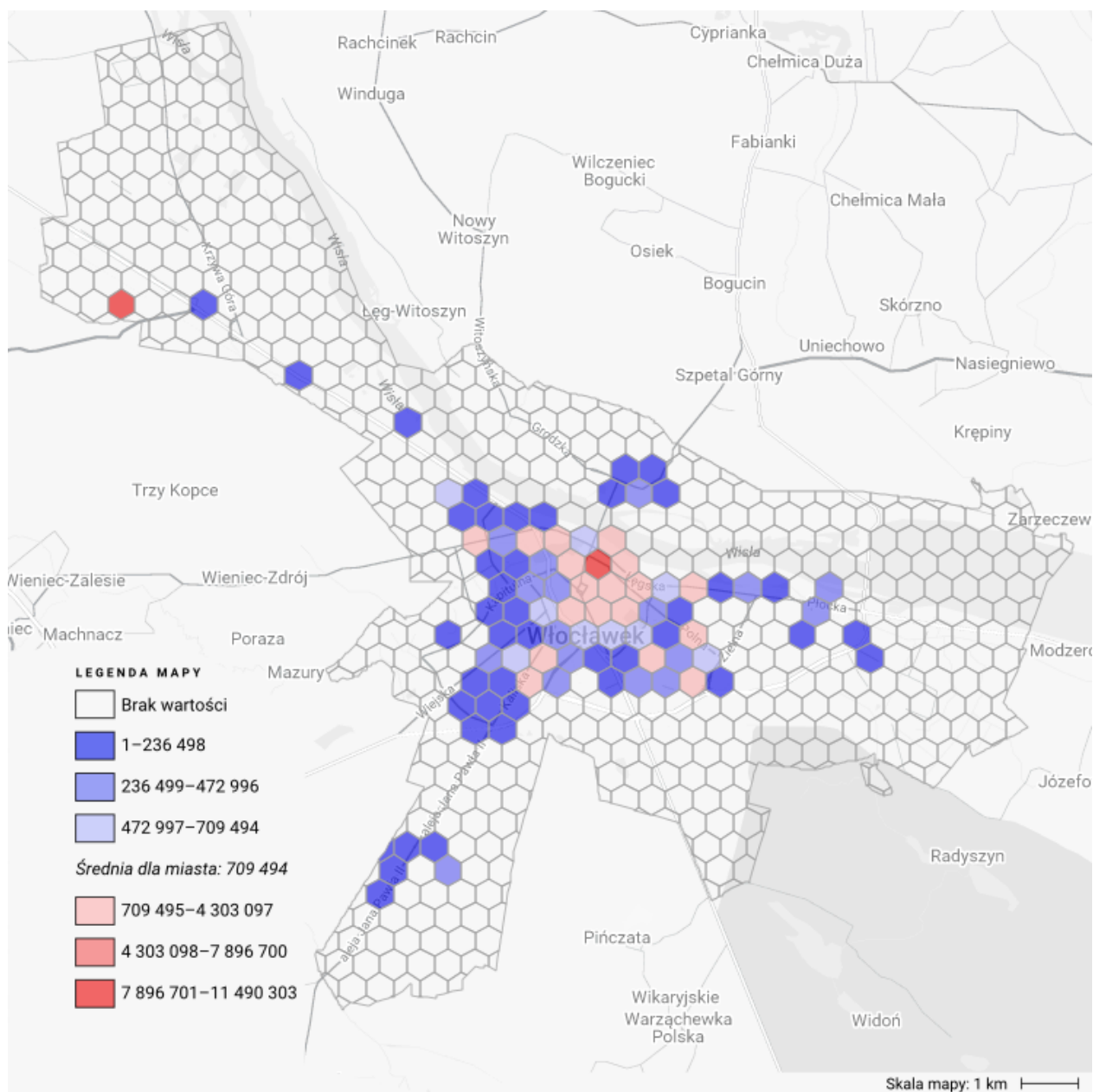

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Analiza przestrzenna wskaźnika liczby dożywianych dzieci z okresu od września 2015 roku do września 2016 roku wskazuje, iż najwięcej dzieci korzystających z tej formy pomocy (w przedziale 136,67-194) zamieszkuje w środkowo-wschodniej części Śródmieścia. Ponadto wysoka wartość wskaźnika, z przedziału 79,32-136,66, została odnotowana w północno-zachodniej części miasta, na Zachodzie Przemysłowym (ul. Zakręt), przy której mieści się 6 socjalnych budynków wielorodzinnych oraz na Wschodzie Mieszkaniowym.

Kolejny rysunek przedstawia rozmieszczenie przestrzenne wysokości zadłużenia mieszkań komunalnych w poszczególnych polach odniesienia.

Rysunek 5. Rozmieszczenie przestrzenne wysokości zadłużenia mieszkań komunalnych w poszczególnych polach odniesienia [PLN/heksagon]

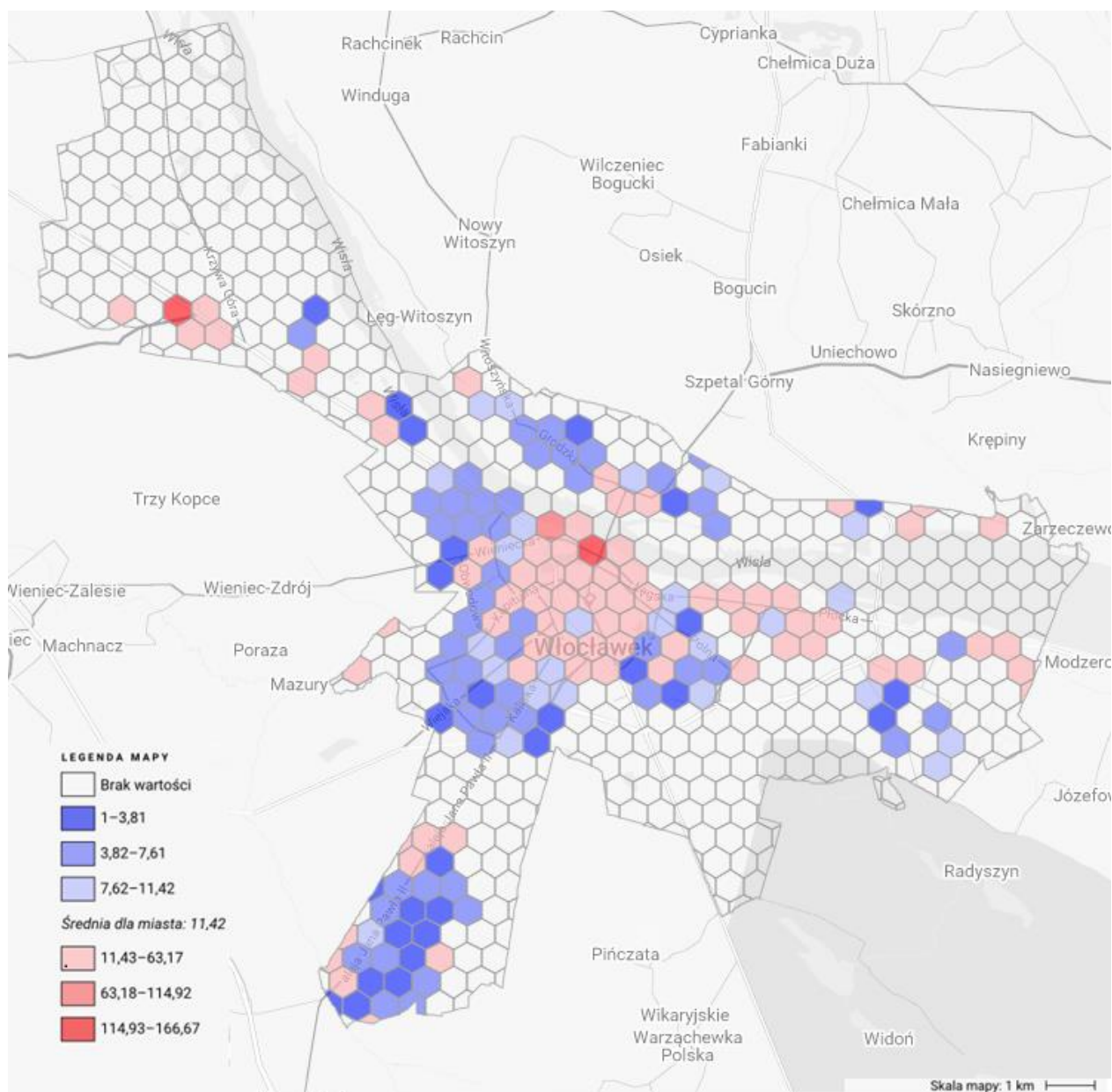

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Analiza przestrzenna wskaźnika wysokości zadłużeń mieszkań komunalnych w 2016 roku wskazuje, iż najwyższy poziom zadłużenia odnotowany został na Zachodzie Przemysłowym (ul. Zakręt), przy której mieści się 6 socjalnych budynków wielorodzinnych oraz w Śródmieściu, szczególnie w pobliżu Starego Rynku oraz ulic Cyganka i 3 Maja.

Następny rysunek obrazuje udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Rysunek 6. Rozmieszczenie przestrzenne udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%/heksagon].

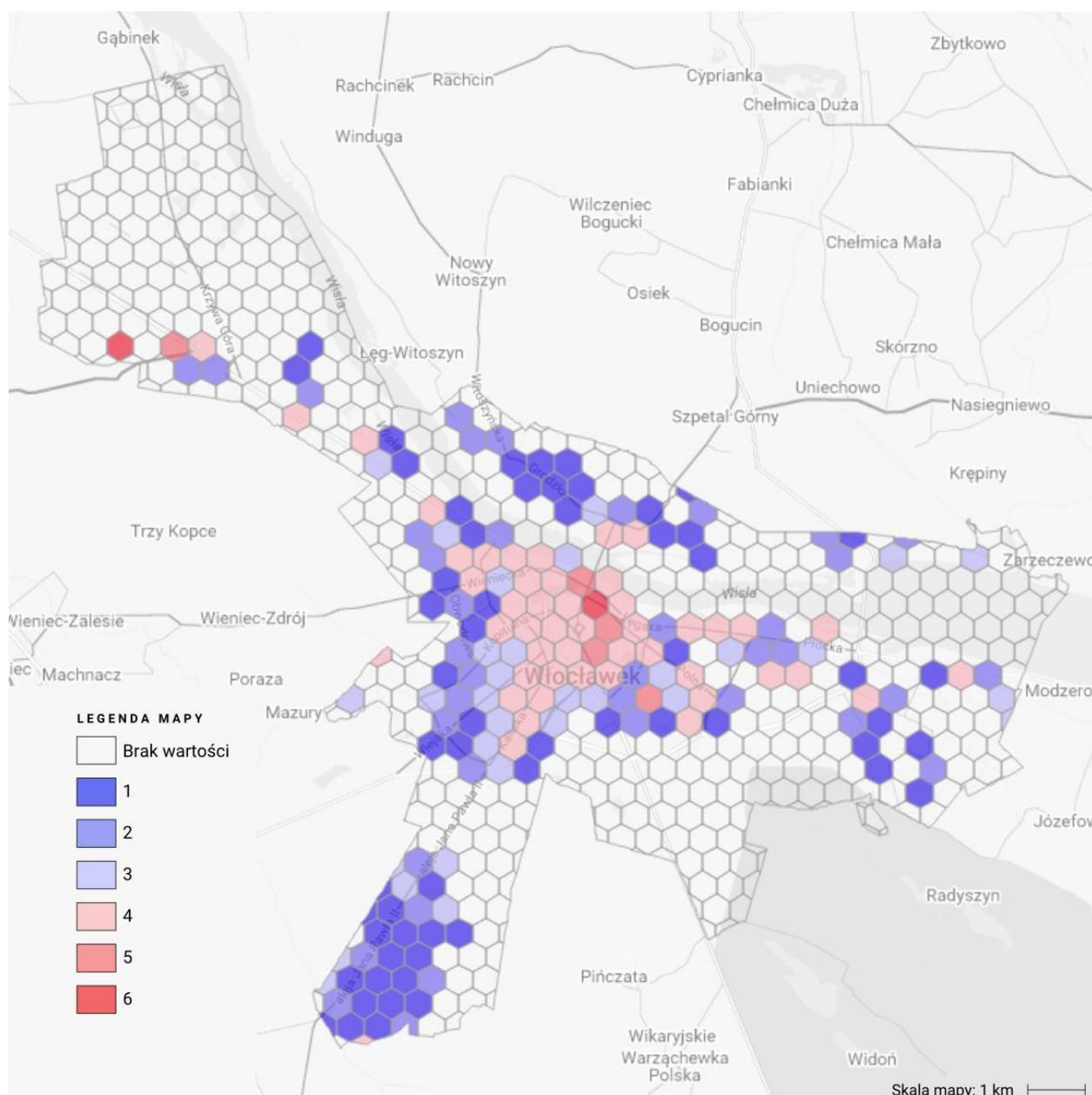

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Analiza przestrzenna wskaźnika udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze, wskazuje iż najwięcej osób otrzymujących taką pomoc zamieszkuje w północnej części Śródmieścia, gdzie znajduje się schronisko dla bezdomnych oraz na Zachodzie Przemysłowym. Powoduje to, iż liczba osób otrzymujących pomoc społeczną jest w tych obszarach miasta wyższa od liczby mieszkańców zameldowanych, dlatego wartości udziału % w ogóle ludności wynoszą ponad 100%. Należy również zwrócić uwagę, że wysokie wartości, powyżej średniej dla miasta odnotowuje się praktycznie w całym Śródmieściu oraz w jednostkach strukturalnych Wschód Przemysłowy i Zachód Przemysłowy.

Rozmieszczenie przestrzenne Indeksu Natężenia Ubóstwa we Włocławku prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 7. Indeks Natężenia Ubóstwa

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Rysunek przedstawia rozmieszczenie przestrzenne zjawiska ubóstwa we Włocławku, które ma wyraźne koncentracje przestrzenne. Największe ich natężenie występuje w części Śródmieścia, głównie pomiędzy Bulwarami Marszałka Piłsudskiego, a ulicami Brzeską, Chopina i Chmielną. Tutaj mieszka najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej, tu również najwięcej dzieci jest dożywianych. Maksymalne natężenie ubóstwa zanotowano również na ul. Zakręt w północno-zachodniej części miasta, gdzie dominującym parametrem jest wysokość zadłużenia mieszkań, która łącznie wynosi 11 490 303 zł.

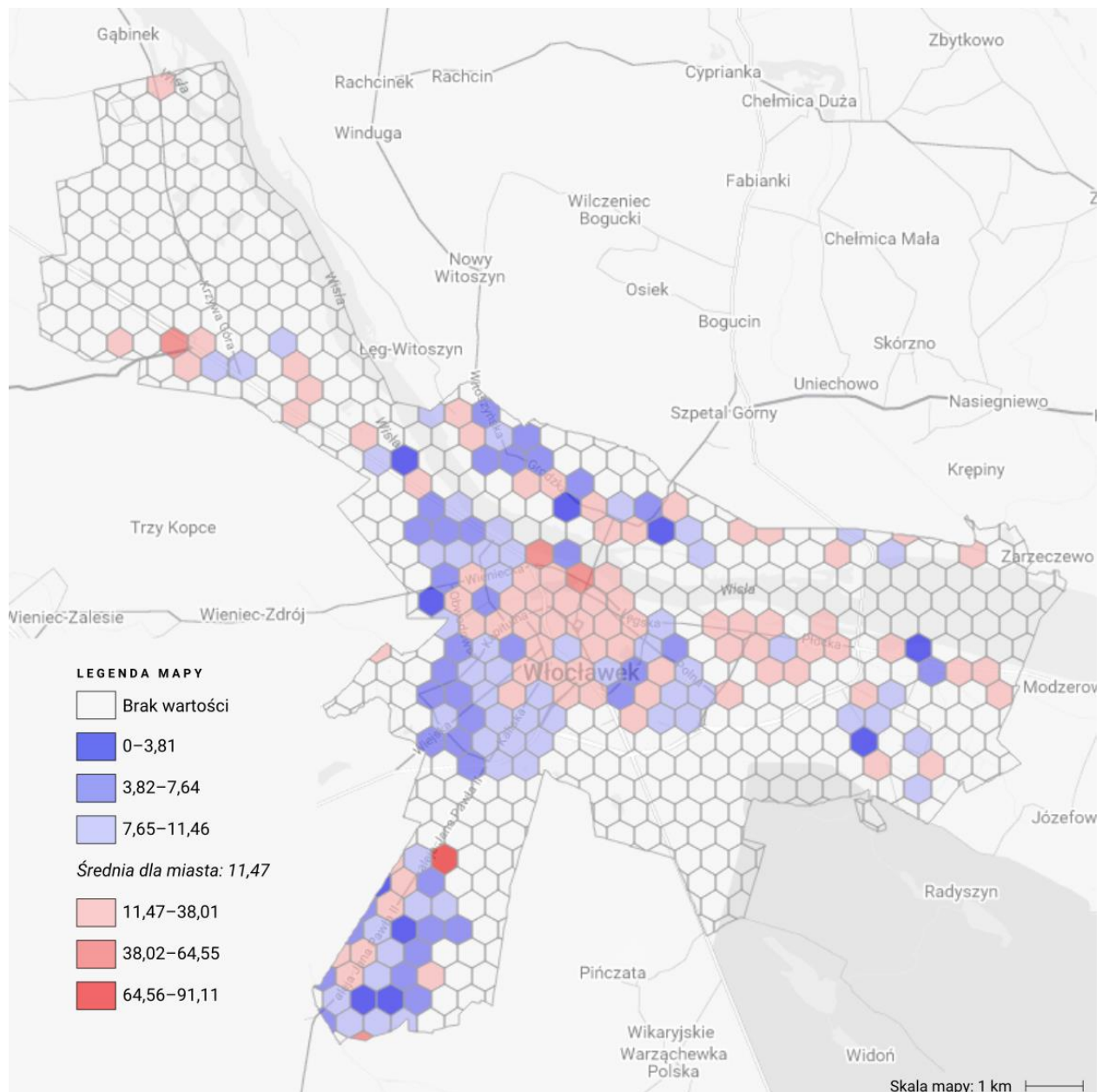
Zjawisko bezrobocia

Zjawisko bezrobocia zostało zbadane na podstawie następujących wskaźników:

- udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w poszczególnych polach odniesienia,
- stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- liczba osób bezrobotnych w poszczególnych polach odniesienia.

Pierwszy z rysunków prezentuje rozmieszczenie przestrzenne wskaźnika udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w poszczególnych polach odniesienia.

Rysunek 8. Rozmieszczenie przestrzenne udziału osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w poszczególnych polach odniesienia [%/heksagon].

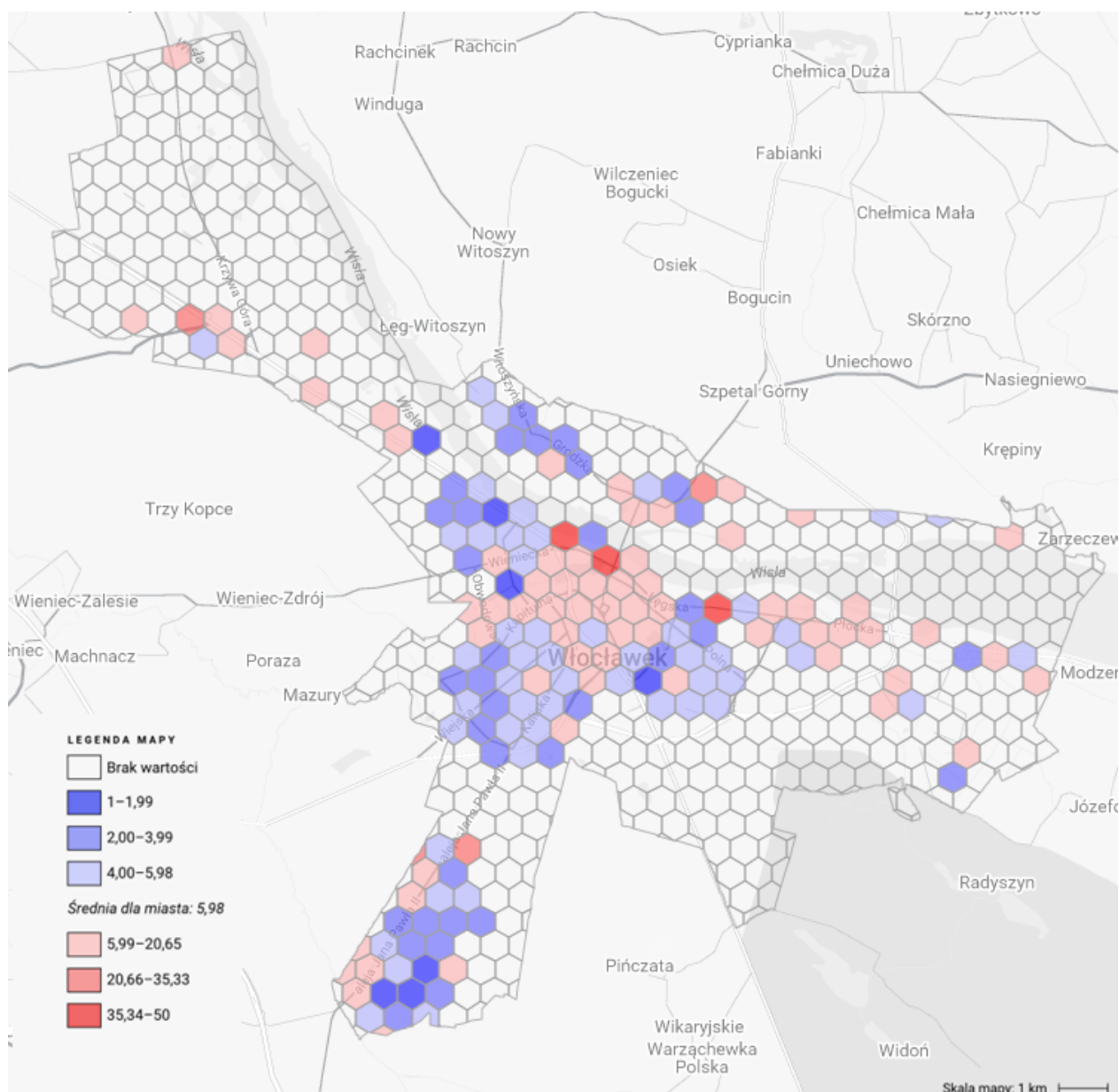

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Najwyższe bezrobocie rejestrowane wystąpiło punktowo w północnej części Michelina, z uwagi na małą liczbę mieszkańców, których większość jest zarejestrowana jako bezrobotni oraz w Śródmieściu, gdzie zlokalizowane jest schronisko dla bezdomnych. We wszystkich tych polach odniesienia, gdzie zarejestrowani są bezrobotni nie posiadający stałego miejsca zamieszkania, wskaźnik jest najwyższy, jednakże bardzo wysokie natężenie bezrobotnych występuje również w pozostałych polach odniesienia w obszarze Śródmieścia i punktowo na Zachodzie Przemysłowym.

Kolejny rysunek przedstawia rozmieszczenie przestrzenne wskaźnika stosunku osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Rysunek 9. Rozmieszczenie przestrzenne stosunku osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze [%/heksagon].

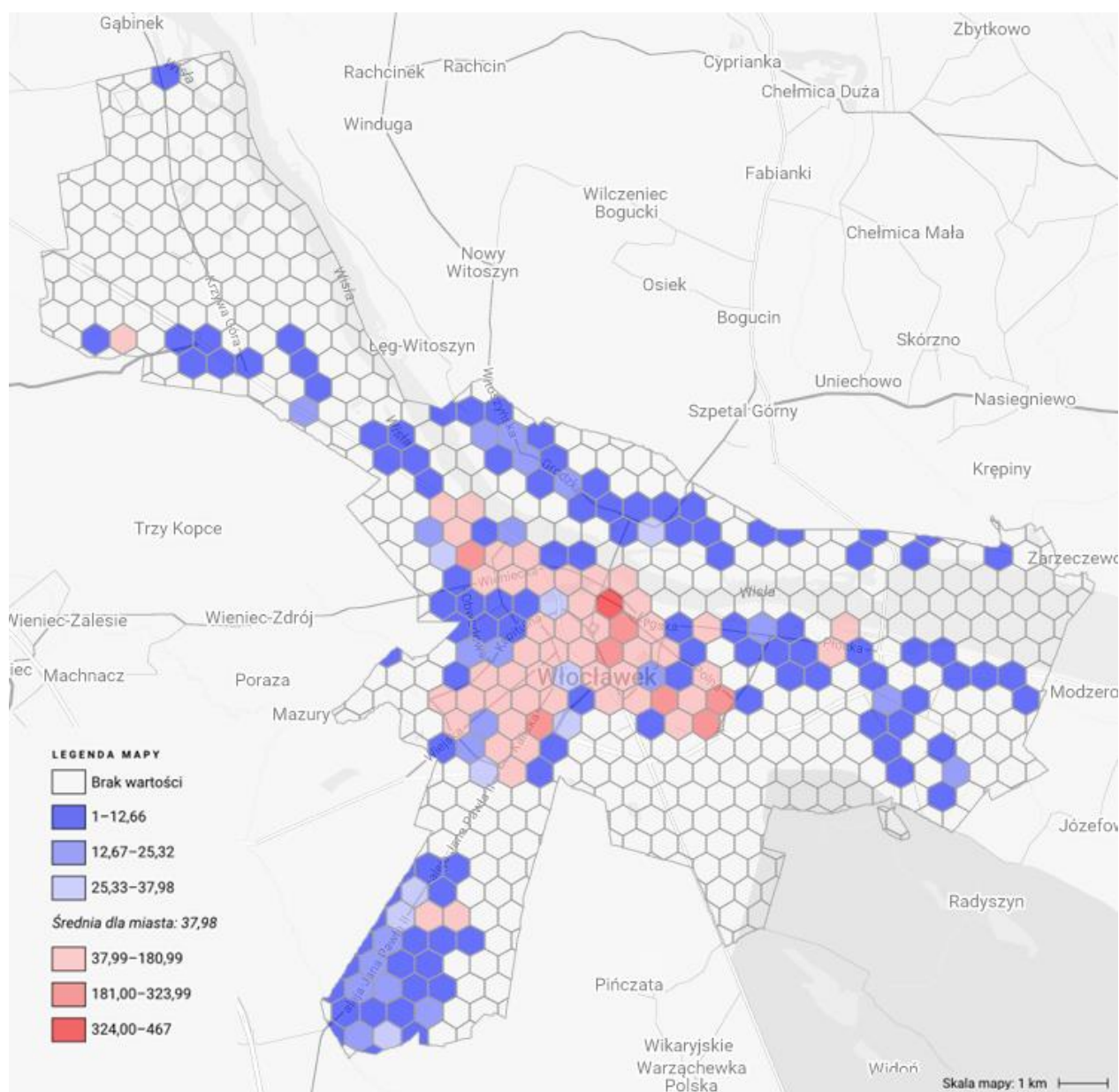

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Najwyższy poziom bezrobocia długotrwałego występuje w obszarze, gdzie zlokalizowane są schroniska dla bezdomnych (Śródmieście oraz Wschód Mieszaniowy), oraz punktowo na Michelinie, Zachodzie Przemysłowym i Zawiślu. Również, jak w przypadku wskaźnika bezrobocia, bardzo wysokie natężenie wskaźnika długotrwałego bezrobocia występuje w północno-zachodniej części Śródmieścia.

Następny rysunek obrazuje rozmieszczenie przestrzenne liczby osób bezrobotnych w poszczególnych polach odniesienia.

Rysunek 10. Rozmieszczenie przestrzenne liczby osób bezrobotnych w poszczególnych polach odniesienia [osoby/heksagon].

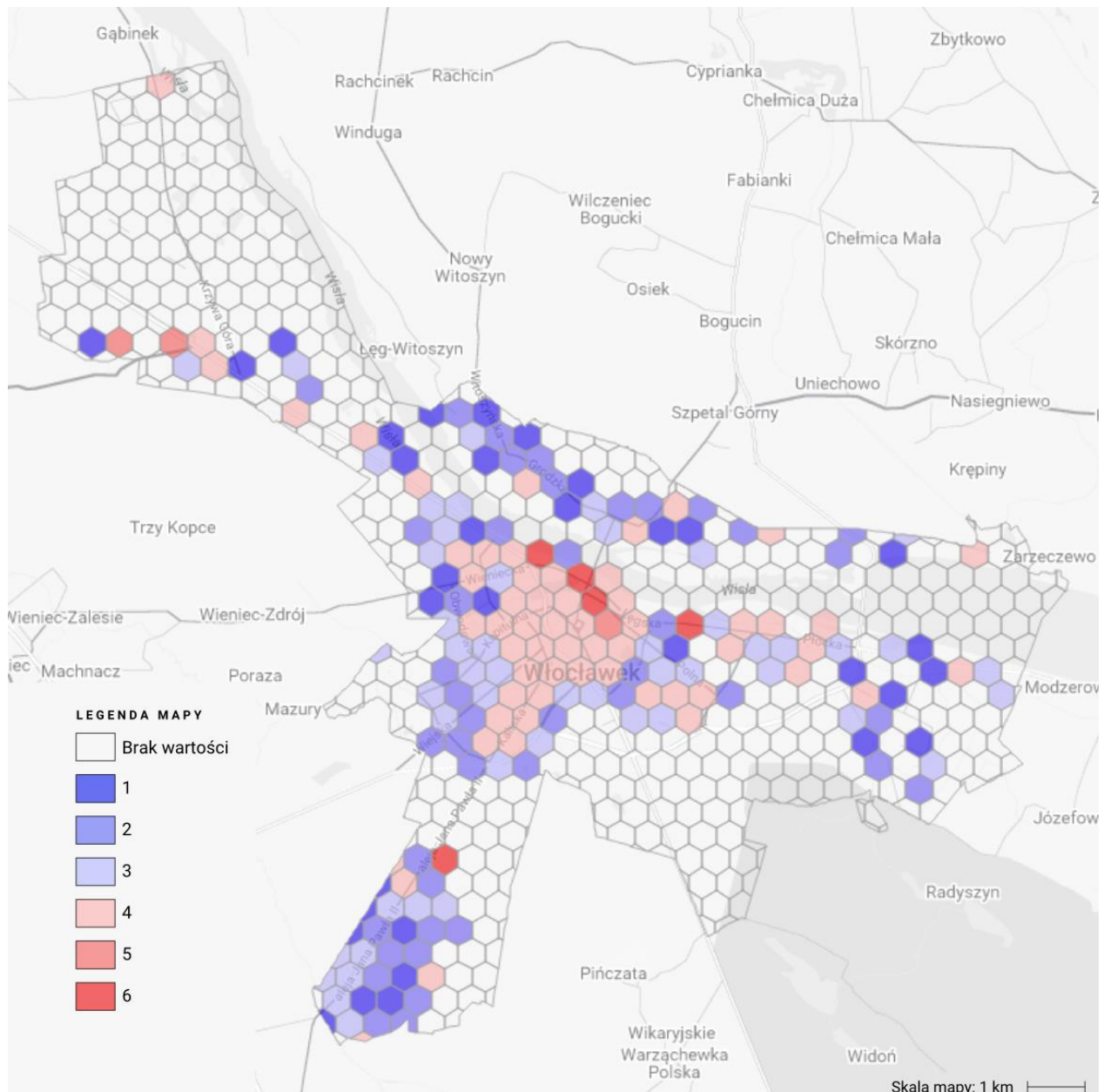

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Największe natężenie liczby osób bezrobotnych występuje w Śródmieściu, głównie pomiędzy Bulwarami Marszałka Piłsudskiego, a ulicami Brzeską, Chopina i Chmielną (obszar koncentracji zjawiska ubóstwa), jak również na Wschodzie Mieszkaniowym oraz Zazamczu i Południu, gdzie występują duże skupiska mieszkańców (bloki jedenastopiętrowe).

Rozmieszczenie przestrzenne Indeksu Natężenia Bezrobocia we Włocławku prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 11. Indeks Natężenia Bezrobocia

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

Indeks Natężenia Bezrobocia we Włocławku wskazuje na szczególną koncentrację zjawiska bezrobocia w Śródmieściu, w tym szczególnie w okolicy ul. 3 Maja, Królewieckiej, Bojańczyka i prostopadłych do nich ulic, a także w obszarach, gdzie zlokalizowane są schroniska dla bezdomnych (Śródmieście oraz Wschód Mieszkaniowy), socjalne budynki na ul. Zakręt oraz punktowo na Michelinie.

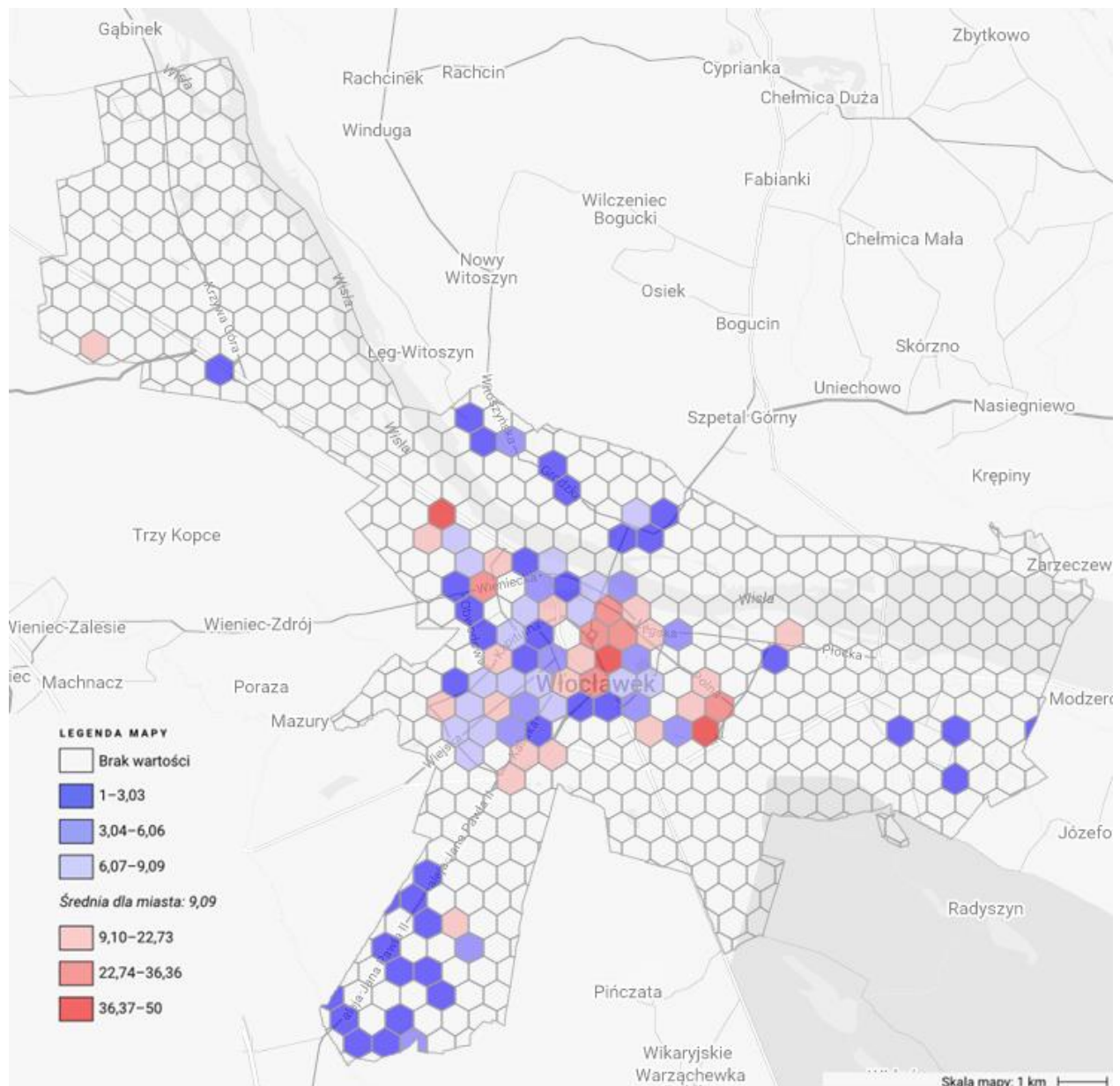
Zjawisko przestępczości

Zjawisko przestępczości zostało zbadane na podstawie następujących wskaźników:

- liczba założonych Niebieskich Kart w poszczególnych polach odniesienia,
- przestępstwa kryminalne (popelnione na danym obszarze) na 1000 mieszkańców w poszczególnych polach odniesienia
- liczba interwencji Straży Miejskiej w poszczególnych polach odniesienia.

Pierwszy z rysunków prezentuje rozmieszczenie przestrzenne liczby założonych Niebieskich Kart w poszczególnych polach odniesienia.

Rysunek 12. Rozmieszczenie przestrzenne liczby założonych Niebieskich Kart [sztuki/heksagon]

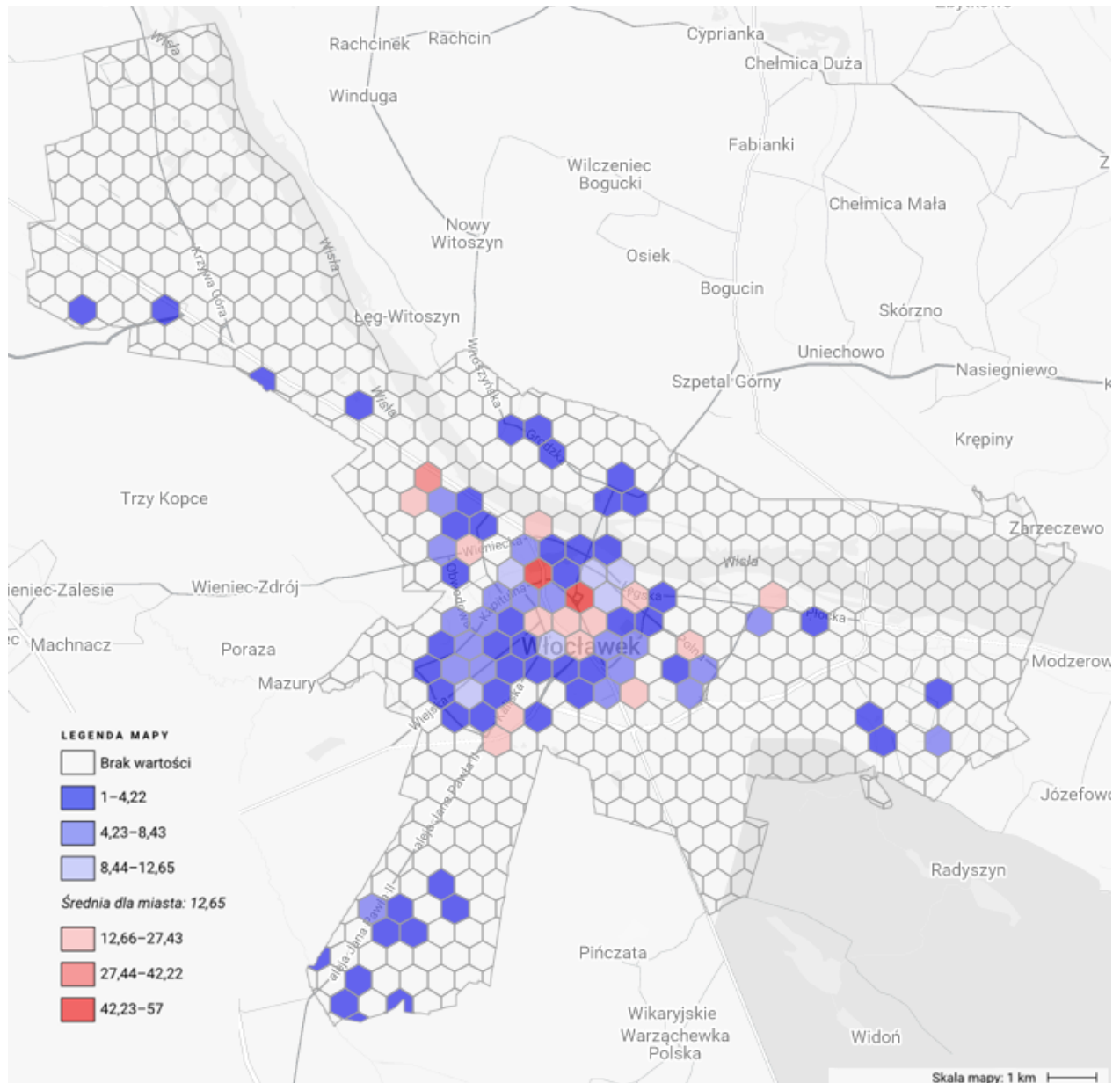

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Najwyższą liczbę Niebieskich Kart odnotowano w środkowej części Śródmieścia oraz w miejscach, gdzie zlokalizowane są duże skupiska mieszkalne (jedenastopiętrowe bloki przy ul. Toruńskiej na Zazamczu oraz na Wschodzie Mieszkaniewym).

Kolejny rysunek przedstawia rozmieszczenie przestrzenne wskaźnika przestępstw kryminalnych (popętnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców.

Rysunek 13. Rozmieszczenie przestrzenne przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców [(sztuki/1000 osób)/heksagon]

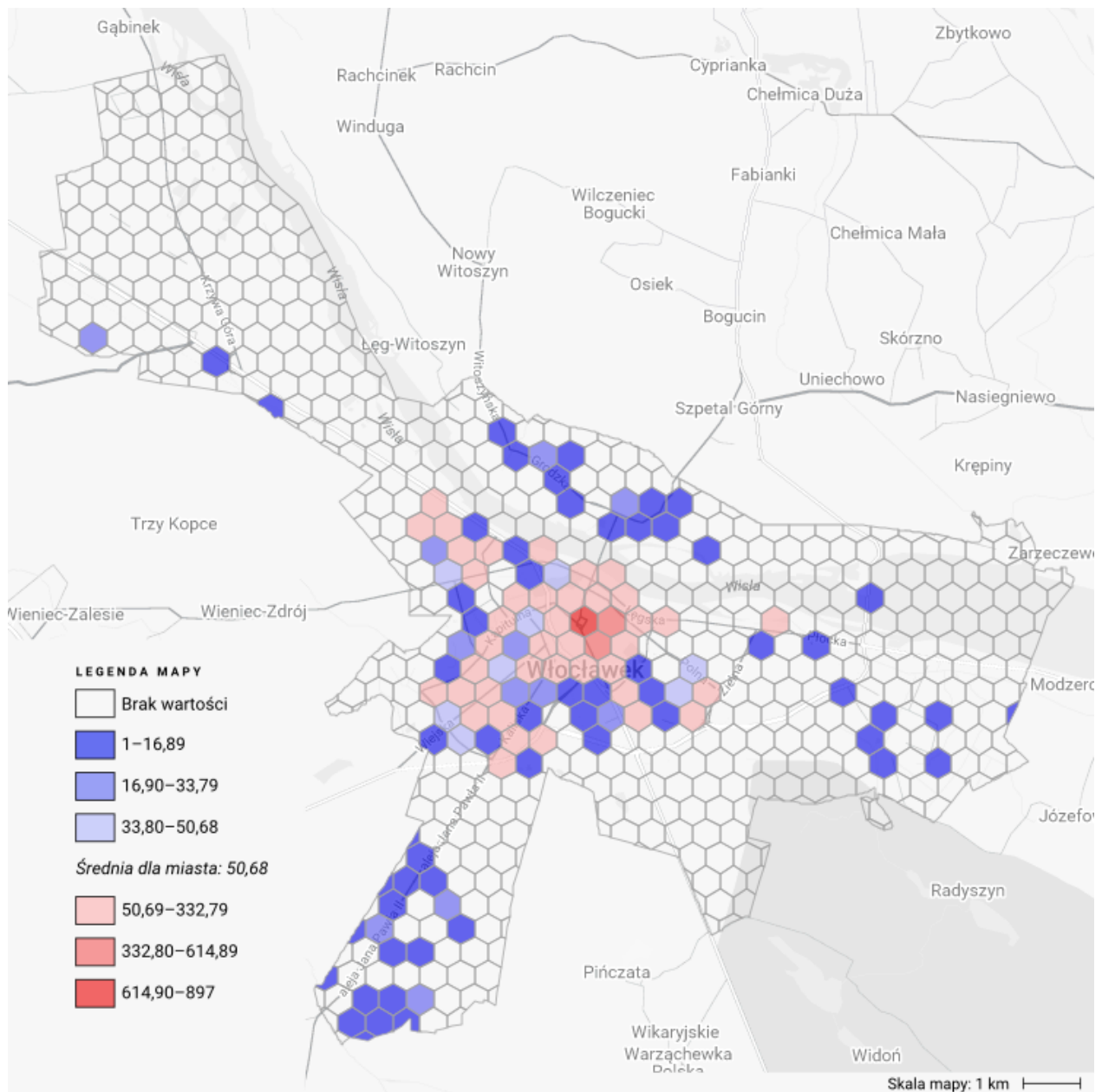

Źródło: Komenda Miejska Policji 2015

Analizując wskaźnik natężenia liczby przestępstw na terenie miasta należy zauważyć, iż najwyższy jego poziom został odnotowany w centralnej części miasta, w obszarze gdzie znajduje się Plac Wolności oraz skrzyżowanie ulic Okrzei i Wojska Polskiego, a także przy ul. Toruńskiej na Zazamczu.

Następny rysunek obrazuje rozmieszczenie przestrzenne liczby interwencji Straży Miejskiej w poszczególnych polach odniesienia.

Rysunek 14. Rozmieszczenie przestrzenne liczby interwencji Straży Miejskiej w poszczególnych polach odniesienia [sztuki/heksagon]

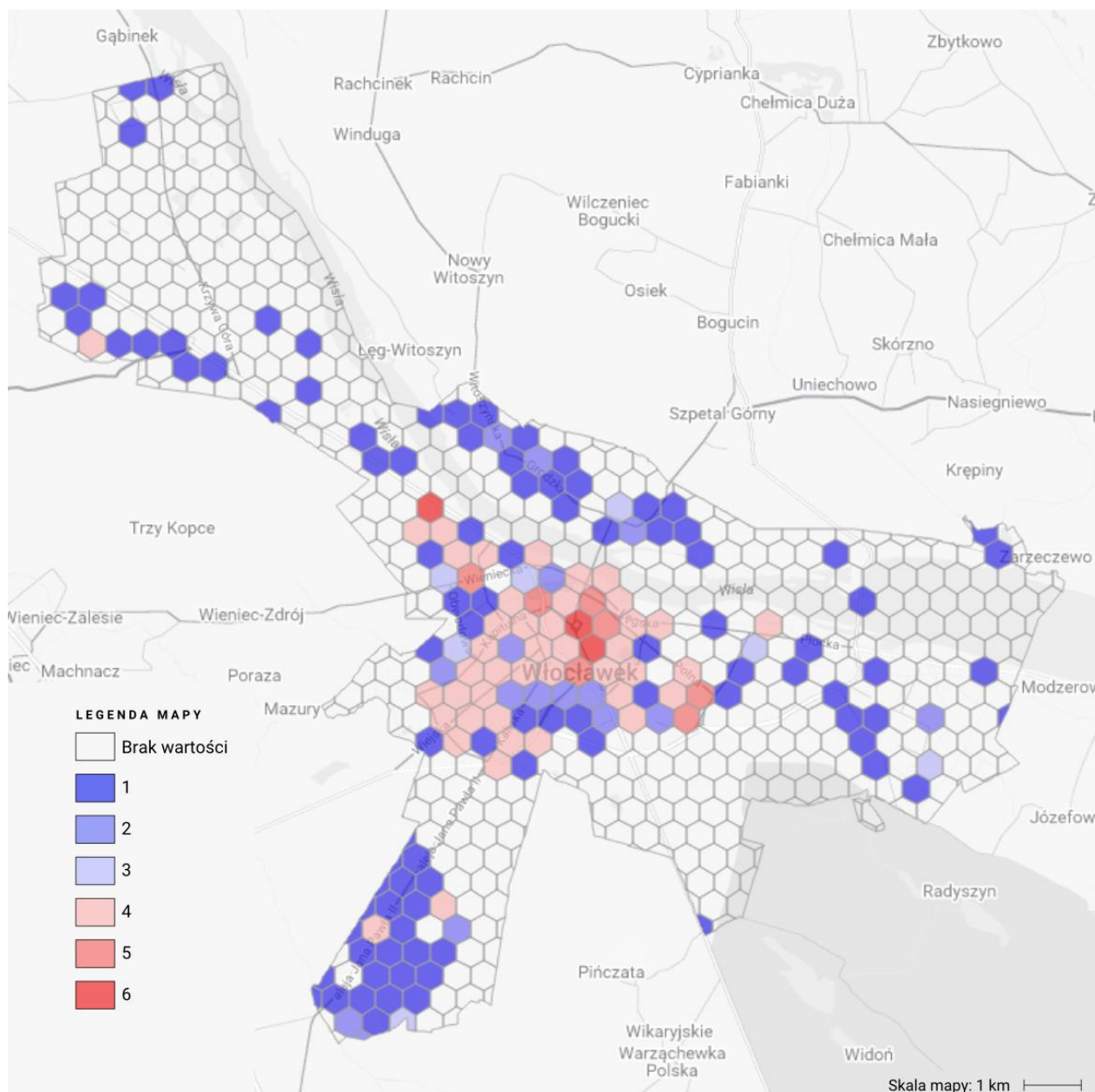

Źródło: Straż Miejska 2015

Analiza wskaźnika natężenia liczby interwencji Straży Miejskiej, podobnie jak w przypadku przestępstw, wskazuje na najwyższy jego odnotowany poziom w centralnej części Śródmieścia: w okolicach Placu Wolności oraz w okolicach Zielonego Rynku, ulic Bojańczyka i Chopina.

Rozmieszczenie przestrzenne Indeksu Natężenia Przestępczości we Włocławku prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 15. Indeks Natężenia Przestępczości

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2015

Indeks Natężenia Przestępczości wskazuje na największą jego koncentrację w centralnej części Śródmieścia, w okolicach Placu Wolności oraz ulic Bojańczyka i Chopina, jak również w okolicach ul. Toruńskiej na Zazamczu. Wysokie natężenie występuje w Śródmieściu w okolicach Starego Rynku, ulic: 3 Maja, Cyganki i Zielonego Rynku, a także na Wschodzie Mieszkaniowym.

Zjawisko niskiego poziomu edukacji

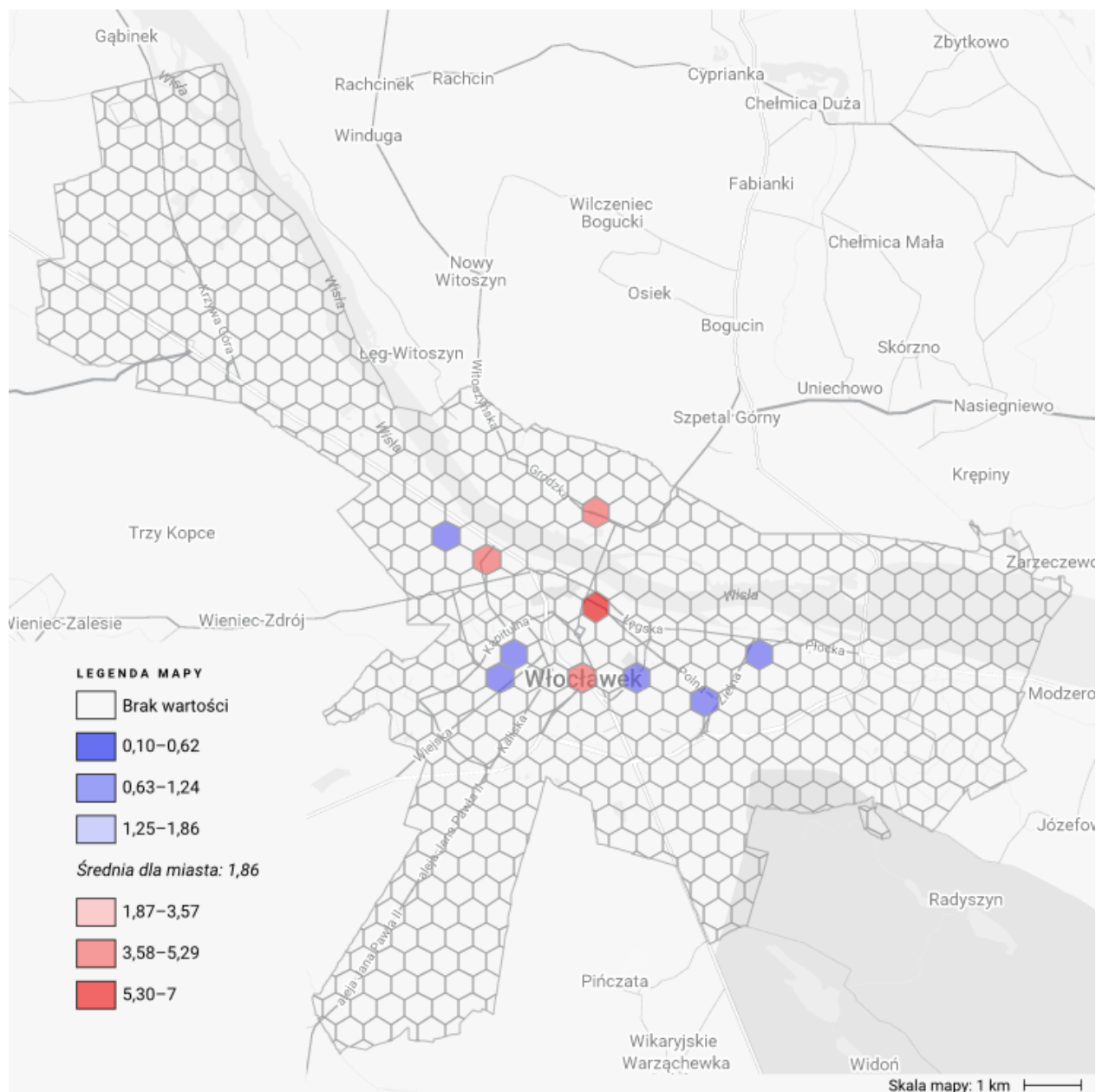
Zjawisko niskiego poziomu edukacji zostało zbadane na podstawie następujących wskaźników:

- odsetek dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych w 2015 roku,

- wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze) w 2015 roku,

Pierwszy z rysunków prezentuje wskaźnik odsetka dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych w 2015 roku.

Rysunek 16. Odsetek dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych w 2015 roku [%/szkołę]

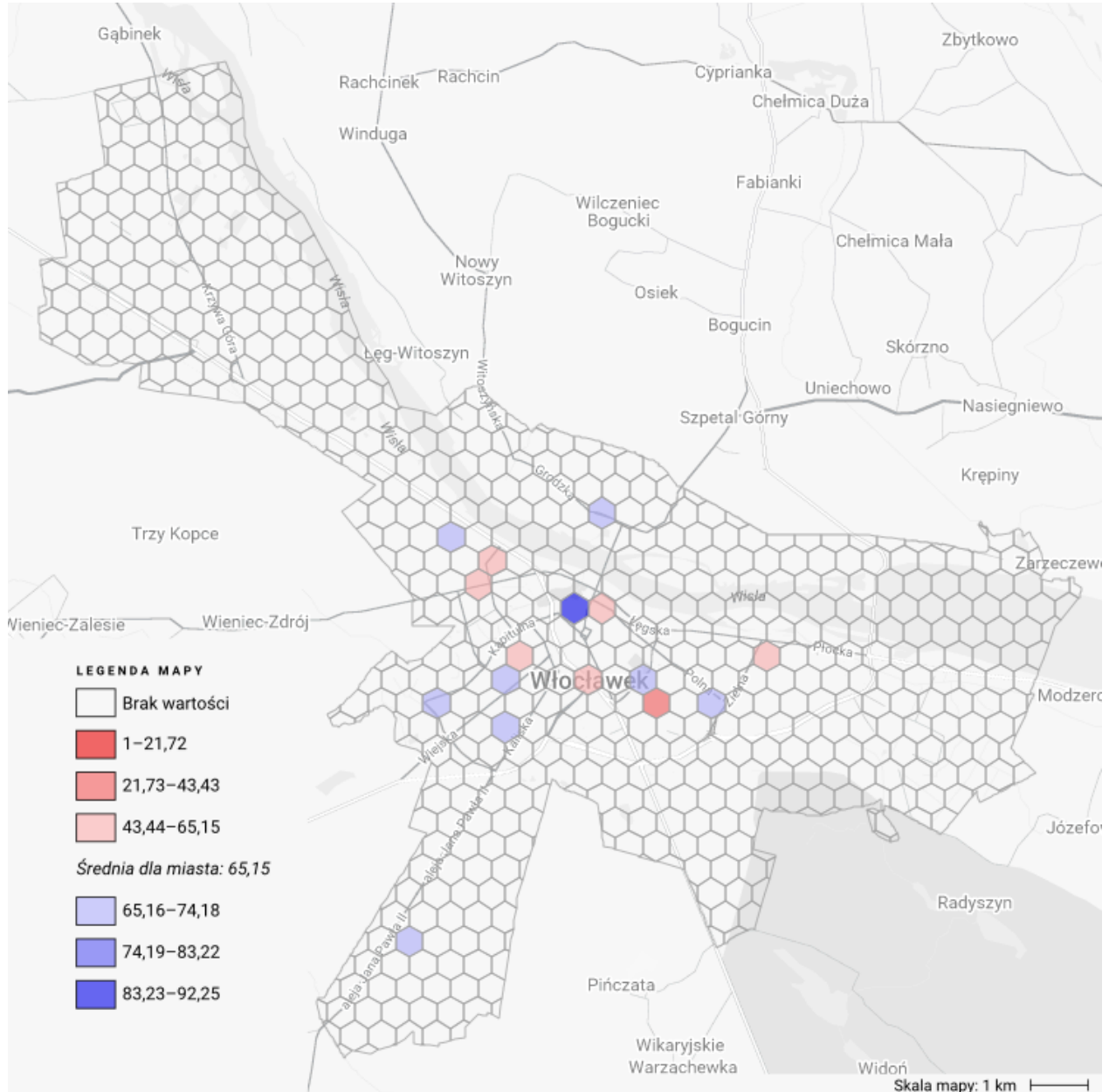

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Wskaźnik udziału dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy do dzieci ogółem jednoznacznie wskazuje, że najwięcej problemów mają dzieci uczęszczające do Szkoły Podstawowej nr 3 zlokalizowanej przy ul. Cyganka w Śródmieściu, gdzie promocji nie otrzymało 7% dzieci. W pozostałych szkołach nie zdało do następnej klasy od 1% do 5% dzieci. Jednocześnie w kilku szkołach na terenie miasta była 100% promocja dzieci.

Kolejny rysunek przedstawia średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w placówkach działających na danym obszarze. Wyniki sprawdzianu zostały zaprezentowane dla wszystkich szkół podstawowych, a więc także dla szkół niepublicznych, których nie dotyczy rejonizacja.

Rysunek 17. Wyniki średni sprawdzianu szóstoklasistów w 2015 roku [%]

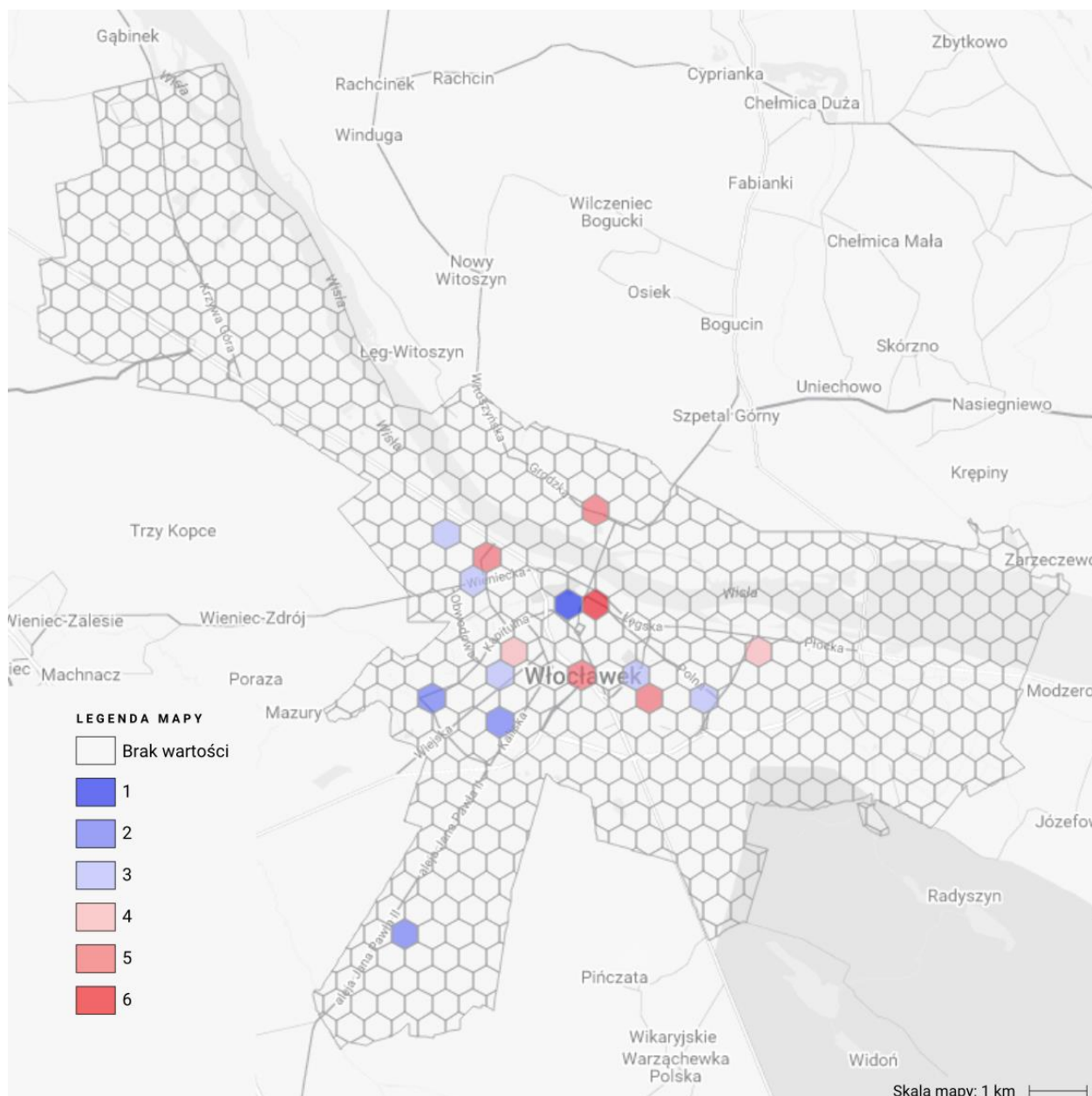

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Analiza średnich wyników sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2014/2015 wskazuje, iż najniższy wynik z egzaminu został odnotowany w Szkole Podstawowej nr 17 na Wchodzie Mieszkaniowym. Najlepszy wynik osiągnęła Prywatna Szkoła Podstawowa Zespołu Edukacji „Wiedza” zlokalizowana w Śródmieściu przy ul. Słowackiego.

Rozmieszczenie przestrzenne Indeksu Natężenia Problemów Edukacyjnych we Włocławku prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 18. Indeks Natężenia Problemów Edukacyjnych

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Indeks Natężenia Problemów Edukacyjnych pośrednio potwierdza, że dzieci z obszaru Śródmieścia mają problemy ze względu na środowisko życia. Wpływ ma na to wskaźnik odsetka dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy wskazujący, że najwięcej problemów edukacyjnych mają dzieci uczęszczające do Szkoły Podstawowej nr 3 zlokalizowanej przy ul. Cyganka w Śródmieściu, której rejon mieści się w zidentyfikowanych uprzednio obszarach koncentracji ubóstwa, bezrobocia i przestępczości.

Zdiagnozowane tu zróżnicowanie nie może być podstawą oceny pracy poszczególnych szkół. Traktowane jest wyłącznie jako pośrednie wskazanie, że poszczególne szkoły pracują w środowiskach, o różnym poziomie wyzwań edukacyjnych. Badania jakościowe potwierdzają, że

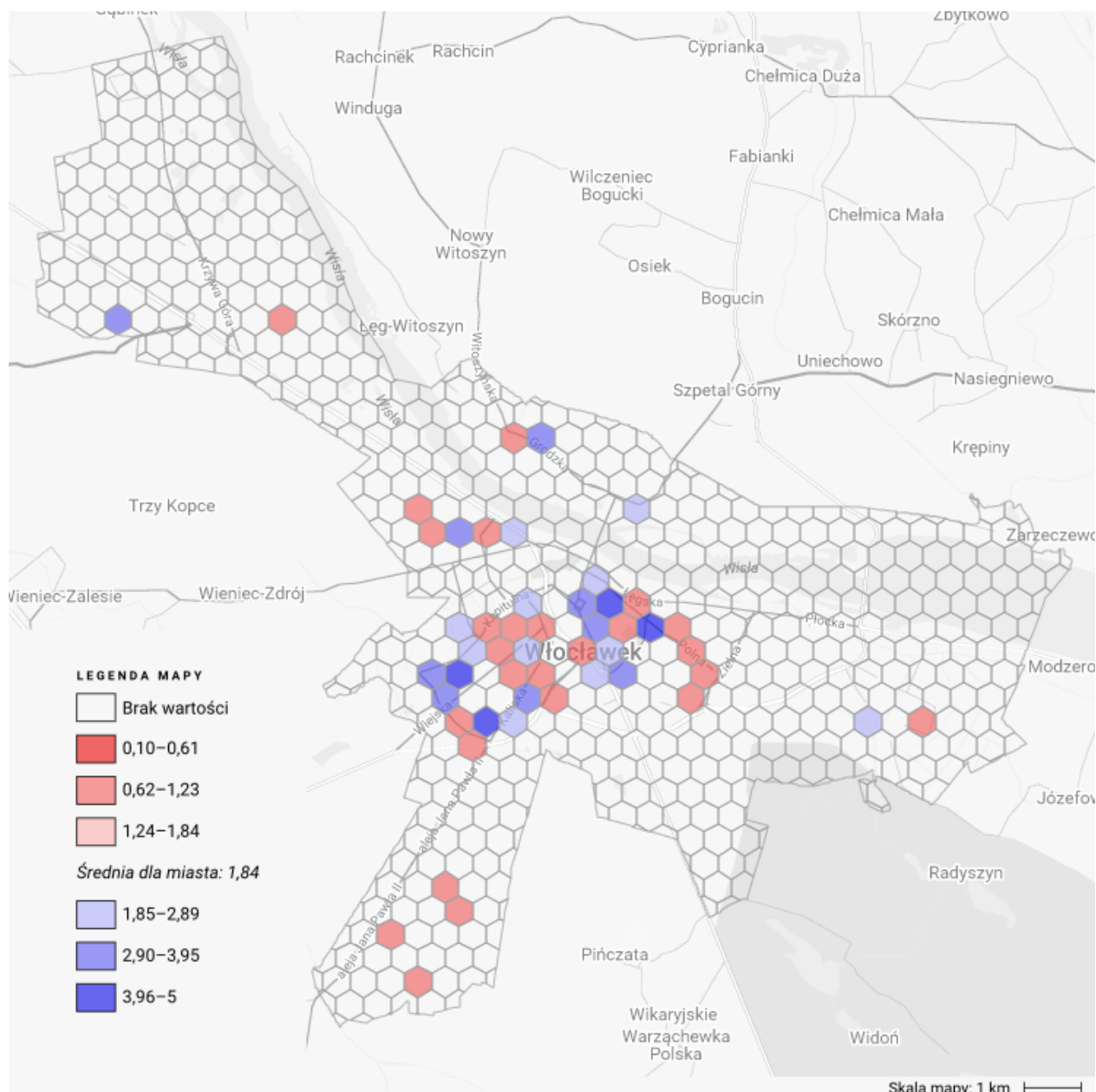
czynnikiem najsilniej różnicującym wyniki uczniów poszczególnych szkół jest zróżnicowany poziom wsparcia edukacyjnego otrzymywanego przez uczniów w domu rodzinnym. Chodzi tu zarówno o pomoc bezpośrednią w nauce, jak i pośrednie wsparcie w postaci dostarczania wzorców i pobudzania aspiracji.

Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Zjawisko niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym zostało zbadane na podstawie następujących wskaźników:

Pierwszy z rysunków prezentuje wskaźnik liczby złożonych wniosków do budżetu obywatelskiego.

Rysunek 19. Liczba wniosków złożonych do budżetu obywatelskiego [szt./heksagon]

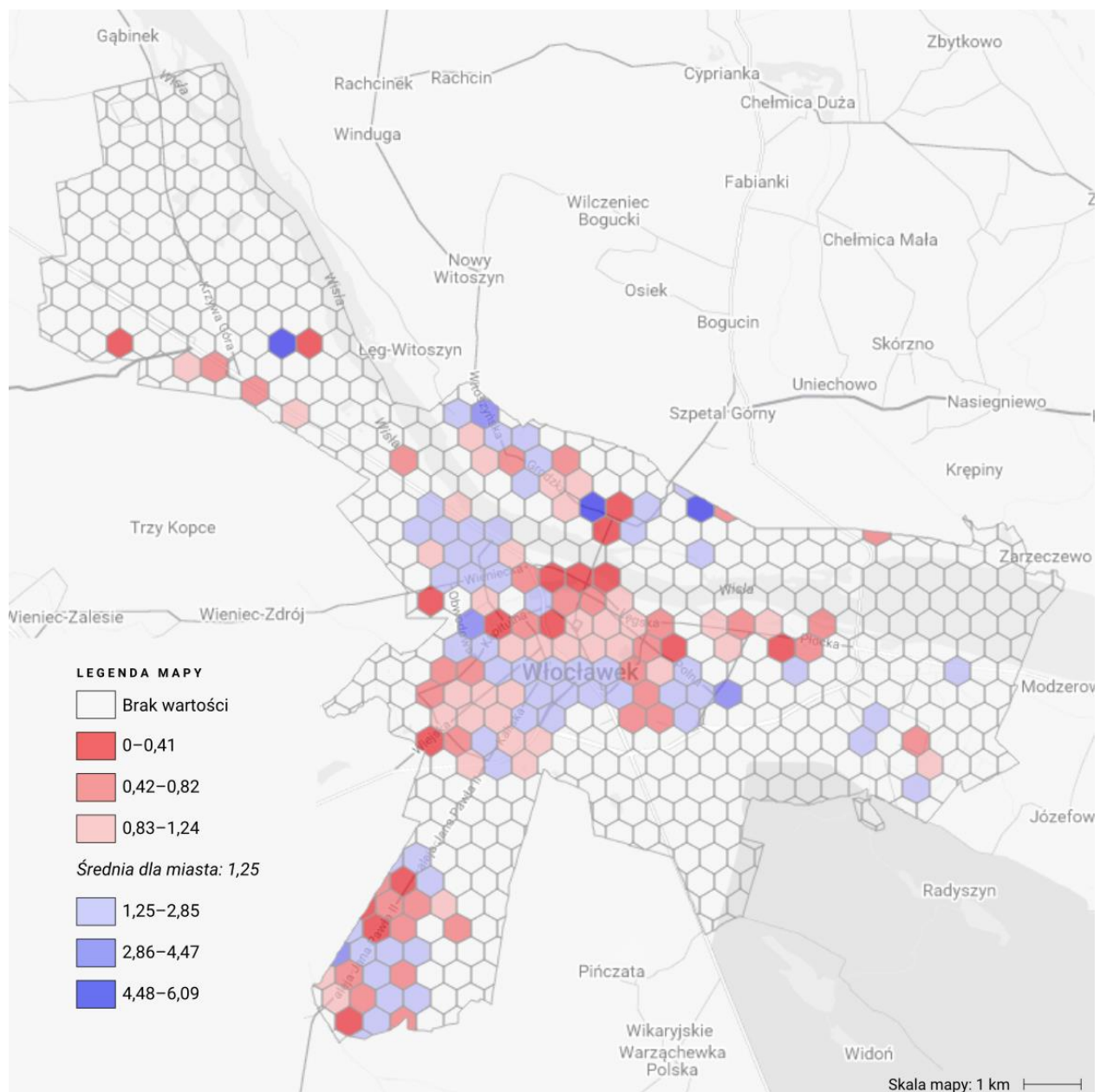
Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Wskaźnik ten pokazuje zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne i postawę obywatelską. To zsumowana liczba wniosków do budżetu obywatelskiego złożona przez mieszkańców (dane zbierane po adresach, zwizualizowane w polach odniesienia).

Najwięcej wniosków do budżetu obywatelskiego w 2016 r., z założoną realizacją zadań w 2017 r., wpłynęło z osiedla Południe i Śródmieścia. Złożenie wniosku z propozycją w ramach budżetu obywatelskiego we Włocławku wymagało od zgłaszającego zaangażowania w postaci przedstawienia ciekawej i potrzebnej inicjatywy, pisemnie popartej przez co najmniej 15 mieszkańców. Do realizacji zostały zakwalifikowane te przedsięwzięcia, które uzyskały największą liczbę głosów mieszkańców.

Kolejny rysunek przedstawia rozmieszczenie przestrzenne wskaźnika liczby wypożyczonych książek w stosunku do liczby mieszkańców ogółem w poszczególnych polach odniesienia.

Rysunek 20. Poziom czytelnictwa mieszkańców [woluminy/mieszkańcy/heksagon]

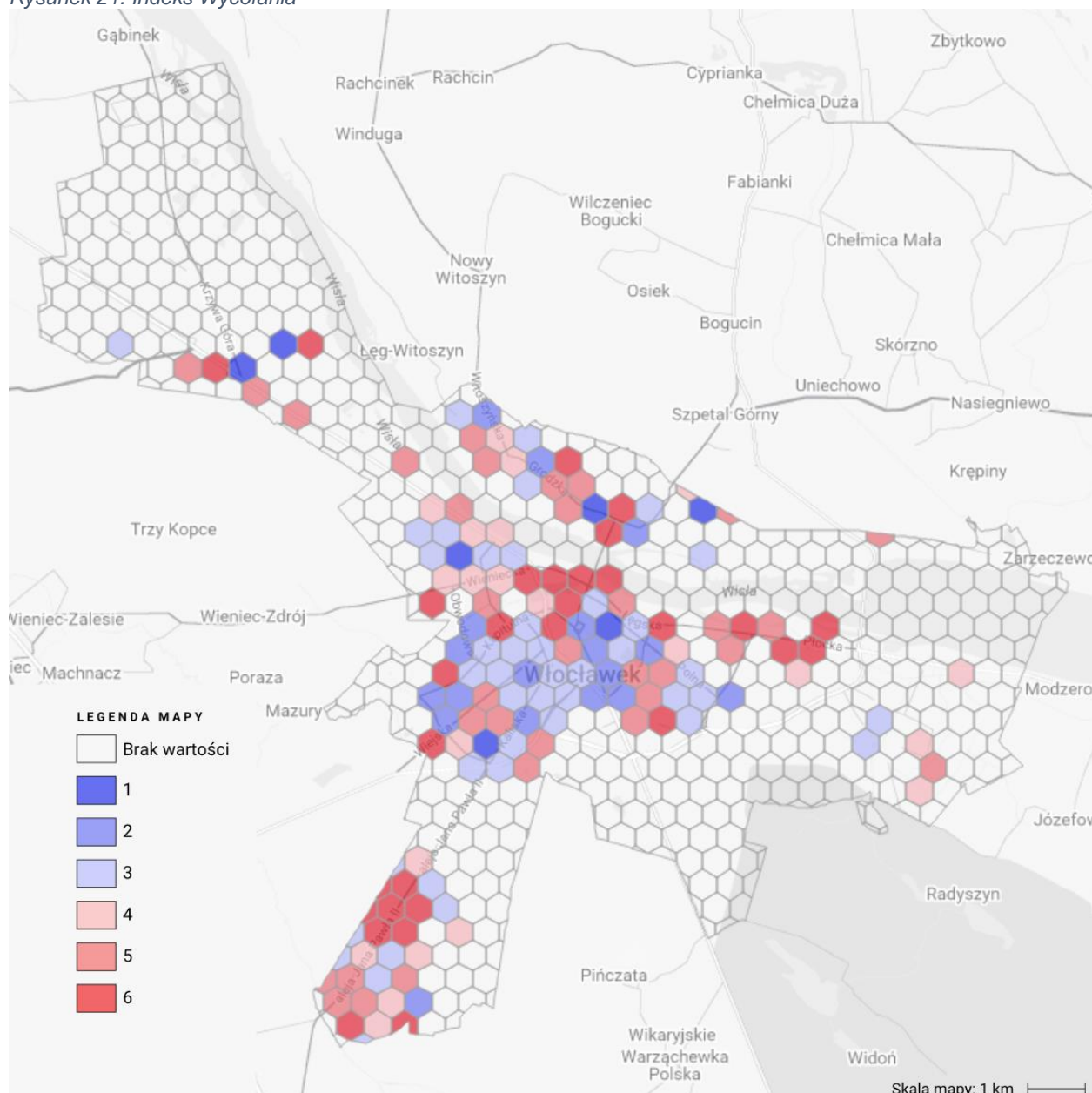

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2015

Wskaźnik poziomu czytelnictwa mierzony liczbą wypożyczonych książek przez mieszkańców z danego obszaru jest bardzo rozproszony. Najmniej książek wypożyczają m.in. mieszkańcy północnej części Śródmieścia czy ul. Zakręt. Największą liczbę książek wypożyczyli mieszkańcy środkowej części Zazamcza, południowo-wschodniej części Południa oraz południowo-wschodniej części Wschodu Mieszkaniewego.

Rozmieszczenie przestrzenne zjawiska niewystarczającego uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym we Włocławku prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 21. Indeks Wycofania

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Rozmieszczenie przestrzenne Indeksu Wycofania jest zróżnicowane. Wizualizacja powyższego rysunku daje bardzo ciekawe zestawienie aktywnych obywatelsko mieszkańców Włocławka. Aktywność ta jest rozproszona, ale wyraźnych jest jej kilka centrów. To m.in. obszary, które we wcześniejszych analizach okazały się miejscami koncentracji ubóstwa, bezrobocia i przestępczości. Obszary te w tym przypadku

są jednocześnie miejscami wysokiej aktywności, pomimo innych negatywnych czynników charakteryzują się wysokim zaangażowaniem obywatelskim, co stanowi potencjał. Nie oznacza to, że mieszkańcy z problemami są bardziej aktywni, ale że w tych obszarach mieszkają również mieszkańcy aktywni lub tutaj swoje działania w zakresie aktywizowania mieszkańców koncentrują organizacje pozarządowe.

Te miejsca, gdzie są aktywni mieszkańcy, to jednocześnie obszary, gdzie mieszkańcy widzą potrzebę zmian.

Analizując Indeks Wycofania we Włocławku można uznać, że uczestnictwo w życiu publicznym jest tu raczej obszarem potencjału, niż problemów.

4.3. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych - podsumowanie

W celu przeprowadzenia analizy rozmieszczenia przestrzennego negatywnych zjawisk społecznych we Włocławku, zdefiniowano i obliczono Współczynnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych dla każdego z pól odniesienia wg przyjętej siatki geometrycznej miasta. Dzięki temu powstała mapa przestrzennego rozmieszczenia negatywnych zjawisk społecznych we Włocławku.

$$KS = 0,44 \times U + 0,44 \times B + 0,12 \times (P + E + W)$$

Ks = Współczynnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych,

U = Indeks Natężenia Ubóstwa,

B = Indeks Natężenia Bezrobocia,

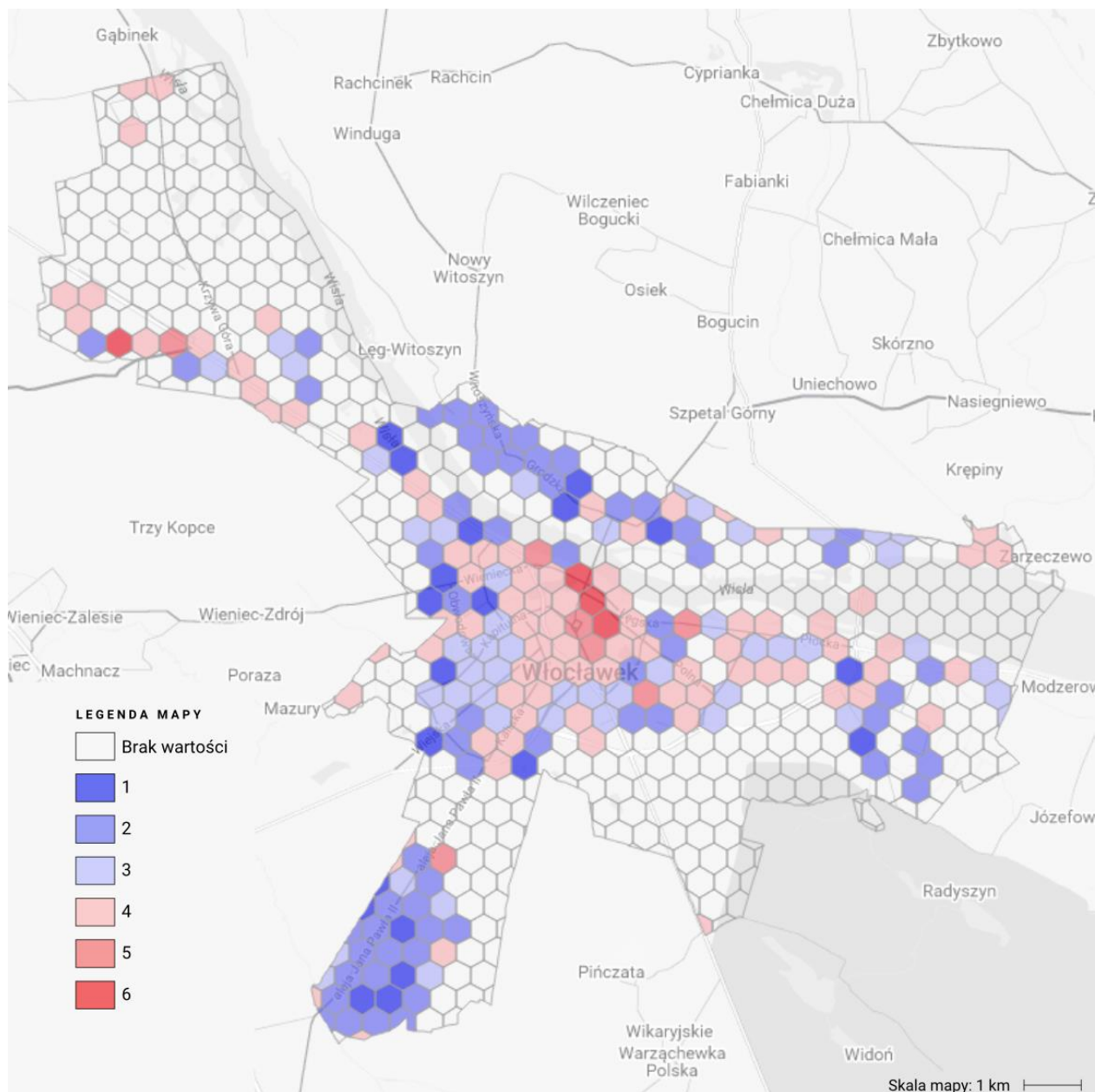
P = Indeks Natężenia Przestępczości,

E = Indeks Natężenia Problemów Edukacyjnych,

W = Indeks Wycofania (braku uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym).

Kartogram rozkładu przestrzennego tak obliczonego Współczynnika Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 22. Współczynnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych dla Włocławka

Źródło: *Urząd Miasta Włocławek 2016*

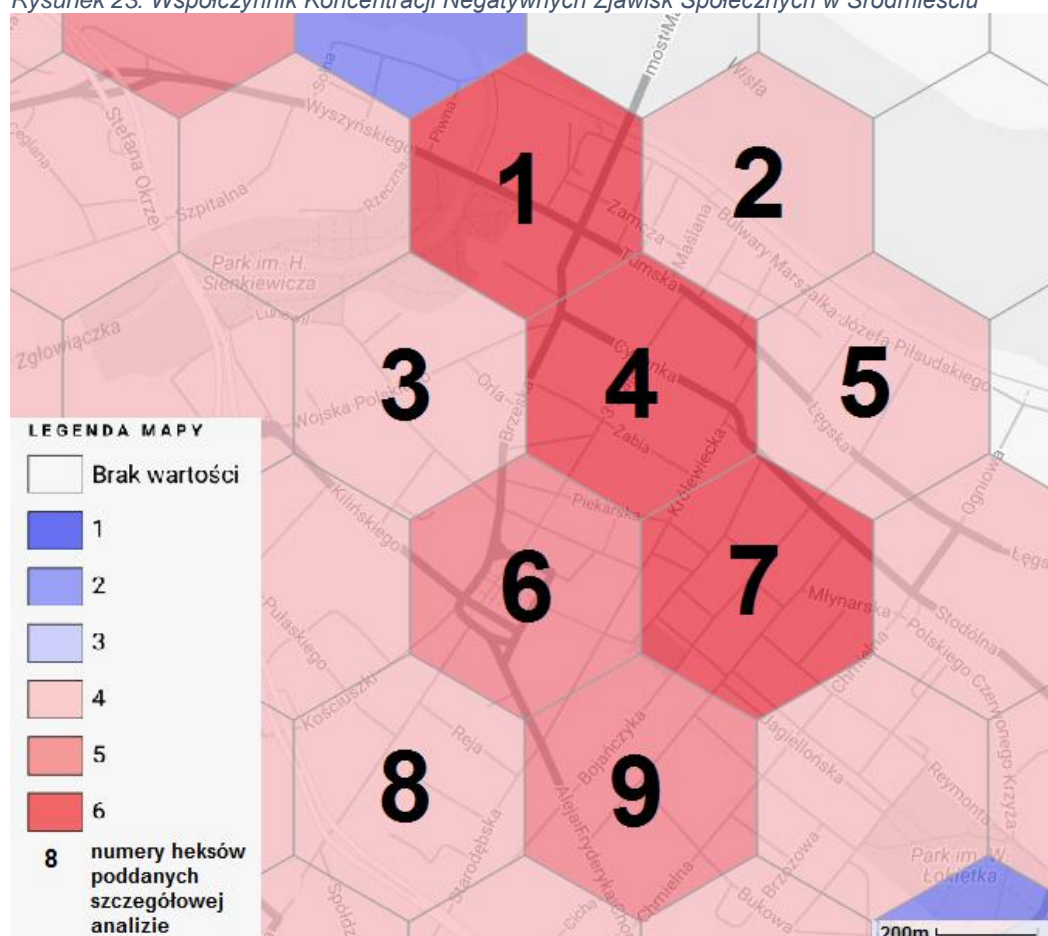
Powyższa mapa umożliwia wstępne wskazanie obszarów koncentracji problemów społecznych. W metodyce wyznaczenia obszaru koncentracji negatywnych zjawisk założono, że wskazują je te pola odniesienia, których natężenie jest najwyższe, tj. na poziomie 5 i 6. We Włocławku występuje jeden zwarty obszar koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, który zlokalizowany jest w Śródmieściu (5 heksów, powierzchnia ok. 81 ha).

Ze względu na zachowanie spójności terytorialnej, a dodatkowo przez wzgląd na wynik konsultacji społecznych, w ramach których mieszkańcy zgłaszali wnioski za rozszerzeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji o tereny pomiędzy kwaterami ulic:

- Gdańską, Tumską, Łęską, Ogniówą, granicą rzeki Wisły (heksy 2 i 5 poniższego zestawienia),
- Wojska Polskiego, Słowackiego, Brzeską (heks 3 poniższego zestawienia),
- Kościuszki, Okrzei, POW, Placem Wolności (heks 8 poniższego zestawienia),

dokonano zestawienia wskaźników społecznych dla wybranych obszarów (według poniższego rysunku). Celem przedmiotowego zestawienia jest analiza zgłaszanych przez mieszkańców propozycji oraz wykazanie natężenia zjawisk społecznych w obszarach. Aby obszar mógł być wyznaczony jako obszar zdegradowany (w następnej kolejności jako obszar rewitalizacji) musi przede wszystkim charakteryzować się stanem kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępowaniem co najmniej jednego negatywnego zjawiska pozaspołecznego.

Rysunek 23. Współczynnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych w Śródmieściu

Źródło: Urząd Miasta Wrocław 2016

Tabela 2. Zestawienie wskaźników społecznych

Lp.	Wskaźnik	Wartość wskaźnika w poszczególnych polach odniesienia								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Liczba ludności (osoby)	244	606	1 227	2 719	632	1 727	2 732	2 034	2 537
Zjawisko ubóstwa										
1.	Liczba dożywianych dzieci (osoby)	45	42	58	179	48	97	194	68	138
	Udział dzieci dożywianych w liczbie ludności (%)	18	7	5	7	8	6	7	3	5
2.	Wysokość zadłużeń mieszkań komunalnych (tys. zł)	483	2 205	1 900	8 193	1 456	1 652	3 294	1 645	2 756
	Udział wysokości zadłużeń w liczbie ludności (zł/os)	1 979	3 638	1 548	3 013	2 303	956	1 205	808	1 086
3.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem (%)	129,9	30	17,4	25,5	28,4	19,4	23,4	11,1	19,1
Zjawisko bezrobocia										
4.	Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%)	57,9	28,7	19,0	26,2	21,3	14,5	16,7	10,1	15,9
5.	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy względem ludności w wieku produkcyjnym (%)	35,8	13,1	10,2	14,0	11,1	9,2	9,2	4,3	7,5
6.	Liczba bezrobotnych (osoby)	84	109	135	467	86	151	278	133	247
Zjawisko przestępczości										
7.	Liczba założonych Niebieskich Kart (liczba)	7	5	7	35	12	34	23	13	50
	Udział liczby założonych kart w liczbie ludności (%)	3	1	1	1	2	2	1	1	2
8.	Przestępczość kryminalna na 1000 mieszkańców	4	3	2	10	10	42	9	14	23
9.	Interwencje Straży Miejskiej (liczba)	232	94	52	258	103	897	479	201	594
Zjawisko niskiego poziomu edukacji										
10.	Odsetek dzieci, które nie otrzymały promocji (%)	0	0	0	7	0	0	0	0	0

11.	Wyniki egzaminu 6 - klasistów w 2015r (pkt)	0	0	92,25	59,75	0	0	0	0	0
Problem niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym										
12.	Liczba wniosków złożonych do budżetu obywatelskiego	0	0	0	2	0	3	5	0	3
13.	Udział wypożyczonych książek w liczbie ludności (woluminy/ mieszkańcy)	0,35	0,19	0,42	0,48	0,88	1,07	0,89	1,00	1,18

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Zestawienie pokazuje występujące w obszarach dysproporcje pomiędzy zjawiskami społecznymi. W tabeli zostały wyróżnione kolorem wskaźniki o najwyższym natężeniu zjawiska ubóstwa i bezrobocia, które uznano za najistotniejszy problem miasta.

Powyższe porównawcze zestawienie pozwoliło na sformułowanie następujących wniosków:

- obszary 2 i 5 (Gdańska, Tumska, Łęgska, Ogniowa, granica rzeki Wisły) charakteryzują się wysokim natężeniem zjawisk społecznych, w porównaniu do obszarów o najtrudniejszej sytuacji (1,4,7), w tym szczególnie w zakresie następujących wskaźników:
 - udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem (%),
 - udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%),
 - stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy względem ludności w wieku produkcyjnym (%),
- obszary 3 (Wojska Polskiego, Słowackiego, Brzeska) i 8 (Kościuszki, Okrzei, Starodębska, Warszawska, Plac Wolności) znajdują się w relatywnie dobrej sytuacji pod względem społecznym, w porównaniu do obszarów o najtrudniejszej sytuacji (1,4,7).

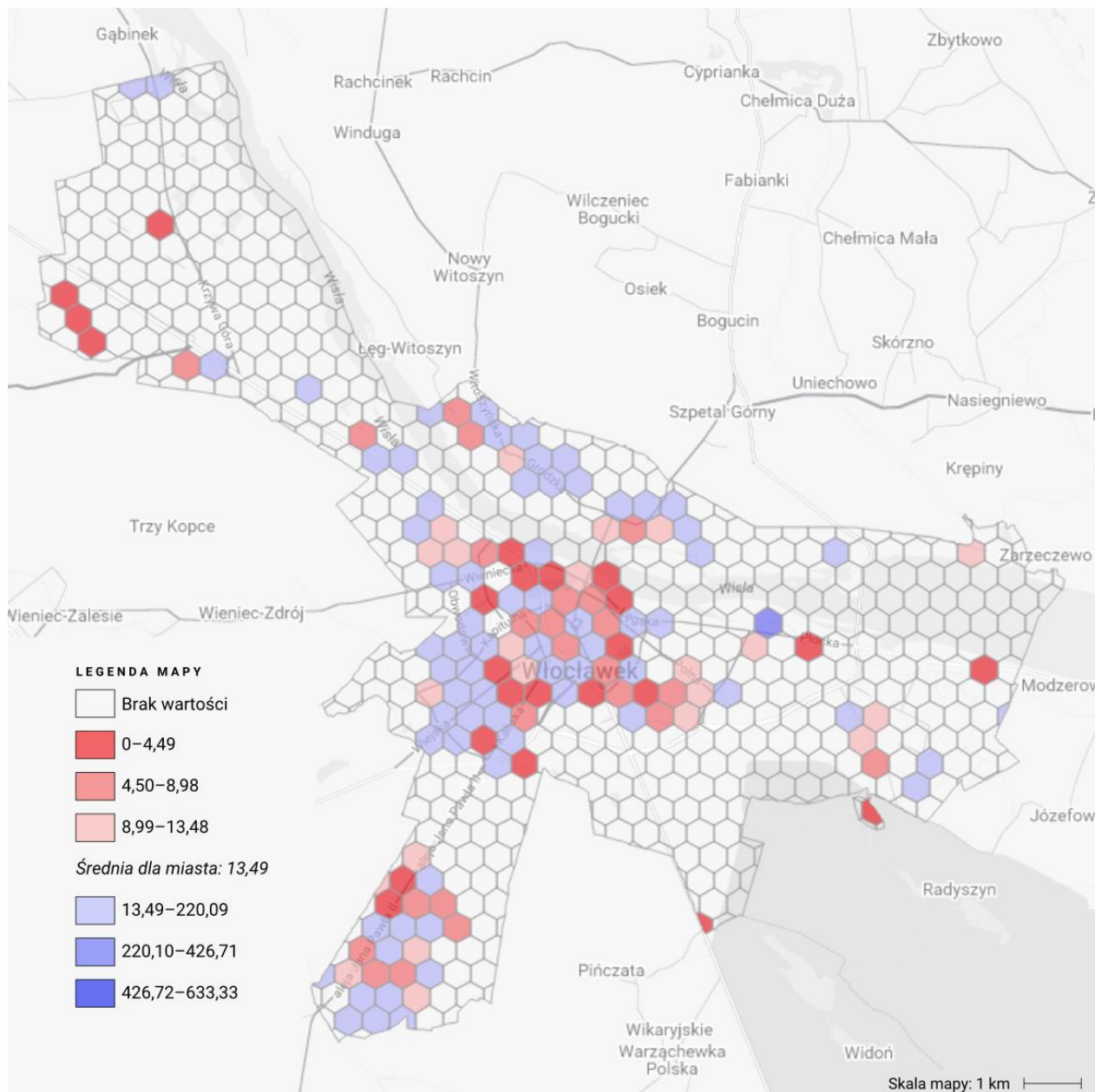
W związku z wysokim natężeniem zjawisk społecznych w obszarach 2 i 5, obszar koncentracji negatywnych zjawisk społecznych został rozszerzony o kwartały ulic położone pomiędzy ulicami Matebudy, Tumska, Łęgska, Ogniowa oraz wzdłuż rzeki Wisły. Powyższe rozszerzenie wynika równocześnie z zachowania spójności przestrzennej oraz uwzględnienia pustych terenów charakteryzujących się potencjałem inwestycyjnym.

4.4. Analiza i wizualizacja wskaźników innych niż społeczne

Zjawiska gospodarcze

Podstawową informacją statystyczną o rozkładzie przestrzennym problemów gospodarczych w zakresie poziomu przedsiębiorczości jest informacja o rozmieszczeniu przestrzennym liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych (po adresach zamieszkania) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Niski poziom w poszczególnych polach odniesienia może być przesłanką dla stwierdzenia niskiego poziomu przedsiębiorczości mieszkańców danego obszaru.

Rysunek 24. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym [%/heksagon]

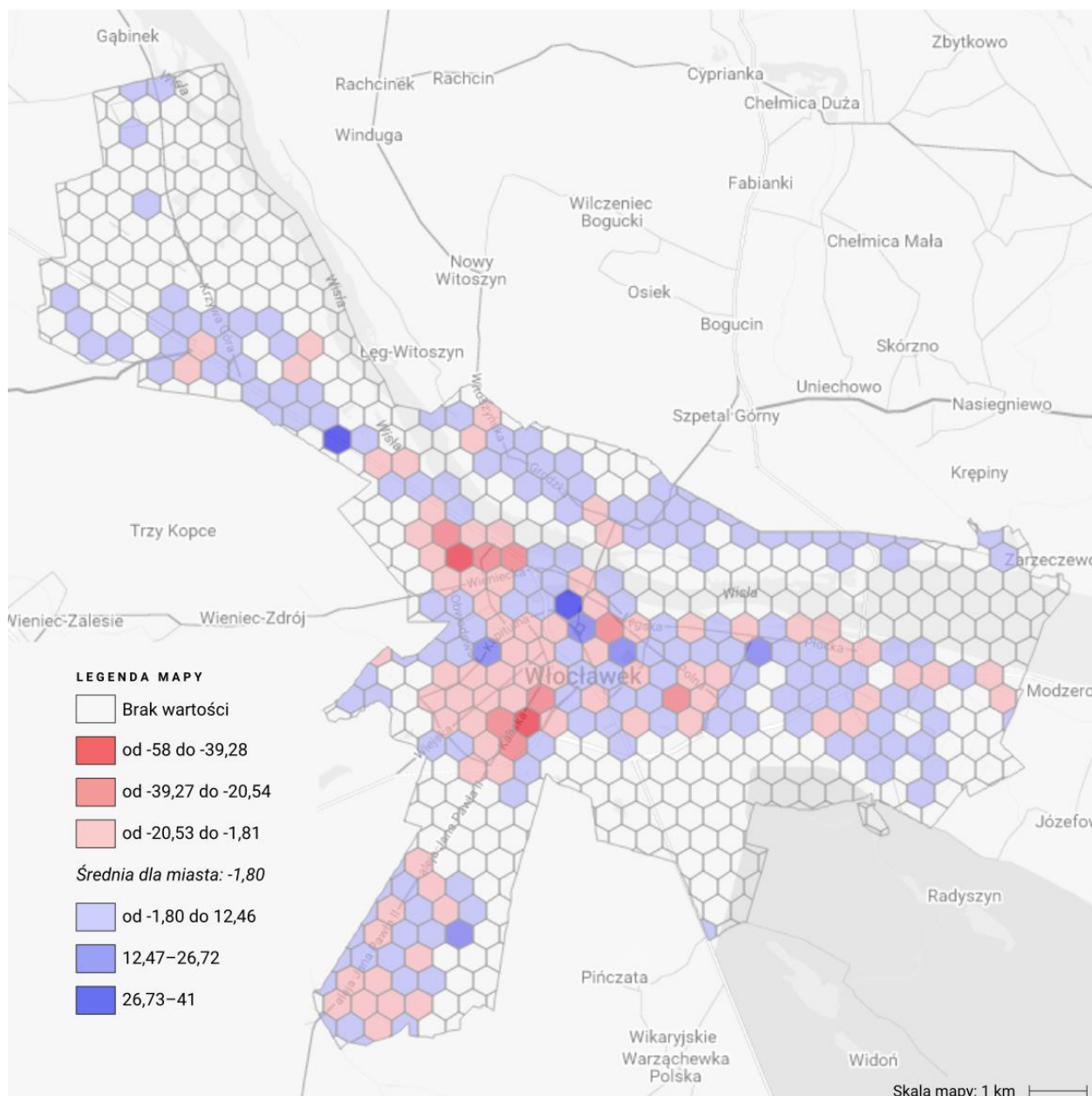

Źródło: Główny Urząd Statystyczny 2016

Najniższy stosunek liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych (po adresach zamieszkania) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym występuje w Śródmieściu oraz w części jednostek Zachód Przemysłowy, Zazamcze, Południe i Michelin oraz punktowo w jednostkach Wschód Mieszaniowy, Wschód Przemysłowy i Rybnica.

Przedsiębiorczość we Włocławku została także przeanalizowana za pomocą wskaźnika dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze (po siedzibie działalności) w okresie minionych 10 lat. Poniższa mapa przedstawia rozkład przestrzenny tej dynamiki w mieście w odniesieniu do lat 2005 i 2015.

Rysunek 25. Dynamika liczby przedsiębiorstw w mieście w odniesieniu do lat 2005 i 2015.[sz./heksagon]

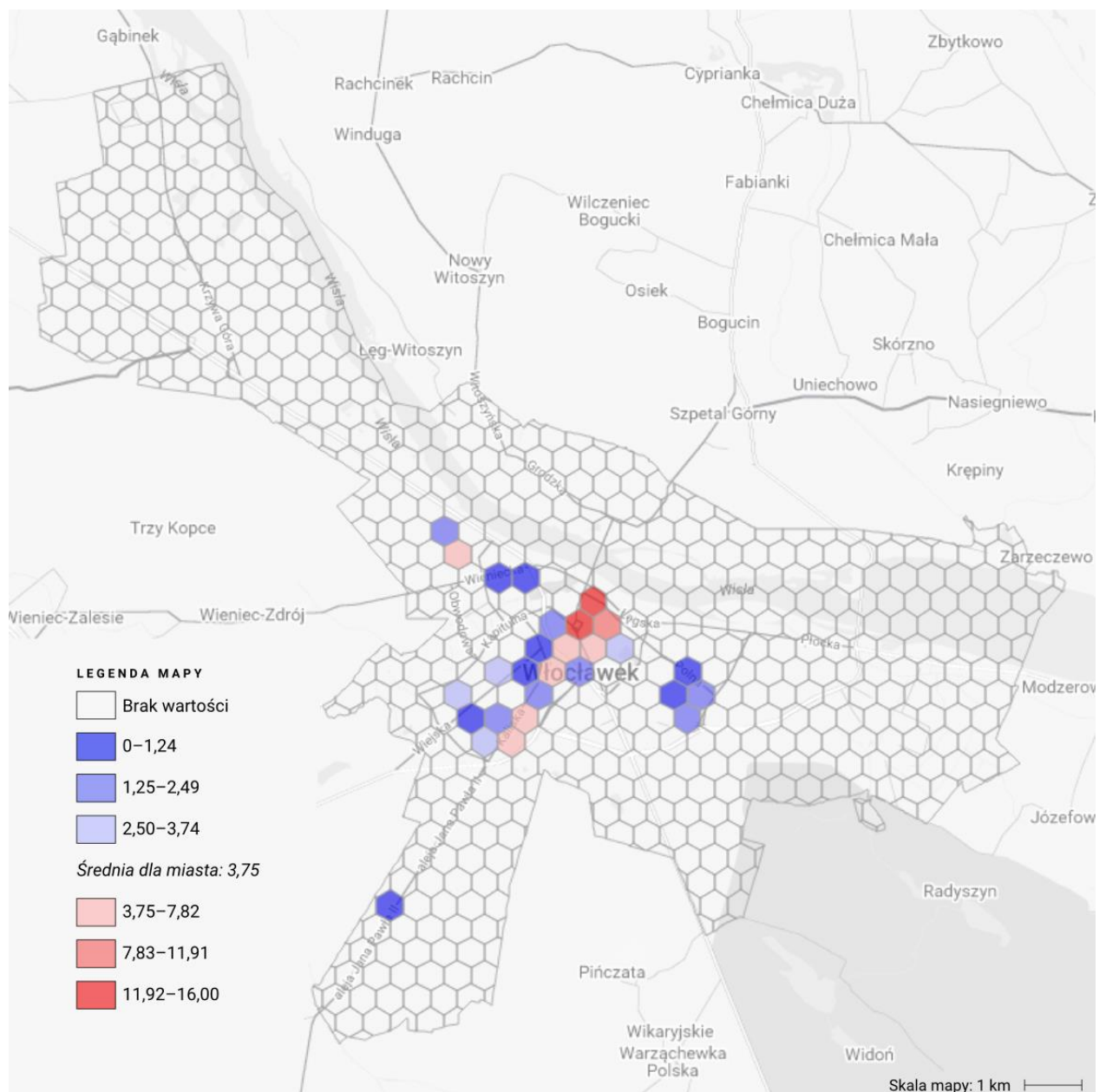
Źródło: Główny Urząd Statystyczny 2005 - 2015

Wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych (skala kolorów niebieskich oznacza wzrost liczby przedsiębiorstw, czerwonych spadek) prezentowany w rozkładzie przestrzennym wskazuje, że znaczna część miasta charakteryzuje się niewielkim spadkiem liczby przedsiębiorstw, jednak występują również obszary wykazujące regres gospodarczy - w części jednostek Południe (szczególnie w obszarze ograniczonym ulicami Broniewskiego, Kaliską, Smólską) i Zamcze (szczególnie w obszarze ograniczonym ulicami Chocimską, Promienną, Przyjemną i Bajeczną). Średnia dla miasta na heksagon jest ujemna i wynosi -1,80.

Uzupełniającą informacją obrazującą zjawiska gospodarcze w mieście, są dane odnośnie obecności usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych, takich jak: lombardy, pożyczki-chwilówki, zakłady bukmacherskie oraz handel towarami najtańszymi (tania odzież, „wszystko po 5 zł” itp.).

Zbadane zostało występowanie tego zjawiska w całym mieście. Badanie polegało na spisie z natury wszystkich miejsc prowadzenia usług charakterystycznych dla obszarów biedy po adresach.

Rysunek 26. Rozmieszczenie przestrzenne liczby usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych.

Źródło: Urząd Miasta Włocławek styczeń 2016

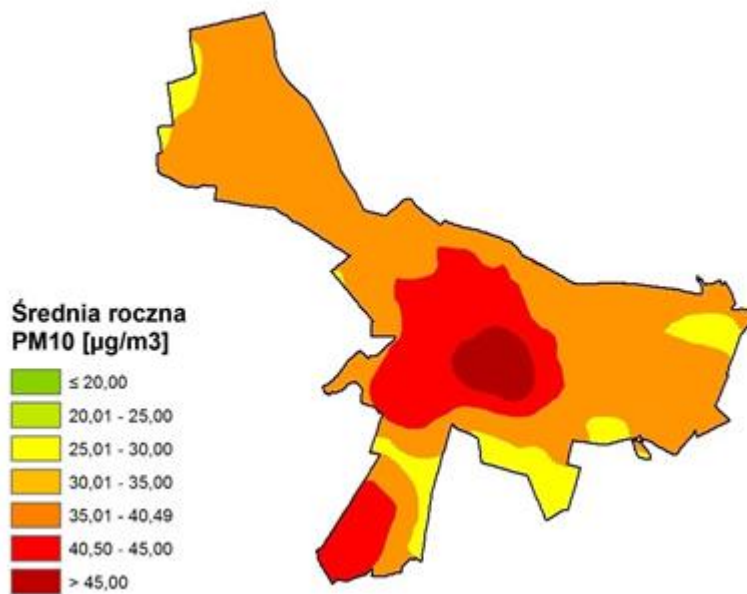
Dokonana analiza miasta pod kątem występowania przedsiębiorstw biedy wykazuje ich największe natężenie w Śródmieściu, w obszarze ulic: Tumska, Cyganka, Młynarska, Chmielna, Jagiellońska, Warszawska, Kościuszki, Kilińskiego i Brzeska.

Zjawiska środowiskowe

Zanieczyszczenie powietrza jest główną przyczyną zagrożenia dla środowiska, w tym dla zdrowia ludzi. We Włocławku jakość powietrza badana jest za pomocą trzech stałych stacji pomiarowych

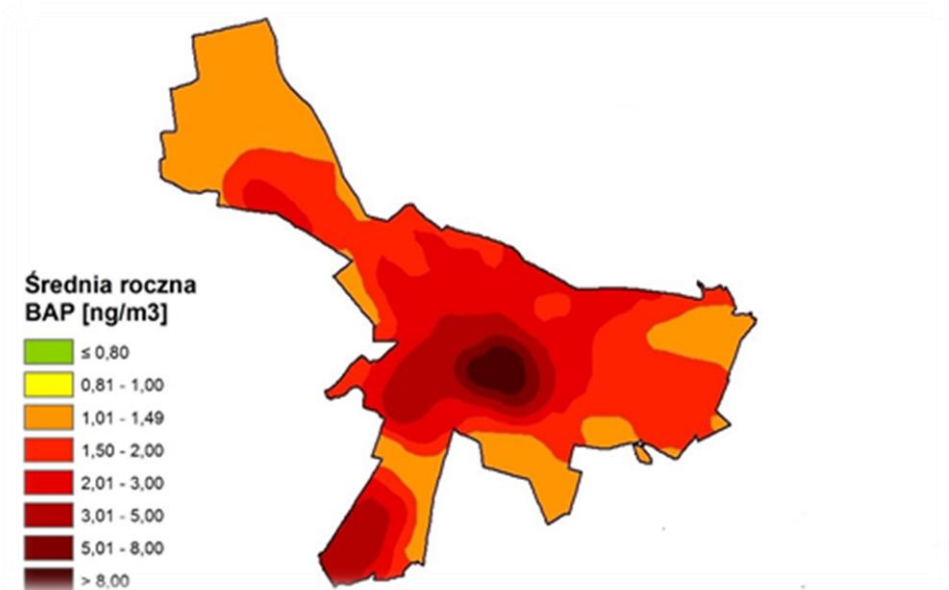
przy ul. Okrzei, Sielskiej i Chełmickiej oraz z wykorzystaniem czasowo ekspozycyjnych próbników w różnych częściach miasta. Zgodnie z „Oceną jakości powietrza i zaobserwowanych jego zmian w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dla strefy miasto Włocławek za rok 2015” miasto znalazło się w najmniej korzystnej klasie C ze względu na częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego 24-godzinnego 50 mg/m³ dla pyłu zawieszonego PM₁₀ (na stacjach przy ul. Okrzei, Sielskiej i Chełmickiej) oraz średniego rocznego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, przekraczającego poziom docelowy (na stacji przy ul. Okrzei). Źródłem tych zanieczyszczeń jest przede wszystkim transport kołowy oraz niskie emisje.

Rysunek 27. Rozkład stężeń 24-godzinnych pyłu PM₁₀ dla Włocławka

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie kuj.-pom. za 2015 r (WIOŚ Bydgoszcz)

Rysunek 28. Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu dla Włocławka

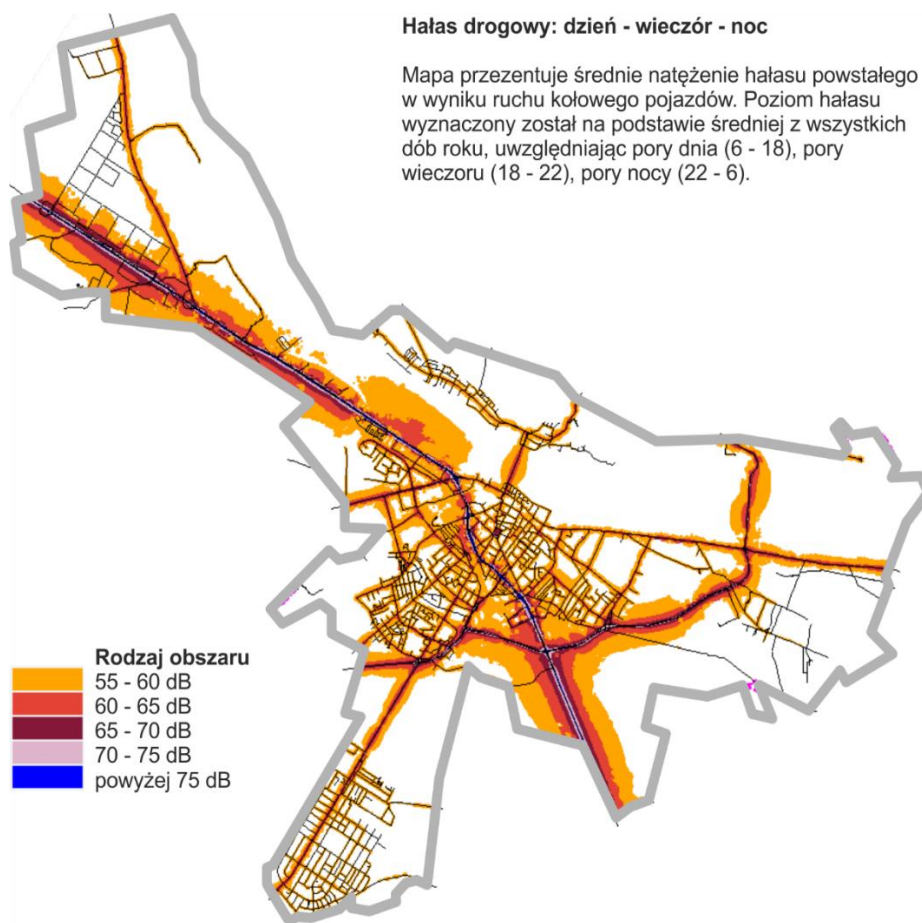
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie kuj.-pom. za 2015 r. (WIOŚ Bydgoszcz)

Rozkład przestrzenny zjawiska zanieczyszczenia powietrza we Włocławku pyłem PM₁₀ oraz benzo(a)pirenem pokazuje największe przekroczenia stężeń w Śródmieściu i na Wschodzie Mieszkaniowym.

Kolejnym negatywnym zjawiskiem środowiskowym poddanym analizie jest tzw. zanieczyszczenie akustyczne, a więc hałas emitowany do środowiska.

W granicach administracyjnych miasta Włocławka przebiegają drogi: krajowe - 27,5 km, wojewódzkie - 0,9 km, powiatowe - 51,1 km i gminne - 129,1 km. Nałożenie funkcji ruchu tranzytowego i wewnętrznego jest jedną z głównych przyczyn nadmiernego obciążenia elementów sieci drogowej. Obecnie, jedną z najbardziej obciążonych ulic miasta jest odcinek drogi krajowej nr 91 oraz drogi krajowej nr 62.

Rysunek 29. Hałas drogowy (dzień-wieczór-noc we Włocławku)

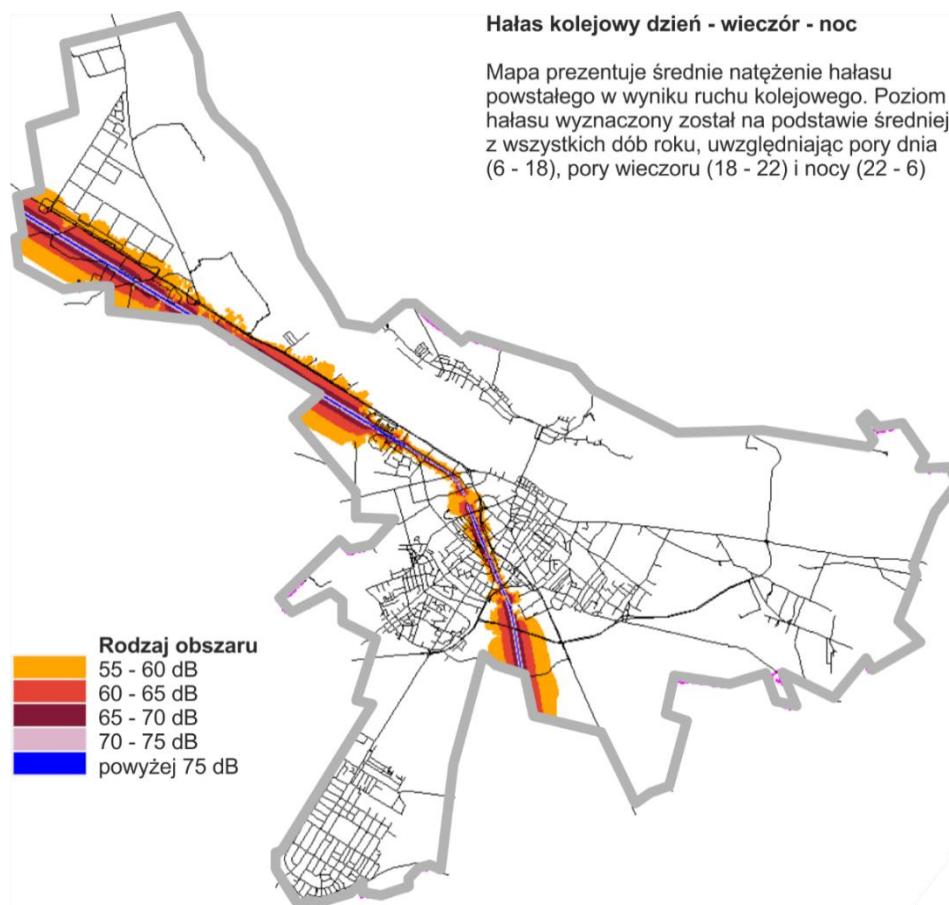

Źródło: Mapa akustyczna Włocławka

Włocławek znajduje się pomiędzy dwoma węzłami kolejowymi: Toruniem i Kutnem, na trasie Północ – Południe. Przez miasto przebiega linia kolejowa nr 18 (relacji Kutno – Włocławek – Toruń – Bydgoszcz), która jest dwutorowa i zelektryfikowana. Odbyna się na niej ruch pasażerski i towarowy.

Długość linii kolejowej w granicach administracyjnych miasta wynosi ok. 12 km. Na terenie miasta funkcjonują trzy dworce i stacje kolejowe: Włocławek, Włocławek Zazamcze, stacja Włocławek Brzezie.

Rysunek 30. Hałas kolejowy (dzień – wieczór – noc) we Włocławku

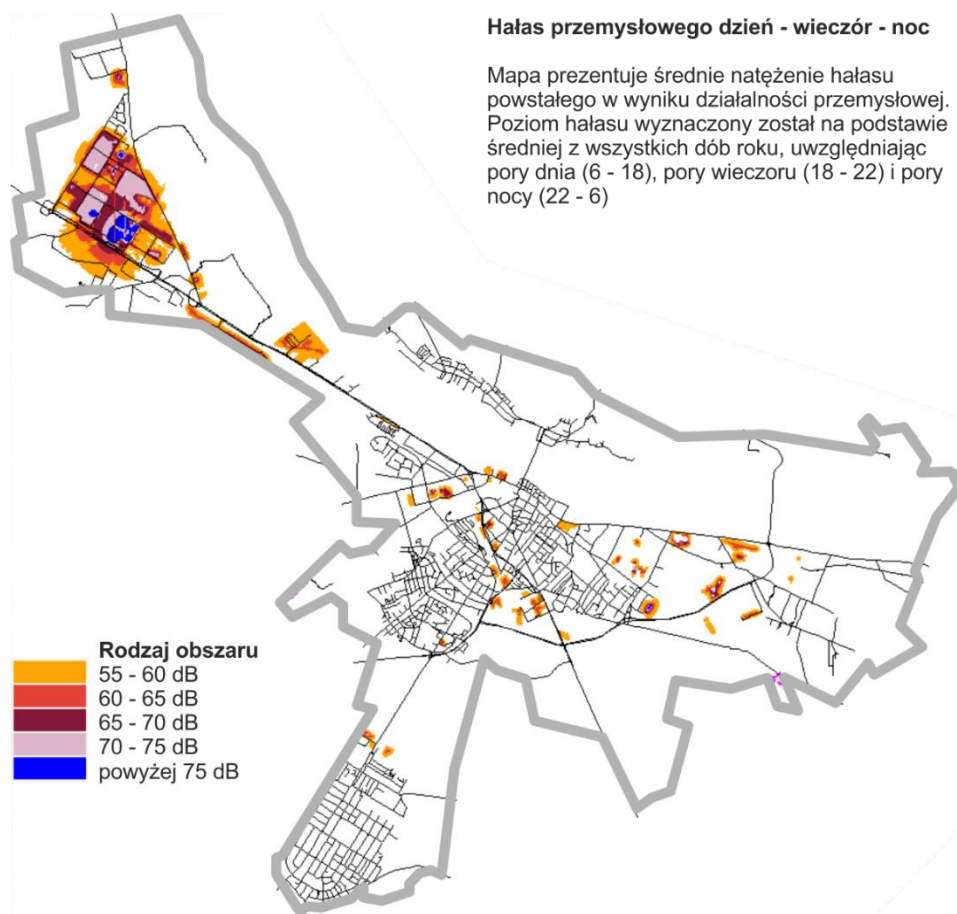
Źródło: Mapa akustyczna Włocławka

Natężenie hałasu jest zróżnicowane na przebiegu linii kolejowej z największym jego natężeniem na odcinkach przygranicznych miasta.

Włocławek jest znaczącym ośrodkiem przemysłowym oraz zapleczem usługowym dla rolniczego regionu. W mieście działa szereg przedsiębiorstw z branży przemysłu chemicznego, metalowego, elektromaszynowego, ceramicznego i rolno-spożywczego.

Do obliczeń hałasu przemysłowego, na potrzeby mapy akustycznej Włocławka, uwzględnionych zostało 61 zakładów przemysłowych i handlowo-usługowych. Zakłady przemysłowe uwzględnione w obliczeniach mapy akustycznej stanowią reprezentatywną charakterystykę działalności produkcyjno-gospodarczej występującej na terenie Włocławka.

Rysunek 31. Hałas przemysłowy (dzień – wieczór – noc) we Włocławku

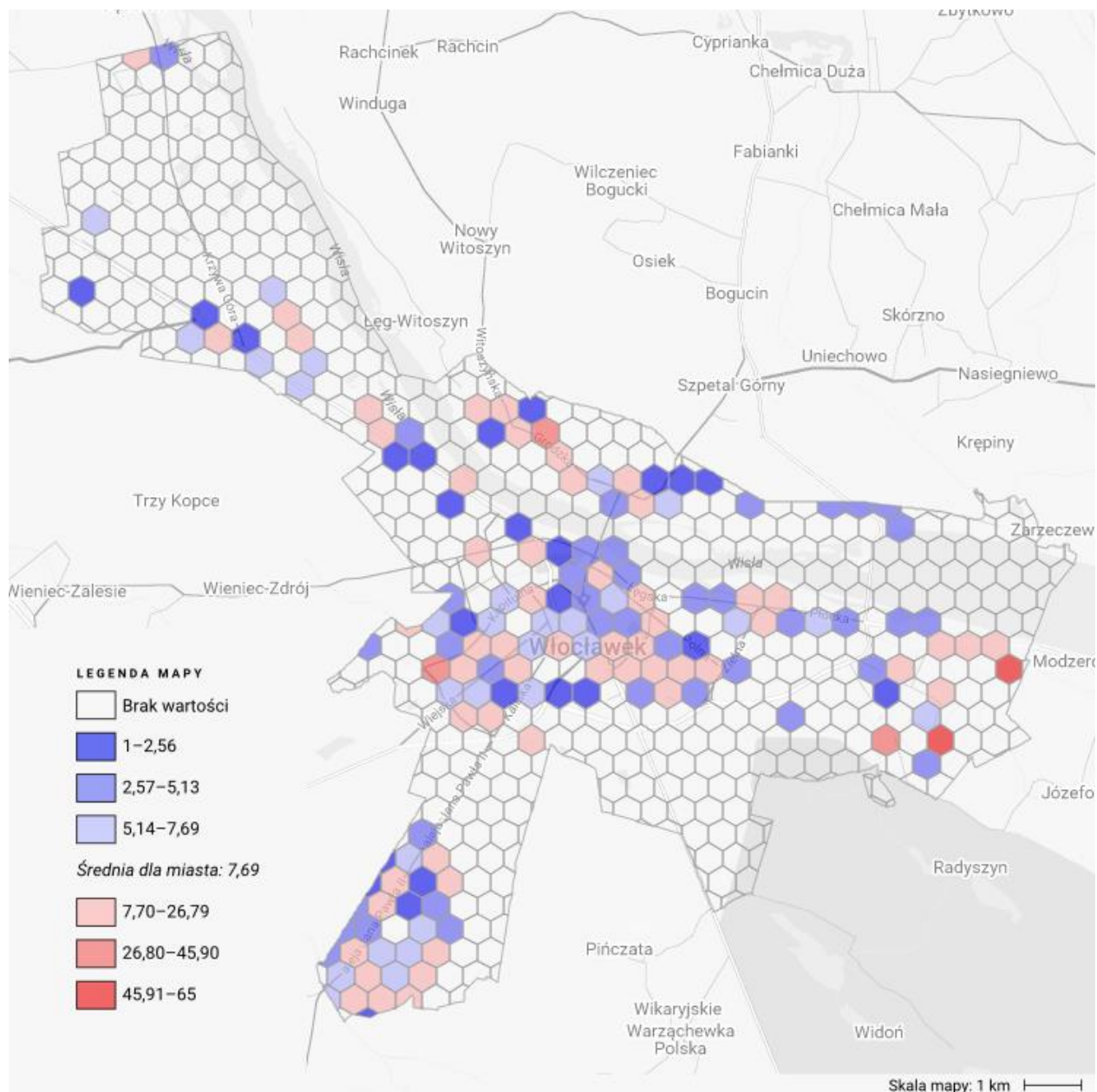

Źródło: Mapa akustyczna Włocławka

Największe natężenie hałasu przemysłowego występuje na Zachodzie Przemysłowym.

Następnym negatywnym zjawiskiem środowiskowym poddanym analizie jest występowanie azbestu w postaci eternitu na budynkach. Poniższa mapa przedstawia rozmieszczenie przestrzenne tego zjawiska.

Rysunek 32. Rozmieszczenie przestrzenne liczby budynków pokrytych eternitem (występowanie azbestu)

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2015

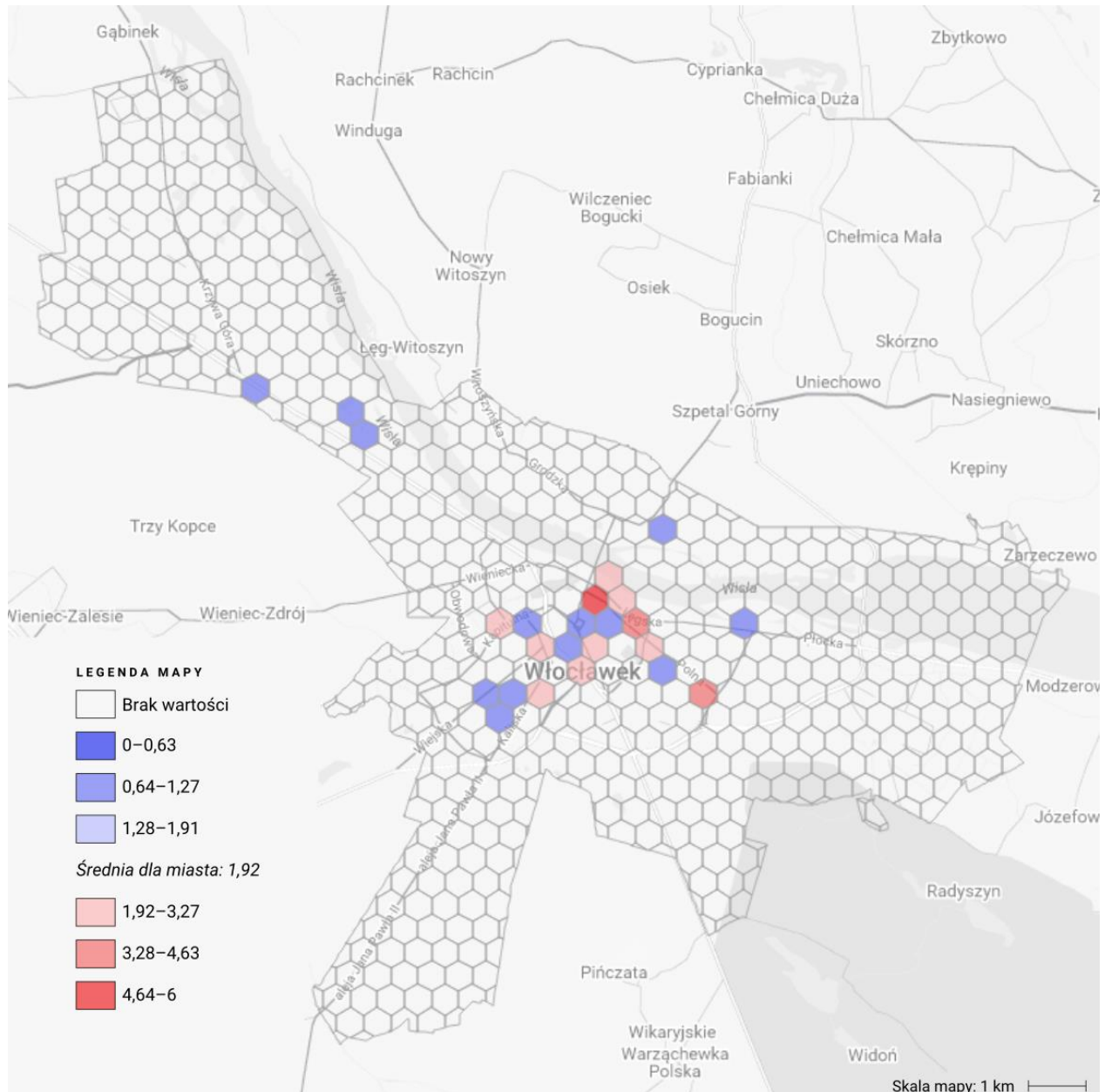
Rozmieszczenie budynków pokrytych eternitem nie wykazuje szczególnych koncentracji. Najwięcej takich budynków występuje na osiedlu Rybnica (ogródki działkowe).

Zjawiska techniczne

Stan techniczny budynków nie ma obecnie we Włocławku pełnej inwentaryzacji i nie można na podstawie posiadanych danych stworzyć pełnego obrazu statystycznego tego stanu w rozkładzie przestrzennym.

Poniższa mapa przedstawia rozkład przestrzenny budynków wyłączonych częściowo lub w całości z użytkowania na terenie miasta na podstawie art. 68 ustawy Prawo budowlane (decyzje Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego dla miasta Włocławek wg stanu na 2015 rok).

Rysunek 33. Budynki wyłączone z użytkowania

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2015

Analiza mapy pozwala zauważyć, iż największa koncentracja budynków wyłączonych częściowo lub w całości z użytkowania na terenie miasta została wykazana w Śródmieściu, natomiast w pozostałych jednostkach zjawisko występuje punktowo.

Zjawiska przestrzenno – funkcjonalne

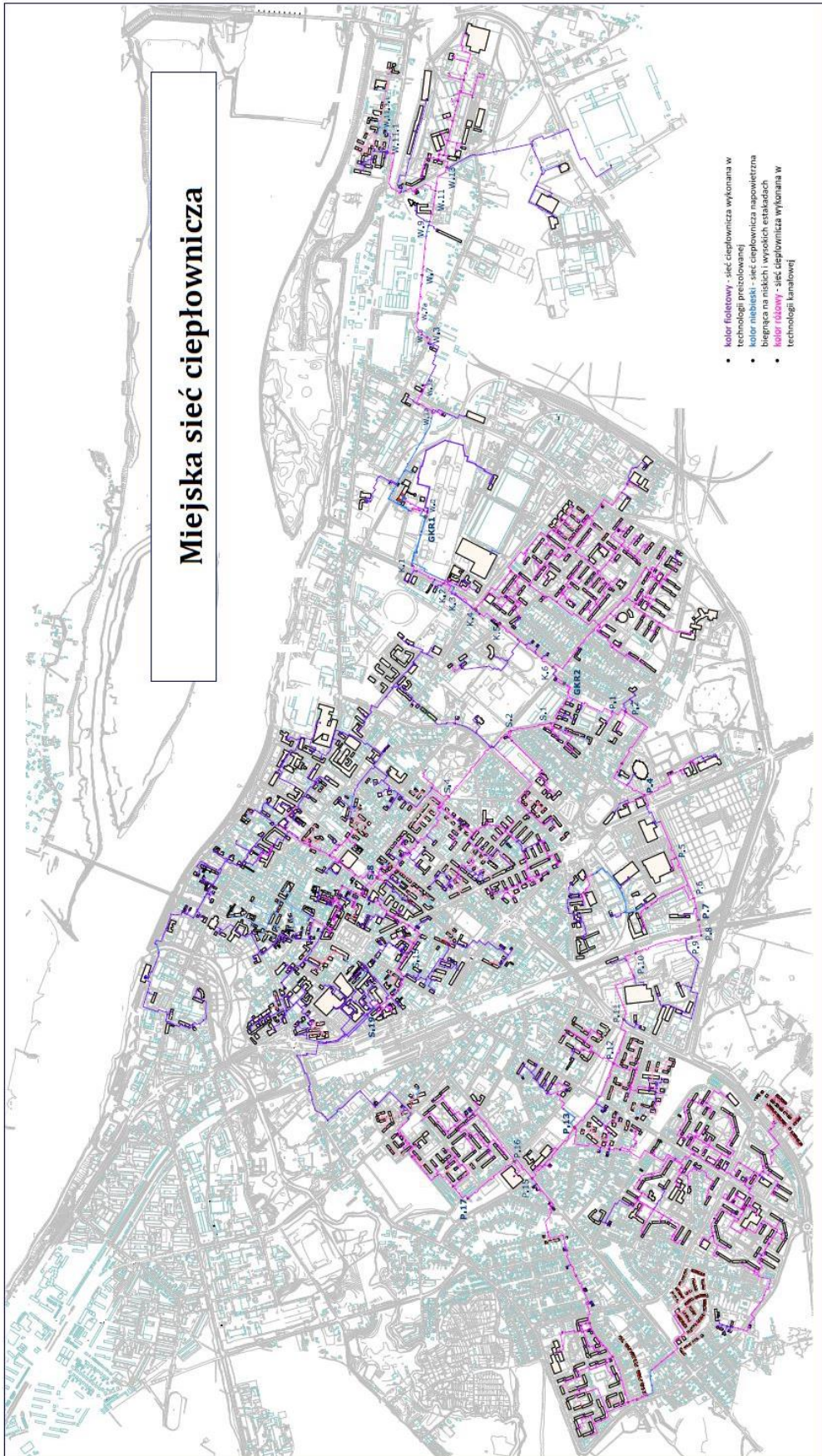
W celu określenia obszarów miasta o niewystarczającym wyposażeniu w infrastrukturę techniczną poddano analizie dostęp do sieci ciepłowniczej. Dane te, pozyskano dla całych ulic, z uwagi na brak możliwości ich zebrania po adresach nieruchomości, przedstawiono w tabeli oraz na mapie.

Tabela 3. Wykaz ulic bez miejskiej sieci ciepłowniczej

Ulice, w których nie przebiega miejska sieć ciepłownicza		
Asnyka	Kryniczna	Słoneczna
Bagienna	Kujawska	Słowicza
Barska	Leśna	Smolna
Bechiego	Lisia	Sportowa
Biskupia	Lotnicza	Spółdzielcza
Błotna	Lunewil	Srebrna
Boczna	Łazienna	Starodębska
Borowska	Łęgska	Stodólna
Broniewskiego	Łubna	Strugaczy
Browarna (cz.)	Marsa	Szuwarowa
Bulwary	Matebudy	Trzciniowa
Chmielna	Moniuszki	Tumska
Ciasna	Nagórskiego	Weselna
Cicha	Noakowskiego	Wesoła
Dąbrowskiego	Nowcy	Węglowa
Dojazdowa	Obwodowa	Wiejska
Dziewińska	Okrężna	Wilcza
Gajowa	Okrzei	Witosa
Górskiego	Orzechowa	Wolność
Jasna	Orzeszkowej	Wronia
Kapitulna	Piekarska (cz.)	Wspólna
Kochanowskiego	Płocka	Zacisze
Kombatantów	Południowa	Zbiegniewskiej
Komunalna	Przedmiejska (cz.)	Zgodna
Konopnickiej	Rakutowska	Żabia
Krótką	Robotnicza	Żeromskiego
Krucza	Rybacka	Żwirki i Wigury
Królewiecka	Sadowa	
Kruszyńska	Skorupki	
3 Maja (od ul. Żabiej do ul. Tumskiej)	Słodowska	

Źródło: Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej we Włocławku, 2016

Rysunek 34. Sieć ciepłownicza we Włocławku.

Źródło: Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej we Włocławku, 2016

Miejskiej sieci ciepłowniczej brakuje w Michelinie, na Zawisłu, Zachodzie Przemysłowym oraz Zazamczu (gdzie występuje odrębna sieć spółdzielni mieszkaniowej), a także w znacznej, szczególnie centralnej części miasta. Brak dostępu do sieci ciepłowniczej ma prawie cała zabudowa jednorodzinna miasta oraz zabudowa wielorodzinna kamienic w Śródmieściu. Spowodowane jest to częściowo niechęcią właścicieli nieruchomości do podłączania się do sieci wynikającą z przyczyn ekonomicznych – w domkach jednorodzinnych indywidualne systemy ogrzewania są niejednokrotnie tańsze (piece spalające wszystko). Dużą część kamienic w Śródmieściu zamieszkują osoby z zadłużeniem czynszowym, które nie są w stanie pokryć kosztów zmiany systemu ogrzewania i jego dalszego utrzymania. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej jako spółka prawa handlowego kieruje się w swych działaniach rachunkiem ekonomicznym nie podejmując działań inwestycyjnych w przypadku braku zainteresowania potencjalnych odbiorców usługi.

Obecnie we Włocławku nie jest prowadzona inwentaryzacja jakości terenów publicznych i nie ma możliwości na podstawie posiadanych danych stworzyć obrazu statystycznego tego stanu.

Niemniej, miasto z uwagi na położenie w otoczeniu lasów, daje mieszkańcom naturalne, zielone miejsca wypoczynku i rekreacji. Ponadto, położenie nad Wisłą, urządzony bulwar nadwiślański (m.in. plac zabaw dla dzieci, siłownia na świeżym powietrzu, ciąg pieszo-rowerowy i liczne ławki), dwa parki miejskie w Śródmieściu, dają możliwość rekreacji i wypoczynku wszystkim mieszkańcom miasta. W obszarach zabudowy blokowej występują miejsca zieleni i place zabaw dla dzieci, szczególnie w obrębie szkół, czego brakuje w obszarze zabudowy staromiejskiej.

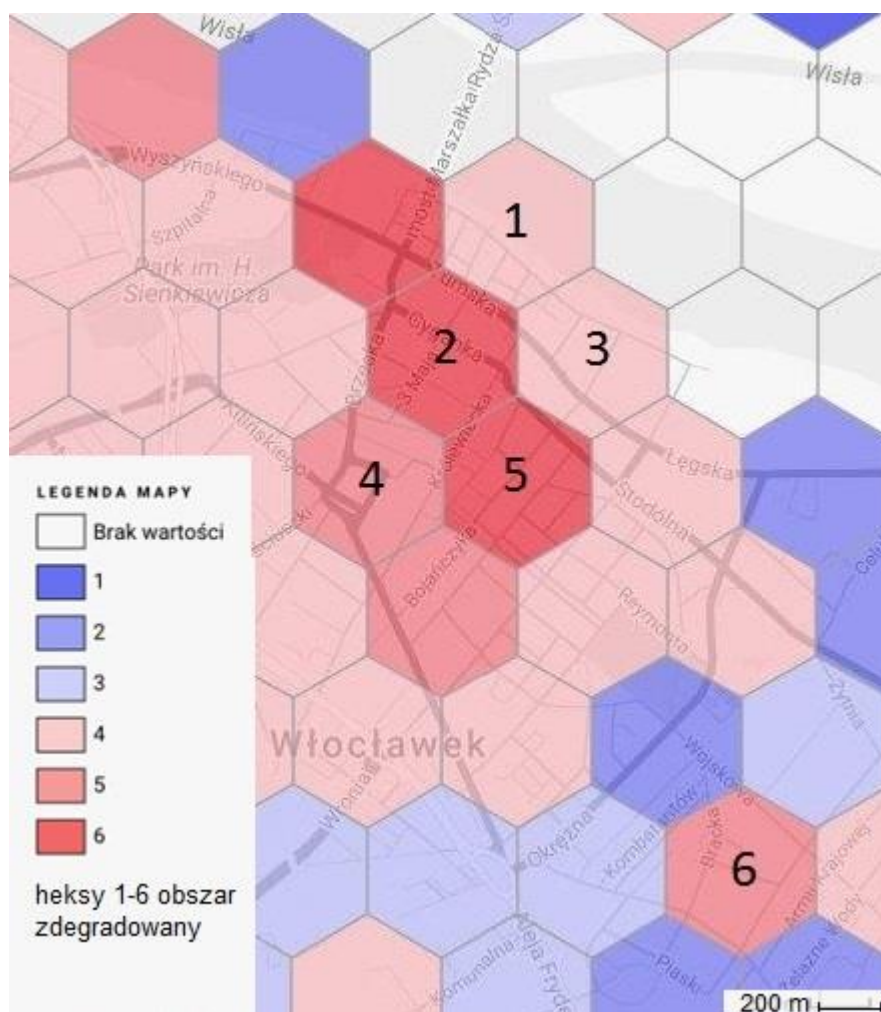
4.5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany został wyznaczony poprzez sprawdzenie współwystępowania w obszarze koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wskaźników pozaspołecznych o największym natężeniu.

Analiza współczynnika koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i zjawisk pozaspołecznych dla całego miasta pokazała, iż nałożenie się zjawisk wstępuje w Śródmieściu oraz na Wschodzie Mieszkaniowym.

Poniższy rysunek oraz tabela przedstawiają obszary, w których nałożyły się zjawiska społeczne oraz pozaspołeczne.

Rysunek 35. Współwystępowania negatywnych zjawisk społecznych i pozaspołecznych

Źródło: Urząd Miasta Wrocław 2016

W poniższej tabeli zostało przedstawione natężenie występowania wskaźnika syntetycznego (K_s) we wskazanym obszarze koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i w celu delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano szeregu analiz wskaźników pozaspołecznych (dostępnych na poziomie heksów):

- wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (G_1),
- wskaźnika dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat (G_2),
- liczby usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych (G_3),
- liczby budynków wyłączonych częściowo lub w całości z użytkowania na terenie miasta,
- liczby budynków pokrytych eternitem – występowanie azbestu,

Tabela 4. Współwystępowanie zjawisk pozaspołecznych w obszarze koncentracji negatywnych zjawisk społecznych³

Nr poszczególnego pola odniesienia (heksagon)	KS - współczynnik koncentracji negatywnych zjawisk społecznych	G1 - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	G2 - Dynamika liczby przedsiębiorstw w mieście lata 2010 i 2015	G3 - Liczba usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych	budynki wyłączone z użytkowania	występowanie azbestu
1	p 4	p 6	p 3	p 0	p 4	p 2
2	p 6	p 5	p 4	p 6	p 6	p 4
3	p 4	p 6	p 3	p 0	p 4	p 2
4	p 5	p 3	p 2	p 6	p 2	p 2
5	p 6	p 5	p 5	p 5	p 2	p 3
6	p 5	p 6	p 3	p 0	p 0	p 4

p- poziom natężenia zjawiska

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

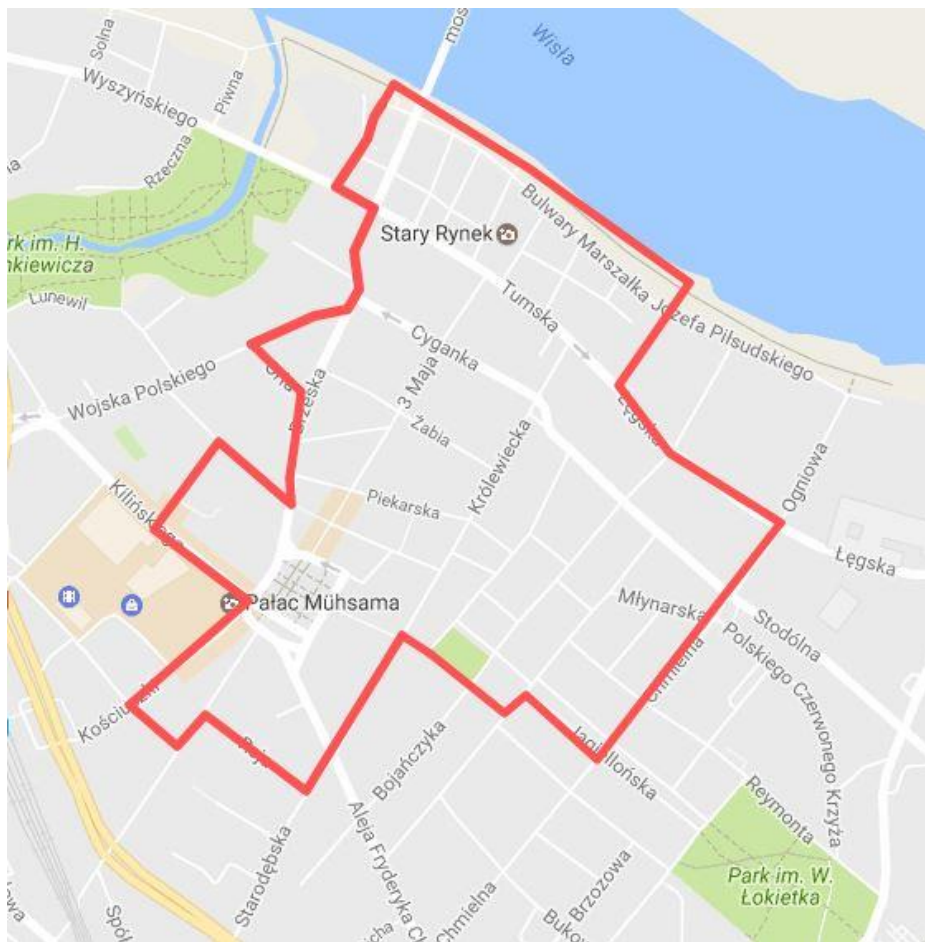
Za obszar zdegradowany należy uznać pola, w których natężenie negatywnych zjawisk jest najsilniejsze, czyli na poziomach 5 i 6.

W wyniku przeprowadzonych analiz wyodrębnione zostały 2 podobszary zdegradowane:

- Podobszar zdegradowany I o powierzchni ok. 73 ha zlokalizowany w Śródmieściu, położony pomiędzy ulicami: Towarową, Łęską, Chmielną, Jagiellońską, Św. Antoniego, Zielonym Rynkiem, Miedzianą, Królewską, Starodębską, Reja, Polskiej Organizacji Wojskowej, Pułaskiego, Kościuszki, Kilińskiego, Mickiewicza, Słowackiego, Brzeską, Orlą, Wojska Polskiego, Placem Kopernika, Wyszyńskiego, Gdańską oraz brzegiem rzeki Wisły na odcinku od ulicy Gdańskiej do ulicy Towarowej.

³ Przedmiotowe zestawienie nie zawiera analizy obszaru u ujścia rzeki Zgłowiączki, ponieważ nie występują tutaj negatywne zjawiska pozaspołeczne o najsilniejszym natężeniu, jednak z uwagi na spójność terytorialną obszaru oraz uwarunkowania historyczne, część tego terenu (do ul. Gdańskiej) została wskazana jako obszar zdegradowany

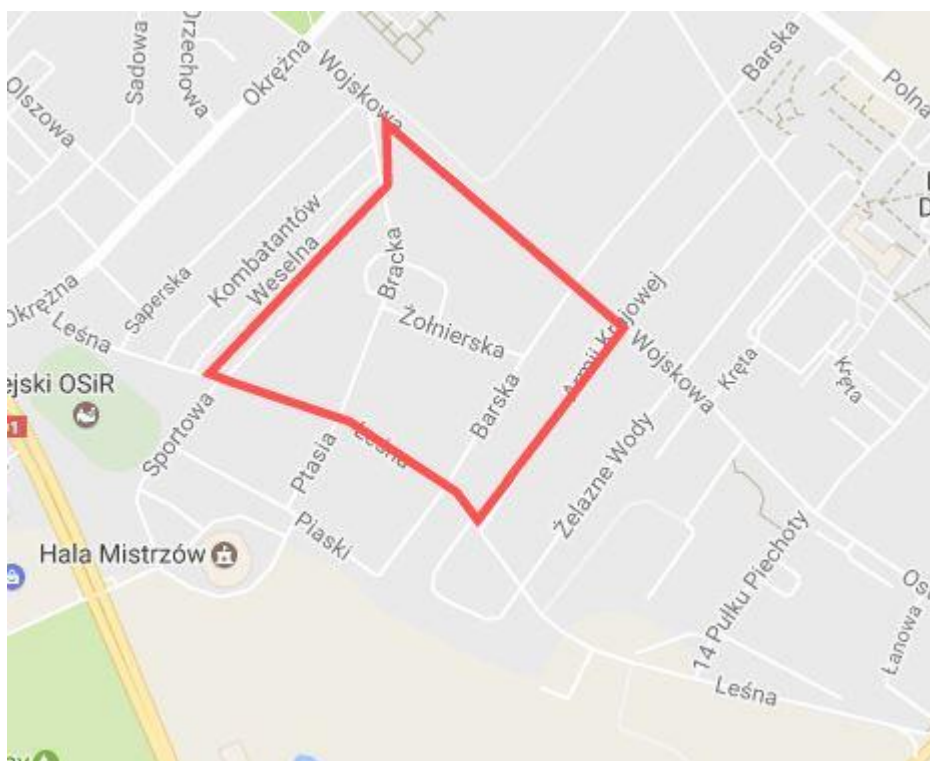
Rysunek 36. Podobszar zdegradowany nr I

Źródło: Urząd Miasta Wrocław 2016

- podobszar zdegradowany II o powierzchni ok. 16,2 ha zlokalizowany na Wschodzie Mieszkaniowym, położony pomiędzy ulicami: Wojskową, Armii Krajowej, Leśną oraz Weselną.

Rysunek 37. Podobszar zdegradowany nr II

Źródło: Urząd Miasta Włocławek 2016

Analiza ww. podobszarów wykazała równocześnie:

- brak dostępu do sieci ciepłowniczej w zabudowie wielorodzinnej kamienic w podobszarze I oraz zabudowie jednorodzinnej podobszaru II,
- największe przekroczenia stężeń pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu w obu podobszarach,
- brak zanieczyszczenia akustycznego w obu podobszarach.

5. Delimitacja obszaru rewitalizacji gminy

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji wykonano pogłębione badania i analizę podobszarów zdegradowanych I i II, zmierzającą do wskazania obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, jednocześnie biorąc pod uwagę istotne miejsca (potencjały) w podobszarach zdegradowanych, które mogą wzmocnić proces rewitalizacji.

Zakres przeprowadzonych badań:

- a) bezrobocie – wywiady z pracownikami społecznymi, których rejony pokrywają się z podobszarami zdegradowanymi, w celu wyznaczenia obszarów o szczególnej koncentracji bezrobocia.**

Pracownicy pomocy społecznej potwierdzają, że podobszary zdegradowane są obszarami szczególnej koncentracji bezrobocia. Zwracają jednocześnie uwagę, że przyczyną tej sytuacji jest przyjęty i dziedziczny styl życia, oparty o zasiłki z pomocy społecznej. Bezrobotni mieszkańcy nie szukają pracy,

uważają że nie optaca się pracować za oferowane wynagrodzenie. Duży problem z podjęciem pracy mają matki samotnie wychowujące dzieci, bądź matki z rodzin wielodzietnych, w których ojciec nie wywiązuje się z opieki nad dziećmi, ponieważ nie mają z kim zostawić dzieci, a oferowana praca jest zmianowa lub popołudniowa.

Ulice szczególnej koncentracji problemu bezrobocia w podobszarze zdegradowanym I, wg pracowników społecznych, to: 3 Maja, Bulwary Marszałka Piłsudskiego, Cyganka, Gdańska, Królewiecka, Maślana, Matebudy, Piekarska, Przedmiejska, Stary Rynek, Stodólna, Szpichlerna, Tumska, Wiślana, Zamcza, Zapiecek, Żabia.

Ulice szczególnej koncentracji problemu bezrobocia w podobszarze zdegradowanym II, wg pracowników społecznych to: Ptasia i Bracka.

b) ubóstwo i wykluczenie społeczne – wywiady z pracownikami społecznymi, których rejony pokrywają się z podobszarami zdegradowanymi, w celu wyznaczenia obszarów o szczególnej koncentracji ubóstwa i wykluczenia.

Pracownicy pomocy społecznej potwierdzają, że podobszary zdegradowane są obszarami szczególnej koncentracji ubóstwa i wykluczenia. W ich opinii przyczyną takiego stanu jest przyjęty styl życia, oparty o pomoc społeczną, roszczeniowa postawa, brak motywacji i wzorców do dążenia do innego standardu życia. Twierdzą, że w Śródmieściu wytworzyła się wręcz taka kultura życia oparta na zasiłkach, która jest dziedziczona z pokolenia na pokolenie.

Ulice szczególnej koncentracji problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego w podobszarze zdegradowanym I, wg pracowników społecznych to: 3 Maja, Bulwary Marszałka Piłsudskiego, Cyganka, Gdańska, Królewiecka, Maślana, Matebudy, Piekarska, Przedmiejska, Stary Rynek, Stodólna, Szpichlerna, Tumska, Wiślana, Zamcza, Zapiecek, Żabia.

Ulice szczególnej koncentracji problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego w podobszarze zdegradowanym II, wg pracowników społecznych, to: Ptasia i Bracka.

c) przestępczość – wywiad z Komendantem Miejskim Policji we Włocławku oraz dzielnicowymi, których rejony/rewiry pokrywają się z podobszarami zdegradowanymi, w celu wyznaczenia obszarów szczególnie niebezpiecznych.

W opinii Komendanta Policji oraz dzielnicowych, podobszar zdegradowany I nie jest obecnie obszarem miasta o szczególnej koncentracji problemów przestępczości. Tak było 15-20 lat temu i został wśród mieszkańców miasta taki stereotyp. Większość osób, z którymi były problemy w tym zakresie już tu nie mieszka. Częściej do zdarzeń kryminalnych dochodzi na osiedlach, choć najwięcej w okolicach dworca PKP/PKS i Wzorcowni (galerii handlowej), ze względu na obecność tam większej liczby ludzi i sklepów.

W związku z powyższym, nie można jednoznacznie stwierdzić że to podobszar z największymi problemami w tym zakresie, choć jest tu niebezpiecznie, szczególnie w godzinach wieczornych.

Ulice niebezpieczne w podobszarze zdegradowanym I, wg policjantów, to: 3 Maja, Bulwary Marszałka Piłsudskiego, Cyganka, Gdańska, Maślana, Matebudy, Piekarska, Stary Rynek, Szpichlerna, Tumska, Wiślana, Zamcza, Zapiecek, Żabia.

Ulice szczególnie niebezpieczne w podobszarze zdegradowanym II, wg policjantów, to: Bracka, Ptasia, Leśna.

– **sondaż z mieszkańcami odnośnie ulic najbardziej niebezpiecznych**

W podobszarze zdegradowanym I mieszkańcy wskazują jednoznacznie jako ulice szczególnie niebezpieczne: Tumską, Łęską, 3 Maja, Cygankę, Żabią, Piekarską, Królewicką i część Stodólnej. Mieszkańcy podobszaru zdegradowanego II wskazują jako ulice niebezpieczne Bracką i Ptasią.

d) poziom edukacji - wywiady z pedagogami szkół, których rejony pokrywają się z podobszarem zdegradowanym, w celu wyznaczenia obszarów o najniższym poziomie edukacji, ze względu na gorsze warunki życia i otoczenie społeczne.

Pedagodzy szkolni potwierdzili, że wskazane podobszary zdegradowane, to jednocześnie obszary miasta, w którym zachodzą negatywne zjawiska, wpływające na poziom edukacji. Wskazują, że przyczynami tego problemu są przede wszystkim:

- styl życia rodziców dzieci, oparty na zasiłkach, niechęci do pracy. Z tego powodu również dzieci nie przykładają się do nauki,
- niskiej jakości standard życia rodziców i złe warunki mieszkaniowe,
- brak odpowiedniej opieki i wzorców ze strony rodziców.

Ulice szczególnej koncentracji problemów edukacyjnych, wynikających ze środowiska życia dzieci i młodzieży wg pedagogów szkół w podobszarze zdegradowanym I, to ulice: 3 Maja, Bulwary Marszałka Piłsudskiego, Cyganka, Gdańska, Jagiellońska, Maślana, Matebudy, Piekarska, Przedmiejska, Stary Rynek, Szpichlerka, Tumska, Wiślana, Zamcza, Zapiecek, Żabia, a w podobszarze zdegradowanym II to ulica Ptasia, gdzie usytuowane są bloki socjalne.

e) kapitał społeczny i poziom uczestnictwa w życiu publicznym - wywiad z Dyrektorem Centrum Organizacji Pozarządowych we Włocławku oraz osobą odpowiedzialną z ramienia urzędu miasta za współpracę z organizacjami pozarządowymi, w celu wyznaczenia obszarów miasta o najniższym poziomie kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym.

W opinii osób odpowiedzialnych za współpracę z organizacjami pozarządowymi, mieszkańcy podobszaru zdegradowanego I są bardziej aktywni w zakresie uczestnictwa w inicjatywach organizacji pozarządowych od pozostałych mieszkańców miasta, choć nie ma w mieście specjalnego programu grantowego na działania w Śródmieściu. Mieszkańcy z tego obszaru chętnie angażują się we wszystkie projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, w tym także w wolontariat. Dzięki działaniom ukierunkowanym na dzieci, również angażują się rodzice.

W opinii respondentek są to mieszkańcy z dużym potencjałem, zaangażowani w wiele inicjatyw, jednak częściej wybierający te działania, podczas których mogą coś otrzymać (np. nagrody, paczki czy posiłki).

Mieszkańcy podobszaru zdegradowanego II nie wykazują zaangażowania społecznego.

Jednocześnie zwrócono uwagę, że mieszkańcy podobszarów zdegradowanych mają trudności z realizacją nawet prostych zadań, potrzebują opiekuna przy realizowanych zadaniach. Nie angażują się w projekty zbyt „intelektualne”, zbyt trudne. Charakterystyczna jest również postawa roszczeniowa.

f) poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym – wywiad z Dyrektorem Centrum Kultury Browar „B” we Włocławku i przedstawicielami instytucji kultury, w celu wyznaczenia obszarów o najniższym uczestnictwie mieszkańców w kulturze.

W opinii przedstawiciela instytucji kultury, poziom uczestnictwa w kulturze mieszkańców podobszarów zdegradowanych jest na bardzo niskim poziomie.

Mieszkańcy uczestniczą jedynie w prostych wydarzeniach, takich jak festyny z muzyką disco polo, ewentualnie w wydarzeniach, podczas których rozdawane są np. paczki dla dzieci. W zasadzie poza pojedynczymi przypadkami, mieszkańcy Ci, nie uczestniczą w zajęciach warsztatowych, rozwijających ich talenty. Nie zgłaszają swoich prac, projektów czy pomysłów w organizowanych konkursach. Nie uczestniczą w zajęciach płatnych, nawet kiedy opłaty są symboliczne, a także w darmowych, jeśli instytucja nie oferuje nic, co mieszkańcy mogliby otrzymać.

Przyczyną wycofania dzieci i młodzieży z życia kulturalnego, w opinii przedstawiciela instytucji kultury, jest brak odpowiednich wzorców ze strony rodziców, uzależnienie od stylu życia, którego fundamentem jest pomoc społeczna, nieumiejętność radzenia sobie z życiowymi sytuacjami i bardzo niska świadomość.

Ulice o największej koncentracji osób wycofanych z życia kulturalnego w podobszarze zdegradowanym nr I to: 3 Maja, Cyganka, Stary Rynek i obszar wokół, Szpichlerna, Tumska, Żabia. Natomiast w podobszarze zdegradowanym nr II to ulice Ptasia i Bracka.

g) poziom rozwoju gospodarczego – badania polegające na spisie z natury liczby lokali do wynajęcia, w celu wyznaczenia obszarów o największej liczbie pustostanów.

Uzupełniającą informacją o problemach gospodarczych są dane zebrane podczas badań terenowych w podobszarach zdegradowanych o rozmieszczeniu przestrzennym opuszczonych lokali na działalność gospodarczą nie znajdujących najemców, lokale-pustostany pozostające bez użytkownika lub lokale na sprzedaż. Nasycenie takich miejsc jest pośrednią przesłanką dla stwierdzenia niskiego poziomu przedsiębiorczości na danym obszarze.

Badania polegały na spisie z natury liczby wszystkich lokali użytkowych, opuszczonych lokali użytkowych po adresach, „przedsiębiorstw biedy”⁴ w podobszarach zdegradowanych, na każdej z ulic. Zebrane informacje wprowadzono do arkusza kalkulacyjnego, liczbę lokali zsumowano po ulicach i obliczono udział procentowy w ogólnej liczbie lokali użytkowych na danej ulicy.

Tabela 5. Liczba opuszczonych lokali i „przedsiębiorstw biedy” na poszczególnych ulicach podobszaru zdegradowanego I (badania własne, 2016)

Lp.	Ulica	Liczba lokali usługowych	Liczba lokali opuszczonych	% lokali opuszczonych	Liczba wynajętych/zajętych lokali	W tym liczba przedsiębiorstw biedy	Przeds. biedy w lokalach wynajętych (%)
1.	3 Maja	91	42	46%	49	9	18%
2.	20 stycznia	0	0	0%	0	0	0%
3.	Bednarska	0	0	0%	0	0	0%
4.	Bojańczyka Jerzego (do Warszawskiej)	24	3	13%	21	0	0%
5.	Browarna	0	0	0%	0	0	0%
6.	Brzeska	12	4	33%	8	1	13%
7.	Bukowa (pomiędzy Chmielną i Św. Antoniego)	1	0	0%	1	0	0%

⁴ Usługi charakterystyczne dla obszarów zdegradowanych, takie jak: lombardy, pożyczki-chwilówki, zakłady bukmacherskie oraz handel towarami najtańszymi (tania odzież, „wszystko po 4 zł” itp.).

Lp.	Ulica	Liczba lokali usługowych	Liczba lokali opuszczonych	% lokali opuszczonych	Liczba wynajętych/zajętych lokali	W tym liczba przedsiębiorstw biedy	Przeds. biedy w lokalach wynajętych (%)
8.	Bulwary im. marsz. Piłsudskiego	1	0	0%	1	0	0%
9.	Chmielna	16	2	13%	14	0	0%
10.	Chopina Fryderyka (do Chmielnej)	16	3	19%	13	3	23%
11.	Cyganka	32	16	50%	16	0	0%
12.	Gdańska	1	0	0%	1	0	0%
13.	Jagiellońska (pomiędzy Chmielną i Św. Antoniego)	13	2	15%	0	0	0%
14.	Kilińskiego	12	2	0%	12	0	0%
15.	Kościuszki	21	0	0%	21	0	0%
16.	Kowalska	0	0	0%	0	0	0%
17.	Królewiecka	44	15	34%	29	4	13%
18.	Łęska	6	5	83%	1	0	0%
19.	Maślana	1	0	0%	1	0	0%
20.	Matebudy	0	0	0%	0	0	0%
21.	Mickiewicza	4	0	0%	4	0	0%
22.	Miedziana	6	0	0%	6	0	0%
23.	Młynarska	7	2	29%	6	0	0%
24.	Orla	6	0	0%	6	0	0%
25.	Paderewskiego Ignacego Jana	0	0	0%	0	0	0%
26.	Piekarcka	73	20	27%	53	7	13%
27.	Plac Kopernika	0	0	0%	0	0	0%
28.	Plac Wolności	37	3	8%	34	4	11%
29.	Przechodnia	5	2	40%	3	0	0%
30.	P.O.W.	1	0	0%	1	0	0%
31.	Pułaskiego	0	0	0%	0	0	0%
32.	Przedmiejska	27	5	19%	22	2	9%
33.	Reja	16	0	0%	15	1	6%
34.	Reymonta Władysława (pomiędzy Chmielną i Św. Antoniego)	3	0	0%	3	1	33%
35.	Rybacka	0	0	0%	0	0	0%
36.	Rzemieślnicza	0	0	0%	0	0	0%
37.	Słowackiego	1	0	0%	1	0	0%
38.	Srebrna	3	1	33%	2	1	50%
39.	Stary Rynek	2	1	50%	1	0	0%
40.	Stodólna (pomiędzy Królewiecką i Ogniewą)	13	3	23%	10	0	0%
41.	Szczęśliwa	4	1	25%	3	0	0%

Lp.	Ulica	Liczba lokali usługowych	Liczba lokali opuszczonych	% lokali opuszczonych	Liczba wynajętych/zajętych lokali	W tym liczba przedsiębiorstw biedy	Przeds. biedy w lokalach wynajętych (%)
42.	Szpiczlerna	0	0	0%	0	0	0%
43.	Św. Antoniego	47	11	23%	36	2	5%
44.	Św. Jana	0	0	0%	0	0	0%
45.	Targowa	5	1	20%	4	0	0%
46.	Towarowa	1	0	0%	1	0	0%
47.	Tumska	11	11	100%	0	0	0%
48.	Warszawska	25	1	4%	26	4	15%
49.	Wiślana	1	0	0%	1	0	0%
50.	Wojska Polskiego (do Orlej)	4	0	0%	4	0	0%
51.	Wyszyńskiego Stefana (do Gdańskiej)	1	0	0%	1	0	0%
52.	Zamcza	1	0	0%	1	0	0%
53.	Zapiecek	2	1	50%	1	1	100%
54.	Zduńska	17	3	18%	14	2	14%
55.	Zielony Rynek	42	8	19%	34	4	11%
56.	Złota	6	1	17%	5	0	0%
57.	Związków Zawodowych	5	0	0%	5	0	0%
58.	Żabia	14	7	50%	7	2	28%
	Razem	682	176	26%	501	49	10%

Źródło: PZR Consulting Sp. Z o.o., Urząd Miasta Włocławek, 2016

Tabela 6. Liczba opuszczonych lokali i „przedsiębiorstw biedy” na poszczególnych ulicach podobszaru zdegradowanego II (badania własne, 2016)

Lp.	Ulica	Liczba lokali usługowych	Liczba lokali opuszczonych	% lokali opuszczonych	Liczba wynajętych/zajętych lokali	W tym liczba „przedsiębiorstw biedy”	Przeds. biedy w lokalach wynajętych (%)
1	Armii Krajowej	1	0	0%	1	0	0%
2	Barska	2	0	0%	2	0	0%
3	Bracka	6	0	0%	6	0	0%
4	Leśna	5	0	0%	5	0	0%
5	Ptasia	0	0	0%	0	0	0%
6	Wojskowa	2	0	0%	2	0	0%
7	Żołnierska	0	0	0%	0	0	0%
	Razem	16	0	0%	16	0	0%

Źródło: PZR Consulting Sp. z o.o., Urząd Miasta Włocławek, 2016

Średnia liczba pustych lokali do wynajęcia w podobszarze zdegradowanym I to 26% na ulicę. Jako ulice o podwyższonej koncentracji uznano te, na których udział ten jest powyżej średniej.

Ulice o podwyższonej koncentracji pustych lokali użytkowych, tj. 3 Maja, Brzeska, Cyganka, Królewiecka, Młynarska, Łęgska, Przechodnia, Piekarska, Srebrna, Tumska, Stary Rynek, Zapiecek i Żabia, zaznaczono w tabeli pogrubionym drukiem.

Dzięki wizualizacji przedstawionej poniżej widzimy wyraźną koncentrację lokali usługowych do wynajęcia oraz przedsiębiorstw biedy w podobszarze I.

Rysunek 38. Ulice, na których występuje najwięcej: opuszczonych lokali i „przedsiębiorstw biedy”.

Źródło: PZR Consulting Sp. z o.o., Urząd Miasta Włocławek

Z zaobserwowanego stanu można wnioskować, że w zaznaczonym obszarze rynek nie reaguje zainteresowaniem na istniejącą podaż lokali użytkowych, a więc stopień przedsiębiorczości w analizowanym obszarze jest niski (zapewne w reakcji na obiektywnie trudne warunki prowadzenia działalności gospodarczej i słaby popyt).

Podobnie przedstawia się sytuacja z nieruchomościami i lokalami, które na omawianym obszarze są pustostanami i pozostają nieużytkowane, jednak nie są wystawione do wynajmu, prawdopodobnie ze względu na bardzo zły stan techniczny. Dużą liczbę takich obiektów na danym terenie można odczytywać jako brak gotowości rynku do poniesienia nakładów na ich remonty w celu uruchomienia w nich działalności gospodarczej. Jest to więc przesłanka do stwierdzenia ograniczonej atrakcyjności obszaru dla działalności gospodarczej.

Jako ulice o wysokiej koncentracji usług charakterystycznych dla podobszaru zdegradowanego I uznano te ulice, gdzie udział przedsiębiorstw biedy w ogólnej liczbie dostępnych lokali jest powyżej średniej na ulicę w obszarze badań, która wynosi 10%. Okazuje się, że nagromadzenie tego typu usług szczególnie dostrzegalne jest w centralnej części podobszaru zdegradowanego I tj. na ulicy 3 Maja, Piekarskiej, Żabiej, Zapiecku, Placu Wolności, Królewieckiej, Brzeskiej, Srebrnej, Reymonta, Zduńskiej, Zielonym Rynku oraz Warszawskiej, zaznaczono w tabeli pogrubionym drukiem.

W podobszarze zdegradowanym II zjawisko nie występuje.

Występowanie zarówno niskiego stopnia przedsiębiorczości zmierzone liczbą lokali do wynajęcia, jak występowanie usług charakterystycznych dla obszarów biedy jest w części analizowanego obszaru bezsporne.

Fotografia 1. Przykłady pustostanów lokali użytkowych, ulica 3 Maja

Źródło: Urząd Miasta Włocławek, 2016

h) stan techniczny obiektów budowlanych - badania polegające na spisie z natury zewnętrznego stanu technicznego budynków, w celu wyznaczenia obszarów o najgorszym stanie technicznym obiektów budowlanych, w tym mieszkaniowych.

Badanie polegało na spisie z natury i ocenie stanu technicznego budynków w 3 stopniowej skali (budynek nie wymagający remontu, budynek wymagający remontu, budynek do remontu generalnego), po adresach, w podobszarach zdegradowanych na każdej z ulic. Do budynków wymagających remontu generalnego zaliczono budynki wyłączone z użytkowania, pustostany lub budynki, które na takie wyglądają. Zebrane informacje wprowadzono do arkusza kalkulacyjnego i zsumowano po ulicach wg ocen. Poniższa tabela przedstawia liczbę budynków wymagających remontu generalnego na poszczególnych ulicach.

Tabela 7. Budynki wymagające remontu generalnego dla podobszarów zdegradowanych

L.p.	Ulica	Liczba budynków wymagających remontu generalnego
Podobszar zdegradowany I		
1.	3 Maja	15
2.	20 Stycznia	0
3.	Bednarska	0
4.	Bojańczyka Jerzego (do Warszawskiej)	0
5.	Browarna	1
6.	Brzeska	2
7.	Bukowa (pomiędzy Chmielną i Św. Antoniego)	1
8.	Bulwary im. marsz. Piłsudskiego	2
9.	Chmielna	1
10.	Chopina Fryderyka (do Chmielnej)	1
11.	Cyganka	8
12.	Gdańska	0
13.	Kilińskiego	1
14.	Jagiellońska (pomiędzy Chmielną i Św. Antoniego)	0
15.	Kościuszki	0
16.	Kowalska	0
17.	Królewiecka	4
18.	Łęska (pomiędzy Starym Rynkiem i Ogniwą)	3
19.	Małana	0
20.	Matebudy	0
21.	Mickiewicza Adama	0
22.	Miedziana	0
23.	Młynarska	1
24.	Orla	0
25.	Paderewskiego Ignacego Jana	0
26.	Piekarska	4
27.	Plac Kopernika	0
28.	Plac Wolności	0
29.	Przechodnia	0
30.	P.O.W.	0
31.	Pułaskiego Kazimierza	0
32.	Reja Mikołaja	0
33.	Przedmiejska	2
34.	Reymonta Władysława (pomiędzy Chmielną i Św. Antoniego)	0
35.	Rybacka	0
36.	Rzemieślnicza	0
37.	Słowackiego Juliusza	0
38.	Srebrna	0
39.	Stary Rynek	1
40.	Stodólna (pomiędzy Królewiecką i Ogniwą)	1
41.	Szczęśliwa	0

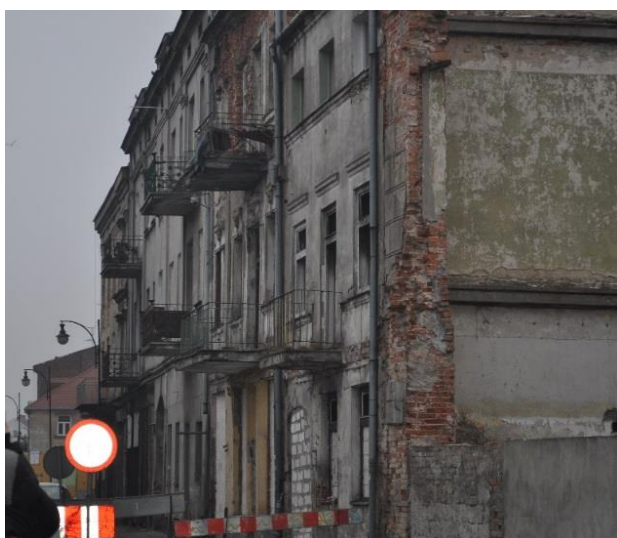
L.p.	Ulica	Liczba budynków wymagających remontu generalnego
Podobszar zdegradowany I		
42.	Szpiclerna	1
43.	Św. Antoniego	3
44.	Św. Jana	0
45.	Targowia	0
46.	Towarowa	0
47.	Tumska	6
48.	Warszawska	1
49.	Wiślana	1
50.	Wojska Polskiego (do Orlej)	0
51.	Wyszyńskiego Stefana (do Gdańskiej)	0
52.	Zamcza	2
53.	Zapiecek	2
54.	Zduńska	0
55.	Zielony Rynek	0
56.	Złota	0
57.	Związków Zawodowych	0
58.	Żabia	4
Podobszar zdegradowany II		
59.	Armii Krajowej	0
60.	Barska	0
61.	Bracka	1
62.	Leśna	1
63.	Ptasia	0
64.	Weselna	1
65.	Wojskowa	0
66.	Żołnierska	0
Razem		71

Źródło: PZR Consulting Sp. zo.o., Urząd Miasta Włocławek, 2016

Dane z obserwacji w terenie są jednoznaczne. W części I podobszaru zdegradowanego występuje problem złego stanu technicznego zabudowy. Ulice, na których zlokalizowane są minimum 3 budynki wymagające generalnego remontu to: 3 Maja, Cyganka, Piekarska, Żabia, Tumska, Królewiecka, Łęgska, Ogniowa, Św. Antoniego.

W obszarze zdegradowanym II zjawisko występuje w niskim natężeniu.

Fotografia 2. Włocławek, Śródmieście. Zabudowa mieszkaniowa, Cyganka, 3 Maja, Tumska.

Źródło: PZR Consulting Sp. z o.o. (fot. P.Wielgus), Urząd Miasta Włocławek

i) jakość i funkcjonalność terenów publicznych

- **sondaż wśród mieszkańców, wskazanie miejsc w podobszarach zdegradowanych, szczególnie deficytowych funkcjonalnie**

Badanie sondażowe zostało przeprowadzone na próbie 153 mieszkańców, spotkanych na ulicach podobszarów. Respondentów dobierano z uwzględnieniem parytetu płci oraz różnorodności wieku. Wśród respondentów wylosowano 75,8% mieszkańców podobszarów. Osoby nie mieszkające oceniały miejsce, w którym prowadzone było badanie lub np. obszar wokół swojego miejsca pracy, jeśli było ono w obszarze.

Z analizy udzielonych odpowiedzi na zadane pytania sondażowe o deficyty przestrzeni wyznaczonych obszarów zdegradowanych i ocenę jej składowych wynika, iż:

1. w przestrzeni publicznej w pobliżu miejsca zamieszkania respondentom brakuje:
 - dla podobszaru I: parkingów, miejsc dla młodzieży, miejsc spotkań, drzew, placów zabaw, kawiarni, stref dla rodzin, ławek, pojemników na odpady dla psów, zieleni, Toi Toi,
 - dla podobszaru II: placów zabaw, miejsc spotkań, pojemników na odpady dla psów, przystanku autobusowego.
2. w okolicach miejsca zamieszkania respondentów:

- w podobszarze I
 - placów zabaw „nie ma” – 52,4%, „są” – 47,6%
 - miejsc spotkań, integracji, wypoczynku czy rekreacji – „nie ma” – 59,6%, „są” – 40,4%
 - w podobszarze II
 - place zabaw „są: - 60%, „nie ma” – 40%
 - miejsc spotkań, integracji, wypoczynku czy rekreacji – „nie ma” – 60%, „są” – 40,%
3. Większość respondentów podobszaru I (72%) w 6 stopniowej skali (gdzie 1 oznacza najniższą jakość, a 6 najwyższą jakość) oceniło jakość istniejących miejsc do zabawy i spędzania czasu wolnego na poziomie dobrym i bardzo dobrym, zaś większość respondentów podobszaru II (60%) oceniło jakość istniejących miejsc do zabawy i spędzania czasu wolnego na poziomie dobrym.
 4. Większość respondentów podobszaru I (51%) w 6 stopniowej skali (gdzie 1 oznacza najniższą jakość, a 6 najwyższą jakość) oceniło jakość ulic na poziomie dostatecznym i dobrym, podczas gdy większość respondentów podobszaru II (75%) oceniło jakość ulic na poziomie dobrym.
 5. Większość respondentów podobszaru I (53,5%) w 6 stopniowej skali (gdzie 1 oznacza najniższą jakość, a 6 najwyższą jakość) oceniło jakość chodników na poziomie dostatecznym i dobrym, zaś większość respondentów podobszaru II (60%) oceniło jakość ulic na poziomie dostatecznym.
 6. Najbardziej zaniedbaną przestrzeń pomiędzy budynkami mają ulice:
 - w podobszarze I - 3 Maja, Brzeska, Cyganka, Królewiecka, Łęgska, Piekarska, Przedmiejska, Srebrna, Tumska, Żłota, Żabia,
 - w podobszarze II - Leśna.

Sondaż został uzupełniony badaniami terenowymi polegającymi na spisie z natury, obserwacjach, ocenie miejsc i infrastruktury w podobszarach zdegradowanych, w celu wyznaczenia obszarów o najniższej jakości infrastruktury w przestrzeni publicznej lub braku infrastruktury.

Badania terenowe w zakresie oceny przestrzeni publicznej potwierdzają niską jakość terenów pomiędzy budynkami i deficyt miejsc integracji społecznej i zabawy w bezpośrednim sąsiedztwie miejsc zamieszkania. Szczególnie jest to widoczne w obszarach o zabudowie historycznej, objętej strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej wewnątrz kwartałów od Starego Rynku przez ul. 3 Maja do Piekarskiej oraz pomiędzy Brzeską a Królewiecką, gdzie znajdują się prywatne kamienice wielorodzinne, w większości zaniedbane, w złym stanie technicznymi. Zły stan dotyczy przede wszystkim obszarów wewnątrz podwórek, wewnątrz poszczególnych kwartałów, co obrazują poniższe fotografie:

Fotografia 3. Infrastruktura pomiędzy budynkami, ul. 3 Maja.

Źródło: PZR Consulting Sp. z o.o. (fot. P.Wielgus)

Fotografia 4. Miejsca zabaw w podwórkach, ul. 3 Maja.

Źródło: PZR Consulting Sp. z o.o. (fot. P.Wielgus)

W wyniku dokonanych dodatkowych badań dla wskazanych podobszarów zdegradowanych, które służyły wyznaczeniu obszaru rewitalizacji, potwierdziły się deficyty zarówno społeczne, jak i pozaspołeczne, głównie w części podobszaru I. Natomiast nie zostały zidentyfikowane znaczące problemy pozaspołeczne w podobszarze II.

W związku ze szczególną koncentracją negatywnych zjawisk oraz biorąc pod uwagę potencjał miejsca, gmina wyznaczyła obszar rewitalizacji będący częścią podobszaru zdegradowanego I.

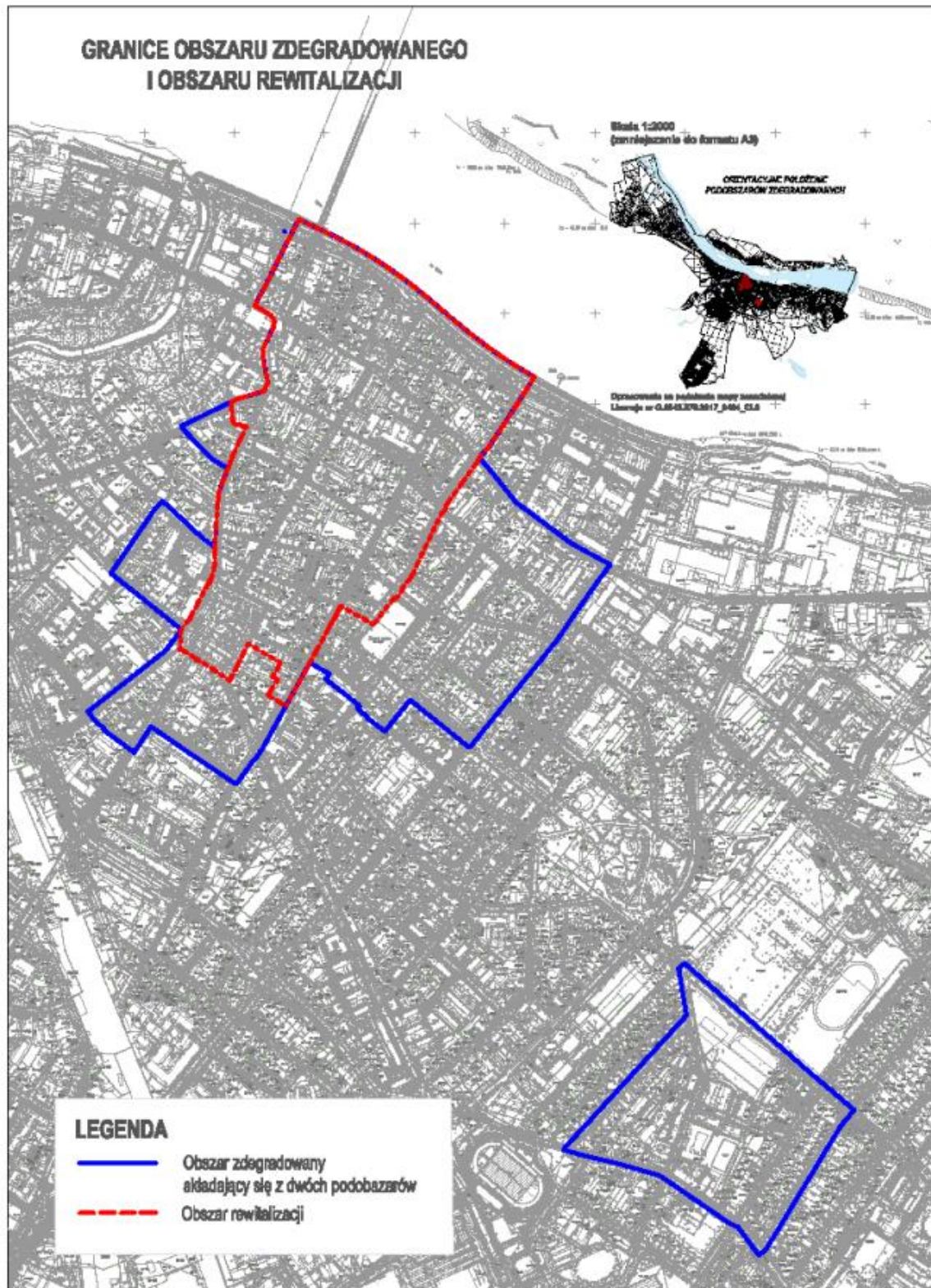
Obszar rewitalizacji to niewielki fragment miasta o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego, jednoznacznie wyróżniający się wysoką koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a także gospodarczych, środowiskowych, technicznych i funkcjonalno-przestrzennych. Sytuacja w tym obszarze wymaga intensywnych i kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

Obszar rewitalizacji położony jest pomiędzy ulicami: Towarową, Targową, wzdłuż Zielonego Rynku (do południowej granicy działki nr ew. 81 KM 50), Królewiecką (od południowej granicy działki nr ew. 78 wzdłuż ulicy Królewieckiej do południowej granicy działki nr ew. 16, wzdłuż zachodniej granicy działek nr ew. 16, 17, 18 KM 50), Zduńską (od zachodniej granicy działki nr ew. 20 wzdłuż południowej granicy działek nr ew. 21 i 161 KM 50), Placem Wolności, wzdłuż Brzeskiej (do południowej granicy działki nr ew. 56/2 KM 45), Wojska Polskiego (od zachodniej granicy działki

nr ew. 55/5 KM 45), Placem Kopernika, Wyszyńskiego, Gdańską oraz brzegiem rzeki Wisły na odcinku od ulicy Gdańskiej do ulicy Towarowej.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 42,7 ha, co stanowi 0,5% całkowitej powierzchni Włocławka i 1,39% obszaru zurbanizowanego. Obszar zamieszkiwany jest przez 5 348 (wg danych na 30.06.2016r.) mieszkańców, co stanowi 5% ludności Włocławka.

Rysunek 39. Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji został wyznaczony Uchwałą Nr XXX/44/2017 Rady Miasta Włocławek z dnia 27 marca 2017r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Włocławek. Obszar rewitalizacji to najstarsza część Włocławka, stanowiąca fragment jednostki strukturalnej o nazwie Śródmieście.

Tabela 8. Wykaz ulic znajdujących się w obszarze rewitalizacji

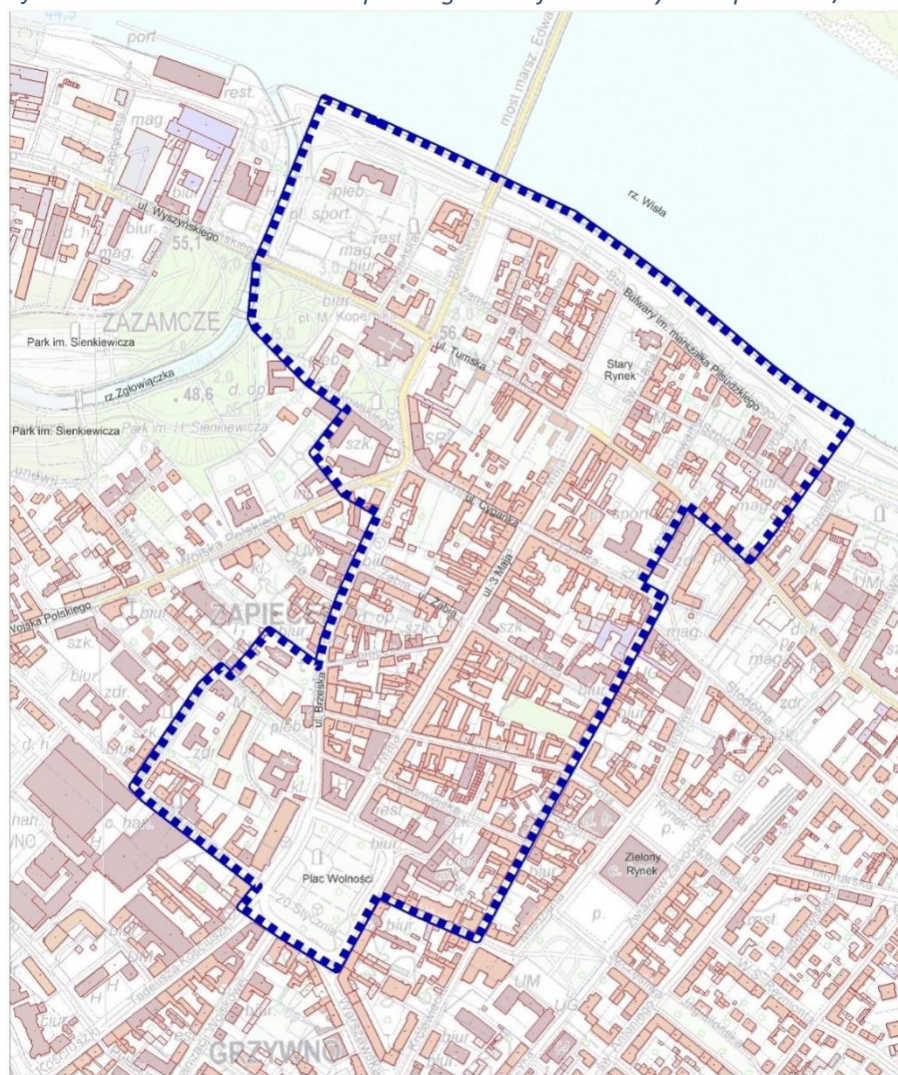
Lp.	Ulice znajdujące się w całości w obszarze rewitalizacji		
1.	20 Stycznia	13.	Rybacka
2.	3 Maja	14.	Rzemieślnicza
3.	Bednarska	15.	Srebrna
4.	Browarna	16.	Szpichlerna
5.	Cyganka	17.	Św. Jana
6.	Kowalska	18.	Tumska
7.	Maślana	19.	Wiślana
8.	Matebudy	20.	Zamcza
9.	Piekarska	21.	Zapiecek
10.	Plac Stary Rynek	22.	Zduńska
11.	Przechodnia	23.	Złota
12.	Przedmiejska	24.	Żabia
Lp.	Ulice znajdujące się w części w obszarze rewitalizacji		
25.	Brzeska nr nieparzyste od 1 do 31, parzyste 2, 4, 4a		
26.	Bulwary Marsz. J. Piłsudskiego nr od 5b do 28		
27.	Gdańska nr nieparzyste od 1 do 7		
28.	Królewiecka nr parzyste od 2 do 40, nieparzyste od 1 do 25		
29.	Łęgska nr parzyste od 34 do 58, nieparzyste od 59 do 79		
30.	Plac Mikołaja Kopernika nr 1, 2, 3, 3a		
31.	Plac Wolności nr 1, 2, 3-4, 5, 17a, 18/19 i 20		
32.	Stodólna nr 78, 80, 84 i 59		
33.	Targowa nr parzyste od 2 do 14		
34.	Towarowa nr parzyste od 2 do 6		
35.	Wojska Polskiego nr 1, 3		
36.	Wyszyńskiego nr 2, 4		
37.	Zielony Rynek nr 3, 4, 5, 6		

Źródło: opracowanie własne Urząd Miasta Włocławek

W celu dokonania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji wykorzystano następujące metody badawcze: analiza danych zastanych (ang. desk research), analiza ofert pracy, analiza koncentracji, IDI (ang. In-Depth Interview) - indywidualne wywiady pogłębione, PAPI (ang. Paper and Pencil Interview) – ankieta papierowa, warsztaty z interesariuszami rewitalizacji.

Obecnie na terenie obszaru rewitalizacji znajdują się 24 obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego oraz obszar Dzielnica Starego Miasta. Obiektami zabytkowymi są przede wszystkim kamienice z oficynami, budynki wielorodzinne, obiekty sakralne i edukacyjne, spichlerze. Prawie cały obszar rewitalizacji jest położony na terenie stanowiącym obszar wpisany do rejestru zabytków jako Dzielnica Starego Miasta, pod numerem A/1560 z dnia 30.09.1957. W związku z powyższym, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003 Nr 162 poz. 1568) wszystkie działania inwestycyjne prowadzone w tym obszarze wymagają pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Rysunek 40. Granica obszaru wpisanego do rejestru zabytków pod nr A/1560

■ ■ ■ ■ ■ Dzielnica Starego Miasta wpisana do rejestru zabytków pod nr A/1560 z dnia 30 września 1957r.

Źródło: opracowanie własne Urząd Miasta Włocławek, 2017r.

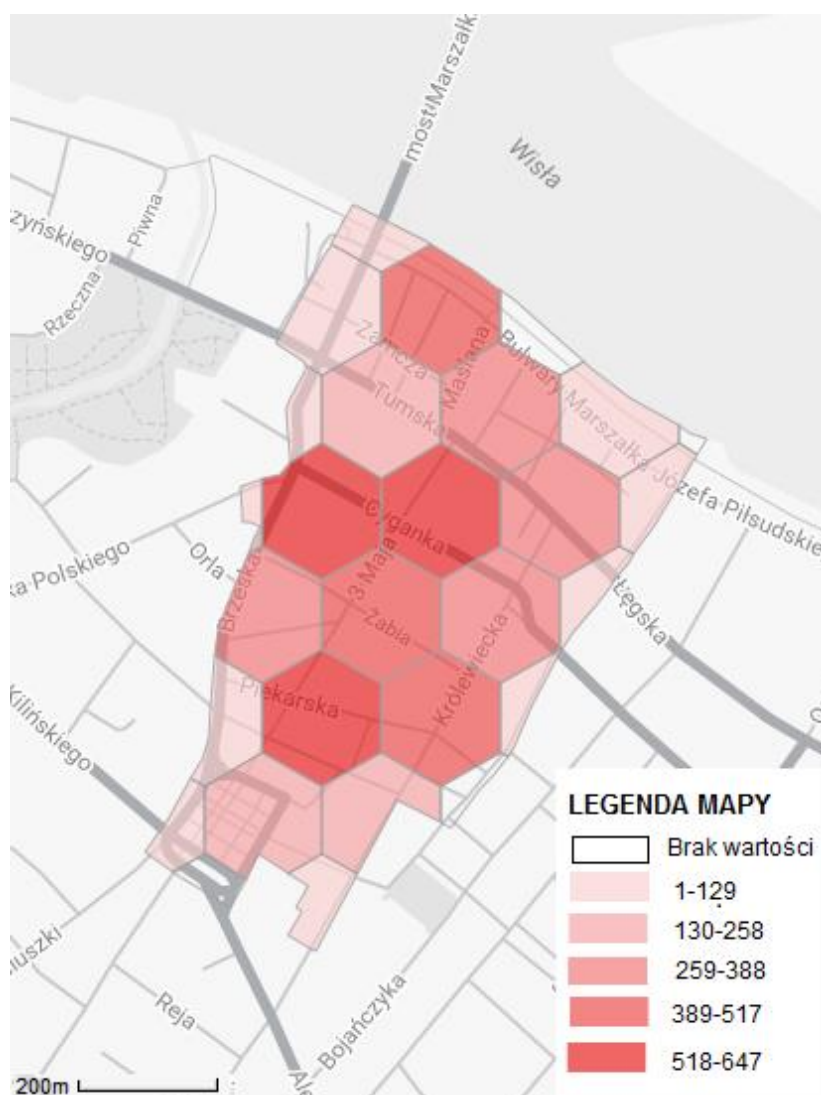
Ponadto cały obszar rewitalizacji znajduje się na terenie, na którym obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Nr IX/73/11 Rady Miasta Włocławek z dnia 9 maja 2011r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie obszaru położonego we Włocławku pomiędzy: brzegiem rzeki Wisły na odcinku od ujścia rzeki Zgłowiączki do zachodniej granicy nieruchomości nr 1/26 KM 48, wzdłuż tej granicy i w kierunku zachodnim wzdłuż granicy działki nr 3/6 i 3/1 KM 48, ulicą Ogniówą, Chmielną, Wronią, Okrzei do wysokości ulicy Kościuszki, granicą obszarów kolejowych, ulicą Szpitalną, Okrzei i zachodnią granicą Parku im.

H. Sienkiewicza, ulicą Wyszyńskiego oraz zachodnim brzegiem rzeki Zgłowiączki z wyłączeniem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uchwalonymi po 1 stycznia 1995r. (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego Nr 167, poz. 1403 z 27 lipca 2011r.). Miejscowy plan ustala zasady dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez 5 348 osób, w tym 2 782 kobiet i 2 566 mężczyzn (dane na dzień 30.06.2016). Natężenie rozmieszczenia przestrzennego mieszkańców obszaru rewitalizacji zostało ukazane na poniższym rysunku.

Rysunek 41. Rozmieszczenie przestrzenne liczby mieszkańców w obszarze rewitalizacji Włocławka (osoby)

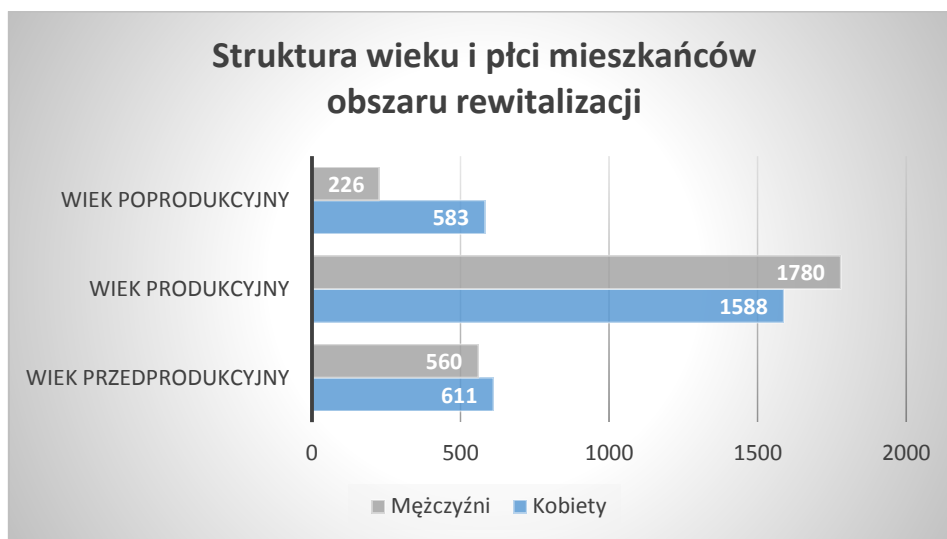

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Najwięcej mieszkańców zamieszkuje centralną część obszaru rewitalizacji, tj. ulice 3 Maja, Cyganka, Piekarska, Żabia.

Poniższy wykres oraz tabela wskazują na strukturę mieszkańców obszaru rewitalizacji w poszczególnych grupach wiekowych.

Wykres 1. Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji w podziale na wiek i płeć (osoby, stan na 30.06.2016).

Źródło: Opracowanie własne PZR Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Tabela 9. Udział % kobiet i mężczyzn w poszczególnych kategoriach wiekowych (% , stan na 30.06.2016).

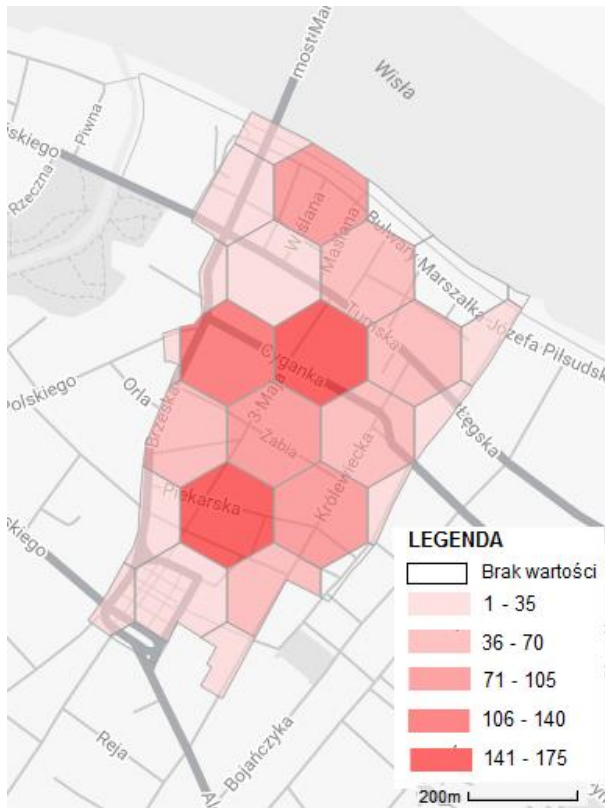
Kategoria wiekowa	Obszar rewitalizacji			Miasto
	Mężczyźni	Kobiety	Razem	
Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	10,5	11,4	21,9	16,4
Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym	33,3	29,7	63,0	59,5
Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	4,2	10,9	15,1	24,1
Razem	48,0	52,0	100,0	100,0

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

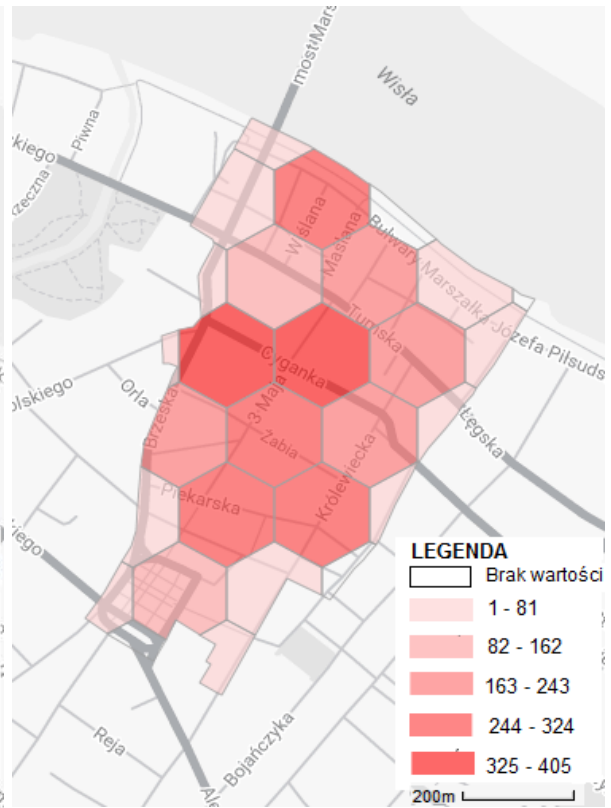
Analiza udziału poszczególnych grup wiekowych w strukturze mieszkańców Śródmieścia wskazuje, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (63%), natomiast najmniej liczną osoby w wieku poprodukcyjnym (15,1%), których jest mniej niż osób w wieku przedprodukcyjnym (21,9%). Struktura mieszkańców obszaru rewitalizacji wygląda zdecydowanie korzystniej niż tożsama analiza w odniesieniu do całego miasta. W mieście Włocławek widoczny jest wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, a niższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Większość mieszkańców w obszarze rewitalizacji stanowią kobiety (52%), wśród których wyróżnia się wysoki udział kobiet w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla obszaru rewitalizacji wynosi 58 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (dla miasta 68 osób).

Poniżej zostały zaprezentowane rysunki z rozmieszczeniem przestrzennym mieszkańców obszaru rewitalizacji w poszczególnych grupach wiekowych.

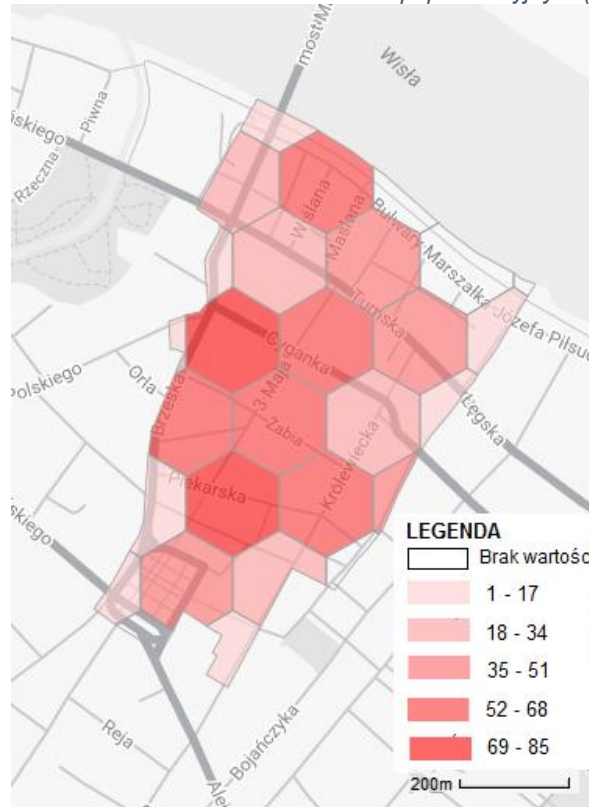
Rysunek 42.
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (osoby).

Rysunek 43.
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (osoby)

Rysunek 44. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (osoby).

Źródło: Urząd Miasta Wrocław

Z pogłębionych wywiadów indywidualnych⁵ wynika, iż mieszkańcy obszaru rewitalizacji Wrocławka utożsamiają się z miejscem swojego zamieszkania, oraz mieszkanie w Śródmieściu nie jest, w ich odczuciu, stygmatyzujące. Są emocjonalnie przywiązani do tej części miasta. Jednak to przede wszystkim pragmatyczne aspekty związane z mieszkaniem w centrum miasta decydują o tym, że nie chcą się stąd wyprowadzać (łatwy i szybki dostęp do wielu punktów handlowych, usługowych, parków, kościołów, centralne położenie). Nieliczni zmieniliby miejsce zamieszkania, z powodu złych warunków mieszkaniowych, czyli chętnie zamieszkaliby w bloku z centralnym ogrzewaniem lub w domku na przedmieściach.

Wśród osób w wieku produkcyjnym wielu mieszkańców jest słabo wykształconych, korzysta z różnych form wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, usiłuje radzić sobie z bezrobociem poprzez podejmowanie zajęć dorywczych oraz prac „na czarno”. Ponadto coraz bardziej zauważalny staje się odpływ młodych dorosłych mieszkańców oraz fakt, że w tej części miasta raczej nie pojawiają się nowi mieszkańcy.

Kapitał społeczny

Według badanych pedagogów szkolnych poza problemem bezrobocia wśród mieszkańców panuje brak motywacji i gotowości do zmiany swojej sytuacji życiowej. Przekłada się to również na brak wsparcia dzieci w nauce i procesie dorastania oraz wzmacnia syndrom wyuczonej bezradności i dziedziczenia biedy.

⁵ W 2017 roku na obszarze rewitalizacji zostały przeprowadzone pogłębione wywiady indywidualne z mieszkańcami i interesariuszami obszaru rewitalizacji

Z przeprowadzonych wywiadów wyłania się obraz społeczności niezbyt zintegrowanej, spędzającej ze sobą nawzajem zbyt mało czasu bezinteresownie, dla towarzystwa i przyjemności. Mieszkańcy wprawdzie sobie pomagają, kiedy zachodzi taka potrzeba, ale odbywa się to najczęściej w kręgu kilku najbliższych sąsiadów. Większość badanych ma przynajmniej jedną osobę, sąsiadkę lub sąsiada, na którą może liczyć, z którą wspólnie się wspierają w trudniejszych chwilach.

Z opinii badanych na temat społeczności sąsiedzkiej wyłania się interesujący wniosek: w obszarze rewitalizacji funkcjonuje coś w rodzaju niewielkich sąsiedzkich „subspołeczności samopomocowych”, w których tkwi potencjał do rozwoju i wykorzystania w procesie rewitalizacji. Z przeprowadzonych rozmów wynika, że sąsiedzi podejmują razem inicjatywy dla naprawy najbliższej przestrzeni i poprawy jakości życia wszystkich zaangażowanych: tworzą dla siebie wspólne działki i ogródki, sprawnie rozdzielają między siebie obowiązki pielęgnacji roślin, razem starają się przeprowadzać konieczne remonty. Wypracowane w ten sposób efekty niejednokrotnie są jednak niszczone przez miejscowych wandalów.

W badaniach potwierdzono, że nie ma liderów wewnętrznych działających na rzecz społeczności śródmieścia Włocławka. Respondenci wymieniali osoby, które inicjują zagospodarowywanie podwórek, pomagają w kontaktach z właścicielem mieszkania czy inicjują spotkania sąsiedzkie.

Obecność liderów społecznych, zdaniem badanych, jest bardzo pożądana. Osoby te mogłyby zaktywizować do działań mieszkańców, którzy obecnie nie podejmują żadnych inicjatyw. Taką rolę mogliby pełnić na przykład streetworkerzy.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, najczęściej uczestniczą w wydarzeniach, w których będą mieć dodatkowe profity/korzyści, na innych pojawiają się zdecydowanie rzadziej. Mieszkańcy generalnie nie wychodzą także z własną inicjatywą, czego wyrazem może być brak pomysłów mieszkańców z obszaru rewitalizacji na działania kulturalne w ramach konkursu „Moja kultura”⁶.

Badani przedstawiciele instytucji publicznych wskazują, że przyczyną wycofania z życia kulturalnego mieszkańców obszaru rewitalizacji jest przede wszystkim brak odpowiednich wzorców ze strony rodziców i najbliższego otoczenia, uzależnienie od stylu życia, którego fundamentem jest pomoc społeczna, nieumiejętność radzenia sobie z życiowymi sytuacjami i bardzo niska świadomość społeczna.

Bezpieczeństwo

Wskaźnik dotyczący zgłaszanych interwencji do Straży Śmiecznej w obszarze rewitalizacji jest zdecydowanie wyższy niż dla całego miasta. Należy zaznaczyć, iż zgłoszenia nie zawsze wynikają z poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie przez mieszkańców, ponieważ charakteryzują się one brakiem zaufania do instytucji porządku publicznego i niezgłaszaniem przestępstw, zakłócania porządku czy aktów przemocy. Jest to zjawisko charakterystyczne dla obszarów zdegradowanych społecznie. Problem przestępczości w obszarach zdegradowanych często okazuje się pochodną pozostałych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy. Należy zauważyć, że skala zjawiska bywa większa niż wykrywalność przestępstw, ponieważ w środowiskach zdegradowanych często nie zgłasza się przestępstw, szczególnie związanych z przemocą.

Tabela 10. Wskaźniki określające zjawisko przestępczości – obszar rewitalizacji na tle miasta Włocławek

⁶ Konkurs organizowany w 2014 roku przez Centrum Kultury „Browar B.”, mający na celu zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w kreowaniu życia kulturalnego miasta, poprzez zgłaszanie inicjatyw/pomysłów kulturotwórczych, z których najlepsze/najciekawsze zostały zrealizowane.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Włocławek
Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców	23,56	12,65
Liczba zgłoszeń interwencji do Straży Miejskiej na 1000 mieszkańców	286,08	81,09
Liczba założonych Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców	17,8	8,08

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji w większości określają zamieszkiwaną część Włocławka jako niebezpieczną. Nawet jeśli sami nie doświadczyli przemocy, ani nie byli jej bezpośrednimi świadkami, to wielu z nich przyznaje, że wciąż słyszy o różnych incydentach. Zwłaszcza osoby starsze boją się wychodzić wieczorami, inni boją się wypuszczać swoje dzieci po zmroku. Mieszkańcy twierdzą, że zdarza się spotkać młodego człowieka w kapturze i z nożem, zdarzają się napady. Nierzadko dochodzi do kradzieży, są także osoby, które próbują zastraszyć mieszkańców. Jako szczególnie niebezpieczne lokalizacje respondenci wskazują bulwary nad Wisłą, ulice: 3 Maja, Piekarska, Żabia, Cyganka.

Niektórzy mieszkańcy przyznają, że doświadczyli lub doświadczenia przemocy bezpośrednio lub doświadczył jej ktoś z ich bliskiego otoczenia. Mimo to, spora część badanych przyznała, że osobiście czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Wszystkie takie osoby wyraziły przekonanie, że dzielnica jest bezpiecznym miejscem tylko dla „swoich”, natomiast „obcy”, przebywający w Śródmieściu, mają powody do obaw.

Według badanych przyczyną przestępczości w Śródmieściu jest powielanie wzorców zachowań wewnątrz rodziny i kręgu sąsiedzkiego mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz generalnym braku aktywności tej części miasta, a także małej liczby mieszkańców spoza śródmieścia – nowych mieszkańców i osób odwiedzających.

Edukacja

W obszarze rewitalizacji we Włocławku zlokalizowana jest Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika na ulicy Cyganka 6/10, ponadto w najbliższym sąsiedztwie znajdują się 3 szkoły podstawowe: nr 10 im. 2 Armii Wojska Polskiego przy ulicy Starodębskiej 21b, nr 14 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przy ulicy Bukowej 9 oraz Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Katolickich im. Ks. Jana Długosza przy ulicy Wojska Polskiego 2a (klasy I - III) oraz przy Łęskiej 26 (klasy VI – VIII).

Analiza sytuacji szkół wskazuje, iż Szkoła Podstawowa nr 3 mimo posiadanego bardzo dobrego zaplecza infrastrukturalnego oraz kadrowego postrzegana jest jako szkoła, do której uczęszczają dzieci z rodzin z problemami społecznymi. Wizerunek szkoły na zewnątrz jest bardzo zły, co przekłada się na realizację obowiązku szkolnego dzieci z rejonu szkoły w innych placówkach (poza rejonem). Dla przedmiotowej szkoły są to liczby porównywalne do liczby dzieci uczęszczających do szkoły.

Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Katolickich im. Ks. Jana Długosza we Włocławku jest nową placówką funkcjonującą we Włocławku od 2013 roku, i nie jest objęta rejonizacją.

Tabela 11. Uczniowie szkół podstawowych w latach 2014-2017

Rok szkolny	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów rejonu szkoły, którzy realizują obowiązek	Liczba uczniów z czerwonym paskiem	Udział uczniów z czerwonym paskiem (%)	Liczba dzieci niepromowanych do następnej klasy	Udział dzieci niepromowanych do następnej klasy (%)

		szkolny w innych placówkach				
Szkoła Podstawowa nr 3						
2014/2015	394	319	16	4,06	26	6,6
2015/2016	383	311	14	3,65	24	6,3
2016/2017	348	306	21	6,03	6	1,7
Szkoła Podstawowa nr 10						
2014/2015	382	207	45	11,78	7	1,8
2015/2016	402	237	50	12,43	16	3,9
2016/2017	394	306	42	10,65	4	1,0
Szkoła Podstawowa nr 14						
2014/2015	608	141	124	20,39	2	0,3
2015/2016	614	203	102	16,61	3	0,4
2016/2017	606	193	96	15,84	22	3,6
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Katolickich im. Ks. Jana Długosza we Włocławku						
2014/2015	103	-	12	11,65	0	0
2015/2016	185	-	29	15,67	3	1,6
2016/2017	190	-	44	23,15	1	0,5

Źródło: opracowanie własne Urząd Miasta Włocławek

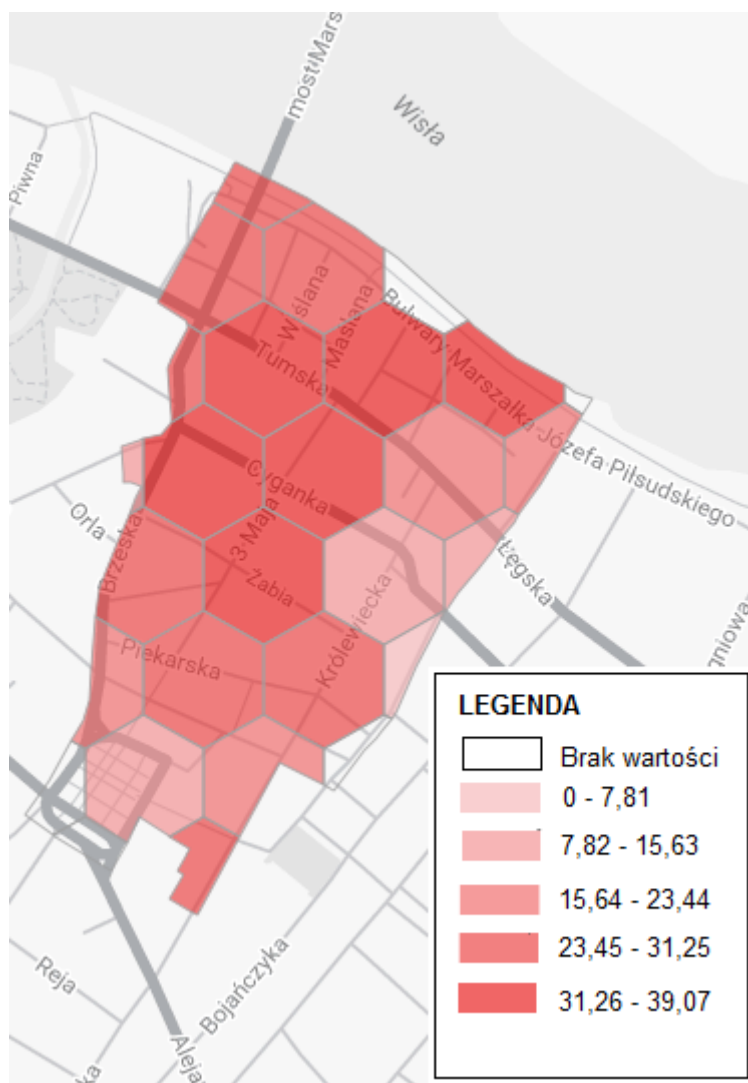
Jednocześnie, mimo dużej pracy nauczycieli, udział uczniów z wyróżnieniem wśród dzieci wywodzących się z trudnego środowiska domowego jest na niższym poziomie, niż w szkołach sąsiednich, co jest widoczne na podstawie liczby uczniów z czerwonym paskiem na świadectwie na zakończenie roku szkolnego. Dla Szkoły Podstawowej nr 3 udział uczniów z wyróżnieniem oscyluje w granicach od 3,65% do 6,03%, natomiast w pozostałych szkołach w najbliższym sąsiedztwie obszaru rewitalizacji osiąga poziom min. 10,65%. Ponadto w SP 3 odnotowany został najwyższy udział dzieci niepromowanych do następnych klas w obszarze rewitalizacji. Jednak w roku szkolnym 2016/2017 największa liczba dzieci kontynuujących edukację w tej samej klasie miała miejsce w SP 14.

Badani zauważają, iż dzieci są bardzo ciekawe oraz chętne do uczestnictwa w nowych przedsięwzięciach organizowanych dla nich, ponadto są bardzo zdyscyplinowane (wyjścia do kina, teatru, przedstawienia z udziałem dzieci). Natomiast dużym problemem jest brak zaangażowania rodziców do wspólnego (z dzieckiem) podejmowania działań.

Bezrobocie

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 30.06.2016 roku we Włocławku w obszarze rewitalizacji wynosiła 941 osób (13% wszystkich osób bezrobotnych w mieście). Udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł w 2016 roku 27,9%. Na koniec czerwca 2016 roku liczba osób bezrobotnych na 1 tys. ludności w obszarze rewitalizacji wyniosła 176,0. Jest to wynik dwukrotnie gorszy niż wynik dla miasta.

Rysunek 45. Udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%)

Źródło: Urząd Miasta Wrocław

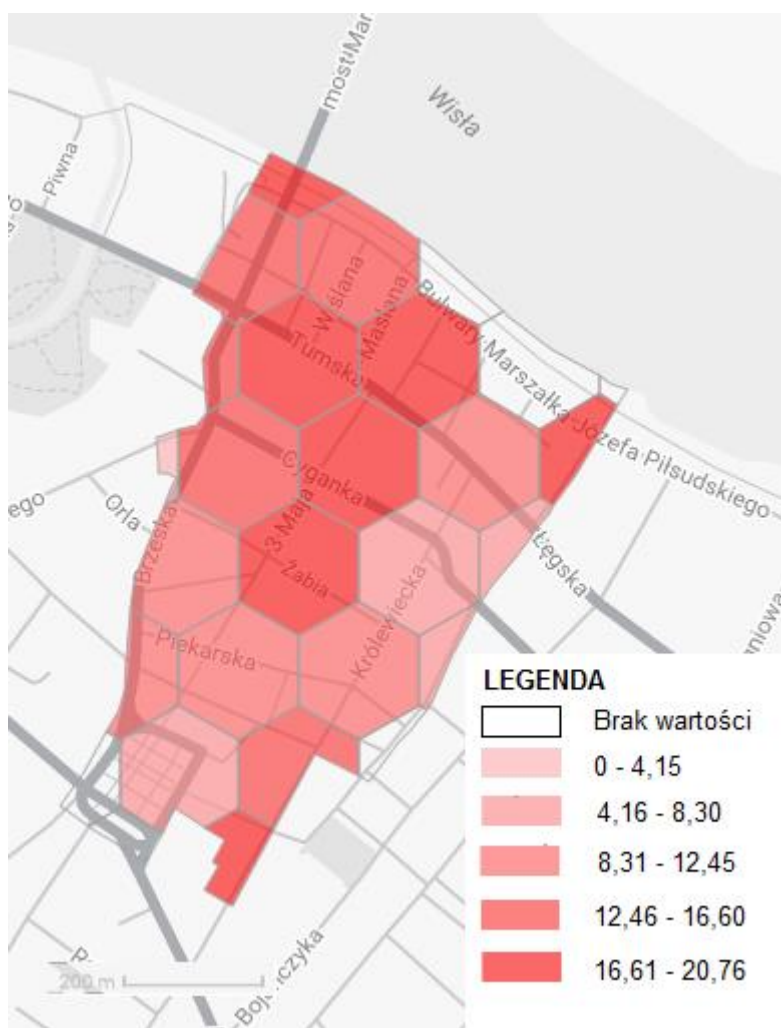
Tabela 12. Wskaźniki zjawiska bezrobocia

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji (%)	Miasto Wrocław (%)
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	27,9	11,4
Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	13,1	5,9
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	176,0	67,9
Udział osób bezrobotnych z najniższym wykształceniem w ogóle bezrobotnych	49,7	37,8

Źródło: Opracowanie własne PZR Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta Wrocław

Liczba długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej) na koniec czerwca 2016 roku we Wrocławku wyniosła 3 754 osoby, natomiast w obszarze rewitalizacji wynosiła 442 (11,8% wszystkich długotrwale bezrobotnych). Na koniec czerwca 2016 roku, udział osób długotrwale bezrobotnych w obszarze rewitalizacji w odniesieniu do osób w wieku produkcyjnym wynosił 13,1. Jest to wynik ponad dwukrotnie gorszy niż wynik dla miasta.

Rysunek 46. Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%)

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Liczba osób bezrobotnych z najniższym wykształceniem (gimnazjalnym i poniżej) w 2016 roku, na podstawie danych PUP, w mieście Włocławek wynosiła 2 743 osoby, w obszarze rewitalizacji wyniosła 468 osób, co stanowi 49,7% ogółu bezrobotnych, mieszkających w obszarze i 6,4% wśród wszystkich bezrobotnych we Włocławku. Wyraźnie widać, że niski poziom wykształcenia mieszkańców obszaru rewitalizacji wpływa na ich aktywność zawodową i szanse na rynku pracy.

Wykształcenie osób bezrobotnych, zamieszkujących obszar rewitalizacji, prezentuje poniższa tabela. Z zebranych danych wynika, iż najwięcej osób pozostających bez pracy ma wykształcenie podstawowe oraz zasadnicze zawodowe i gimnazjalne.

Tabela 13. Udział bezrobotnych mieszkańców obszaru rewitalizacji w podziale na poziom wykształcenia (% , stan na 31.12.2016).

Poziom wykształcenia	%
Niepełne podstawowe	0,1%
Podstawowe	40,7%

Gimnazjalne	10,0%
Zawodowe	29,9%
Policealne	1,1%
Średnie ogólne	8,0%
Średnie zawodowe	6,6%
Wyższe	3,6%
Razem	100,0%

Źródło: Opracowanie własne PZR Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Z danych PUP najwięcej osób wśród bezrobotnych nie ma żadnego zawodu wyuczonego – takich osób jest ponad dwieście. Pozostałe osoby reprezentują różnorodne grupy zawodowe, z czego najwięcej jest: ślusarzy, murarzy, stolarzy, malarzy budowlanych, szwaczek, sprzedawców, kucharzy i krawców. Warto zestawić potencjał mieszkańców obszaru rewitalizacji na rynku pracy z ofertami lokalnego rynku. Na dzień 5.05.2017 odnotowano łącznie 208 ofert pracy (bez ofert dla osób niepełnosprawnych). W 38 z nich wymagane było wykształcenie zasadnicze zawodowe lub wyższe, w 44 ofertach wykształcenie średnie, w tym przede wszystkim kierunkowe, a w 16 wykształcenie wyższe. Jedynie w 2 ofertach wymagane było wykształcenie na poziomie minimum podstawowym. Podstawowym kryterium w przywoływanych ofertach nie jest jednak wykształcenie, a doświadczenie w wykonywaniu zawodu czy określonej pracy, którego często bezrobotni ze Śródmieścia nie posiadają.

Tabela 14. Zestawienie ofert pracy na dzień 5.05.2017r. na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

Rodzaj oferty pracy	Liczba ofert
Budownictwo	
Brukarz	4
Cieśla	2
Murarz	3
Hydraulik	2
Malarz	2
Operator koparki	4
Pomocnik (budowlany, hydraulika, murarza)	5
Pracownik dociepleń	4
Zbrojarz	2
Handel i usługi	
Dyspozytor transportu	2
Elektromechnik/elektryk	4
Fizjoterapeuta/rehabilitant	3
Fryzjer	2
Kosmetyczka/kosmetolog	3
Magazynier	2
Pielęgniarka	2
Pracownik hali	3
Sprzedawca / kasjer	10
Oświata (nauczyciel przedszkolny, oligofrenopedagog)	2

Rodzaj oferty pracy	Liczba ofert
Gastronomia	
Kucharz	13
Pomoc kuchenna	3
Transport	
Kierowca	10
Krawiectwo	
Pracownik szwalni	3
Krawiec/krawcowa	2
Szwaczka	11
Przemysł	
Ślusarz	2
Stolarz meblowy	3
Spawacz	2
Pracownik produkcji	4
Operator maszyn/urządzeń produkcyjny	5
Pomocnik tapicera, spawacza itp.	2
Inżynier, pracownik wysoko wykwalifikowany	4
Monter	10
Administracja – pracownicy wysoko wykształceni	13
Osoby niepełnosprawne	25
Staż dla osób do 30 roku życia	34
Staż dla osób powyżej 30 roku życia	5

Źródło: Opracowanie własne PZR Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Na podstawie powyższej tabeli możemy stwierdzić, że oferty pracy na lokalnym rynku pracy Włocławka w dużej mierze odpowiadają na kwalifikacje i poziom wykształcenia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przyczyną problemu bezrobocia należy zatem szukać w innych mechanizmach i niekorzystnych zjawiskach społecznych, tj. w dziedziczeniu wyuczzonej bezradności, uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej, niskim poziomie aktywności społecznej, braku dobrych wzorców w społeczności lokalnej.

Z przeprowadzonych wywiadów z mieszkańcami wynika, że dostępna praca jest często na tyle niskopłatna, że trudno jest utrzymać siebie i rodzinę. W takiej sytuacji bardziej korzystne jest dla mieszkańców pracowanie w tzw. *szarej strefie*, niewykazywanie dochodów i dzięki temu wspomaganie budżetu domowego środkami z pomocy społecznej. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji najczęściej zarobkowo pracują jedynie mężczyźni, kobiety zdecydowanie częściej zajmują się domem i wychowują dzieci.

Brak pracy lub praca niskopłatna generuje kolejne problemy z tym związane – popadanie w zadłużenia, czy uzależnienie od pomocy społecznej.

Badani pracownicy pomocy społecznej również wskazują na problem bezrobocia w obszarze rewitalizacji. Według badanych, przyczyną tej sytuacji jest przyjęty przez mieszkańców i dziedziczny styl życia, oparty o korzystanie z zasiłków pomocy społecznej. Zdaniem badanych, mieszkańcy bezrobotni nie szukają pracy. Na zmniejszenie atrakcyjności zatrudnienia wpływa wysokość otrzymywanych zasiłków, która jest niejednokrotnie porównywalna z wynagrodzeniem za oferowaną

we Włocławku pracę. Duży problem z podjęciem pracy mają matki samotnie wychowujące dzieci, bądź matki z rodzin wielodzietnych, w których ojciec nie wywiązuje się z opieki nad dziećmi. Kobiety te nie mają z kim zostawić pod opieką dzieci, a ponadto oferowana praca często jest zmianowa lub popołudniowa.

Badani zwracają uwagę na obecność problemu tzw. wyuczonej bezradności, czyli dziedzicznego z pokolenia na pokolenie sposobu podejścia do życia, charakteryzującego się niezaradnością i niedbałością o własny dobytek, stagnacją, postawą roszczeniową i przyjęciem modelu „życia z dnia na dzień”.

Respondenci zwracają także uwagę na problemy przemocy (przeciwko ludziom i mieniu), w tym także na przemoc domową oraz na uzależnienia mieszkańców od alkoholu i narkotyków oraz obecność dopalaczy. Zdaniem badanych w obszarze rewitalizacji funkcjonuje tzw. czarny rynek w zakresie handlu papierosami, alkoholem i dopalaczami, oraz problemy uzależnień od alkoholu, narkotyków czy zażywania dopalaczy szczególnie wśród młodych mieszkańców.

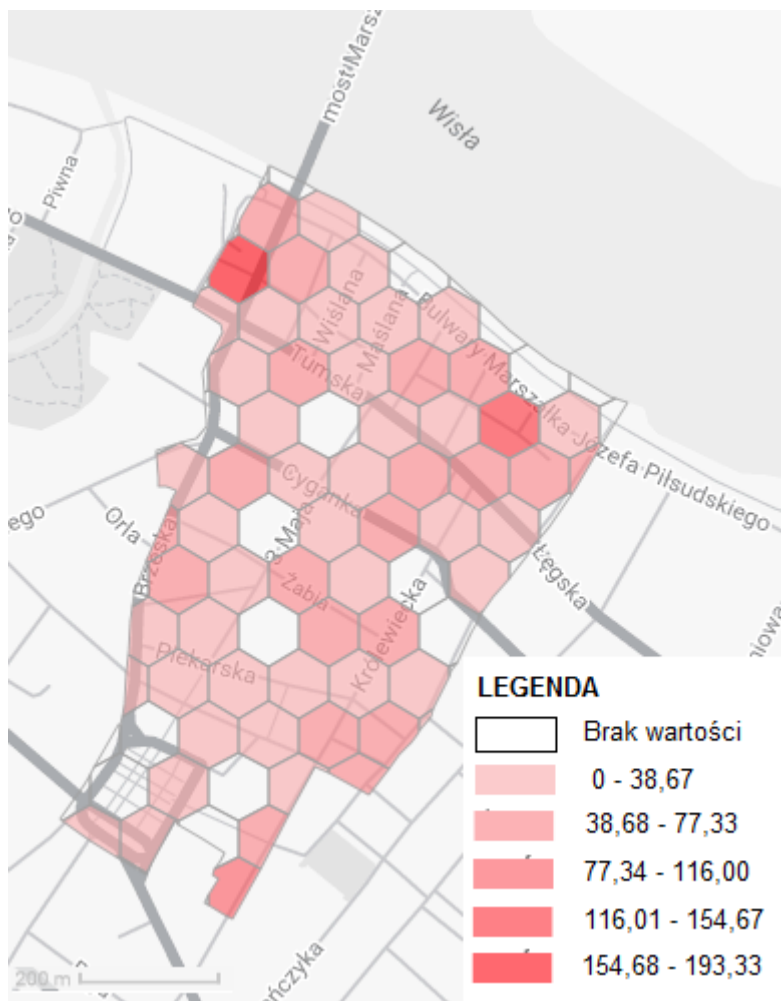
Pomoc społeczna

W 2016 roku z pomocy społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku skorzystało 12 095 osób (11% mieszkańców miasta), w tym 5 840 osób otrzymało pomoc z powodu ubóstwa. W samym obszarze rewitalizacji z powodu ubóstwa pomoc otrzymało 1 494 osoby, co stanowi 100% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji i 12,3% w mieście.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, która jest udzielana zgodnie z adresem zamieszkania, wyniosła w obszarze rewitalizacji 27,9% i jest dwukrotnie większa niż wartość wskaźnika dla miasta, co może świadczyć o dużej skali problemu uzależnienia od pomocy społecznej wśród mieszkańców obszaru.

Na poniższym rysunku zostało przedstawione rozmieszczenie wraz z natężeniem przestrzennym osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji.

Rysunek 47. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem (%)

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Bardziej szczegółowych informacji w zakresie udzielanej pomocy społecznej dostarczają dane o występujących trudnych sytuacjach powodujących konieczność zapewnienia pomocy, czyli problemy w rodzinie. Dane zestawione w tabeli poniżej wyraźnie wskazują, że głównym problemem w rodzinie w obszarze rewitalizacji Włocławka jest ubóstwo, czyli życie poniżej ustalonego kryterium dochodowego oraz bezrobocie, które należy rozpatrywać jako silnie determinujące sytuację ubóstwa.

Znaczna część mieszkańców obszaru rewitalizacji korzysta ze wsparcia pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, długotrwałej choroby oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym ponad połowa osób z powodu bezradności w rodzinach wielodzietnych. Możemy zatem stwierdzić, że także niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezradność i wielodzietność rodzin determinują sytuację ubóstwa.

Tabela 15. Problemy w rodzinie powodujące konieczność zapewnienia pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji (09.2016)

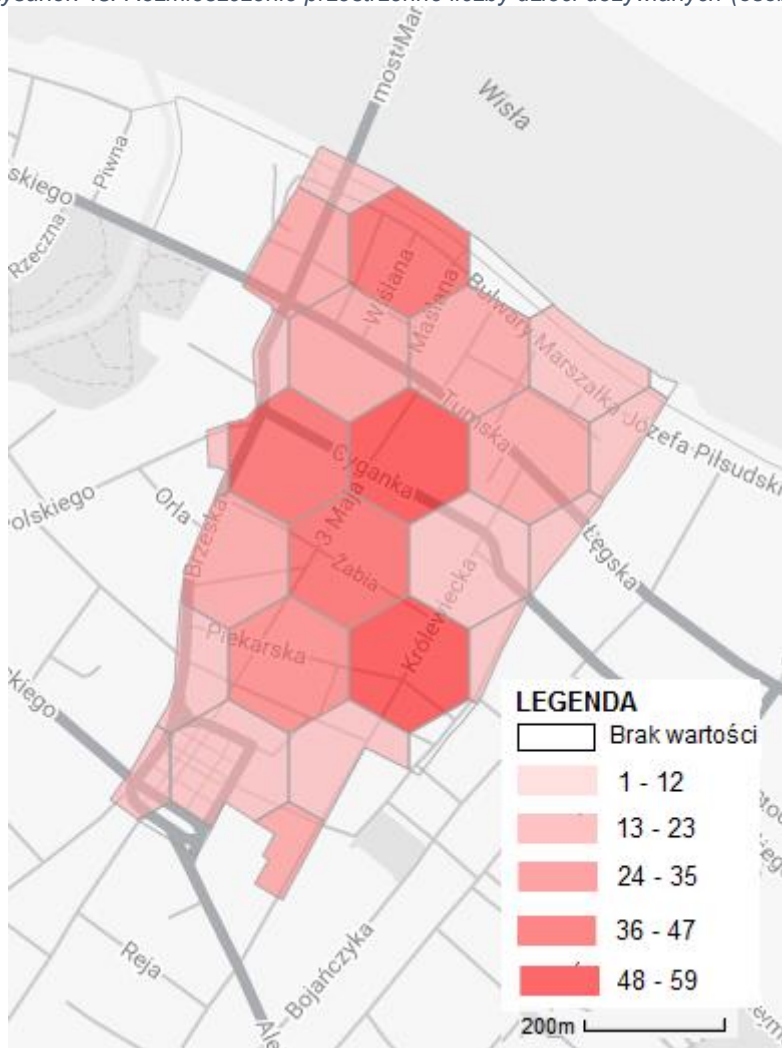
Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	Liczba osób, którym udzielono wsparcia
ubóstwo	714	1494
bezrobocie	633	1381

Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	Liczba osób, którym udzielono wsparcia
niepełnosprawność	187	326
długa ciężka choroba	73	128
potrzeba ochrony macierzyństwa	22	92
wielodzietność	32	172
bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	108	296
bezradność w rodzinach wielodzietnych	29	163
po zakładzie karnym	24	24
alkoholizm	23	47
narkomania	2	3

Źródło: Opracowanie własne PZR Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek (dane obejmują okres 05.2016 – 05.2017)

Informacją uzupełniającą obraz kondycji społeczno-ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, jest liczba udzielanych zasiłków na dożywianie dzieci. Z tego wsparcia najczęściej korzystają rodziny wielodzietne oraz dotknięte problemem ubóstwa. Według danych pozyskanych z MOPR liczba osób, którym zrealizowano świadczenia na posiłki dla dzieci i młodzieży, wyniosła w 2016 roku 3 120, w tym 415 osób w obszarze rewitalizacji (co stanowi 13,3% wszystkich dzieci dożywianych w mieście).

Rysunek 48. Rozmieszczenie przestrzenne liczby dzieci dożywianych (osoby)

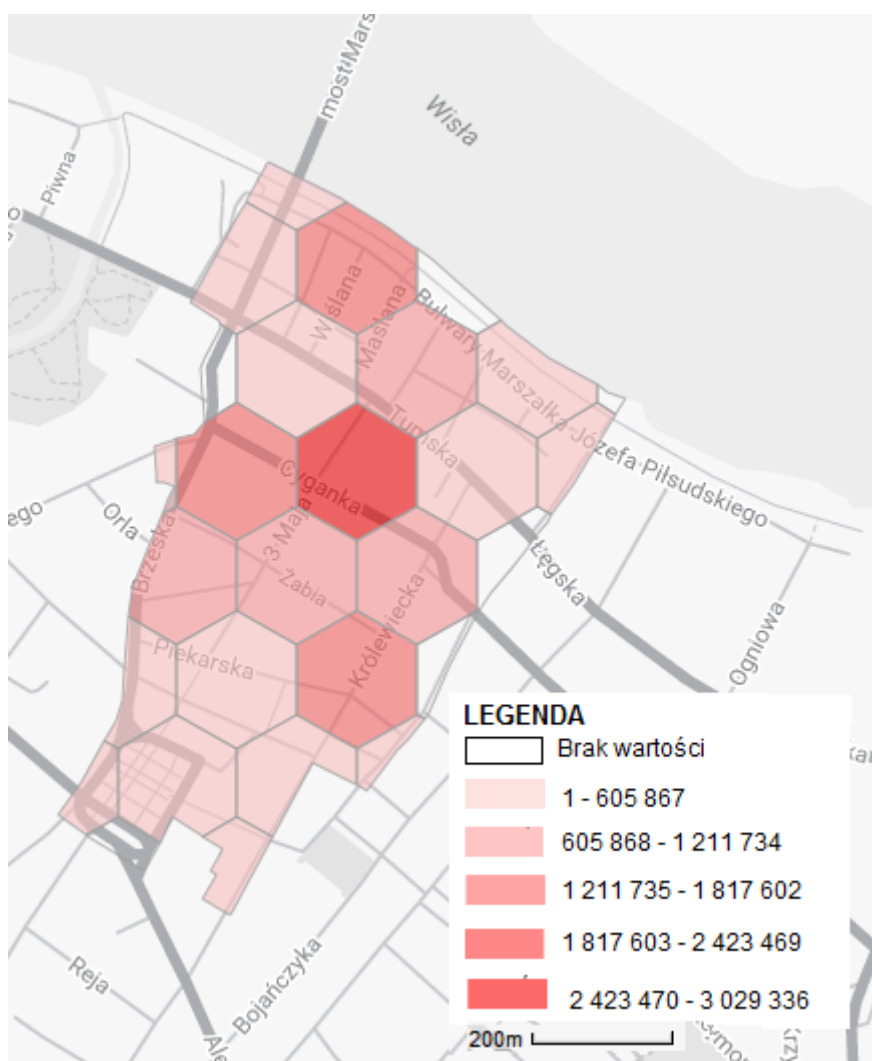

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

O kondycji społeczno-ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz skali ubóstwa świadczą także dane, dotyczące zadłużenia mieszkań komunalnych, w tym socjalnych.

Łącznie zadłużenie dla miasta wynosiło we wrześniu 2016 roku 63 854 504,60 zł, w tym z obszaru rewitalizacji 13 325 434,62 zł.

Rysunek 49. Rozmieszczenie przestrzenne wysokości zadłużeń komunalnych (zł)

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

Najwyższe zadłużenie dotyczy mieszkań komunalnych, w tym socjalnych, ulokowanych na ulicach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 16. Zestawienie ulic z najwyższym zadłużeniem budynków obszaru rewitalizacji

Nazwa ulicy	Wysokość zadłużenia
3 Maja	1 947 113,71 zł
Cyganka	3 078 422,54 zł
Żabia	1 092 293,37 zł

Źródło: Opracowanie własne PZR Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta Włocławek

Aspekt techniczny obszaru rewitalizacji

W ramach inwentaryzacji urbanistycznej obszaru rewitalizacji Włocławka przeprowadzonej w okresie kwiecień – maj 2017 roku, oceniono około 300 budynków. Ponad 50% budynków jest w złym lub średnim stanie technicznym wymagającym generalnego remontu obiektu. Ponadto przynajmniej 80 %

obiektów wymaga doraźnych napraw lub remontu poszczególnych elementów. Oprócz złego stanu technicznego budynki są w większości zaniedbane przez lokatorów lub zniszczone przez okolicznych mieszkańców. Najlepszym stanem technicznym i walorami estetycznymi charakteryzują się budynki administracyjne i usługowe, szczególnie usługi kultury np. muzea. Podobne cechy oraz często wysoką wartość zabytkową posiadają obiekty sakralne oraz zarządzane przez instytucję Kościoła.

Przeprowadzone badanie pokazuje, że zły stan techniczny i zaniedbania nie ograniczają się do kilku skupisk bądź ulic, a występują regularnie na całym obszarze opracowania.

Sporadyczne przypadki aktywności mieszkańców wskazują, iż zły stan techniczny budynku nie jest przeszkodą w dbaniu o najbliższe otoczenie. Nierzadko występują również sytuacje odwrotne. W obiektach świeżo zmodernizowanych przez administratorów można zauważyć wysoką niedbałość o otoczenie.

Na całym obszarze objętym opracowaniem regularnie występują nieruchomości mające duży potencjał dla nowych inwestycji, głównie mieszkaniowo-usługowych. Występują również liczne możliwości rozbudowy i przebudowy istniejących obiektów.

Mieszkańcy potwierdzają powyższe analizy wskazując, że kamienice będące w zasobie gminy w dużej mierze wymagają gruntownych remontów, które w części „publicznej” (klatki schodowe) odbywają się zbyt rzadko. W części „prywatnej” (wnętrze mieszkań) trudno doprowadzić do wymiany okien, remonty w dużej mierze trzeba przeprowadzać na własną rękę. Budynki mają zniszczone dachy i ściany, problemem wielu mieszkań są wilgoć oraz zagrzybienie.

Respondenci wskazują konkretne lokalizacje, w których znajduje się wiele zniszczonych budynków: ulice Królewiecka, Łęgska, Tumska, Cyganka, 3 Maja, Żabia, między ulicą Brzeską a Starym Rynkiem oraz bulwary nad Wisłą.

Również badani przedstawiciele instytucji publicznych wskazują na bardzo niski standard budynków mieszkalnych w obszarze rewitalizacji. Respondenci zwracają uwagę, że od lat 80-tych nie inwestowano w kamienice, dlatego powstające bloki stawały się atrakcyjną alternatywą dla bardziej zamożnych mieszkańców, a w śródmiejskich kamienicach koncentrowano mieszkania komunalne.

Fotografia 5. Budynki w obszarze rewitalizacji – przykłady, ul. 3 Maja.

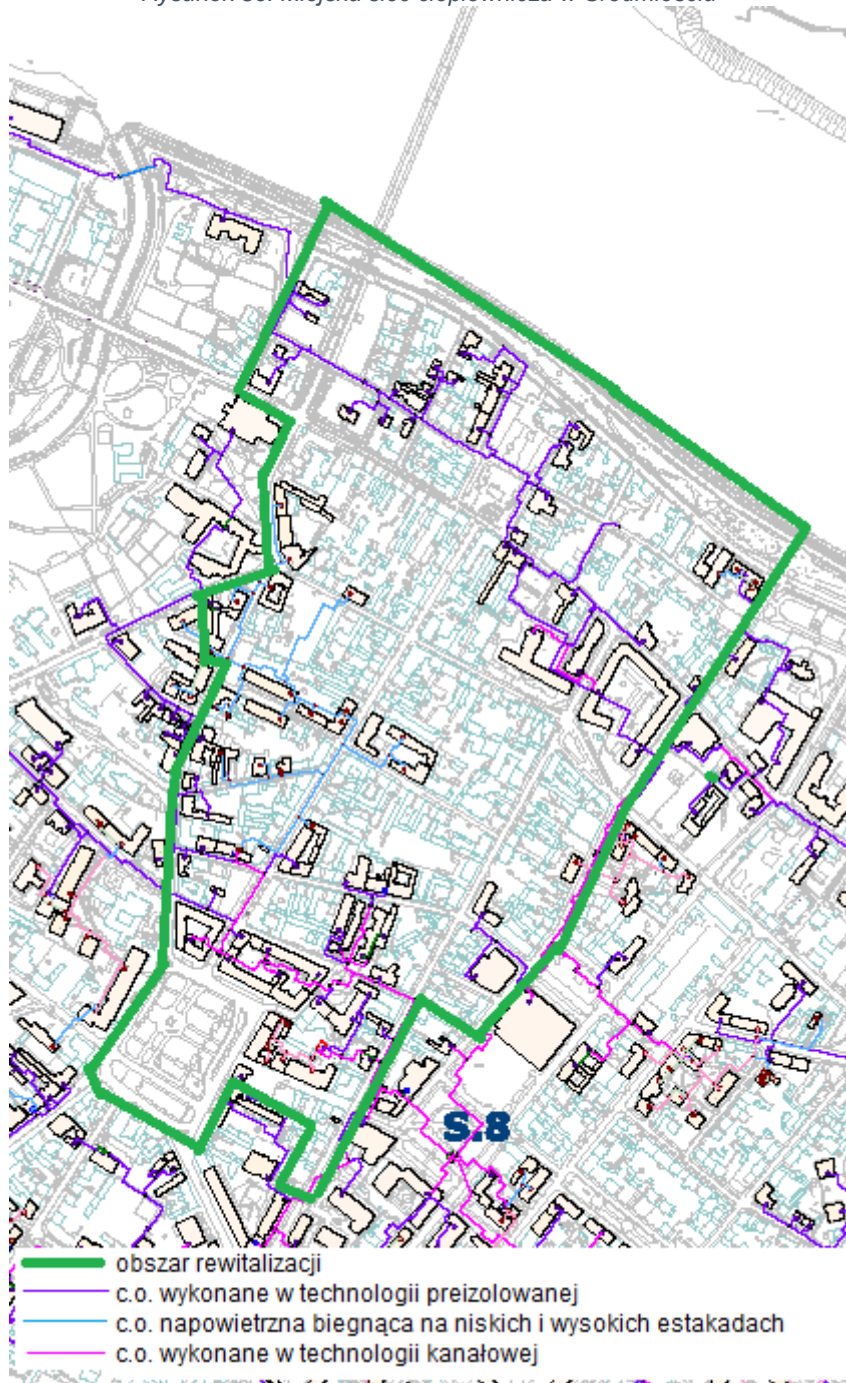
Autor: Edyta Masierek oraz Urząd Miasta Włocławek, 2016

Obszar rewitalizacji jest wyposażony we wszystkie niezbędne media: wodne, kanalizacyjne i energetyczne, jednak tylko część budynków objętych opracowaniem posiada przyłącze lub ma możliwość przyłączenia się do sieci ciepłowniczej. Podobna sytuacja dotyczy przyłączy do sieci gazowniczej. Pozostałe budynki ogrzewane są za pomocą pieców klasycznych zlokalizowanych w mieszkaniach. Niewielka ilość obiektów posiada piece ekologiczne.

W mieszkaniach brakuje ciepłej wody i większość lokatorów używa bojlerów lub podgrzewaczy. W niektórych budynkach wciąż funkcjonują publiczne toalety na klatkach schodowych lub w podwórzu. Zdarzają się też przerwy w dostawie gazu. Badani wskazali, że nie ma problemu z dostępem do telewizji czy Internetu.

Dostęp do sieci miejskiej na obszarze rewitalizacji mają obiekty użyteczności publicznej m.in. szkoła podstawowa, szkoła wyższa, szkoła plastyczna, urząd miasta, starostwo powiatowe, obiekty kościelne, kultury, muzeum, centrum organizacji pozarządowej, zakład usług społecznych, hotele oraz część zmodernizowanych kamienic, użytkowanych głównie jako miejsca świadczenia usług. Natomiast wielorodzinne kamienice nie są wyposażone w sieć.

Rysunek 50. Miejska sieć ciepłownicza w Śródmieściu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MPEC

Spowodowane jest to częściowo niechęcią właścicieli nieruchomości do podłączania się do sieci wynikającą z przyczyn ekonomicznych. Ponadto dużą część kamienic w Śródmieściu zamieszkuje osoby z zadłużeniem czynszowym, które nie są w stanie pokryć kosztów zmiany systemu ogrzewania i jego dalszego utrzymania.

Aspekt przestrzenno-funkcjonalny obszaru rewitalizacji

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej i najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych zostało przez mieszkańców ocenione bardzo negatywnie. Badani zwracają uwagę na brzydkie i zaniedbane podwórka, porzucane śmieci, dominację samochodów w przestrzeni, brak przestrzeni do zabawy dla dzieci, zrujnowane klatki schodowe, brak ławek, niewiele zieleni. Kobiety wskazują na nawierzchnię chodników i skwerów, po których trudno się poruszać, np. w butach na obcasie czy z wózkiem dziecięcym.

Rysunek 51. Przestrzeń publiczna w obszarze rewitalizacji we Włocławku

Autor: Urząd Miasta Włocławek i Edyta Masierek, 2017

Z dostępnych form spędzania czasu dla młodszych mieszkańców śródmieścia popularnością cieszą się orliki. Najczęstsze formy spędzania wolnego czasu wśród dorosłych badanych to z kolei spacery po okolicznych parkach (np. Park Łokietka, Park Sienkiewicza), skwerach, Bulwarach nad Wisłą oraz na Placu Wolności, gdzie można przysiąść na ławce. Część mieszkańców ma w zwyczaju spędzać czas poza śródmieściem. Starsi mieszkańcy mówią o Ośrodku Dziennego Pobytu (który mieści się przy ulicy Brzeskiej 15), który ich zdaniem dobrze prosperuje i daje możliwości codziennego korzystania z ciekawych form spędzania czasu: odbywają się tam różne zajęcia, organizowane są wyjścia i wyjazdy, imprezy sportowe i świąteczne.

Badani włocławianie korzystają ze wszystkich dostępnych środków transportu: samochodów, rowerów, komunikacji miejskiej, nawet motocykli. W obrębie śródmieścia mieszkańcy najczęściej poruszają się pieszo, ponieważ wszelkie ważne miejsca, z których korzystają na co dzień, położone są wystarczająco blisko. Pieszym nie sprzyja wzmożony ruch samochodowy (niektórym wyraźnie nie podoba się wprowadzenie ruchu samochodowego na ul. 3 Maja), a także niewystarczające oznakowanie. Znaczna część badanych jest zmotoryzowana i korzystanie z samochodu w śródmieściu ocenia jako stosunkowo wygodne, ale utrudnione przez dość gęsty ruch uliczny, ulice zamykane przez zniszczenia budynków i nawierzchni, brak miejsc parkingowych. Śródmieście jest skomunikowane z innymi częściami Włocławka poprzez autobusy Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego.

W obszarze rewitalizacji swoje siedziby ma szereg instytucji publicznych, w tym: przedszkola (głównie prywatne), szkoły (podstawowa, wyższa), instytucja kultury, siedziba organizacji pozarządowych, świetlica środowiskowa, ośrodek pobytu dziennego wraz ze świetlicą dla osób psychicznie chorych, urzędy, poradnie specjalistyczne z zakresu onkologii. Ponadto w obszarze znajduje się kościół katolicki. Placówka podstawowej opieki zdrowotnej ma swoją siedzibę w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji, na ulicy Kilińskiego.

Mieszkańcy śródmieścia wskazują, że dostępność do sklepów i usług jest odpowiednia, jednocześnie zwracają uwagę, że w centrum Włocławka dominują sklepy spożywcze, monopolowe, z używaną odzieżą oraz banki i apteki. W samym centrum brakuje mieszkańcom sklepów warzywnych, drobnych usług rzemieślniczych (np. warsztat szewski, krawiecki, sklep z częściami metalowymi). Badani mieszkańcy wskazują, że w sklepach można kupić raczej podstawowe produkty.

Z przeprowadzonych wywiadów wynika również, że obecnie w śródmieściu ma miejsce duża rotacja nowych sklepów. Zaledwie kilka lokali można określić jako stabilne przedsiębiorstwa, funkcjonujące na rynku kilkanaście lat. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest kilka: szczególny wpływ ma wypieranie drobnego handlu przez supermarkety i galerie handlowe, które oferują tańsze produkty niż osiedlowe sklepy spożywcze, a także wysokie czynsze, niepozwalające utrzymać prowadzonej działalności. Znaczenie ma także wyludnianie się śródmieścia, w którym w dużej mierze zostają mniej zamożni mieszkańcy, natomiast nowi się nie pojawiają. Właściciele sklepów w obszarze rewitalizacji wskazują na niski poziom dochodów mieszkańców, którzy regularnie robią zakupy „na zesyty”.

Aspekt gospodarczy obszaru rewitalizacji

Na koniec 2015 roku we Włocławku zarejestrowano 12 505 przedsiębiorstw, natomiast w samym obszarze rewitalizacji wskazano ich 884. Wartość wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 100 osób jest nieco większy dla obszaru rewitalizacji niż dla całego miasta, co wynika z tego, że obszar rewitalizacji znajduje się w centrum miasta, w którym występuje koncentracja sklepów i usług.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na dzień 30.04.2016 r. (wg danych Urzędu Statystycznego) po adresie zamieszkania wynosiła 7 772 osoby w mieście, oraz 299 w obszarze rewitalizacji.

Tabela 17. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Włocławek
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób	16,5%	11,7%
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	5,6%	13%

Źródło: Urząd Miasta Włocławek

W obszarze rewitalizacji liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i jednocześnie zamieszkujących w obszarze wynosi 184 osoby (dane US na 2015 r.) Najwięcej przedsiębiorców, bo aż 69, prowadzi działalność gospodarczą o charakterze handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (PKD 2007, Sekcja G). Drugą co do wielkości grupą działalności przedsiębiorców jest budownictwo (PKD 2007, Sekcja F), którą ma zarejestrowanych 31 przedsiębiorców.

Ponadto 244 osoby fizyczne prowadzą działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji, jednak zamieszkują poza tym terenem. Tutaj przeważającą formą działalności gospodarczej jest również handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (112 działalności gospodarczych). Kolejną jest działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 35 przedsiębiorstw, w tym biura podatkowe, rachunkowe, kancelarie adwokackie (PKD 2007, Sekcja M).

Pozostała część działalności gospodarczych to spółki, których siedziba znajduje się w obszarze rewitalizacji. Struktura działalności skupia się głównie wokół handlu hurtowego i detalicznego (105 przedsiębiorstw) oraz usług (55 przedsiębiorstw).

Ulice na których dostępna jest duża liczba lokali usługowych to przede wszystkim Plac Wolności oraz ul. 3-go Maja i przyległe do niej ulice poprzeczne, czyli ulice: Przedmiejska, Piekarska, Żabia, Cyganka oraz Rzemieślnicza. W mniejszym stopniu ulice: Brzeska, Królewiecka, Targowa, Srebrna, Złota i Zduńska. Jednak należy pamiętać, iż szereg z świadczonych usług to „przedsiębiorstwa biedy”, czyli sklepy charakterystyczne dla obszarów zdegradowanych. Ulice: Zapiecek, Tumska i Łęgska posiadają niewielką ilość lokali usługowych jednak wykazują potencjał funkcjonowania na nich pierzei usługowych. Ulice: Zamcza, Szpichlerna, Bulwary oraz poprzeczne do nich ulice: Matebudy, Wiślana, Maślana, Św. Jana oraz Browarna charakteryzują się głównie zabudową mieszkaniową oraz obiektami związanymi z kulturą. Analizując intensywność usług można stwierdzić, że im bliżej Placu Wolności tym większa intensywność występowania lokali usługowych i atrakcyjność samych usług, natomiast im bliżej Wisły, tym gorsza atrakcyjność oraz mniejsza liczba aktywnych lokali.

Aspekt środowiskowy obszaru rewitalizacji

Problemem obszaru rewitalizacji w zakresie środowiska jest zanieczyszczenie powietrza, które wynika m.in. z tego, że znaczna część mieszkańców korzysta z pieców w których pali produktami nieprzeznaczonymi do tego celu. We Włocławku, przy ul. Okrzei (która znajduje się w pobliżu obszaru rewitalizacji), znajduje się jedna ze stacji pomiarowych, która dokonuje pomiaru pyłu zawieszonego PM10. Jak podaje na swojej stronie internetowej Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, analizy stężeń pyłu zawieszonego PM10 za rok 2016 dla strefy miejskiej Włocławka zostały przekroczone 42 razy, w 2015 roku 68 razy. Średnia liczba dni przekroczeń ozonu w ciągu roku od roku 2011 utrzymuje się na tym samym poziomie (33 dni z przekroczeniem poziomu) i przekracza ich średnią dopuszczalną liczbę, która wynosi 25 dni w roku.

W obszarze rewitalizacji problemem jest brak zieleni. Badani mieszkańcy szczególnie podkreślają stratę zieleni na Starym Rynku. Jedyny większy teren zieleni w bliskim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji to Park im. H. Sienkiewicza.

Ponadto zgłaszanym problem są spaliny samochodowe i hałas spowodowany stosunkowo dużym ruchem samochodów po śródmieściu. Badani zauważają, że samochody często dominują w przestrzeni – stają na chodnikach, blokują przejścia, generują hałas.

Gmina nie dysponuje danymi w odniesieniu do wszystkich budynków w mieście, które zostały poddane termomodernizacji, a jedynie odnośnie budynków należących do zasobów gminnych. Liczba budynków, które zostały docieplone w całym mieście to 62 budynki będące w zasobie gminnym, w tym 3 w obszarze rewitalizacji (dane z roku 2016).

W obszarze rewitalizacji znajdują się 32 obiekty pokryte eternitem (2016), którego jeszcze nie usunięto.

Podsumowanie

Włocławski obszar rewitalizacji charakteryzuje się niewielką powierzchnią, której wyróżniającym się potencjałem są cieszące się dużą popularnością wśród mieszkańców bulwary wzdłuż rzeki Wisły. Oferujący wyjątkową panoramę nadwiślańską teren, zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie przystani wodnej, wyposażony jest w ścieżkę dla rowerzystów, ławki, siłownię na świeżym powietrzu, plac zabaw, miejsca parkingowe. Widoki na Wisłę oraz tereny usytuowane na drugim brzegu rzeki,

zapewnia również oś urbanistyczna z Placu Wolności w kierunku Wisły wzdłuż ulicy 3 Maja, będącej główną ulicą Śródmieścia. Charakter ww. przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji może zostać wzmocniony poprzez podniesienie ich jakości oraz wprowadzenie czytelnego podziału funkcji.

Śródmieście wyróżnia się na tle miasta historyczną zabudową wpisaną do rejestru zabytków i podlegającą ochronie konserwatorskiej.

Obszar rewitalizacji dysponuje wolnymi terenami, które mogą zostać wykorzystane m.in. na cele mieszkaniowo-usługowe lub rekreacyjne. Ponadto partery kamienic przystosowane są do pełnienia funkcji handlowo-usługowych.

Teren wokół szkoły podstawowej, na którym zlokalizowany jest plac zabaw i boiska, jest otwarty i dostępny również po godzinach funkcjonowania placówki, i stanowi miejsce wypoczynku dla mieszkańców.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są instytucje publiczne, w tym: przedszkola, szkoły, urzędy, instytucja kultury, organizacje pozarządowe, świetlica środowiskowa, ośrodek pobytu dziennego wraz ze świetlicą dla osób psychicznie chorych, poradnie specjalistyczne z zakresu onkologii. Ponadto w obszarze znajduje się kościół katolicki. Placówka podstawowej opieki zdrowotnej ma swoją siedzibę w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji, na ulicy Kilińskiego. Obszar rewitalizacji zamieszkują głównie osoby w wieku produkcyjnym oraz dzieci, natomiast seniorzy stanowią najmniej liczną grupę mieszkańców Śródmieścia, co zdecydowanie stanowi o potencjale tego miejsca.

7. Wizja obszaru rewitalizacji

Wizja stanu obszaru rewitalizacji jest odpowiedzią na zdefiniowane tu problemy i potrzeby, przy wykorzystaniu lokalnego potencjału, wypracowaną dzięki zespołom roboczym i zespołowi strategicznemu w toku dziesiątek spotkań poświęconych programowaniu procesu rewitalizacji w mieście.

Nawiązując do historycznych uwarunkowań i wciąż żywego w pamięci części mieszkańców Włocławka obrazu tego obszaru, wizję jego stanu w przyszłości odzwierciedla hasło:

PRZYWRÓCIĆ WITALNOŚĆ ŚRÓDMIEŚCIU

„Witalność” rozumiana jest tu jako siły życiowe (wg SJP PWN), które pozwalają na szeroko rozumiany dobrostan tego miejsca i jego użytkowników.

Wizja obszaru rewitalizacji po realizacji Programu:

Opis wizji stanu obszaru rewitalizacji:

W 2028 roku Śródmieście jest miejscem tętniącym życiem, którego gospodarzami są dumni ze swego otoczenia, aktywni zawodowo i zaangażowani w sprawy społeczności lokalnej mieszkańcy. Estetyczna zabudowa Śródmieścia i dopasowana do potrzeb użytkowników przestrzeń między budynkami przyciąga i inspiruje. Tu dobrze się mieszka, pracuje, uczy i spędza wolny czas. Ruch samochodowy w Śródmieściu nie dominuje nad pieszym, a zielone miejsca zachęcają do odpoczynku. Mieszkańców i turystów przyciąga bogata oferta kulturalna i różnorodne usługi. Śródmieście jest bezpieczne i zadbane, z mieszkaniami i lokalami usługowymi o dobrym standardzie.

Wyróżniający się na tle miasta wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkujących obszar rewitalizacji wskazuje, iż obecnie prawie co trzeci mieszkaniec znajduje się w trudnej sytuacji warunkującej konieczność zapewnienia mu pomocy społecznej, z czego największymi problemami są ubóstwo i bezrobocie mieszkańców. Zdefiniowane negatywne zjawisko będzie rozwiązywane/zmniejszane poprzez systemową pomoc w wychodzeniu z „labiryntu problemów”, w tym poprzez aktywizację społeczną i zawodową, jak również poprzez wsparcie aktywności, samodzielności i integracji, włączanie w życie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wdrożenie działań adresowanych do osób korzystających z pomocy społecznej, będących w wieku aktywności zawodowej, jednocześnie borykających się z problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego, służących odbudowaniu i podtrzymaniu kluczowych kompetencji społeczno-zawodowych u najślabszych, biernych społecznie, długotrwale bezrobotnych, narażonych na ryzyko marginalizacji mieszkańców, wpłynie na ułatwienie uczestnictwa w różnych formach zatrudnienia, dostępie do wszelkich zasobów, praw i dóbr społecznych. W ramach działań przewiduje się naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym działaniem poprzez kształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy życiowej, podwyższenie samooceny i poczucia własnej wartości, kształtowanie umiejętności planowania i racjonalnego wykorzystania wolnego czasu, naukę racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi, funkcjonowanie w rodzinie i lokalnej społeczności. Poprawa i wzmocnienie zdolności do zatrudnienia osób korzystających z pomocy społecznej, jednocześnie zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym będzie odbywało się poprzez tworzenie grup samopomocowych, wsparcie psychologa, organizację inicjatyw integracyjnych PAL (Program Aktywności Lokalnej), szkolenia, staże, pośrednictwo pracy. Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym będą korzystały z grupowej lub indywidualnej ścieżki mającej na celu rozwiązanie istniejących problemów oraz poprawę funkcjonowania w społeczeństwie, warsztatów z zakresu zdrowia i pierwszej pomocy, animacji lokalnej. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców wpłynie na wzmocnienie sytuacji społecznej i materialnej całych rodzin, co utrwali pozytywne relacje w rodzinach i przyczyni się do zmniejszenia liczby dzieci dożywianych. Ponadto mieszkańcy borykający się z problemem spłaty zadłużeń czynszowych będą mieli możliwość odpracowania długu w formie umowy o pracę, całkowitego lub częściowego umorzenia zaległości bądź zamiany mieszkania na tańsze w utrzymaniu.

Ściśle powiązane z sytuacją społeczną mieszkańców jest wysokie bezrobocie. Obecnie co trzeci mieszkaniec w wieku produkcyjnym nie pracuje, z czego prawie połowa nie pracuje już od ponad roku. Dla tak zidentyfikowanego negatywnego zjawiska bezrobocia w obszarze została przewidziana

interwencja polegająca na aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo poprzez doradztwo zawodowe i zajęcia psychospołeczne, w ramach których zakłada się zarówno zajęcia indywidualne, jak również grupowe dla bezrobotnych. Ponadto do bezrobotnych zostaną skierowane szkolenia zawodowe podnoszące kwalifikacje, staże u pracodawców, możliwość przygotowania zawodowego i zatrudnienie subsydiowane. Bezrobotni korzystający z ww. wsparcia będą mieli zapewnione właściwe warunki lokalowe, materiały szkoleniowe i dydaktyczne oraz stypendia za uczestnictwo w szkoleniach oraz stażach, czy przygotowaniu zawodowym. Zakładanym efektem ww. interwencji będzie podjęcie pracy przez część bezrobotnych mieszkańców obszaru rewitalizacji, oraz związana z tym ich większa samodzielność finansowa.

Pakiet działań mających na celu aktywizację zawodową zostanie skierowany do kobiet wyłączonej z rynku pracy w związku ze sprawowaniem opieki nad dziećmi do lat 3. Powrót na rynek pracy kobiet będzie realizowany poprzez rozpoznanie potrzeb, szkolenia, których efektem będzie uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji, poradnictwo psychologiczne i zawodowe, pośrednictwo pracy oraz organizowanie opieki nad dziećmi.

Zarówno konieczność korzystania z pomocy społecznej, jak również status osoby bezrobotnej rozpatrywane są jako silnie determinujące oraz charakteryzujące się wzajemnym oddziaływaniem. Działanie ukierunkowane na pomoc osobom znajdującym się w trudnym położeniu materialnym, przy jednoczesnym wzmocnieniu ich własnych kompetencji społeczno-zawodowych, odniesie pozytywny skutek w postaci zwiększenia liczby osób podejmujących zatrudnienie, jak również zmniejszenia problemów w rodzinie powodujących konieczność zapewnienia pomocy społecznej.

Centrum działań aktywizujących społeczność Śródmieścia będzie mieściło się w przebudowanej kamienicy przy ulicy 3 Maja 18, której część pomieszczeń zostanie przeznaczona na działalność aktywizującą zawodowo mieszkańców, w tym inkubator podmiotów ekonomii społecznej, punkt doradztwa prawnego – zawodowego, bank pracy. W kamienicy siedzibę będzie miała kawiarnia obywatelska. Dziedziniec kamienicy będzie podwórkiem partycypacyjnym, czyli platformą współpracy i komunikacji mieszkańców Śródmieścia. Pozostałe lokale zostaną przeznaczone dla uzdolnionych absolwentów szkół technicznych oraz na mieszkanie i studio dla artysty rezydenta pracującego z lokalną społecznością. Kamienica będzie także siedzibą Lokalnej Grupy Działania we Włocławku.

W ramach wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia będą realizowane zadania animacyjne i socjoterapeutyczne z elementami edukacji w formie pracy podwórkowej.

Uzupełniającymi działaniami skierowanymi do mieszkańców obszaru rewitalizacji jest aktywizacja pokolenia seniorów i rozwijanie usług opiekuńczych. Z uwagi na starzenie się społeczeństwa oraz zdominowany udział kobiet w tej grupie społecznej, oraz potrzebę zapewnienia opieki dorosłym osobom niepełnosprawnym, zakłada się zwiększenie uczestnictwa osób starszych i z niepełnosprawnościami w życiu społecznym. Powyższe zostanie zrealizowane poprzez udostępnienie pomieszczeń do nieformalnych spotkań seniorów, funkcjonowanie świetlicy dla osób z niepełnosprawnościami w wieku 25+, przeprowadzanie kursów i warsztatów np. komputerowych, nauki języków obcych, wspieranie i organizowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu dla osób starszych i z niepełnosprawnościami w wieku 25+, prowadzenie punktu informacyjnego, doradczego, np. porady prawne, dyżury pracownika MOPR, psychologa itp., punkt wydawania karty seniora, wspieranie klubów seniora, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych pod względem merytorycznym, technicznym oraz lokalowym, działających na rzecz osób starszych

i z niepełnosprawnościami, wspieranie i promowanie inicjatyw skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych oraz wspieranie organizacyjno-techniczne Włocławskiej Rady Seniorów.

Aby aktywizacja społeczna przyniosła właściwy rezultat do działań społecznych zostaną włączone osoby zamieszkujące wspólnie dany obszar oraz przedsiębiorcy i instytucje. Działania środowiskowe w ramach Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej pozwolą na aktywizację i integrację nie tylko osób i rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej, ale również ich otoczenie. Działanie wpłynie także na wzmocnienie patriotyzmu lokalnego poprzez uwrażliwienie mieszkańców na rodzimą tradycję i kulturę w ramach współpracy m.in. z muzeami, szkołami i instytucjami kultury. Rozbudzenie wrażliwości artystycznej będzie realizowane poprzez wprowadzenie do obszaru aktywizujących form kontaktu ze sztuką w ramach współpracy z twórcami rezydentami różnych dziedzin sztuki, kultury, pracującymi z lokalną społecznością.

Niski poziom zaangażowania społecznego zostanie pobudzony poprzez wsparcie projektów lokalnych w otwartym naborze wniosków, co będzie służyło integracji mieszkańców, pobudzaniu ich aktywności społecznej i obywatelskiej, budowie więzi sąsiedzkich, w tym poprzez inicjatywy dedykowane poszczególnym kwartałom zabudowy. Kolejnym działaniem aktywizującym społeczność lokalną będzie kawiarnia obywatelska prowadzona przez organizację pozarządową, której celem będą m.in. informowanie o procesie rewitalizacji, prowadzenie działań animacyjnych, edukacyjnych, organizowanie warsztatów promujących i popularyzujących aktywności mieszkańców.

Odczuwalny w społeczności obszaru rewitalizacji brak naturalnych liderów zostanie pobudzony poprzez cykl szkoleń dla osób chcących zostać liderami społecznymi, w tym do przedstawicieli organizacji pozarządowych i koordynatorów wolontariatu, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę i podnieść kompetencje w zakresie szeroko pojętego przywództwa organizacyjnego.

Szereg działań społecznych zostanie podjętych i zrealizowanych w perspektywie lat 2018 – 2023, skupiających się głównie na aspekcie wsparcia osób korzystających z pomocy społecznej oraz osób bezrobotnych. Jako działania miękkie, inwestujące w mieszkańców, przewidziano ich aktywizację zawodową, walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wzmocnienie poczucia własnej wartości, jak również możliwości decydowania o własnym losie.

W celu zwiększenia szans edukacyjnych dzieci w wieku 3-6 lat zostanie wzmocniona dostępność i atrakcyjność przedszkola publicznego. Zajęcia będą pobudzały dzieci do kreatywności, rozwoju zainteresowań, samodzielności oraz wiary we własne siły i możliwości.

Szkoła Podstawowa w obszarze rewitalizacji zostanie wyposażona w fachowe sprzęty, materiały do nauki przedmiotów (angielski, chemia, matematyka). Ponadto zajęcia będą prowadzone w sposób innowacyjny w formie autorskich programów z udziałem klubów sportowych, ludzi sukcesu.

Brak alternatywy dla spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież Śródmieścia zostanie wypełniony przygotowaniem szeregu aktywności mających na celu świadome uczestnictwo w kulturze, rozbudzenie wrażliwości estetycznej i inspirowanie do aktywności kulturalnej i obywatelskiej, w tym warsztaty, spotkania, koncerty, zabawy interaktywne. Celem działań będzie budowanie odpowiedzialności za kształtowanie przestrzeni publicznej i integrowanie lokalnego środowiska. Dodatkowo, w ramach rozwoju aktywności społecznej i kulturalnej, zostaną przeprowadzone animacje kulturalne w otwartej przestrzeni Śródmieścia, wprowadzone preferencyjne warunki udziału w zajęciach edukacyjno-artystycznych oraz sportowych.

Trzeci sektor będzie miał możliwość promocji swojej działalności podczas otwartych imprez plenerowych służących zaprezentowaniu profilu działalności organizacji oraz integracji środowiska

z mieszkańcami, w ramach wydarzenia przewidziano występy sceniczno-wokalne, zabawy podwórkowe prowadzone przez wolontariuszy, atrakcje dla mieszkańców.

Problem zanikających więzi społecznych zostanie zneutralizowany przygotowaniem i przeprowadzeniem przez organizacje pozarządowe bezpłatnych imprez integracyjnych typu: potańcówki, karaoke, pikniki, spektakle, koncerty w otwartej przestrzeni miejskiej Śródmieścia. Ponadto zostaną przeprowadzone warsztaty artystyczne, m.in. z twórcami, którzy osiągnęli sukces w danej dziedzinie. W ramach otwartych konkursów dla organizacji pozarządowych zostaną przygotowane różnorodne produkcje artystyczne, w tym min: muzyczne, filmowe itp. Dla młodych twórców z Włocławka będą przyznawane roczne stypendia artystyczne. Zostaną zorganizowane plenerowe wystawy, w celu przybliżenia sylwetek znanych osób związanych z Włocławkiem (w szczególności z obszarem rewitalizacji) lub ważnych wydarzeń.

W celu wskazania ścieżki organizowania wydarzeń kulturalnych zostanie opracowany Poradnik organizatora imprez ułatwiający poruszanie się po szeroko pojętej kulturze we Włocławku, wraz z wskazaniem kwestii organizacyjnych i źródeł finansowania wydarzeń.

O wydarzeniach w Śródmieściu będzie można dowiedzieć się z Gazety Śródmiejskiej (miesięcznik) współtworzonej z mieszkańcami, zawierającej informacje o bieżących wydarzeniach, zaproszenia i relacje z wydarzeń, sprawozdania z realizacji projektów rewitalizacyjnych. Ponadto w ramach internetowej aplikacji umożliwiającej przekazywanie informacji kulturalnych, sportowych, instytucjonalnych oraz powiadomień sms-owych o sprofilowanej tematyce, mieszkańcy będą mogli być na bieżąco z życiem miasta, którego Śródmieście jest centrum wydarzeń.

Wizerunek Śródmieścia zostanie wzbogacony o element w przestrzeni nawiązujący do tradycyjnych wyrobów fajansowych w mieście wytworzony w ramach ogólnopolskiego konkursu. W przestrzeni Śródmieścia powstaną przyciągające uwagę i interesujące murale nawiązujące do ważnych historycznych wydarzeń i miejsc oraz tablice historyczne i informacyjne. Historyczne znaczenie Śródmieścia zostanie wzmocnione remontem „Sali zebrań” i zegara usytuowanego na wieży Starej Remizy.

Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych jest konieczne z uwagi na zdiagnozowaną niską aktywność trzeciego sektora w zakresie animacji społecznych. Cykliczne warsztaty dla organizacji pozarządowych będą miały walor edukacyjny oraz wpłyną na możliwość wymiany doświadczeń i sieciowania wzajemnych powiązań/relacji. Ponadto aktywność zostanie pobudzona poprzez dedykowanie realizacji działań służących rewitalizacji społecznej mieszkańców Śródmieścia. Powyższe przyczyni się do rozwoju trzeciego sektora w mieście oraz ukierunkowania na współpracę i aktywizację mieszkańców.

Wizerunek samorządu zostanie poprawiony poprzez zwiększenie dostępności instytucji w ramach funkcjonowania punktów obsługi klienta poza siedzibą Urzędu, które będą świadczyły usługi informacyjne, wydawania druków i formularzy, przyjmowania wniosków, petycji. Radni Rady Miasta Włocławek będą bliżej mieszkańców dzięki organizacji cyklicznych spotkań w obszarze rewitalizacji.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców wzrośnie dzięki zwiększonej liczbie stanowisk pracy dla dozoru wizyjnego w Straży Miejskiej.

Zidentyfikowany niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców śródmieścia oraz koncentracja usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych (lombardy, lumpeksy, sklepy z produktami do kilku złotych) zostanie ograniczona/zmniejszona poprzez szereg aktywnych działań na rzecz przedsiębiorców, zarówno mieszkających w Śródmieściu, jak również prowadzących tutaj działalność.

Przedsiębiorcy ze Śródmieścia będą mieli możliwość wspólnej promocji własnych usług poprzez uczestnictwo w targach organizowanych przez Gminę Miasto Włocławek, oraz wspólną kampanię reklamową dotyczącą lokalnych przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy mogą wziąć udział w konkursie na produkt lub usługę związaną z lokalnymi zasobami i tradycją, w którym nagrodą za zwycięstwo będzie wsparcie finansowe w realizacji działań promocyjnych zwycięskiego produktu lub usługi oraz wsparcie doradcze i administracyjne we wdrożeniu produktu/usługi na rynek.

W celu wzmocnienia roli lokalnego rzemiosła zostaną wyremontowane i udostępnione na preferencyjnych warunkach lokale na potrzeby świadczenia usług rzemieślniczych.

Utworzona internetowa platforma informacyjna o rynku pracy będzie zawierała bieżące informacje dla inwestorów o m.in.: źródłach dofinansowania, ulgach, analizach rynku pracy.

Najlepsze jakościowo usługi lub produkty Śródmieścia będą wybierane przez mieszkańców oraz oznakowane na witrynie i promowane.

Potencjał lokalnych przedsiębiorców będzie dopełniony szkoleniami z zakresu rynku pracy i aktywizacji zawodowej (w tym porady prawne, podatkowe, doradztwo w zakresie dotacji i pożyczek, tworzenie biznesplanów), spotkaniami z liderami biznesu, szkoleniami i kursami przydatnymi na rynku pracy i w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, wsparciem w sieciowaniu przedsiębiorców i udostępnianiu infrastruktury do spotkań.

Z Poradnika Inwestora przedsiębiorcy dowiedzą się o ścieżce administracyjnej, ulgach podatkowych, formach wsparcia itp.

Przedsiębiorcy będą mogli korzystać ze spotkań z projektantem, który doradza w aranżacji i dostosowaniu lokali użytkowych, z wykorzystaniem Poradnika Inwestora i Poradnika Reklamowego.

Osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo będą wspierane w założeniu własnego biznesu poprzez współpracę z urzędem pracy przy tworzeniu wniosku oraz udzielanie bezwrotnych dotacji.

Aktywizacja zawodowa mieszkańców odbywać się będzie również poprzez wsparcie w tworzeniu spółdzielni socjalnych, w tym samorządowej spółdzielni socjalnej, świadczącej usługi z zakresu opieki nad dziećmi do lat 3 (w formie dziennego opiekuna) oraz wykonująca drobne naprawy w budynkach komunalnych.

O formach wsparcia oferowanych przez urząd pracy młodzież szkolna dowiadywać się będzie poprzez punkty konsultacyjno-doradcze w szkołach, w których zainteresowani otrzymają foldery informacyjne, druki, ulotki, wnioski.

Obecnie niezachęcająca i ponura, bez miejsc zieleni, rekreacji przestrzeń publiczna Śródmieścia zostanie odmieniona. Początkiem zmian będzie wypracowanie lokalnej strategii transportowej wskazującej kierunki zmian poruszania się po obszarze, uwzględniającej dynamikę struktury społecznej obszaru i jej uwarunkowania historyczne oraz wszystkie grupy użytkowników, w tym pieszych, rowerzystów oraz poruszających się samochodami. Ukierunkowanie na wzmocnienie i preferowanie ruchu pieszego w przestrzeni Śródmieścia zostanie wzmocnione wprowadzeniem bezpiecznego i komfortowego woonerfu na ulicy 3 Maja, będącego przestrzenią dla pieszych z ograniczoną przejezdnością dla samochodów. Woonerf, dzięki swojej specyfice, przyczyni się również do wzmocnienia lokalnego biznesu.

Zostanie utworzona funkcja miejskiego ogrodnika, który będzie zarządzał zielenią w obszarze z uwzględnieniem preferowanych gatunków roślin zgodnych z programem nasadzeń drzew wysokich i krzewów w obszarze. Przestrzeń Śródmieścia zostanie wzbogacona o tereny zieleni i rekreacji w postaci parków kieszonkowych przy ulicy Królewieckiej 20, Zapiecek 3-5 oraz Brzeskiej 7, jak również ogródka jordanowskiego przy ulicy Gdańskiej 5, tworząc przyjazne i łatwo dostępne zielone przestrzenie do spędzania wolnego czasu i wypoczynku.

Na ulicy Zduńskiej i 3 Maja zostaną zaprojektowane i utworzone w formie parkletów, zajmujących jedno miejsce parkingowe, małe uliczne wyspy do siedzenia lub aktywności. Ponadto pojawią się meble miejskie nawiązujące dekoracją do kujawskich wzorów oraz zróżnicowane pod kątem potrzeb różnych grup użytkowników, służące do siedzenia i odpoczynku oraz tworzenia mikro aranżacji przestrzennych.

Bulwary zostaną wzbogacone o punkty gastronomiczne dzięki przystosowaniu miejsc pod tego typu usługi, nowe elementy rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz małą architekturę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Na terenie Szkoły Podstawowej nr 3 powstanie ogólnodostępna mini siłownia na otwartym powietrzu.

Mieszkańcy będą mogli w łatwy sposób, poprzez funkcjonujący portal „Naprawmy To”, zgłaszać usterki w przestrzeni miasta, które trafią bezpośrednio do odpowiedniej komórki w urzędzie. Użytkownik będzie mógł na bieżąco śledzić postępy w sprawie i status zgłoszenia.

Efektem działań w przestrzeni publicznej będzie jej większa atrakcyjność oraz przystosowanie do spędzania w niej wolnego czasu.

Odpowiedzią na zanieczyszczenie powietrza w obszarze rewitalizacji będzie zakup mobilnego systemu monitorowania jakości powietrza, czyli pojazdu patrolu ekologicznego z wyposażeniem niezbędnym do pomiaru stężenia tlenu węgla, amoniaku, tlenu azotu, siarkowodoru oraz pompki do poboru próbek powietrza. Zostanie wybudowana sieć ciepłownicza na terenie Śródmieścia wraz z przyłączeniami i montażem indywidualnych węzłów cieplnych w istniejących budynkach opalanych do tej pory paliwem stałym. Efektem tych działań będzie poprawa jakości powietrza w obszarze rewitalizacji.

Z uwagi na zaniedbane budynki w obszarze nieruchomości, zostanie uruchomiony wieloletni program remontów miejskiego zasobu lokali mieszkalnych, dzięki któremu 18 budynków miejskich zostanie wyremontowanych i zmodernizowanych, a ich mieszkańcy będą mieli lepsze warunki do życia. Jednocześnie właściciele prywatnych budynków uzyskają możliwość dofinansowania na poziomie do 50% kosztów remontów i inwestycji nieruchomości wpływając na poprawę jakości i dostępności budynków, jak również będą mogli otrzymać dofinansowanie na zagospodarowanie podwórek sąsiadujących z terenami Gminy Miasto Włocławek, w celu utworzenia miejsc wspólnych służących mieszkańcom (miejsca spotkań, zabaw, zieleni). Uzupełnieniem tych działań będzie wsparcie merytoryczne, w ramach którego prywatni właściciele uzyskają informacje nt. obowiązujących procedur inwestycyjnych, możliwości pozyskania środków finansowych na przebudowę lub remont, zasadach umieszczania reklam lub szyldów.

Z myślą o seniorach zostaną wyremontowane, zaadoptowane i wyposażone kamienice przy Brzeskiej 27 i Piekarskiej 25, w celu utworzenia mieszkań chronionych wspieranych dedykowanych dla seniorów wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz powstanie świetlica dla osób z niepełnosprawnościami 25+.

Kwartał ul. Tumskiej – 3 Maja – Cyganka – Brzeska zostanie zagospodarowany nowym budownictwem mieszkaniowym wielorodzinnym, z usługami w parterze oraz estetycznymi podwórkami. W kwartale

Cyganka – 3 Maja – Żabia – Brzeska poprzez wykup nieruchomości oraz zagospodarowanie nieruchomości będących własnością gminy, dokona się budowy i przebudowy budynków na potrzeby realizacji społecznego budownictwa czynszowego służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych na zasadach nierynkowych. Wprowadzenie społecznego budownictwa czynszowego w obszarze rewitalizacji zostanie poprzedzone wprowadzeniem zmian w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego dla Śródmieścia.

Plac Wolności zostanie przebudowany zyskując nowy układ drogowy, infrastrukturę techniczną, oświetlenie.

W ramach modernizacji infrastruktury technicznej nastąpi wymiana zniszczonych sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami wodociągowymi w ulicach: Św. Jana, Cyganka, Żabia, Piekarska, Zapiecek, Przedmiejska, Przechodnia, Pl. Wolności, Królewiecka i Zduńska. Renowacja kanałów sanitarnych będzie miała miejsce w ulicach: Żabia, Piekarska, Przedmiejska, Przechodnia, Zduńska, Królewiecka, natomiast przykanalików w ulicach: Cyganka, 3 Maja, Zapiecek, Przedmiejska, Pl. Wolności.

Przebudowy, remonty i modernizacje obiektów budowlanych przyczynią się do poprawy estetyki i standardu technicznego Śródmieścia, co pozytywnie wpłynie również na wizerunek obszaru rewitalizacji oraz chęć osiedlania się w tej przestrzeni zróżnicowanych grup mieszkańców.

Do 2023

Szereg działań społecznych zostanie podjętych i zrealizowanych w perspektywie lat 2018 – 2023, skupiających się przede wszystkim na aspekcie wsparcia osób korzystających z pomocy społecznej oraz osób bezrobotnych. Jako działania miękkie, inwestujące w mieszkańców, przewidziano ich aktywizację zawodową, walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wzmocnienie poczucia własnej wartości, jak również możliwości decydowania o własnym losie. Ponadto zostaną podjęte działania pobudzające lokalną przedsiębiorczość oraz angażujące działających w Śródmieściu przedsiębiorców do wspólnego promowania własnych usług i lokalnych produktów. Wizerunek Śródmieścia będzie zmieniany poprzez kulturę, nowe elementy przestrzeni publicznej nawiązujące do historii Włocławka, wzrost bezpieczeństwa. Uruchomione zostaną dotacje do remontów obiektów prywatnych, jak również systematycznie będą remontowane obiekty należące do gminy. Ponadto będą zagospodarowywane kwartały służące budownictwu czynszowemu oraz nowemu budownictwu wielorodzinnemu.

Osiągnięcie ww. stanu możliwe będzie dzięki integracji działań społecznych i infrastrukturalnych oraz ich koncentracji przestrzennej.

8. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Sformułowana powyżej wizja obszaru rewitalizacji zostanie osiągnięta za pomocą realizacji czterech Celów strategicznych, które odpowiadają na problemy zidentyfikowane w diagnozie tego obszaru. Cele strategiczne realizowane będą poprzez cele operacyjne, a te wyznaczając kierunki działań, przez przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi na etapie diagnozy miasta i szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, obszar objęty kryzysem wykazuje duże deficyty w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Dla każdego z ww. deficytów założono działania zaradcze pogrupowane w Celach strategicznych odpowiadających poszczególnym sferom.

Zdiagnozowane **w sferze społecznej** problemy (ubóstwo, bezrobocie, wykluczenie społeczne, przestępczość, niski poziom edukacji i uczestnictwa w kulturze) rozwiązywane będą za pomocą działań zagregowanych w ramach **Celu strategicznego 1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości.**

Zdiagnozowane problemy **w sferze gospodarczej** (niski poziom przedsiębiorczości, duża ilość usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych) rozwiązywane będą za pomocą działań zagregowanych w ramach **Celu strategicznego 2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną.**

Zdiagnozowane problemy **w sferze przestrzenno – funkcjonalnej** (niewystarczająca jakość terenów publicznych, w tym deficyt miejsc zieleni i placów zabaw) i **środowiskowej** (zanieczyszczenie powietrza, hałas spowodowany dominacją samochodów w przestrzeni) rozwiązywane będą za pomocą działań zgrupowanych w ramach **Celu strategicznego 3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń.**

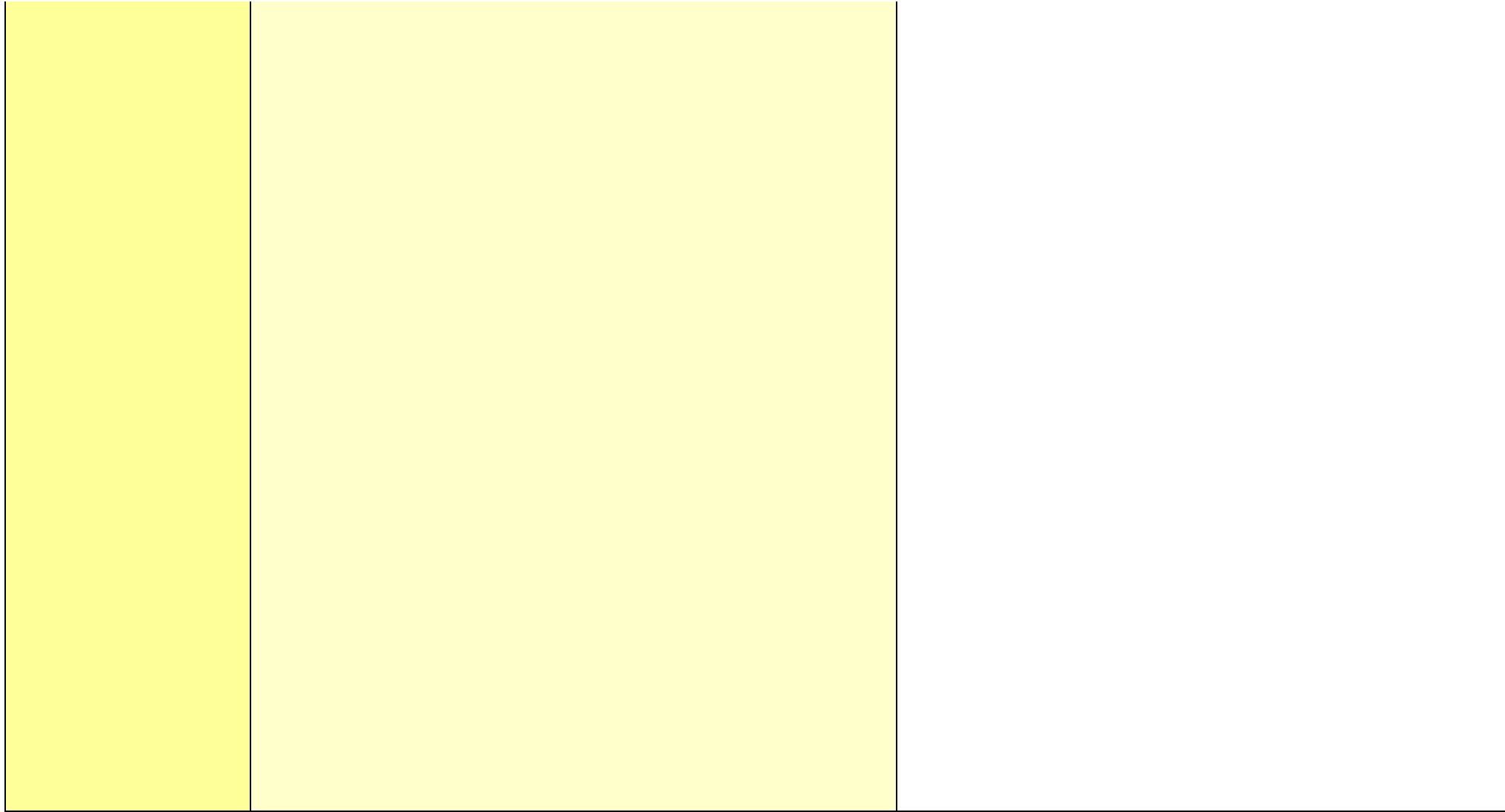
Zdiagnozowane problemy **w sferze technicznej** (niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, zły stan techniczny budynków) rozwiązywane będą za pomocą działań zgrupowanych w ramach **Celu strategicznego 4. Stworzyć godziwy standard techniczny.**

Cel operacyjny	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
Cel strategiczny 1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości		
1.1. Aktywizować lokalną społeczność	<p>1.1.1. Aktywizacja pokolenia seniorów i rozwijanie usług opiekuńczych,</p> <p>1.1.2. Aktywizacja młodzieży,</p> <p>1.1.3. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo</p> <p>1.1.4. Systemowa pomoc w wychodzeniu z „labiryntu problemów”, w tym poprzez aktywizację społeczną i zawodową</p> <p>1.1.5. Wspieranie aktywności, samodzielności i integracji, włączanie w życie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>1.1.6. Uwrażliwianie na kulturę poprzez wprowadzanie do obszaru aktywizujących form kontaktu ze sztuką</p> <p>1.1.7. Sprzyjanie wyłanianiu naturalnych liderów, wciąganie do współpracy liderów istniejących, odkrywanie i rozwijanie talentów.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców 2. Aktywność to przyszłość 3. Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja 4. Włocławek - miasto aktywnych rodziców 5. Działania środowiskowe Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej 6. Program wychodzenia z zadłużenia 7. "Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring" 8. Rezydencje artystyczne i edukacyjne 9. Centrum Wsparcia Społecznego 10. Program wsparcia projektów lokalnych 11. Kawiarnia obywatelska

<p>1.2. Rozwijać istniejące więzi społeczne, budować otwartość i szerszą sieć relacji: kultura, sport, edukacja</p>	<p>1.2.1. Edukacja na rzecz otwartości, zaufania i chęci poznawania świata 1.2.2. Zwiększenie szans na dalszą edukację poprzez pobudzanie i rozwijanie od najmłodszych lat zainteresowań i wiary we własne siły 1.2.3. Wsparcie odradzania się wspólnot sąsiedzkich poprzez działania integracyjne i aktywizację do działań na rzecz dobra wspólnego 1.2.4. Aktywizacja przez uczestnictwo w kulturze 1.2.5. Wsparcie organizacji wydarzeń kulturalnych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez rozwijanie wiedzy historycznej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedszkole kreatywne 2. TRÓJKA dobra szkoła 3. Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa 4. "Organizacje z naszego podwórka" 5. Czas wolny (1. Wakacyjne Animacje Kulturalne, 2. Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia, 3. Sport) 6. Program "Śródmieście tworzy kulturę" (1. Poradnik organizatora imprez, 2. Imprezy integracyjne, 3. Edukacja artystyczna i kulturalna, 4. Produkcje artystyczne, 5. Stypendia artystyczne, 6. Zakamarki historii) 7. Harcownia Włocławek
<p>1.3. Zmienić wizerunek obszaru</p>	<p>1.3.1. Wsparcie zmiany wizerunku instytucji 1.3.2. Wzrost uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, w tym poprzez rozbudowę i poszerzenie oferty placówek kultury 1.3.3. Wsparcie rozwoju III sektora 1.3.4. Poprawa jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji przez wprowadzenie elementów nawiązujących do historii i tradycji 1.3.5. Budowanie otwartego, przyjaznego systemu bezpłatnej informacji dla mieszkańców 1.3.6. Poprawa skuteczności monitoringu miejskiego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowy projekt rozwoju III sektora 2. Co jest grane w Śródmieściu (1. Gazeta Śródmiejska, 2. Miejska APka) 3. Instytucje kształtujące wizerunek (1. Urzędnicy na ulicy, 2. Jestem Twoim Radnym) 4. "Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych" 5. Włocławki - Nowa Odsłona 6. Tablice historyczno - informacyjne promujące obszar rewitalizacji 7. Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza" 8. Sztuka w przestrzeni - Program Murale 9. Bezpieczne Śródmieście
<p>Cel strategiczny 2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną</p>		

<p>2.1. Ułatwiać działalność przedsiębiorcom z obszaru</p>	<p>2.1.1. Koordynacja promocji biznesowej pomiędzy przedsiębiorcami 2.1.2. Wspieranie środowiska przedsiębiorców w zakresie wspólnych, skoordynowanych starań o przywrócenie lokalnej koniunktury 2.1.3. Wsparcie koncentracji przestrzennej usług rzemieślniczych 2.1.4. Wsparcie doradczo - szkoleniowe dla przedsiębiorców</p>	<p>1. Wspólne usługi promocyjne przedsiębiorców ze Śródmieścia 2. Lokalny produkt 3. Wzmocnienie roli lokalnego rzemiosła 4. System monitorowania i koordynacji rynku pracy 5. Markowy lokal Śródmieścia 6. System wsparcia przedsiębiorcy (<i>1. Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców, 2. Poradnik inwestora, 3. Wsparcie w aranżacji i dostosowaniu lokali</i>)</p>
<p>2.2. Kształtować postawę przedsiębiorczą</p>	<p>2.2.1. Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej w obszarze, w tym poprzez narzędzia ustawy o rewitalizacji 2.2.2. Ułatwienie rozpoczęcia działalności w obszarze rewitalizacji 2.2.3. Doradztwo dla młodzieży w zakresie form wsparcia oferowanych przez PUP</p>	<p>1. Tu mieszkam - tu pracuję 2. Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy 3. Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej</p>
<p>Cel strategiczny 3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń</p>		
<p>3.1. Kształtować przestrzeń inkluzywną, bezpieczną i dostosowaną do potrzeb różnych grup użytkowników</p>	<p>3.1.1. Organizacja przestrzeni publicznej przyjaznej wszystkim użytkownikom, sprzyjającej spędzaniu wolnego czasu i prowadzeniu biznesu 3.1.2. Zapewnienie miejsc zieleni i rekreacji 3.1.3. Projektowanie wszelkich rozwiązań przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego</p>	<p>1. Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji 2. 3 Maja woonerfem 3. Parki kieszonkowe - kompaktowe tereny z zielenią wysoką 4. Parklety w Śródmieściu 5. Program Ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia 6. Źródła i toalety publiczne 7. Trójka dla mieszkańców 8. Wzbogacenie zagospodarowania Bulwarów</p>

3.2. Podnosić jakość powietrza przez właściwe planowanie zieleni i ograniczenie zanieczyszczeń	3.2.1. Dbłość o postawanie i utrzymywanie integralnych zielonych przestrzeni zacienionych latem 3.2.2. Monitoring zagrożeń smogowych 3.2.3. Redukcja zagrożeń atmosferycznych spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza	1. Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia 2. System Monitorowania Jakości Powietrza 3. Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II
Cel strategiczny 4. Stworzyć godziwy standard techniczny		

<p>4.1. Poprawić stan techniczny przestrzeni zamieszkania</p>	<p>4.1.1. Poprawa stanu technicznego miejskiego zasobu lokali mieszkalnych</p> <p>4.1.2. Poprawa stanu technicznego budynków nie będących własnością miasta</p> <p>4.1.3. Doradztwo dla właścicieli nieruchomości i wspólnot mieszkaniowych</p> <p>4.1.4. Poprawa stanu technicznego podwórek</p> <p>4.1.5. Zapewnienie zróżnicowania społecznego w obszarze przez udostępnienie infrastruktury mieszkaniowej dedykowanej różnym grupom najemców</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości 2. Remont budynków mieszkalnych należących do zasobu gminy (1. Rewitalizacja nieruchomości "Brzeska 17", 2. Rewitalizacja nieruchomości "Cyganka 24", 3. Rewitalizacja nieruchomości "3 Maja 6", 4. Rewitalizacja nieruchomości "Brzeska 2", 5. Rewitalizacja nieruchomości "Cyganka 9", 6. Rewitalizacja nieruchomości "Królewiecka 9", 7. Rewitalizacja nieruchomości "Królewiecka 20", 8. Rewitalizacja nieruchomości "Łęgska 56", 9. Rewitalizacja nieruchomości "Maślana 4/6", 10. Rewitalizacja nieruchomości "Matebudy 8", 11. Rewitalizacja nieruchomości "Piekarska 6", 12. Rewitalizacja nieruchomości "Stary Rynek 5", 13. Rewitalizacja nieruchomości "Szpichlerka 20", 14. Rewitalizacja nieruchomości "Wojska Polskiego 3", 15. Rewitalizacja nieruchomości "Prymasa Stefana Wyszyńskiego 4", 16. Rewitalizacja nieruchomości "Zamcza 4", 17. Rewitalizacja nieruchomości "Zamcza 14", 18. Rewitalizacja nieruchomości "Zapiecek 8") 3. Wsparcie merytoryczne dla właścicieli i wspólnot mieszkaniowych, 4. Dotacje do remontów 5. Program "Moje Podwórko" 6. Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie) 7. Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwartał ul. Tumskiej - 3 Maja - Cyganka - Brzeska 8. Renowacja budynku i rozbudowa ul. Stary Rynek 12 9. Renowacja budynku i rozbudowa ul. Cyganka 18 10. Renowacja budynku i rozbudowa ul. Łęgska 58 11. Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerka 7/9 12. Społeczne budownictwo czynszowe
--	--	---

4.2. Poprawić stan techniczny infrastruktury publicznej	4.2.1. Włączenie mieszkańców w sygnalizowanie potrzeb naprawczych w przestrzeniach publicznych 4.2.2. Poprawa jakości infrastruktury podziemnej i naziemnej	<ol style="list-style-type: none">1. Nowe Zagospodarowanie Placu Wolności2. Naprawy To3. Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami4. Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami5. Renowacja przykanalików sanitarnych
--	--	---

Cel operacyjny	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
Cel strategiczny 1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości		
1.1. Aktywizować lokalną społeczność	<p>1.1.1. Aktywizacja pokolenia seniorów i rozwijanie usług opiekuńczych,</p> <p>1.1.2. Aktywizacja młodzieży,</p> <p>1.1.3. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo</p> <p>1.1.4. Systemowa pomoc w wychodzeniu z „labiryntu problemów”, w tym poprzez aktywizację społeczną i zawodową</p> <p>1.1.5. Wspieranie aktywności, samodzielności i integracji, włączanie w życie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>1.1.6. Uwrażliwianie na kulturę poprzez wprowadzanie do obszaru aktywizujących form kontaktu ze sztuką</p> <p>1.1.7. Sprzyjanie wyłanianiu naturalnych liderów, wciąganie do współpracy liderów istniejących, odkrywanie i rozwijanie talentów.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców 2. Aktywność to przyszłość 3. Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja 4. Włocławek - miasto aktywnych rodziców 5. Działania środowiskowe Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej 6. Program wychodzenia z zadłużenia 7. "Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring" 8. Rezydencje artystyczne i edukacyjne 9. Centrum Wsparcia Społecznego 10. Program wsparcia projektów lokalnych 11. Kawiarnia obywatelska

<p>1.2. Rozwijać istniejące więzi społeczne, budować otwartość i szerszą sieć relacji: kultura, sport, edukacja</p>	<p>1.2.1. Edukacja na rzecz otwartości, zaufania i chęci poznawania świata 1.2.2. Zwiększenie szans na dalszą edukację poprzez pobudzanie i rozwijanie od najmłodszych lat zainteresowań i wiary we własne siły 1.2.3. Wsparcie odradzania się wspólnot sąsiedzkich poprzez działania integracyjne i aktywizację do działań na rzecz dobra wspólnego 1.2.4. Aktywizacja przez uczestnictwo w kulturze 1.2.5. Wsparcie organizacji wydarzeń kulturalnych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez rozwijanie wiedzy historycznej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedszkole kreatywne 2. TRÓJKA dobra szkoła 3. Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa 4. "Organizacje z naszego podwórka" 5. Czas wolny (1. <i>Wakacyjne Animacje Kulturalne</i>, 2. <i>Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia</i>, 3. <i>Sport</i>) 6. Program "Śródmieście tworzy kulturę" (1. <i>Poradnik organizatora imprez</i>, 2. <i>Imprezy integracyjne</i>, 3. <i>Edukacja artystyczna i kulturalna</i>, 4. <i>Produkcje artystyczne</i>, 5. <i>Stypendia artystyczne</i>, 6. <i>Zakamarki historii</i>) 7. Harcownia Włocławek
<p>1.3. Zmienić wizerunek obszaru</p>	<p>1.3.1. Wsparcie zmiany wizerunku instytucji 1.3.2. Wzrost uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, w tym poprzez rozbudowę i poszerzenie oferty placówek kultury 1.3.3. Wsparcie rozwoju III sektora 1.3.4. Poprawa jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji przez wprowadzenie elementów nawiązujących do historii i tradycji 1.3.5. Budowanie otwartego, przyjaznego systemu bezpłatnej informacji dla mieszkańców 1.3.6. Poprawa skuteczności monitoringu miejskiego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowy projekt rozwoju III sektora 2. Co jest grane w Śródmieściu (1. <i>Gazeta Śródmiejska</i>, 2. <i>Miejska APka</i>) 3. Instytucje kształtujące wizerunek (1. <i>Urzędnicy na ulicy</i>, 2. <i>Jestem Twoim Radnym</i>) 4. "Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych" 5. Włocławki - Nowa Odsłona 6. Tablice historyczno - informacyjne promujące obszar rewitalizacji 7. Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza" 8. Sztuka w przestrzeni - Program Murale 9. Bezpieczne Śródmieście
<p>Cel strategiczny 2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną</p>		

<p>2.1. Ułatwiać działalność przedsiębiorcom z obszaru</p>	<p>2.1.1. Koordynacja promocji biznesowej pomiędzy przedsiębiorcami 2.1.2. Wspieranie środowiska przedsiębiorców w zakresie wspólnych, skoordynowanych starań o przywrócenie lokalnej koniunktury 2.1.3. Wsparcie koncentracji przestrzennej usług rzemieślniczych 2.1.4. Wsparcie doradczo - szkoleniowe dla przedsiębiorców</p>	<p>1. Wspólne usługi promocyjne przedsiębiorców ze Śródmieścia 2. Lokalny produkt 3. Wzmocnienie roli lokalnego rzemiosła 4. System monitorowania i koordynacji rynku pracy 5. Markowy lokal Śródmieścia 6. System wsparcia przedsiębiorcy (1. Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców, 2. Poradnik inwestora, 3. Wsparcie w aranżacji i dostosowaniu lokali)</p>
<p>2.2. Kształtować postawę przedsiębiorczą</p>	<p>2.2.1. Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej w obszarze, w tym poprzez narzędzia ustawy o rewitalizacji 2.2.2. Ułatwienie rozpoczęcia działalności w obszarze rewitalizacji 2.2.3. Doradztwo dla młodzieży w zakresie form wsparcia oferowanych przez PUP</p>	<p>1. Tu mieszkam - tu pracuję 2. Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy 3. Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej</p>
<p>Cel strategiczny 3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń</p>		
<p>3.1. Kształtować przestrzeń inkluzywną, bezpieczną i dostosowaną do potrzeb różnych grup użytkowników</p>	<p>3.1.1. Organizacja przestrzeni publicznej przyjaznej wszystkim użytkownikom, sprzyjającej spędzaniu wolnego czasu i prowadzeniu biznesu 3.1.2. Zapewnienie miejsc zieleni i rekreacji 3.1.3. Projektowanie wszelkich rozwiązań przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego</p>	<p>1. Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji 2. 3 Maja woonefem 3. Parki kieszonkowe - kompaktowe tereny z zielenią wysoką 4. Parklety w Śródmieściu 5. Program ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia 6. Zdroje i toalety publiczne 7. Trójka dla mieszkańców 8. Wzbogacenie zagospodarowania Bulwarów</p>

3.2. Podnosić jakość powietrza przez właściwe planowanie zieleni i ograniczenie zanieczyszczeń	3.2.1. Dbłość o postawanie i utrzymywanie integralnych zielonych przestrzeni zacienionych latem 3.2.2. Monitoring zagrożeń smogowych 3.2.3. Redukcja zagrożeń atmosferycznych spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza	1. Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia 2. System Monitorowania Jakości Powietrza 3. Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II
Cel strategiczny 4. Stworzyć godziwy standard techniczny		

4.1. Poprawić stan techniczny przestrzeni zamieszkania

4.1.1. Poprawa stanu technicznego miejskiego zasobu lokali mieszkalnych

4.1.2. Poprawa stanu technicznego budynków nie będących własnością miasta

4.1.3. Doradztwo dla właścicieli nieruchomości i wspólnot mieszkaniowych

4.1.4. Poprawa stanu technicznego podwórek

4.1.5. Zapewnienie zróżnicowania społecznego w obszarze przez udostępnienie infrastruktury mieszkaniowej dedykowanej różnym grupom najemców

1. Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości
2. Remont budynków mieszkalnych należących do zasobu gminy (*1. Rewitalizacja nieruchomości "Brzeska 17", 2. Rewitalizacja nieruchomości "Cyganka 24", 3. Rewitalizacja nieruchomości "3 Maja 6", 4. Rewitalizacja nieruchomości "Brzeska 2", 5. Rewitalizacja nieruchomości "Cyganka 9", 6. Rewitalizacja nieruchomości "Królewiecka 9", 7. Rewitalizacja nieruchomości "Królewiecka 20", 8. Rewitalizacja nieruchomości "Łęgska 56", 9. Rewitalizacja nieruchomości "Maślana 4/6", 10. Rewitalizacja nieruchomości "Matebudy 8", 11. Rewitalizacja nieruchomości "Piekarska 6", 12. Rewitalizacja nieruchomości "Stary Rynek 5", 13. Rewitalizacja nieruchomości "Szpichlerna 20", 14. Rewitalizacja nieruchomości "Wojska Polskiego 3", 15. Rewitalizacja nieruchomości "Prymasa Stefana Wyszyńskiego 4", 16. Rewitalizacja nieruchomości "Zamcza 4", 17. Rewitalizacja nieruchomości "Zamcza 14", 18. Rewitalizacja nieruchomości "Zapiecek 8"*)
3. Wsparcie merytoryczne dla właścicieli i wspólnot mieszkaniowych,
4. Dotacje do remontów
5. Program "Moje Podwórko"
6. Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)
7. Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwartał ul. Tumskiej - 3 Maja - Cyganka - Brzeska
8. Renowacja budynku i rozbudowa ul. Stary Rynek 12
9. Renowacja budynku i rozbudowa ul. Cyganka 18
10. Renowacja budynku i rozbudowa ul. Łęgska 58
11. Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerna 7/9
12. Społeczne budownictwo czynszowe

4.2. Poprawić stan techniczny infrastruktury publicznej	4.2.1. Włączenie mieszkańców w sygnalizowanie potrzeb naprawczych w przestrzeniach publicznych 4.2.2. Poprawa jakości infrastruktury podziemnej i naziemnej	<ol style="list-style-type: none">1. Nowe Zagospodarowanie Placu Wolności2. Naprawmy To3. Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami4. Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami5. Renowacja przykanalików sanitarnych
--	--	--

9. Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla wyprowadzenia obszaru rewitalizowanego Śródmieścia ze stanu kryzysowego poprzez zapewnienie osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych za pośrednictwem celów operacyjnych i w kolejności wytyczonych kierunków działań, w toku prac z zespołami tematycznymi oraz w wyniku otwartego naboru projektów, wskazano główne i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które następnie poddano selekcji i modyfikacji przez operatorów odpowiedzialnych za ich wdrożenie.

9.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W załączonej do dokumentu tabeli (Załącznik nr 1) wskazano kluczowe dla powodzenia procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

9.2. Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Kolejna tabela, stanowiąca Załącznik nr 2 do Programu zawiera zbiorczy opis tzw. uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja również pośrednio przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji

9.3. Kierunki zmian w przestrzeni obszaru

Z analizy przedsięwzięć i projektów planowanych do wdrożenia w ramach niniejszego programu wynika, że efektem ich realizacji będą następujące zmiany w przestrzeni obszaru rewitalizacji:

- wprowadzenie społecznego budownictwa czynszowego
- budowa nowych budynków mieszkalno – usługowych
- podniesienie jakości istniejącej infrastruktury mieszkalno – usługowej
- podniesienie jakości lokali usługowych
- budynki, którym zostaną nadane nowe funkcje społeczno – kulturalne
- nowe tereny zieleni i rekreacji
- podniesienie jakości przestrzeni publicznych
- poprawa jakości infrastruktury liniowej.

10. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

1. Zasada kompleksowości

Zasada kompleksowości realizowana będzie poprzez planowanie przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych:

- jako działań mających na celu niwelację zidentyfikowanych w części diagnostycznej problemów występujących w obszarze, pogrupowanych jako zjawiska społeczne (ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niski poziom edukacji i uczestnictwa w kulturze) oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, co obrazują poniższe schematy:

Zdiagnozowane problemy	sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa	sfera techniczna
	ubóstwo, bezrobocie, wykluczenie społeczne, przestępczość, niski poziom edukacji i uczestnictwa w kulturze	niski poziom przedsiębiorczości, duża ilość usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych	niewystarczająca jakość terenów publicznych, w tym deficyt miejsc zieleni i placów zabaw, zanieczyszczenie powietrza, hałas spowodowany dominacją samochodów w przestrzeni	niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, zły stan techniczny budynków
	1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości	2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną	3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń	4. Stworzyć godziwy standard techniczny
Cele strategiczne	1.1. Aktywizować lokalną społeczność	2.1. Ułatwiać działalność przedsiębiorcom z obszaru	3.1. Kształtować przestrzeń inkluzywną, bezpieczną i dostosowaną do potrzeb różnych grup użytkowników	4.1. Poprawić stan techniczny przestrzeni zamieszkania
	1.2. Rozwijać istniejące więzi społeczne, budować otwartość i szerszą sieć relacji: kultura, sport, edukacja	2.2. Kształtować postawę przedsiębiorczą.	3.2. Podnosić jakość powietrza przez właściwe planowanie zieleni i ograniczenie zanieczyszczeń	4.2. Poprawić stan techniczny infrastruktury publicznej
	1.3. Zmienić wizerunek obszaru			
Cele operacyjne				

Zidentyfikowane problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia i projekty
<p>ubóstwo</p> <p>bezrobocie</p> <p>wykluczenie społeczne</p> <p>przestępczość</p> <p>niski poziom edukacji i uczestnictwa w kulturze</p>	1.1.1. Aktywizacja pokolenia seniorów i rozwijanie usług opiekuńczych	Centrum Wsparcia Społecznego Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)
	1.1.2. Aktywizacja młodzieży	Czas wolny (1. <i>Wakacyjne Animacje Kulturalne</i> , 2. <i>Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia</i> , 3. <i>Sport</i>) Harcownia Włocławek
	1.1.3. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo	Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja Aktywizacja zawodowa mieszkańców Włocławek - miasto aktywnych rodziców Aktywność to przyszłość Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej
	1.1.4. Systemowa pomoc w wychodzeniu z „labiryntu problemów”, w tym poprzez aktywizację społeczną i zawodową	Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja Aktywizacja zawodowa mieszkańców Włocławek - miasto aktywnych rodziców Program wychodzenia z zadłużenia Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej
	1.1.5. Wspieranie aktywności, samodzielności i integracji, włączanie w życie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych wykluceniem społecznym.	Działania środowiskowe Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej Kawiarnia obywatelska Centrum Wsparcia Społecznego Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)
	1.1.6. Uwrażliwianie na kulturę poprzez wprowadzanie do obszaru aktywizujących form kontaktu ze sztuką	Rezydencje artystyczne i edukacyjne Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa
	1.1.7. Sprzyjanie wyłanianiu naturalnych liderów, wciąganie do współpracy liderów istniejących, odkrywanie i rozwijanie talentów.	Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring Kawiarnia obywatelska Program wsparcia projektów lokalnych

1.2.1. Edukacja na rzecz otwartości, zaufania i chęci poznawania świata	Przedszkole kreatywne TRÓJKA dobra szkoła
1.2.2. Zwiększenie szans na dalszą edukację poprzez pobudzanie i rozwijanie od najmłodszych lat zainteresowań i wiary we własne siły	Przedszkole kreatywne TRÓJKA dobra szkoła
1.2.3. Wsparcie odradzania się wspólnot sąsiedzkich poprzez działania integracyjne i aktywizację do działań na rzecz dobra wspólnego	Kawiarnia obywatelska Program wsparcia projektów lokalnych Organizacje z naszego podwórka
1.2.4. Aktywizacja przez uczestnictwo w kulturze	Rezydencje artystyczne i edukacyjne Program "Śródmieście tworzy kulturę" (1. Poradnik organizatora imprez, 2. Imprezy integracyjne, 3. Edukacja artystyczna i kulturalna, 4. Produkcje artystyczne, 5. Stypendia artystyczne, 6. Zakamarki historii)
1.2.5. Wsparcie organizacji wydarzeń kulturalnych i budowanie tożsamości lokalnej poprzez rozwijanie wiedzy historycznej	Program "Śródmieście tworzy kulturę" (1. Poradnik organizatora imprez, 2. Imprezy integracyjne, 3. Edukacja artystyczna i kulturalna, 4. Produkcje artystyczne, 5. Stypendia artystyczne, 6. Zakamarki historii)
1.3.1. Wsparcie zmiany wizerunku instytucji	Instytucje kształtujące wizerunek (1. Urzędnicy na ulicy, 2. Jestem Twoim Radnym)
1.3.2. Wzrost uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, w tym poprzez rozbudowę i poszerzenie oferty placówek kultury	Rezydencje artystyczne i edukacyjne Program "Śródmieście tworzy kulturę" (1. Poradnik organizatora imprez, 2. Imprezy integracyjne, 3. Edukacja artystyczna i kulturalna, 4. Produkcje artystyczne, 5. Stypendia artystyczne, 6. Zakamarki historii)
1.3.3. Wsparcie rozwoju III sektora	Organizacje z naszego podwórka Kawiarnia obywatelska Nowy projekt rozwoju III sektora Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych
1.3.4. Poprawa jakości przestrzeni obszaru rewitalizacji przez wprowadzenie elementów nawiązujących do historii i tradycji	Włocławki - Nowa Odśłona Tablice historyczno - informacyjne promujące obszar rewitalizacji Sztuka w przestrzeni - Program Murale Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza"
1.3.5. Budowanie otwartego, przyjaznego systemu bezpłatnej informacji dla mieszkańców	Co jest grane w Śródmieściu (1. Gazeta Śródmiejska, 2. Miejska Apka)

	1.3.6. Poprawa skuteczności monitoringu miejskiego	Bezpieczne Śródmieście
niski poziom przedsiębiorczości duża ilość usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych	2.1.1. Koordynacja promocji biznesowej pomiędzy przedsiębiorcami	Wspólne usługi promocyjne przedsiębiorców ze Śródmieścia
	2.1.2. Wspieranie środowiska przedsiębiorców w zakresie wspólnych, skoordynowanych starań o przywrócenie lokalnej koniunktury	Lokalny produkt Markowy lokal Śródmieścia
	2.1.3. Wsparcie koncentracji przestrzennej usług rzemieślniczych	Wzmocnienie roli lokalnego rzemiosła
	2.1.4. Wsparcie doradczo - szkoleniowe dla przedsiębiorców	System monitorowania i koordynacji rynku pracy System wsparcia przedsiębiorcy (1. Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców, 2. Poradnik inwestora, 3. Wsparcie w aranżacji i dostosowaniu lokali)
	2.2.1. Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej w obszarze, w tym poprzez narzędzia ustawy o rewitalizacji	Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości
	2.2.2. Ułatwienie rozpoczęcia działalności w obszarze rewitalizacji	Tu mieszkam - tu pracuję Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej
	2.2.3. Doradztwo dla młodzieży w zakresie form wsparcia oferowanych przez PUP	Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy
niewystarczająca jakość terenów publicznych, w tym deficyt miejsc zieleni i placów zabaw zanieczyszczenie powietrza hałas spowodowany dominacją samochodów w przestrzeni	3.1.1. Organizacja przestrzeni publicznej przyjaznej wszystkim użytkownikom, sprzyjającej spędzaniu wolnego czasu i prowadzeniu biznesu	Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji 3 Maja woonerfem Parklety w Śródmieściu Zdroje i toalety publiczne Program Ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia Nowe Zagospodarowanie Placu Wolności
	3.1.2. Zapewnienie miejsc zieleni i rekreacji	Parki kieszonkowe - kompaktowe tereny z zielenią wysoką Wzbogacenie zagospodarowania Bulwarów Trójka dla mieszkańców
	3.1.3. Projektowanie wszelkich rozwiązań przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego oraz standardami „przestrzeni przyjaznej seniorom”	Program Ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia Zdroje i toalety publiczne

	3.2.1. Dbłość o postawianie i utrzymywanie integralnych zielonych przestrzeni zacienionych latem	Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia
	3.2.2. Monitoring zagrożeń smogowych	System Monitorowania Jakości Powietrza
	3.2.3. Redukcja zagrożeń atmosferycznych spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza	Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji 3 Maja woonerfem Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia
niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną zły stan techniczny budynków	4.1.1. Poprawa stanu technicznego miejskiego zasobu lokali mieszkalnych	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości Remont budynków mieszkalnych należących do zasobu gminy <i>(1. Modernizacja i remont nieruchomości "Brzeska 17", 2. Modernizacja i remont nieruchomości "Cyganka 24", 3. Modernizacja i remont nieruchomości "3 Maja 6", 4. Modernizacja i remont nieruchomości "Brzeska 2", 5. Modernizacja i remont nieruchomości "Cyganka 9", 6. Modernizacja i remont nieruchomości "Królewiecka 9", 7. Modernizacja i remont nieruchomości "Królewiecka 20", 8. Modernizacja i remont nieruchomości "Łęgska 56", 9. Modernizacja i remont nieruchomości "Maślana 4/6", 10. Modernizacja i remont nieruchomości "Matebudy 8", 11. Modernizacja i remont nieruchomości "Piekarska 6", 12. Modernizacja i remont nieruchomości "Stary Rynek 5", 13. Modernizacja i remont nieruchomości "Szpichlerka 20", 14. Modernizacja i remont nieruchomości "Wojska Polskiego 3", 15. Modernizacja i remont nieruchomości "Prymasa Stefana Wyszyńskiego 4", 16. Modernizacja i remont</i>

		<p><i>nieruchomości "Zamcza 4", 17. Modernizacja i remont nieruchomości "Zamcza 14", 18. Modernizacja i remont nieruchomości "Zapiecek 8")</i> Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie) Społeczne budownictwo czynszowe</p>
4.1.2.	Poprawa stanu technicznego budynków nie będących własnością miasta	<p>Wsparcie merytoryczne dla właścicieli i wspólnot mieszkaniowych, Dotacje do remontów Renowacja budynku i rozbudowa ul. Stary Rynek 12 Renowacja budynku i rozbudowa ul. Cyganka 18 Renowacja budynku i rozbudowa ul. Łęgska 58 Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerna 7/9</p>
4.1.3.	Doradztwo dla właścicieli nieruchomości i wspólnot mieszkaniowych	<p>Wsparcie merytoryczne dla właścicieli i wspólnot mieszkaniowych,</p>
4.1.4.	Poprawa stanu technicznego podwórek	<p>Program "Moje Podwórko" Renowacja budynku i rozbudowa ul. Stary Rynek 12 Renowacja budynku i rozbudowa ul. Cyganka 18 Renowacja budynku i rozbudowa ul. Łęgska 58 Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerna 7/9</p>
4.1.5.	Zapewnienie zróżnicowania społecznego w obszarze przez udostępnienie infrastruktury mieszkaniowej dedykowanej różnym grupom najemców	<p>Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie) Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwatera ul. Tumskiej - 3 Maja - Cyganka - Brzeska Społeczne budownictwo czynszowe</p>
4.2.1.	Włączenie mieszkańców w sygnalizowanie potrzeb naprawczych w przestrzeniach publicznych	<p>Naprawy To</p>
4.2.2.	Poprawa jakości infrastruktury podziemnej i naziemnej	<p>Nowe Zagospodarowanie Placu Wolności Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami Renowacja przykanalików sanitarnych Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II</p>

- jako działań finansowanych ze środków pochodzących różnych źródeł, w tym EFS, EFRR, budżetu Miasta Włocławek, innych środków publicznych oraz środków niepublicznych;

- jako działań ze sobą powiązanych, np. realizacja działań infrastrukturalnych jako koniecznych dla osiągnięcia celów o charakterze społecznym:

a) *Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)* – przedsięwzięcie infrastrukturalne i *Centrum Wsparcia Społecznego* – przedsięwzięcie o charakterze społecznym.

b) *Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości* – przedsięwzięcie infrastrukturalne i *Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej, Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja* - przedsięwzięcia o charakterze społecznym.

2. Zasada koncentracji

Podstawą wskazania części obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji jest szczególna koncentracja na nim negatywnych zjawisk określonych ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. oraz jego szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Powierzchnia wyznaczonego we Włocławku obszaru rewitalizacji wynosi 42,7 ha, co stanowi 0,5% całkowitej powierzchni Włocławka i 1,39% obszaru zurbanizowanego. Obszar zamieszkiwany jest przez 5 348 mieszkańców (wg danych na 30.06.2016r.), co stanowi 5% ludności Włocławka. Obszar ten objęty będzie działaniami, których celem jest przeciwdziałanie zdiagnozowanym negatywnym zjawiskom w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Interwencja koncentruje się na rozwiązaniu problemów, co widoczne jest w przewidywanych wartościach wskaźników rezultatu realizowanych przedsięwzięć na rok 2028. Poniżej najważniejsze wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele strategiczne:

CEL strategiczny 1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości:

Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje 151 os.

Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek - 577 os.

Spadek wartości zadłużenia w obszarze rewitalizacji - 2 740 661 zł.

Liczba zrealizowanych zadań w zakresie rewitalizacji społecznej - 960 szt.

Cel strategiczny 2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną:

Liczba przedsiębiorców objętych wsparciem – 514 os.

Liczba nowych usług / produktów w obszarze rewitalizacji – 15 szt.

Liczba osób objętych wsparciem doradczym i informacyjnym - 2200 os.

Liczba osób, które podjęły działalność na własny rachunek – 33 os.

Cel strategiczny 3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń:

Powierzchnia nowych terenów zielonych w obszarze rewitalizacji – 0,2622 ha

Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji - 35 szt.

Powierzchnia obszaru objętego planem nasadzeń - 42,7 ha.

Cel strategiczny 4. Stworzyć godziwy standard techniczny:

Liczba wyremontowanych budynków mieszkalnych, mieszkalno - usługowych – 80 szt.

Powierzchnia obszarów przebudowanych - 2,5 ha

Wszystkie działania planowane do realizacji dotyczą obszaru rewitalizacji, przy czym działania prowadzone poza obszarem, w tym dotyczące aktywizacji społecznej i zawodowej oraz wzmocnienia gospodarczego odnoszą się do mieszkańców i przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji: *Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa, Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych, Czas wolny (projekt: Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia), Aktywność to przyszłość, System wsparcia przedsiębiorcy (projekt: Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców), Aktywizacja zawodowa mieszkańców, Tu mieszkam - tu pracuję, Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy, Włocławek - miasto aktywnych rodziców, Przedszkole kreatywne, Bezpieczne Śródmieście, Harcownia Włocławek.*

Przedsięwzięcia realizowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.: *Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami, Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami, Renowacja przykanalików sanitarnych,* ze względu na swą specyfikę planowane są do realizacji na obszarze szerszym niż obszar rewitalizacji. Również ze względu na swą specyfikę projekt *Miejska APka* realizowany w ramach przedsięwzięcia *Co jest grane w Śródmieściu* i przedsięwzięcie *Naprawmy To* będą dotyczyły obszaru całego miasta.

Wszystkie ww. przedsięwzięcia i projekty służą realizacji celów niniejszego programu.

3. Zasada komplementarności

Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi działaniami rewitalizacyjnymi podnosi efektywność realizowanego programu i zwiększa skuteczność wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Mechanizm integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie wdrażany z uwzględnieniem zasady komplementarności w wymiarze:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

A) Komplementarność przestrzenna

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wdrażane niniejszym Programem są ukierunkowane na rozwiązywanie problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji, oddziałujące na cały objęty kryzysem obszar i w większości tam wdrażane, stanowiąc także odpowiedź na problemy wskazane przez mieszkańców

w czasie odbytych spotkań, czy warsztatów. Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. przedsięwzięcia zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki. Wśród takich przedsięwzięć są m.in:

a) realizowane w obiektach lub przez instytucje znajdujące się poza obszarem rewitalizacji jednak bezpośrednio na obszar oddziałujące, służąc realizacji celów wynikających z Programu:

- *Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa, Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych* - Centrum Kultury „Browar B” -
- *Czas wolny (projekt: Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia)* - Teatr Impresaryjny im. W. Gniazdowskiego
- *Aktywność to przyszłość* - Klub Integracji Społecznej
- *System wsparcia przedsiębiorcy (projekt: Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców)* - Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości -
- *Aktywizacja zawodowa mieszkańców, Tu mieszkam - tu pracuję, Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy* - Powiatowy Urząd Pracy
- *Włocławek - miasto aktywnych rodziców* - Centrum Edukacji i Kultury ZENIT
- *Przedszkole kreatywne* - Przedszkole Publiczne Nr 8
- *Bezpieczne Śródmieście, System Monitorowania Jakości Powietrza* - Straż Miejska we Włocławku
- *Harcownia Włocławek – Chorągiew Kujawsko - Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego*
- *Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II* - Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
- *Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami, Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami, Renowacja przykanalików sanitarnych* - Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
- *Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwatera ul. Tumskiej - 3 Maja - Cyganka - Brzeska* - Miejskie Budownictwo Mieszkaniowe Sp. z o.o.

b) o szerszym zakresie oddziaływania aniżeli obszar rewitalizacji (np. *Nowy projekt rozwoju III sektora, Co jest grane w Śródmieściu, Program wychodzenia z zadłużenia, Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji – I i II edycja, Aktywność to przyszłość, System wsparcia przedsiębiorcy, System monitorowania i koordynacji rynku pracy, Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej, Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji, NaprawmyTo, Przedszkole kreatywne, Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami, Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami, Renowacja przykanalików sanitarnych*)

Celem wszystkich zakładanych przedsięwzięć jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, w każdym aspekcie, ze szczególnym ukierunkowaniem na rozwiązywanie problemów

społecznych. Działania podejmowane w sferze społecznej będą oddziaływać na cały dotknięty kryzysem obszar.

Wszystkie działania rewitalizacyjne będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe zapobiegając przenoszeniu problemów na pozostałe obszary gminy. W tym celu zaplanowano szereg działań sprzyjających integracji i reintegracji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem (osób starszych, bezrobotnych czy beneficjentów pomocy społecznej) i aktywizacji o szerszym niż obszar rewitalizacji zakresie oddziaływania.

Poprzez planowane działania remontowe w budynkach komunalnych, społeczne budownictwo czynszowe w obszarze rewitalizacji oraz projekty przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji, miasto będzie zapobiegać zjawisku gentryfikacji. Osoby tymczasowo przenoszone poza obszar rewitalizacji z powodu remontu nadal będą objęte działaniami społecznymi.

B) Komplementarność problemowa

Wybrane do realizacji projekty odpowiadają na różne problemy: społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe. W efekcie możliwe jest skuteczniejsze i bardziej kompleksowe przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom, szczególnie tym społecznym.

Opracowanie GPR zostało poprzedzone diagnozą miasta oraz delimitacją obszaru rewitalizacji. W konsekwencji identyfikacji w ww. obszarze negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych, zaplanowano przedsięwzięcia i projekty bezpośrednio oddziałujące na te sfery razem tworząc zintegrowaną koncepcję kompleksowych działań. W szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji analizie poddano przyczyny występujących problemów, co pozwoliło na właściwe ukierunkowanie interwencji. W całym procesie diagnozy i programowania ściśle współpracowano z interesariuszami rewitalizacji, w tym z lokalną społecznością poprzez spotkania, spacer badawczy, warsztaty. Zaplanowane przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniają – projekty społeczne wspierane są równoległą interwencją w przestrzeń. W celu zwiększenia efektywności projektowanych działań, do realizacji przewidziano projekty ukierunkowane na rozwiązanie więcej niż jednego problemu.

Oddziaływanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Przedsięwzięcie	Projekt	Oddziaływanie na sfery				
			społeczną	gospodarczą	przestrzenno - funkcjonalną	techniczną	środowiskową
1	Aktywizacja zawodowa mieszkańców						
2	Aktywność to przyszłość						
3	Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja						
4	Włocławek - miasto aktywnych rodziców						
5	Działania środowiskowe Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej						

6	Program wychodzenia z zadłużenia						
7	Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring						
8	Rezydencje artystyczne i edukacyjne						
9	Centrum Wsparcia Społecznego						
10	Program wsparcia projektów lokalnych						
11	Kawiarnia obywatelska						
12	Przedszkole kreatywne						
13	TRÓJKA dobra szkoła						
14	Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa						
15	Organizacje z naszego podwórka						
16	Czas wolny	1. Wakacyjne Animacje Kulturalne					
		2. Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia					
		3. Sport					
17	Program "Śródmieście tworzy kulturę"	1. Poradnik organizatora imprez					
		2. Imprezy integracyjne					
		3. Edukacja artystyczna i kulturalna					
		4. Produkcyjne artystyczne					
		5. Stypendia artystyczne					
		6. Zakamarki historii					
18	Harcownia Włocławek						
19	Nowy projekt rozwoju III sektora						
20	Co jest grane w Śródmieściu	1. Gazeta Śródmiejska					
		2. Miejska APka					
21	Instytucje kształtujące wizerunek	1. Urzędnicy na ulicy					
		2. Jestem Twoim Radnym					
22	Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych						
23	Włocławki - Nowa Odsłona						
24	Tablice historyczno - informacyjne promujące obszar rewitalizacji						
25	Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza"						
26	Sztuka w przestrzeni - Program Murale						
27	Bezpieczne Śródmieście						
28	Wspólne usługi promocyjne przedsiębiorców ze Śródmieścia						
29	Lokalny produkt						
30	Wzmocnienie roli lokalnego rzemiosła						
31	System monitorowania i koordynacji rynku pracy						
32	Markowy lokal Śródmieścia						
33	System wsparcia przedsiębiorcy	1. Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców					
		2. Poradnik inwestora					
		3. Wsparcie w aranżacji i dostosowaniu lokali					

34	Tu mieszkam - tu pracuję					
35	Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy					
36	Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej					
37	Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji					
38	3 Maja woonerfem					
39	Parki kieszonkowe - kompaktowe tereny z zielenią wysoką					
40	Parklety w Śródmieściu					
41	Program Ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia					
42	Zdroje i toalety publiczne					
43	Trójka dla mieszkańców					
44	Wzbogacenie zagospodarowania Bulwarów					
45	Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia					
46	System Monitorowania Jakości Powietrza					
47	Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II					
48	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości					
49	Remont budynków mieszkalnych należących do zasobu gminy	1. Modernizacja i remont nieruchomości "Brzeska 17"				
		2. Modernizacja i remont nieruchomości "Cyganka 24"				
		3. Modernizacja i remont nieruchomości "3 Maja 6"				
		4. Modernizacja i remont nieruchomości "Brzeska 2"				
		5. Modernizacja i remont nieruchomości "Cyganka 9"				
		6. Modernizacja i remont nieruchomości "Królewiecka 9"				
		7. Modernizacja i remont nieruchomości "Królewiecka 20"				
		8. Modernizacja i remont nieruchomości "Łęgska 56"				
		9. Modernizacja i remont nieruchomości "Maślana 4/6"				
		10. Modernizacja i remont nieruchomości "Matebudy 8"				
		11. Modernizacja i remont nieruchomości "Piekarska 6"				
		12. Modernizacja i remont nieruchomości "Stary Rynek 5"				
		13. Modernizacja i remont nieruchomości "Szpichlerka 20"				
		14. Modernizacja i remont nieruchomości "Wojska Polskiego 3"				
		15. Modernizacja i remont nieruchomości "Prymasa Stefana Wyszyńskiego 4"				

		16. Modernizacja i remont nieruchomości "Zamcza 4"					
		17. Modernizacja i remont nieruchomości "Zamcza 14"					
		18. Modernizacja i remont nieruchomości "Zapiecek 8"					
50	Wsparcie merytoryczne dla właścicieli i wspólnot mieszkaniowych						
51	Dotacje do remontów						
52	Program "Moje Podwórko"						
53	Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)						
54	Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwartał ul. Tumskiej - 3 Maja - Cyganka - Brzeska						
55	Renowacja budynku i rozbudowa ul. Stary Rynek 12						
56	Renowacja budynku i rozbudowa ul. Cyganka 18						
57	Renowacja budynku i rozbudowa ul. Łęgska 58						
58	Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerka 7/9						
59	Społeczne budownictwo czynszowe						
60	Nowe Zagospodarowanie Placu Wolności						
61	Naprawy To						
62	Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami						
63	Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami						
64	Renowacja przykanalików sanitarnych						

C) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Podmioty uczestniczące we wdrażaniu Programu wraz z podziałem zadań, odpowiedzialności i zasadami współpracy określono w rozdziale 12 pt. **System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.**

Wdrażanie i zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Włocławka prowadzone przez Pełnomocnika Prezydenta ds. Rewitalizacji Miasta Włocławek przy wsparciu Biura Rewitalizacji i Zespołu ds. wdrażania projektów GPR, powołanych po jego uchwaleniu.

Za przygotowanie i realizację poszczególnych przedsięwzięć i projektów odpowiadać będą ich operatorzy, wśród których są podmioty prywatne (w tym przedsiębiorstwa), jednostki organizacyjne gminy, instytucje kultury, stowarzyszenia, instytucja rynku pracy. Powołany zostanie także Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, pełniący również funkcję opiniodawczo – doradcą Prezydenta Miasta.

Poniżej wskazano operatorów odpowiedzialnych za wdrażanie planowanych przedsięwzięć:

- 1) Urząd Miasta Włocławek, w tym: Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej, Wydz. Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego, Wydz. Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Włocławek, Biuro Sportu Wydz. Urbanistyki i Architektury, Wydz. Organizacyjno-Prawny i Kadr, Biuro Rady Miasta, Centrum Obsługi Inwestora, Wydz. Gospodarowania Mieniem Komunalnym, Wydz. Gospodarki Miejskiej, Wydział Inwestycji

- 2) Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wraz z partnerami (na podstawie zawartych umów)
- 4) Administracja Zasobów Komunalnych
- 5) Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu
- 6) Przedszkole Publiczne Nr 8 z oddziałami integracyjnymi
- 7) Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika we Włocławku
- 8) Centrum Kultury "Browar B." wraz z organizacjami pozarządowymi
- 9) Teatr Impresaryjny,
- 10) Galeria Sztuki Współczesnej
- 11) Organizacje pozarządowe
- 12) Spółki akcyjne prowadzące działalność sportową, zarejestrowane na terenie Gminy Miasto Włocławek
- 13) Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego we Włocławku
- 14) Straż Miejska we Włocławku
- 15) Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości
- 16) Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o.
- 17) Miejskie Budownictwo Mieszkaniowe Sp. z o.o.
- 18) Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.
- 19) Chorągiew Kujawsko- Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego
- 20) Osoby fizyczne / przedsiębiorcy

Zasady współpracy przy realizacji działań planowanych do realizacji w partnerstwie, bądź zakładających współpracę z innymi podmiotami będą regulowane przez stosowne umowy i porozumienia dot. realizacji poszczególnych przedsięwzięć i projektów.

Wśród źródeł finansowania projektów planowanych do realizacji przewiduje się poza środkami budżetu miasta, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, także środki będące w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Sportu i Turystyki, Lokalnej Grupy Działania, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy fundacji korporacyjnych i podmiotów prywatnych. Jednocześnie każdy z operatorów przedsięwzięć i projektów zaangażowany we wdrażanie GPR będzie starał się o pozyskanie środków zewnętrznych na realizację działań, za które jest odpowiedzialny, na bieżąco monitorując możliwości w tym zakresie.

D) Komplementarność międzyokresowa

Działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu będą uzupełniały bądź kontynuowały projekty zrealizowane wcześniej, a ich realizacja niejednokrotnie przebiegać będzie w obiektach przebudowanych w ramach polityki spójności 2007-2013. Podkreślić należy iż operatorami części przedsięwzięć/projektów będą podmioty wówczas powstałe.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek do 2015 roku w obszarze rewitalizacji zrealizowano następujące projekty:

1. „Lokalny Program Rewitalizacji Włocławka – Zagospodarowanie Włocławskich Bulwarów” (I i II etap) – tu będą odbywały się dalsze działania rewitalizacyjne (*Wzbogacenie*

zagospodarowania Bulwarów, Program Ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia, Program "Śródmieście tworzy kulturę", Czas wolny)

2. „Przebudowa budynku „Stara Remiza” przy ul. Żabiej 8 na potrzeby kulturalno – społeczne” – tu będą prowadzone kolejne działania (*Czas wolny, Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa, Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza"*)
3. „Centrum Kultury „Browar B" - adaptacja do nowych funkcji społeczno - gospodarczych obszarów przemysłowych we Włocławku ul. Bechiego - Łęgska" – w ramach tego projektu powstało Centrum Kultury „Browar B” z siedzibą w dawnym Browarze Bojańczyków. Ta instytucja kultury w zrewitalizowanym obiekcie prowadzić będzie szereg przedsięwzięć społecznych (*Czas wolny, Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa, Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych, Rezydencje artystyczne i edukacyjne*)
4. „Przebudowa budynku przy ul. Żabiej 12a na Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu” – Centrum prowadzić będzie przedsięwzięcia: *Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring, Organizacje z naszego podwórka, Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych* oraz uczestniczyć w realizacji przedsięwzięcia *Czas wolny*).

Ponadto, zrealizowano szereg projektów, które będą kontynuowane w ramach niniejszego GPR, np. :

1. „Monitoring Śródmieścia Włocławka – etap I”, który kontynuowany będzie przedsięwzięciem realizowanym przez Straż Miejską pt. *Bezpieczne Śródmieście*
2. „Likwidacja niskich emisji w rejonie Starówki Miasta Włocławek" realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., który będzie kontynuowany w ramach przedsięwzięcia *Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II*

W obiektach znajdujących się poza obszarem rewitalizacji zrealizowanych w ramach przedsięwzięć inwestycyjnych także będą prowadzone projekty określone w niniejszym Programem:

1. W budynku teatru przebudowanego w ramach projektu „Przebudowa budynku Teatru Impresaryjnego we Włocławku” realizowane będą przedsięwzięcia: *Czas wolny, Program "Śródmieście tworzy kulturę"*
2. W obiekcie budynku wybudowanym w ramach zadania „Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości" realizowany będzie projekt *Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców*, a jako instytucja Inkubator uczestniczyć będzie w realizacji przedsięwzięcia *Wspólne usługi promocyjne przedsiębiorców ze Śródmieścia*.

Dodatkowo doświadczenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z realizacji projektów prowadzonych w okresie programowania 2007-2013, w tym na terenie objętym rewitalizacją:

- „Aktywna Integracja - Projekt Systemowy MOPR Włocławek",
- „Jesteśmy Aktywni",
- „SOS - Szansa, Odwaga, Sukces",
- „Aktywna Integracja”

przełożą się na przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach niniejszego programu albowiem ich celem również była aktywizacja społeczno - zawodowa podopiecznych MOPR.

E) Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania zostanie zagwarantowana przez planowanie finansowania przedsięwzięć z różnych źródeł:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Europejski Fundusz Społeczny
- Fundusz Spójności
- budżet państwa, w tym m.in. Fundusz Pracy
- fundacje korporacyjne
- przedsiębiorstwa i osoby fizyczne
- stowarzyszenia
- budżet Miasta Włocławek.

Mając na względzie duże potrzeby w zakresie interwencji w obszar kryzysowy i ograniczone możliwości budżetu miasta, każda jednostka organizacyjna miasta zobowiązana jest do poszukiwania środków zewnętrznych na realizację działań, za które odpowiada. W pierwszej kolejności wdrażane będą działania charakteryzujące się wysokim potencjałem wsparcia obszaru kryzysowego w kluczowych kwestiach, które są jednocześnie:

- konieczne do wdrożenia kolejnych przedsięwzięć,
- możliwe do wsparcia środkami zewnętrznymi, bądź nie powodujące konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów przez budżet miasta.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach niniejszego Programu, tam gdzie to możliwe, łączą różne źródła finansowania. Wśród nich są:

a) przedsięwzięcia zintegrowane, planowane do współfinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020:

- *Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości* – przedsięwzięcie planowane do realizacji ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach polityki terytorialnej, działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych jest zintegrowane z przedsięwzięciem: *Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja* planowanym do realizacji ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne. Przedsięwzięcia planowane w ramach polityki terytorialnej.

- *Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)* planowane do realizacji przy współfinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach poddziałania 6.1.2 Inwestycje w infrastrukturę społeczną RPO WK-P jest zintegrowane z przedsięwzięciem Centrum Wsparcia Społecznego planowanego do współfinansowania ze środków EFS w ramach poddziałania 9.3.2 Rozwój usług społecznych RPO WK-P. Przedsięwzięcia planowane w ramach polityki terytorialnej.

b) przedsięwzięcia zakładające współfinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WK-P:

- *Aktywność to przyszłość*
- *Włocławek - miasto aktywnych rodziców*
- *Harcownia Włocławek*

c) przedsięwzięcia zakładające współfinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WK-P, działanie 2.1 Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych, projekt Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0:

- *Miejska APka* (projekt w ramach przedsięwzięcia *Co jest grane w Śródmieściu*)
- *Naprawmy To*

d) przedsięwzięcia zakładające współfinansowanie ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020:

- *Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości* (dokumentacja budowlana zadania oraz studium wykonalności)
- *Kawiarnia obywatelska* (w roku 2018)

e) przedsięwzięcia łączące środki budżetu miasta ze środkami fundacji korporacyjnych:

- *Organizacje z naszego podwórka*
- *Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych*.

f) przedsięwzięcia łączące środki budżetu miasta ze środkami budżetu państwa:

- *Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza"* (Program: Ochrona zabytków, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego)
- *Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa* (Program: Edukacja kulturalna, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego)
- *Trójka dla mieszkańców* (Program rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – Otwarte Strefy Aktywności (OSA), Ministerstwo Sportu i Turystyki)
- *Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia* (Program: Ochrona przyrody, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)
- *Parki kieszonkowe - kompaktowe tereny z zielenią wysoką* (Program: Ochrona przyrody, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

g) przedsięwzięcia realizowane ze środków pozostających w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy, w tym z Fundusz Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego:

- *Aktywizacja zawodowa mieszkańców*
- *Tu mieszkam - tu pracuję*
- *Program wychodzenia z zadłużenia*
- *Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy*

h) przedsięwzięcia realizowane w ramach grantów przyznawanych przez Lokalną Grupę Działania:

- *Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring*
- *Kawiarnia obywatelska*

i) przedsięwzięcia realizowane ze środków prywatnych (osoby fizyczne i przedsiębiorstwa):

- *Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II*, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
- *Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwatera ul. Tumskiej - 3 Maja - Cyganka – Brzeska*, Miejskie Budownictwo Mieszkaniowe Sp. z o.o.

- *Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami*, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.
- *Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami*, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.
- *Renowacja przykanalików sanitarnych*, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.
- *Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerna 7/9*, PRACOWNIA.A Artur Baranowski
- *Renowacja budynku i rozbudowa ul. Stary Rynek 12*, Mariusz Zdrada
- *Renowacja budynku i rozbudowa ul. Cyganka 18*, Mariusz Zdrada
- *Renowacja budynku i rozbudowa ul. Łęgska 58*, Mariusz Zdrada

j) przedsięwzięcia: *Dotacje do remontów oraz Program "Moje Podwórko"* zakładają łączenie środków budżetu miasta i środków prywatnych w formie dofinansowania z budżetu miasta udzielanego właścicielom nieruchomości, wspólnotom mieszkaniowym na realizowanie zadań rewitalizacyjnych (odpowiednio: remonty budynków w obszarze rewitalizacji oraz zagospodarowanie podwórek).

Pozostałe przedsięwzięcia, o ile nie będzie dla nich możliwe w okresie planowanej realizacji uzyskanie współfinansowania ze źródeł pozabudżetowych, będą finansowane ze środków budżetu miasta.

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie miasta w proces rewitalizacji

Włączenie interesariuszy w proces rewitalizacji może być zdefiniowane pod pojęciem *partycypacji*.

Przebieg włączania społecznego w prace nad opracowywaniem gminnego programu rewitalizacji zostały szczegółowo opisane w dokumencie „Raport końcowy z procesu partycypacyjnego planowania gminnego programu rewitalizacji miasta Włocławek, wrzesień 2017”, który powstał przy współudziale interesariuszy rewitalizacji.⁷

W rozdziale poświęconym „Metodyce procesu partycypacyjnego” zostały wskazane i opisane poniższe etapy prac:

- Etap I - sporządzenia diagnozy Włocławka dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji,**
- Etap II - sporządzenia pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji,**
- Etap III - planowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek,**
- Etap IV - wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek**
- Etap V - monitorowania i ewaluacji.**

Interesariuszami procesu rewitalizacji we Włocławku są wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji uchwalonego Uchwałą Nr XXX/44/2017 Rady Miasta Włocławek z dnia 27 marca 2017r., właściciele,

⁷ „Raport końcowy z procesu partycypacyjnego planowania gminnego programu rewitalizacji miasta Włocławek, wrzesień 2017, str. 6-49 <http://rewitalizacja.wloclawek.eu/download.html>.

użytkownicy wierzyci nieruchomości, podmioty zarządzające nieruchomościami w obszarze rewitalizacji, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, społeczną lub planujące ją prowadzić, organizacje pozarządowe działające w obszarze rewitalizacji, organy władzy publicznej i ich jednostki organizacyjne⁸.

Dla zapewnienia aktywnego udziału jak największej grupy interesariuszy rewitalizacji zastosowane zostały różne narzędzia procesu partycypacji.

ETAP I - DIAGNOZA MIASTA

1) Powołanie zespołu projektowego ds. rewitalizacji i spotkania zespołu.

Zespół powołany został Zarządzeniem nr 225/2016 Prezydenta Włocławek z dnia 27 lipca 2016r w liczbie 19 osób, przedstawicieli wydziałów Urzędu i ich komórek organizacyjnych kluczowych dla procesu rewitalizacji jak: Wydział Rozwoju Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Wydział Edukacji, Wydział Gospodarki Miejskiej, Biuro Zamówień Publicznych, Wydział Inwestycji, Wydział Urbanistyki i Architektury, Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej, Biuro Rzecznika Prasowego, Powiatowy Urząd Pracy, Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Biuro Informatyzacji, Centrum Kultury” Browar B” oraz Galeria Sztuki Współczesnej. Podczas spotkań omawiano i dyskutowano nad przeprowadzonymi badaniami i analizami miasta oraz diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, omawiano zmiany, jakie powinny znaleźć się w diagnozie miasta oraz wskazywano na potrzebę realizacji dodatkowych badań. Zespół na bieżąco reagował na powstające dokumenty, dyskutował nad wynikami, wskaźnikami, wspierał badaczy w dotarciu do respondentów z konkretnych grup interesariuszy dla wypracowania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Na tym etapie od października 2016 roku do maja 2017 roku odbyło się 8 spotkań zespołu projektowego.

2) Otwarte spotkanie z interesariuszami.

Celem zastosowania tego narzędzia było stworzenie możliwości jednoczesnego uczestnictwa większej liczby interesariuszy w procesie wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji. Narzędzie posłużyło informowaniu interesariuszy o wynikach zakończonych etapów, dyskusji nad nimi oraz wprowadzeniu w kolejne planowane działania. Spotkanie odbyło się 8 grudnia 2016 roku na którym poinformowani zostali mieszkańcy/interesariusze o wynikach przeprowadzonych badań, dyskusji i zebranych opiniach dotyczących wyznaczeniu obszarów zdegradowanego i rewitalizacji. Spotkanie oficjalnie rozpoczęło konsultacje społeczne przeprowadzonej diagnozy Włocławka oraz propozycji granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W spotkaniu uczestniczyło 55 osób. Dyskusja na spotkaniu potwierdziła, że wskazany obszar to rzeczywiście najbardziej zdegradowany obszar miasta, wskazywano problemy i pierwsze pomysły co należy zrobić, aby zmienić zastaną sytuację. Pojawiły się propozycje zmiany granic obszaru, rozszerzając go o Plac Wolności co w efekcie dalszych prac zostało uwzględnione⁹.

⁸ Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., art.2 pkt 2 (Dz. U. 2015, poz.1777 z późn. zm.)

⁹Szerzej w „Raport z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Miasta Włocławek w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Włocławek”, <http://rewitalizacja.wloclawek.eu/download.html>

3) Konsultacje społeczne.

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji trwały od 8.12.2016r. do 12.02.2017r. przy wykorzystaniu różnych narzędzi, sposobów dotarcia do interesariuszy: standardowo poprzez obwieszczenie, ogłoszenie, plakaty w ilości 300 sztuk, zawieszane w różnych częściach miasta na słupach ogłoszeniowych, w budynkach administracyjnych Urzędu Miasta (tablica ogłoszeniowa) oraz jednostek administracyjnych Gminy Miasto Włocławek, w placówkach oświatowych, autobusach komunikacji miejskiej i na przystankach, obiektach sportowych oraz punktach handlowych i usługowych na obszarze Śródmieścia, artykuły informacyjne w prasie, poprzez lokalne media elektroniczne. Uruchomiona została kawiarenka obywatelska „Śródmieście Cafe”, w której odbywały się dodatkowe otwarte spotkania z przedstawicielami Urzędu Miasta podczas których również zbierano uwagi. Pozyskiwanie opinii i propozycji odbywało się drogą korespondencyjną papierową, elektroniczną oraz poprzez zgłoszenia bezpośrednio. W trakcie konsultacji społecznych, które cieszyły się dużym zainteresowaniem złożonych zostało 115 wniosków, uwag i propozycji, w tym 109 od mieszkańców Włocławka oraz 6 od instytucji i urzędów, w tym 61 wniosków dotyczyło zmiany granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji z czego: 19 nie uwzględniono, 13 uwzględniono w całości, 29 uwzględniono częściowo. Wynikiem konsultacji społecznych było: w celu delimitacji obszaru zdegradowanego wykonano dodatkowe analizy dla miasta wskaźników pozaspołecznych, wyodrębniony został podobszar zdegradowany II, poszerzone zostały granice obszaru rewitalizacji.¹⁰

4) Spacer badawczy, spotkania dyskusyjne, dyżury konsultacyjne

Podczas spaceru badawczego, który odbył się 4 lutego 2017r. oraz spotkań dyskusyjnych w dniach 4 i 7 lutego 2017r., mieszkańcy wskazywali problemy, z jakimi się borykają, pomysły na rozwiązania, ale także potwierdzili, że diagnoza miasta jest zgodna z ich odczuciami i granice obszaru są wyznaczone prawidłowo. Dyżury konsultacyjne (8 i 22 lutego) umożliwiły mieszkańcom indywidualny kontakt z autorami diagnozy, ale nie cieszyły się dużym zainteresowaniem.

5) Spotkania z klubami radnych Rady Miasta Włocławek.

Odbyły się cztery spotkania, w których uczestniczyło 16 radnych (większość z radnych odbyła więcej niż jedno spotkanie). Zainteresowani otrzymali szczegółową informację wraz z wyjaśnieniem wszelkich wątpliwości w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Wnioskowano o poszerzenie obszarów, ale złożony wniosek nie znalazł potwierdzenia w analizie negatywnych zjawisk społecznych. Spotkania umożliwiające poszerzenie wiedzy wpłynęły na podjęcie jednogłośnej decyzji o uchwaleniu obszarów zdegradowanego i rewitalizacji.

¹⁰ Ibidem

ETAP II – POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

1) Indywidualne wywiady z mieszkańcami.

Miały na celu włączenie interesariuszy w identyfikację problemów/potrzeb obszaru rewitalizacji przy użyciu techniki pogłębionych wywiadów indywidualnych (IDI). Przeprowadzono 41 wywiadów, w tym 36 z mieszkańcami, pozostałe z przedstawicielami jednostek: z pracownikami socjalnymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, komendantem oraz dzielnicowymi wrocławskiej policji, pedagogami szkolnymi, Dyrektorem Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu we Wrocławku, Dyrektorem Centrum Kultury „Browar B.” oraz z osobą odpowiedzialną z ramienia Urzędu Miasta za współpracę z organizacjami pozarządowymi. Grupa mieszkańców była zróżnicowana pod względem wiekowym, społecznym i problemowym¹¹. Pogłębione badania potwierdziły, że wyznaczony obszar rewitalizacji to fragment miasta, w którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, techniczne i funkcjonalno-przestrzenne. Sytuacja w tym obszarze wymaga intensywnych i kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

2) Spotkanie otwarte z mieszkańcami

Etap pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji zakończyło otwarte spotkanie z mieszkańcami, które odbyło się 25 maja 2017 roku. W spotkaniu uczestniczyło 56 osób. Celem spotkania było przedstawienie pogłębionej diagnozy oraz dyskusja podczas której wskazano iż zdecydowanie największym problemem obszaru rewitalizacji jest dziedziczny styl życia oparty o trwałe korzystanie z pomocy społecznej jego mieszkańców, problem z bezrobociem i nadużywaniem alkoholu. Podczas spotkania rozpoczęto nabór interesariuszy do zespołów tematycznych mających na celu wypracowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wrocławek.

ETAP III – PLANOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA WŁOCŁAWEK

1) Nabór interesariuszy do zespołów tematycznych

W celu zapewnienia maksymalnej partycypacji przy planowaniu GPR wyodrębnionych zostało na podstawie diagnozy 10 zespołów tematycznych. Nabór do zespołów rozpoczął się 25 maja 2017r podczas spotkania otwartego z mieszkańcami i trwał do 4 czerwca 2017r. o czym informowano poprzez stronę internetową poświęconą rewitalizacji rewitalizacja.wloclawek.eu, stronę Urzędu Miasta Wrocławek, media społecznościowe, media lokalne oraz bezpośrednio w kawiarni obywatelskiej „Śródmieście Cafe”. Liczba osób biorących udział w pracach grup tematycznych była zróżnicowana od 9 osób (Edukacja) do 16, 17 osób (Nowa jakość przestrzeni publicznej i Spędzanie wolnego czasu). Ogółem w pracach grup udział wzięło ponad 130 osób, co świadczy o ważności problemów i potrzebie ich rozwiązania. Poza mieszkańcami w pracach zespołów uczestniczyli: zarządcy nieruchomości, właściciele kamienic, handlowcy z obszaru rewitalizacji, przedstawiciele NGO.

¹¹ Zestawienie osób zawiera Załącznik nr 1 do „Szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji Wrocławka”, <http://www.bip.um.wlocl.pl/szczegolowa-diagnoza-obszaru-rewitalizacji-wloclawka/>

2) Praca zespołów tematycznych

Zespoły tematyczne poświęcone takim zagadnieniom jak: jakość przestrzeni publicznej, standardy mieszkaniowe, edukacja dzieci i młodzieży, spędzanie wolnego czasu, rozwój przedsiębiorczości, aktywizacja zawodowa, aktywizacja społeczna i obywatelska, wizerunek Śródmieścia, aktywizacja i integracja seniorów z innymi mieszkańcami, zadłużenie czynszowe pracowały pomiędzy 8 czerwca a 5 września 2017r. Każdy zespół spotykał się min. pięć razy i pracował po około cztery godziny. Łącznie odbyły się 54 spotkania o łącznym czasie pracy 160 godzin. Każdy zespół tematyczny w formie warsztatowej pracował nad rozwiązaniami dla konkretnego obszaru problemowego, a pracę każdego koordynował moderator. Zestaw rozwiązań w liczbie ponad 250, o zróżnicowanym zakresie i znaczeniu po analizie pod względem powtarzalności oraz po agregacji pod względem rozwiązania problemu stanowił podstawę wypracowanych celów rewitalizacji i utworzenia listy na której znalazły się 63 przedsięwzięcia planowane do realizacji¹².

3) Spotkania na podwórkach

Celem zastosowania takiego narzędzia partycypacji było nawiązanie relacji z mieszkańcami, którzy nie przychodzili na spotkania organizowane w instytucjach bądź kawiarni obywatelskiej zlokalizowanych na obszarze. Spotkania na podwórkach miały za zadanie przybliżenia potrzeby rewitalizacji, edukacji i promocji. Odbyło się 37 spotkań na 17 podwórkach podczas których rozmawiano głównie o potrzebach mieszkańców.

4) Praca zespołu strategicznego

W celu zapewnienia różnorodności zespołu strategicznego, oprócz członków zespołu projektowego do udziału w pracach zostali zaproszeni: dyrektorzy Wydziałów: Urbanistyki i Architektury, Gospodarowania Mieniem Komunalnym, Gospodarki Miejskiej, Edukacji oraz Dyrektor MOPR, przedstawiciele Rady Miasta Włocławek, w tym Komisji ds. Rewitalizacji oraz konserwator zabytków. Wskazano na celowość zapewnienia udziału Prezydenta Miasta, Skarbnika Miasta oraz Zastępców Prezydenta. Podczas prac Zespołu omówiono strukturę gminnego programu rewitalizacji, sposób pracy nad wyznaczeniem wizji, misji, systemu celów i kierunków działań programu oraz ich znaczenia, potrzeby i zalecaną częstotliwość aktualizacji harmonogramu przedsięwzięć (co pół roku), skuteczne sposoby aktywizacji społeczności terenów rewitalizowanych, ciekawych projektów rewitalizacyjnych. Na etapie procesu planowania zespół spotkał się wielokrotnie. Efektem pracy pierwszych pięciu spotkań była wypracowana wizja rozwoju w 2028 roku, cele i kierunki rozwoju. Celem kolejnych spotkań było wypracowanie listy planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na której umieszczone zostały 63 przedsięwzięcia.

5) Otwarte spotkanie z interesariuszami w formie warsztatów.

7 września 2017 roku odbyło się spotkanie podsumowujące dotychczasowy proces partycypacyjnego planowania programu rewitalizacji Włocławka. Na spotkaniu przedstawiono

¹² Szczegółowy opis prac zespołów wraz z listą i opisem rozwiązań w „Raporcie końcowym z procesu partycypacyjnego planowania Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Włocławek” wrzesień 2017, str. 10 – 44, <http://rewitalizacja.wloclawek.eu/download.html>

proponowany kształt programu rewitalizacji i najważniejszych, wypracowanych wspólnie z mieszkańcami rozwiązań, opisanych w formie przedsięwzięć do Gminnego Programu Rewitalizacji. W drugiej części spotkania uczestników podzielono na mniejsze grupy i przy pięciu stolikach tematycznych, pod okiem moderatorów rozmawiano o konkretnych przedsięwzięciach z danego tematu: „Dobry start dzieci i młodzieży ze Śródmieścia”, „Aktywizacja społeczna, kulturalna i obywatelska mieszkańców Śródmieścia”, „Aktywizacja zawodowa i wsparcie biznesu”, „Przestrzeń publiczna”, „Mieszkalnictwo”. Dyskusje przy stolikach trwały 20 minut, po czym mieszkańcy przesiadali się do kolejnych stolików, dzięki czemu każdy mógł rozmawiać na wszystkie tematy i o wszystkich proponowanych rozwiązaniach. Wnioski ze spotkania zostały zebrane przez moderatorów i zaprezentowane w podsumowaniu warsztatów. W spotkaniu udział wzięli mieszkańcy Włocławka, uczestnicy zespołów tematycznych, przedstawiciele Urzędu Miasta Włocławek, instytucji i placówek miejskich oraz organizacji pozarządowych, łącznie 56 osób.

6) Otwarty nabór projektów

W dniach 18.09 - 9.10.2017r. odbył się otwarty nabór projektów, w ramach którego zgłoszonych zostało 21 propozycji. Weryfikacja i agregacja projektów pozwoliła poza odpowiednim przyporządkowaniem na rozszerzenie listy przedsięwzięć, która obecnie zawiera 64 przedsięwzięcia, w tym 92 projekty¹³.

ETAP IV – WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA WŁOCŁAWEK

Na tym etapie szczególnie istotne znaczenie ma włączenie wszystkich interesariuszy rewitalizacji poprzez realizację przedsięwzięć/projektów zapisanych w GPR. Ponadto włączenie różnych grup w realizację GPR zapewnia powołanie Komitetu Rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele wyłonieni przez interesariuszy. Komitet Rewitalizacji zostanie powołany niezwłocznie po przyjęciu gminnego programu rewitalizacji uchwałą Rady Miasta Włocławek.

ETAP V – MONITOROWANIE I EWALUACJA

Dla zapewnienia możliwości monitorowania realizacji procesu rewitalizacji sporządzane będą roczne sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek udostępniane do publicznej wiadomości na stronie internetowej rewitalizacja.wloclawek.eu, z wykorzystaniem lokalnych mediów, spotkań informacyjnych, ulotek oraz mediów społecznościowych.

Ponadto adresatem corocznych sprawozdań będzie także Komitet Rewitalizacji, którego zadaniem będzie również opiniowanie oceny wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, udostępnianego następnie na stronie internetowej Miasta w Biuletynie Informacji Publicznej.

¹³ Raport końcowy z procesu partycypacyjnego planowania gminnego programu rewitalizacji miasta Włocławek, wrzesień 2017, str. 4-5 <http://rewitalizacja.wloclawek.eu/download.html>.

12. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W celu określenia skutków finansowych dla budżetu Miasta Włocławek dokonano zestawienia przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z planowanymi źródłami ich finansowania.

Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Typ projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
						%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
								EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2018-2028	Aktywizacja zawodowa mieszkańców		S	Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku	4 400 000,00	60,00	2 640 000,00	2 640 000,00		1 760 000,00				Fundus z Pracy
2018-2020	Aktywność to przyszłość		S	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku/partner	719 840,00	85,00	611 864,00	611 864,00		107 976,00		9.2	9.2.1	
2020-2021	Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja		S	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku/partner	2 000 000,00	85,00	1 700 000,00	1 700 000,00		300 000,00		9.2	9.2.1	
2023-2028	Włocławek - miasto aktywnych rodziców		S	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie/Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno Ekonomicznych "SUKCES"	287 999,98	85,00	244 799,98	244 799,98		43 200,00		8.4	8.4.1	
2018-2028	Działania środowiskowe Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej		S	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz partnerzy na podst. zawartych umów	88 000,00					88 000,00				
2019-2028	Program wychodzenia z zadłużenia		S	Wydz. Gospodarowania Mieniem Komunalnym Urzędu Miasta Włocławek/Administracja Zasobów Komunalnych	2 000 000,00					2 000 000,00				Fundus z Pracy

2018	Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring		S	Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu	3 000,00						3 000,00			
2021-2028	Rezydencje artystyczne i edukacyjne		S/PF	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek, włocławskie instytucje kultury	384 000,00						384 000,00			
2021-2023	Centrum Wsparcia Społecznego		S	Wydz. Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Włocławek	600 000,00	90,00	540 000,00	480 000,00	60 000,00	60 000,00		9.3	9.3.2	
2019-2028	Program wsparcia projektów lokalnych		S	Wydz. Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Włocławek	200 000,00					200 000,00				
2018-2028	Kawiarnia obywatelska		S	Wydz. Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Włocławek	930 000,00	12,60	117 000,00			813 000,00				FS
2020-2024	Przedszkole kreatywne		S	Przedszkole Publiczne Nr 8 z oddziałami integracyjnymi ul. Targowa 3, 87-800 Włocławek	453 488,36					453 488,36				
2019-2028	TRÓJKA dobra szkoła		S	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika we Włocławku	363 158,00					363 158,00				
2019-2028	Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa		S	Centrum Kultury "Browar B." wraz z organizacjami pozarządowymi	500 000,00	80,00	400 000,00			100 000,00				MKIDN
2018	Organizacje z naszego podwórka		S	Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu we współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi	5 000,00	80,00	4 000,00			1 000,00	4 000,00			Fundacja Anwil

2019-2023	Czas wolny	1. Wakacyjne Animacje Kulturalne	S	Organizacje pozarządowe we współpracy z instytucjami kultury i Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu	75 000,00					75 000,00				
2019-2024		2. Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia	S	Miejskie instytucje kultury: CK "Browar B.", Teatr Impresaryjny, Galeria Sztuki Współczesnej	150 000,00					150 000,00				
2018-2028		3. Sport	S	Biuro Sportu UM Włocławek, Organizacje pozarządowe, spółki akcyjne prowadzące działalność sportową, zarejestrowane na terenie Gminy Miasto Włocławek	165 000,00					165 000,00				
2019	Program "Śródmieście tworzy kulturę"	1. Poradnik organizatora imprez	S	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek	12 000,00					12 000,00				
2019-2024		2. Imprezy integracyjne	S	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek Organizacje pozarządowe i lokalne inicjatywy oddolne	180 000,00					180 000,00				
2019-2024		3. Edukacja artystyczna i kulturalna	S	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek / Organizacje pozarządowe	180 000,00					180 000,00				
2020-2025		4. Produkcje artystyczne	S	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek Organizacje pozarządowe i lokalne inicjatywy oddolne	270 000,00					270 000,00				

2023-2028		5. Stypendia artystyczne	S	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek	900 000,00					900 000,00				
2019-2024		6. Zakamarki historii	S	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek / Wydz. Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Włocławek	24 000,00					24 000,00				
2018-2020	Harcownia		S	Związek Harcerstwa Polskiego	207 701,00	85,00	176 545,85	176 545,85		31 155,15				
2023-2028	Nowy projekt rozwoju III sektora		S	Wydz. Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Włocławek	4 000 000,00					4 000 000,00				
2019-2028	Co jest grane w Śródmieściu	1. Gazeta Śródmiejska	S	Instytucje miejskie oraz społeczność miasta Włocławka np. organizacje pozarządowe, społeczni aktywiści	1 560 000,00					1 560 000,00				
2019-2020		2. Miejska APka	S	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Włocławek	22 500,00	85,00	19 125,00		19 125,00	3 375,00		2.1		
2018-2028	Instytucje kształtujące wizerunek	1. Urzędnicy na ulicy	S	Wydz. Organizacyjno-Prawny i Kadr Urzędu Miasta Włocławek	10 000,00					10 000,00				
2018-2028	Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych		S	Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu oraz Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego we Włocławku	62 700,00					62 700,00				
2020-2021	Włocławki - Nowa Odsłona		S/T/G	Galeria Sztuki Współczesnej,	115 000,00					115 000,00				
2019	Tablice historyczno - informacyjne		S/PF	Urząd Miasta - Referat Kultury i Promocji wraz z Wydziałem Architektury i Urbanistyki	40 000,00					40 000,00				

	promujące obszar rewitalizacji													
2019	Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza"		T/S	Centrum Kultury "Browar B." i Gmina Miasta Włocławek	200 000,00	50,00	100 000,00			100 000,00				MKiDN
2019-2024	Sztuka w przestrzeni - Program Murale		S/T	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej/ Wydz. Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Włocławek	552 000,00					552 000,00				
2019-2028	Bezpieczne Śródmieście		S	Straż Miejska we Włocławku	2 260 000,00					2 260 000,00				
2021-2022	Wspólne usługi promocyjne przedsiębiorców ze Śródmieścia		S/G	Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Włocławek/Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości	300 000,00					300 000,00				
2020-2023	Lokalny produkt		G	Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Włocławek i Przedsiębiorcy	120 000,00					120 000,00				
2019-2021	Wzmocnienie roli lokalnego rzemiosła		G/T	Wydz. Gospodarowania Mieniem Komunalnym Urzędu Miasta Włocławek we współpracy z Cechem Rzemiosł Różnych	203 263,98					203 263,98				
2020-2028	System monitorowania i koordynacji rynku pracy		G	Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Włocławek/instytucje działające na rzecz rozwoju gospodarczego / PUP	-					-				
2019-2028	Markowy lokal Śródmieścia		S/G	Wydz. Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Włocławek	200 000,00					200 000,00				

2019-2028	System wsparcia przedsiębiorcy	1. Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców	S/G	Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości/ PUP	390 000,00					390 000,00				
2019		2. Poradnik inwestora	S/G	Centrum Obsługi Inwestora Urzędu Miasta Włocławek	20 000,00					20 000,00				
2019		3. Wsparcie w aranżacji i dostosowaniu lokali	S/G	Wydz. Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Włocławek	6 000,00					6 000,00				
2018-2028	Tu mieszkam - tu pracuję		S/G	Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku	660 000,00	60,00	396 000,00	396 000,00		264 000,00				Fundus z Pracy
2018-2028	Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy		S	Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku	110 000,00					110 000,00				
2019-2021	Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej		S/G	Wydz. Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Włocławek/ organizacje pozarządowe	700 000,00					700 000,00				
2019	Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji		PF	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	200 000,00					200 000,00				
2019-2020	3-go Maja woonefem		PF	Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Włocławek	2 500 000,00					2 500 000,00				
2019-2026	Parki kieszonkowe - kompaktowe tereny z zielenią wysoką		PF	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	200 000,00	80,00	160 000,00			40 000,00				WFOŚ
2019-2027	Parklety w Śródmieściu		PF	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	150 000,00					150 000,00				
2019-2028	Program Ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia		PF	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	400 000,00					400 000,00				

2021	Zdroje i toalety publiczne		PF	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	150 000,00					150 000,00				
2019-2025	Trójka dla mieszkańców		PF/S	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika we Włocławku	210 000,00	12,00	25 000,00			185 000,00				MSiT
2020-2021	Wzbogacenie zagospodarowania Bulwarów		PF/T	Wydz. Inwestycji Urzędu Miasta Włocławek	1 000 000,00	5,00	50 000,00			950 000,00				MSiT
2019-2028	Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia		Ś/G	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	400 000,00									
2018	System Monitorowania Jakości Powietrza		Ś	Straż Miejska we Włocławku	260 000,00					260 000,00				
2021-2025	Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II		T/Ś	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o.	6 500 000,00									
2018-2020	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na Centrum aktywizacji i przedsiębiorczości		T/G	Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Włocławek	8 200 000,00	85,00	6 889 800,00	6 889 800,00	1 310 200,00			6.2		
2024-2025	Remont budynków mieszkalnych należących do zasobu gminy	1. Modernizacja i remont nieruchomości "Brzeska 17"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	3 267 985,00					3 267 985,00				
2026-2028		2. Modernizacja i remont nieruchomości "Cyganka 24"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	3 839 802,00					3 839 802,00				
2019-2020		3. Modernizacja i remont nieruchomości "3 Maja 6"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	4 436 027,00					4 436 027,00				

2027-2028	4. Modernizacja i remont nieruchomości "Brzeska 2"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	2 001 019,00					2 001 019,00				
2025-2026	5. Modernizacja i remont nieruchomości "Cyganka 9"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	9 634 274,00					9 634 274,00				
2027-2028	6. Modernizacja i remont nieruchomości "Królewiecka 9"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	3 832 429,00					3 832 429,00				
2020-2021	7. Modernizacja i remont nieruchomości "Królewiecka 20"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	843 964,00					843 964,00				
2021-2022	8. Modernizacja i remont nieruchomości "Łęgska 56"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	2 618 182,00					2 618 182,00				
2022-2023	9. Modernizacja i remont nieruchomości "Maślana 4/6"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	3 663 411,00					3 663 411,00				
2022-2023	10. Modernizacja i remont nieruchomości "Matebudy 8"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	1 034 975,00					1 034 975,00				
2023-2024	11. Modernizacja i remont nieruchomości "Piekarska 6"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	4 163 057,00					4 163 057,00				
2024-2025	12. Modernizacja i remont nieruchomości "Stary Rynek 5"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	1 715 057,00					1 715 057,00				
2024-2025	13. Modernizacja i remont nieruchomości "Szpichlerna 20"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	2 102 340,00					2 102 340,00				
2020-2021	14. Modernizacja i remont nieruchomości	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	2 275 886,00					2 275 886,00				

		"Wojska Polskiego 3"												
2023-2024		15. Modernizacja i remont nieruchomości "Prymasa Stefana Wyszyńskiego 4"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	5 108 307,00					5 108 307,00				
2026-2027		16. Modernizacja i remont nieruchomości "Zamcza 4"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	3 464 043,00					3 464 043,00				
2025-2026		17. Modernizacja i remont nieruchomości "Zamcza 14"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	498 913,00					498 913,00				
2028		18. Modernizacja i remont nieruchomości "Zapiecek 8"	T	Administracja Zasobów Komunalnych we Włocławku	629 188,00					629 188,00				
2018-2019	Wsparcie merytoryczne dla właścicieli i wspólnot mieszkaniowych		S/T	Wydz. Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Włocławek	21.000,00					21.000,00				
2019-2028	Dotacje do remontów		T/S	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym / AZK	15 000 000,00					15 000 000,00				
2019-2028	Program "Moje Podwórko"		PF/S	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	500.000					500.000				
2019-2020	Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)		T/S	Wydz. Gospodarowania Mieniem Komunalnym/Wydz. Inwestycji/Wydz. Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego Urzędu Miasta Włocławek	9 000 000,00	85,00	7 675 000,00		1 325 000,00	7 675 000,00		6.1	6.1.2	
2019-2022	Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwartał ul. Tumskiej - 3 Maja		T/PF/S	Miejskie Budownictwo Mieszaniowe Sp. z o.o., Włocławek	54 500 000,00						54 500 000,00			

	- Cyganka - Brzeska													
2019	Renowacja budynku i rozbudowa ul. Stary Rynek 12		T/G	Mariusz Zdrada	500 000,00	50,00	250 000,00			250 000,00	250 000			
2018-2021	Renowacja budynku i rozbudowa ul. Cyganka 18		T	Mariusz Zdrada	1 000 000,00	50,00	450 000,00			450 000,00	500 000,00			
2022-2024	Renowacja budynku i rozbudowa ul. Łęgska 58		T	Mariusz Zdrada	800 000,00	50,00	400 000,00			400 000,00	600 000,00			
2018-2022	Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerna 7/9		T/G	PRACOWNIA.A Artur Baranowski	1 650 000,00	48,00	800 000,00			800 000,00	850 000,00			
2020-2028	Spoteczne budownictwo czynszowe		T/PF/S	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym Urzędu Miasta	41 547 290,00					41 547 290,00				
2020-2023	1. Nowe Zagospodarowanie Placu Wolności		T/PF	Wydz. Inwestycji Urzędu Miasta Włocławek	24 000 000,00					24 000 000,00				
2020	Naprawy To		S/T	Wydz. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	13 000,00	85,00	11 050,00		11 050,00	1 950,00		2.1		
2024-2026	Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami		T/Ś	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. we Włocławku	2 500 000,00						2 500 000,00			
2024-2026	Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami		T/Ś	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. we Włocławku	1 500 000,00						1 500 000,00			
2024-2026	Renowacja przykanalików sanitarnych		T/Ś	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	1 500 000,00						1 500 000,00			

				Spółka z o.o. we Włocławku										
--	--	--	--	----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szacunkowe ramy finansowe dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Typ projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie	
						%	zł	Środki publiczne						Środki prywatne
								EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2019-2021	Utworzenie Muzeum Fajansu		T	Wydz. Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej/ Wydż. Gospodarki Miejskiej Urzędu Miasta Włocławek	7 000 000,00	85,00	5 950 000,00		5 950 000,00	1 050 000,00		6.2		
2021-2024	Centrum Aktywizacji 3 MAJ SIĘ		S	Stowarzyszenie Edukacyjno-Teatralne "Teatr Nasz" we współpracy z Urzędem Miasta Włocławek	1 609 000,00	6,21	100 000,00	100 000,00		1 509 000,00				LSR

13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Wdrażanie i zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Włocławka prowadzone będzie w strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta poprzez:

- **Pełnomocnika Prezydenta ds. Rewitalizacji Miasta Włocławek** powołanego Zarządzeniem nr 162/2017 Prezydenta Miasta Włocławek z dnia 26 czerwca 2017 r.,
- **Biuro Rewitalizacji** powołane w ramach struktury organizacyjnej Urzędu po uchwaleniu GPR, złożone w większości z pracowników zaangażowanych w programowanie procesu rewitalizacji w mieście,
- **Zespół ds. wdrażania projektów GPR** powołany po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji zarządzeniem Prezydenta Miasta,

Pełnomocnik ds. Rewitalizacji Miasta Włocławek odpowiadać będzie za koordynację:

- a) realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek, w szczególności: wdrażanie Programu, nadzór nad realizacją listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Programie,
- b) monitorowanie i ocenę realizacji Programu przy udziale interesariuszy,
- b) procesu aktualizacji/zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek,
- d) stałego procesu informowania i promowania działań rewitalizacyjnych,
- e) wdrażania zasad partycypacji społecznej i partnerstwa na każdym etapie prowadzenia rewitalizacji.

Do zadań Biura Rewitalizacji należeć będzie:

- a) zarządzanie procesem rewitalizacji i koordynacja działań realizowanych przez wszystkich operatorów przedsięwzięć,
- b) współpraca z **Zespołem ds. wdrażania projektów GPR** i obsługa jego prac,
- c) współpraca z komórkami organizacyjnymi i jednostkami Urzędu, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz wszystkimi innymi interesariuszami realizacji rewitalizacji,
- d) działania szkoleniowe i wsparcie merytoryczne dla osób realizujących proces rewitalizacji,
- e) monitorowanie procesu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przekazywanie sprawozdań corocznych Prezydentowi Miasta,
- f) przygotowanie i przeprowadzenie procedury zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji o ile zaistnieje taka potrzeba,
- g) współpraca z Komitetem Rewitalizacji i obsługa jego prac,
- h) utrzymywanie stałej platformy współpracy i wymiany informacji z interesariuszami rewitalizacji,
- i) prowadzenie działań informacyjno - promocyjnych związanych z rewitalizacją, w tym m.in. strony internetowej rewitalizacja.wloclawek.eu
- j) inicjowanie i realizacja działań na rzecz partycypacji społecznej i partnerstwa w rewitalizacji (szczegółowy opis w rozdziale 10.),

k) nadzorowanie funkcjonowania kawiarni obywatelskiej „Śródmieście Cafe”.

Biurem Rewitalizacji kierować będzie Kierownik/Dyrektor Biura Rewitalizacji.

Ponadto, poza powołaniem Biura Rewitalizacji, poszczególne wydziały Urzędu Miasta Włocławek – operatorzy przedsięwzięć/projektów zyskają nowe kompetencje i obowiązki wynikające z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zespół ds. wdrażania projektów GPR:

będzie odpowiedzialny za podejmowanie działań mających na celu terminową i skoordynowaną realizację przedsięwzięć ujętych na liście projektów podstawowych Gminnego Programu Rewitalizacji.

W skład Zespołu ds. wdrażania projektów GPR wejdą przedstawiciele poszczególnych wydziałów i jednostek organizacyjnych miasta (operatorów przedsięwzięć/projektów), realizujących bezpośrednio bądź pośrednio zadania ujęte w GPR, a także przedstawiciele spółek miejskich i innych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji. Skład osobowy Zespołu powołany zostanie przez Prezydenta Miasta Włocławek Zespołu na podstawie listy zatwierdzonych uchwał projektów stanowiących integralną część Gminnego Programu Rewitalizacji. Zespołowi przewodniczyć będzie Pełnomocnik Prezydenta ds. rewitalizacji, a jego obsługę techniczną i organizacyjną zapewni Biuro Rewitalizacji. Członkowie Zespołu wykonywać będą zadania w ramach swoich obowiązków służbowych. Ich zadaniem będzie także ścisła współpraca z Biurem Rewitalizacji odpowiedzialnym za zarządzanie, koordynowanie i monitorowanie procesu rewitalizacji w mieście.

Do operatorów przedsięwzięć/projektów należeć będzie: przygotowanie i zrealizowanie danego przedsięwzięcia/projektu zgodnie z zakresem ujętym w zestawieniu „Lista planowanych przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych” (rozdział 8), rozliczenie finansowe zadania oraz jego promocja na wszystkich etapach realizacji, przekazanie sprawozdania po zakończeniu zadania do Biura Rewitalizacji według ustalonego wzoru z uwzględnieniem wskaźników realizacji celów rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji powołany zostanie także **Komitet Rewitalizacji**, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy. Komitet będzie pełnił również funkcję opiniodawczą – doradcą Prezydenta. Zasady wyznaczania składu Komitetu oraz zasady jego działania, uwzględniając funkcję Komitetu oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli określi Rada Miasta Włocławek w stosownej uchwale podjętej po wcześniejszym przeprowadzeniu konsultacji społecznych jej projektu. Podjęcie uchwały, zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, nastąpi w ciągu trzech miesięcy od chwili przyjęcia przez Radę Miasta Włocławek Gminnego Programu Rewitalizacji, zaś powołanie Komitetu Rewitalizacji w drodze zarządzenia Prezydenta Miasta Włocławek nastąpi niezwłocznie po tym fakcie. Za obsługę Komitetu odpowiadać będzie Biuro Rewitalizacji.

Spójny system zarządzania realizacją GPR przedstawia poniższy schemat:

Rysunek 52. Schemat zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Włocławek.

Źródło: Opracowanie własne Urząd Miasta Włocławek

Koszty Zarządzania

Powołanie Biura Rewitalizacji oraz utrzymanie funkcjonowania Śródmieście Cafe wiązać się będzie z dodatkowymi wydatkami z budżetu Miasta przeznaczanymi na utrzymanie administracji (działania Urzędu). Założono, iż Biuro Rewitalizacji liczyć będzie 5 etatów, w tym Dyrektor/ Kierownik Biura. Wstępnie oszacowano roczne wydatki osobowe na poziomie 230 000 złotych, które należy zwiększyć o koszty pracodawcy. Funkcjonowanie *Śródmieście Cafe* w ciągu roku, w tym koszty osobowe i koszty utrzymania wyniesie około 120 000 złotych na rok.

Ponadto, planowana jest przebudowa kamienicy położonej w obszarze rewitalizacji na centrum działań rewitalizacyjnych, w tym pobudzających przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, w której docelowo mieścić się będzie Biuro Rewitalizacji. Aktualnie nie ma możliwości oszacowania kosztów utrzymania tej lokalizacji.

System informacji i promocji

Informacje o działaniach rewitalizacyjnych prowadzonych w mieście będą na bieżąco przekazywane za pośrednictwem dedykowanej strony internetowej rewitalizacja.wloclawek.eu, w tym generowany przez nią newsletter oraz za pośrednictwem Referatu Komunikacji Społecznej w Wydziale Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej.

Ponadto, w ramach planowanego remontu kamienicy w Śródmieściu na potrzeby prowadzenia przez Gminę Miasto Włocławek działalności rewitalizacyjnej, powstanie podwórko partycypacyjne z przeznaczeniem na miejsce interakcji z interesariuszami procesu rewitalizacji. W obrębie przebudowanego obiektu działać będzie kawiarnia obywatelska *Śródmieście Cafe*, stanowiące centrum wymiany informacji i wiedzy w zakresie rewitalizacji oraz prowadzące działalność animacyjno-integrującą społeczność lokalną.

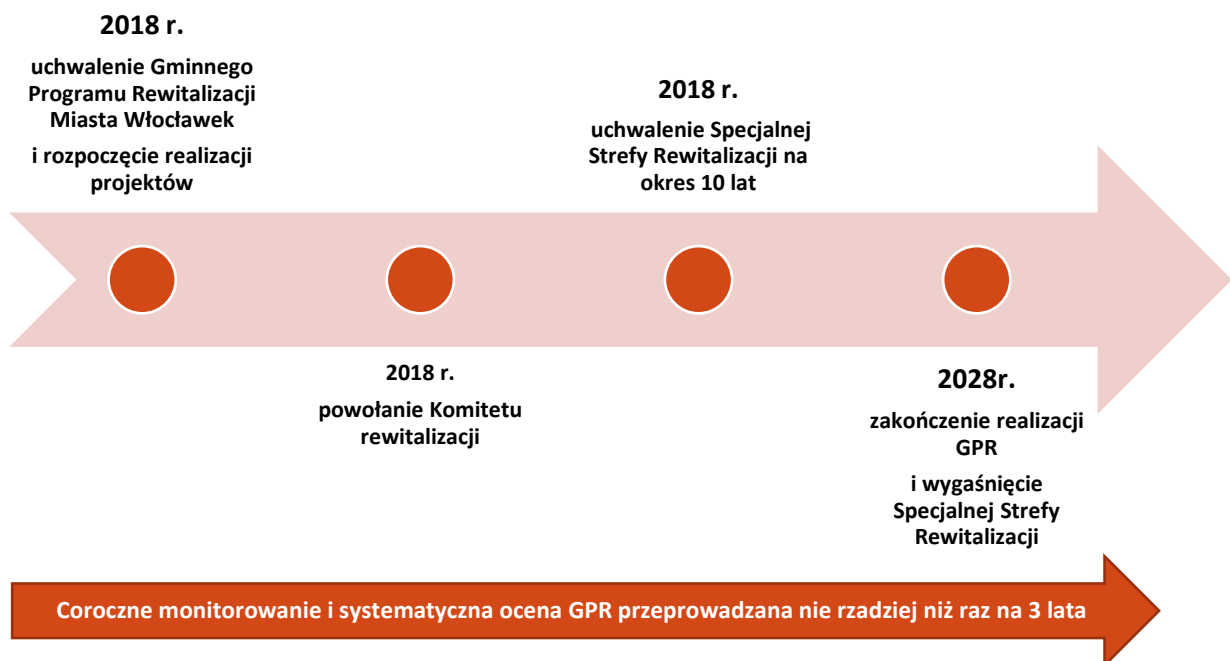
Gmina dysponuje spójnym systemem wizualizacji procesu rewitalizacji we Włocławku, wypracowanym w ramach realizacji projektu w konkursie Ministerstwa Rozwoju „Modelowa Rewitalizacja Miast”. Składają się na niego logo, wzory plakatów, dyplomów, wizytówek, tablic kierunkowych i innych elementów graficznych. Zakłada się, że operatorzy przedsięwzięć/projektów wpisanych do GPR-u będą korzystać z przygotowanego systemu ww. wizualizacji dla właściwej informacji i promocji procesu rewitalizacji w mieście.

W związku z opracowaniem interaktywnej mapy cyfrowej precyzyjnie obrazującej zjawiska społeczno-gospodarcze w obszarze rewitalizacji, informacja o efektach podejmowanych działań będzie dla interesariuszy rewitalizacji dostępna bez ograniczeń on-line.

Za system informacji i promocji rewitalizacji odpowiadać będzie Biuro Rewitalizacji oraz Referat Komunikacji Społecznej w Wydziale Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej.

Ramowy harmonogram realizacji GPR

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Włocławka obejmuje lata 2018-2028. Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA WŁOCŁAWEK												
Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
CEL STRATEGICZNY 1.: Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości												
CEL OPERACYJNY 1.1.: Aktywizować lokalną społeczność												
1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców												
2. Aktywność to przyszłość												
3. Reintegracja społeczna mieszkańców Włocławka, w tym w obszarze rewitalizacji - I i II edycja												
4. Włocławek - miasto aktywnych rodziców												
5. Działania środowiskowe Modelu Organizowania Społeczności Lokalnej												
6. Program wychodzenia z zadłużenia												
7. Identyfikacja lokalnych liderów i wsparcie ich przez tutoring												
8. Rezydencje artystyczne i edukacyjne												
9. Centrum Wsparcia Społecznego												
10. Program wsparcia projektów lokalnych												
11. Kawiarnia obywatelska												

CEL OPERACYJNY 1.2.: Rozwijać istniejące więzi społeczne, budować otwartość i szerszą sieć relacji: kultura, sport, edukacja

1. Przedszkole kreatywne													
2. TRÓJKA dobra szkoła													
3. Zintegrowana Przestrzeń Pozadomowa													
4. Organizacje z naszego podwórka													
5. Czas wolny	1. Wakacyjne Animacje Kulturalne												
	2. Instytucje kultury dla dzieci i młodzieży ze Śródmieścia												
	3. Sport												
6. Program "Śródmieście tworzy kulturę"	1. Poradnik organizatora imprez												
	2. Imprezy integracyjne												
	3. Edukacja artystyczna i kulturalna												
	4. Produkcje artystyczne												
	5. Stypendia artystyczne												
	6. Zakamarki historii												
7. Harcownia Włocławek													

CEL OPERACYJNY 1.3.: Zmienić wizerunek obszaru												
1. Nowy projekt rozwoju III sektora												
2. Co jest grane w Śródmieściu	1. Gazeta Śródmiejska											
	2. Miejska APka											
3. Instytucje kształtujące wizerunek	1. Urzędnicy na ulicy											
	2. Jestem Twoim Radnym											
4. Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych												
5. Włocławki - Nowa Odsona												
6. Tablice historyczno - informacyjne promujące obszar rewitalizacji												
8. Remont pomieszczenia ("Sali Zebrań") oraz zabytkowego zegara w Klubie "Stara Remiza"												
9. Sztuka w przestrzeni - Program Murale												
10. Bezpieczne Śródmieście												
CEL STRATEGICZNY 2.: Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną												
CEL OPERACYJNY 2.1.: Ułatwiać działalność przedsiębiorcom z obszaru												
1. Wspólne usługi promocyjne przedsiębiorców ze Śródmieścia												
2. Lokalny produkt												

3. Wzmocnienie roli lokalnego rzemiosła													
4. System monitorowania i koordynacji rynku pracy													
5. Markowy lokal Śródmieścia													
6. System wsparcia przedsiębiorcy	1. Wzmocnienie potencjału lokalnych przedsiębiorców												
	2. Poradnik inwestora												
	3. Wsparcie w aranżacji i dostosowaniu lokali												
CEL OPERACYJNY 2.2.: Kształtować postawę przedsiębiorczą													
1. Tu mieszkam - tu pracuję													
2. Mobilny punkt konsultacyjno-doradczy													
4. Rozwój przedsiębiorstw ekonomii społecznej													
CEL STRATEGICZNY 3.: Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń													
CEL OPERACYJNY 3.1.: Kształtować przestrzeń inkluzywną, bezpieczną i dostosowaną do potrzeb różnych grup użytkowników													
1. Przygotowanie lokalnej strategii transportowej - planu ruchu dla obszaru rewitalizacji													
2. 3 Maja woonerfem													
3. Parki kieszonkowe - kompaktowe tereny z zielenią wysoką													
4. Parklety w Śródmieściu													

5. Program ławka - miejskie meble i aranżacje do siedzenia													
6. Zdroje i toalety publiczne													
7. Trójka dla mieszkańców													
8. Wzbogacenie zagospodarowania Bulwarów													
CEL OPERACYJNY 3.2.: Ponosić jakość powietrza przez właściwe planowanie zieleni i ograniczanie zanieczyszczeń													
1. Zieleń wysoka: zadrzewienie Śródmieścia													
2. System Monitorowania Jakości Powietrza													
3. Likwidacja niskich emisji w rejonie Starego Miasta Włocławek - etap II													
CEL STRATEGICZNY 4.: Stworzyć godziwy standard techniczny													
CEL OPERACYJNY 4.1.: Poprawić stan techniczny przestrzeni zamieszkania													
1. Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. 3 Maja 18 na centrum rewitalizacji													
2. Remont budynków mieszkalnych należących do zasobu gminy	1. Remont i modernizacja nieruchomości "Brzeska 17"												
	2. Remont i modernizacja nieruchomości "Cyganka 24"												
	3. Remont i modernizacja nieruchomości "3 Maja 6"												
	4. Remont i modernizacja nieruchomości "Brzeska 2"												
	5. Remont i modernizacja nieruchomości "Cyganka 9"												

	6. Remont i modernizacja nieruchomości "Królewiecka 9"												
	7. Remont i modernizacja nieruchomości "Królewiecka 20"												
	8. Remont i modernizacja nieruchomości "Łęska 56"												
	9. Remont i modernizacja nieruchomości "Maślana 4/6"												
	10. Remont i modernizacja nieruchomości "Matebudy 8"												
	11. Remont i modernizacja nieruchomości "Piekarska 6"												
	12. Remont i modernizacja nieruchomości "Stary Rynek 5"												
	13. Remont i modernizacja nieruchomości "Szpichlerka 20"												
	14. Remont i modernizacja nieruchomości "Wojska Polskiego 3"												
	15. Remont i modernizacja nieruchomości "Prymasa Stefana Wyszyńskiego 4"												
	16. Remont i modernizacja nieruchomości "Zamcza 4"												
	17. Remont i modernizacja nieruchomości "Zamcza 14"												
	18. Remont i modernizacja nieruchomości "Zapiecek 8"												
	3. Wsparcie merytoryczne dla właścicieli i wspólnot mieszkaniowych												
	4. Dotacje do remontów												

5. Program "Moje Podwórko"													
6. Centrum Wsparcia Społecznego (remont, adaptacja i wyposażenie)													
7. Zagospodarowanie przestrzeni miejskiej - kwartał ul. Tumskiej - 3 Maja - Cyganka - Brzeska													
8. Renowacja i rozbudowa budynku przy ul. Stary Rynek 12													
9. Renowacja i rozbudowa budynku przy ul. Cyganka 18													
10. Renowacja i rozbudowa budynku przy ul. Łęgska 58													
11. Modernizacja budynków oraz podwórza ul. Szpichlerna 7/9													
12. Społeczne budownictwo czynszowe													
CEL OPERACYJNY 4.2.: Poprawić stan techniczny infrastruktury publicznej													
1. Nowe Zagospodarowanie Placu Wolności													
2. Naprawmy To													
3. Wymiana sieci wodociągowych wraz z przyłączeniami													
4. Renowacja kanałów sanitarnych z przykanalikami													
5. Renowacja przykanalików sanitarnych													

14. Ocena wdrażania programu

14.1. System monitorowania

Dla monitorowania procesu rewitalizacji prowadzanego w mieście w oparciu o Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek zaplanowany został optymalny system stałej obserwacji i kontroli, który ma na celu sprawdzanie czy następuje rozwiązanie/zmniejszenie problemów, będących postawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji. System monitorowania obejmuje postęp rzeczowy i finansowy poszczególnych przedsięwzięć/projektów oraz analizę realizacji celów poprzez wskaźniki, które były podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

System monitorowania będzie obejmował dwa poziomy:

1. **Monitorowanie stanu realizacji przedsięwzięć**, które polegać będzie na śledzeniu, rejestrowaniu i raportowaniu postępów realizacji poszczególnych przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych i będzie realizowany przez operatorów odpowiedzialnych za realizację danego zadania, którzy przedkładać będą raporty z realizacji w układzie półrocznym do Biura Rewitalizacji.

Raport półroczny z monitorowania realizacji przedsięwzięć/projektów, sporządzany na przygotowanym przez Biuro Rewitalizacji formularzu, będzie zawierał: ujęcie zadania w rozbiciu na czytelne etapy realizacyjne z informacją na temat realizacji zgodnie z wcześniej zaplanowanym harmonogramem, informację o opóźnieniach w realizacji, zaistniałych problemach, potrzebach wprowadzenia zmian (program naprawczy), a w przypadku zadania wieloletniego planowane etapy realizacyjne na kolejny rok. Raport końcowy dla przedsięwzięć/ projektów będzie zawierał wskaźniki realizacji celu, dla którego założono realizację zadania. Dane niezbędne do prowadzenia monitoringu półrocznego gromadzone będą na bieżąco przez operatorów poszczególnych przedsięwzięć/projektów.

2. **Monitorowanie zmian stanu obszaru rewitalizacji**, które polegać będzie na śledzeniu wartości wskaźników prostych oraz agregowaniu wartości wskaźników złożonych, wskazujących na stan zjawisk kryzysowych, za który odpowiedzialne będzie Biuro Rewitalizacji. Efektem będzie sprawozdanie roczne z realizacji Programu, które Biuro Rewitalizacji przedkładać będzie Prezydentowi Miasta i Komitetowi Rewitalizacji nie później niż do 30 marca za rok poprzedni. Monitorowanie zmian stanu obszaru rewitalizacji będzie wynikiem realizacji przedsięwzięć/projektów ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Włocławek na liście podstawowej (rozdział 8).

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu zawierać będzie:

- część I - postęp rzeczowy i finansowy poszczególnych przedsięwzięć/projektów,
- część II - analizę realizacji celów poprzez wskaźniki.

Część I sporządzona zostanie w oparciu o raporty półroczne z monitoringu operatorów przedsięwzięć/projektów i zawierać będzie zestawienie z realizacji zadań w tym: wyszczególnienie zrealizowanych etapów, przyczyny/problemy opóźnień realizacji etapów, propozycje naprawcze, planowane działania na następny rok.

Część II oparta będzie na wskaźnikach społecznych, które zostały użyte do przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji/szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji oraz wskaźnikach pozaspółecznych, z których niektóre, jako wartość dodana, zostały przyjęte na podstawie obranych w Gminnym Programie Rewitalizacji kierunków działań rewitalizacyjnych.

Wartości wskaźników uzyskane w toku diagnozy będą przyjęte za wartości bazowe systemu monitorowania stanu obszaru. Oparcie systemu monitorowania programu rewitalizacji w głównej mierze na tych samych wskaźnikach zapewnia spójność metodologiczną całego procesu. Zakłada się, iż do prowadzenia monitorowania stanu obszaru rewitalizacji, zastosowane będzie m.in. narzędzie informatyczne oparte o bazę danych i system ich wizualizacji w postaci interaktywnych map, co usprawni proces gromadzenia, analizy i prezentacji danych. Część II zawierać będzie zestawienie wskaźników monitorowania według celów z podaniem wartości dla obszaru rewitalizacji oraz całego miasta w danym roku i zestawienia ich z wartościami z roku bazowego. Pozwoli to na obserwację trendu zmian w warunkach zmieniającego się stanu społeczno-gospodarczego w całym mieście.

Wartość bazowa to wartość danego wskaźnika odnotowana przed rozpoczęciem lub w chwili rozpoczynania monitorowanego procesu, która następnie będzie punktem odniesienia dla obliczania zmian wartości wskaźnika.

Dane do monitorowania Programu pozyskiwane będą corocznie, wg stanu na koniec roku lub najbardziej zbliżonego do tej daty, z uwagi na specyfikę generowania poszczególnych danych.

Zestawienie wskaźników monitorowania GPR

Nazwa wskaźnika	2016		Badany rok		Ocena realizacji (trend)	Źródło danych
	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta		
Cel strategiczny 1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości						
Liczba dzieci dożywianych	415	3 120			maleje	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Wysokość zadłużenia mieszkań komunalnych w zł.	13 325 434,62	63 854 504,60			maleje	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym / Administracja Zasobów Komunalnych
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %	27%	11%			maleje	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Nazwa wskaźnika	2016		Badany rok		Ocena realizacji (trend)	Źródło danych
	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta		
Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	27,9%	11,4%			maleje	Powiatowy Urząd Pracy
Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ludności w wieku produkcyjnym	13,1%	5,9%			maleje	Powiatowy Urząd Pracy
Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców	23,56	12,65			maleje	Komenda Miejska Policji
Liczba interwencji Straży Miejskiej	1 530	8 667			maleje	Straż Miejska
Odsetek dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy [% na szkołę] (2015)	6,6%	1%			maleje	Wydział Edukacji UM
Wynik średni sprawdzianu ósmoklasistów (pomiar od 2019r.)	2015 - szóstoklasiści 60%	2015 szóstoklasiści 65%			rośnie	Wydział Edukacji UM
Liczba złożonych wniosków do budżetu obywatelskiego	3	92			rośnie	Wydziału Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej UM
Cel strategiczny 2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną						
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	5,6%	13%			rośnie	Główny Urząd Statystyczny
Liczba usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych w ogólnej liczbie lokali użytkowych	32	105			maleje	badania terenowe
Udział opuszczonych lokali w ogólnej liczbie lokali użytkowych	26%				maleje	badania terenowe

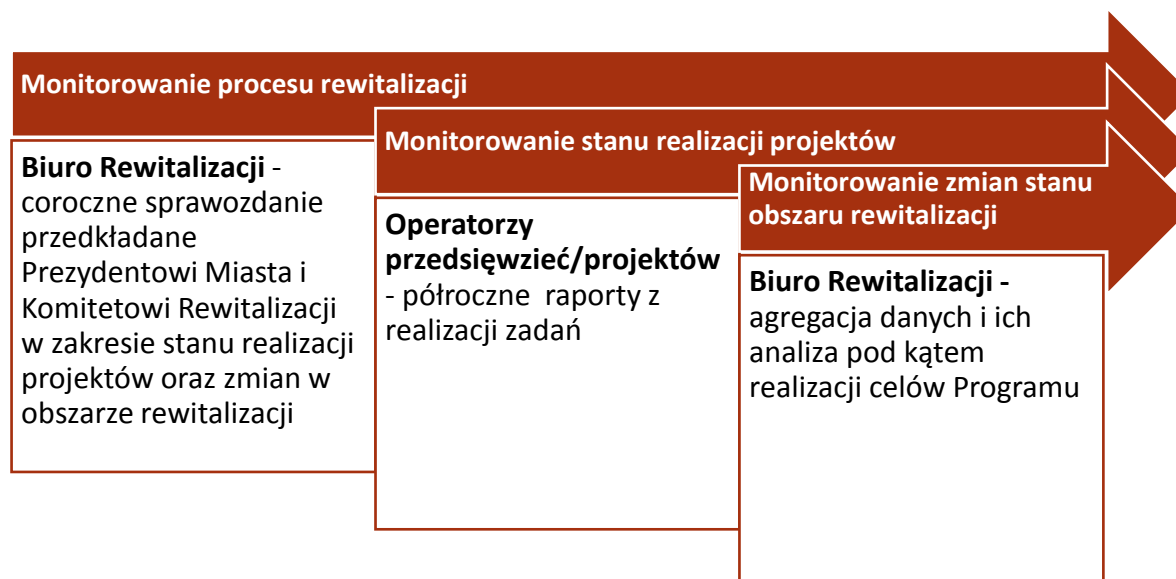
Nazwa wskaźnika	2016		Badany rok		Ocena realizacji (trend)	Źródło danych
	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta		
Cel strategiczny 3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń						
Liczba lokali z ogródkami gastronomicznymi ŁAWKI/ PARKI KIESZONKOWE	5				rośnie	Badanie terenowe/ Miejski Zakład Usług Komunalnych i Dróg
Liczba woonerfów	0	0			rośnie	Miejski Zakład Usług Komunalnych i Drogowych ?/ Wydział Inwestycji?
Liczba parkletów	0	0			rośnie	Wydział Gospodarki Miejskiej
Liczba nasadzonych drzew i krzewów					rośnie	Wydział Gospodarki Miejskiej
Cel strategiczny 4. Stworzyć godziwy standard techniczny						
Liczba wyremontowanych całkowicie budynków mieszkalnych należących do zasobu gminy	0				rośnie	Administracja Zasobów Komunalnych
Liczba budynków, które otrzymały dotacje do remontów realizujących cele rewitalizacji	0				rośnie	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym/Wydział Urbanistyki i Architektury
Liczba wyremontowanych i urządzonych podwórek	0				rośnie	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym

Nazwa wskaźnika	2016		Badany rok		Ocena realizacji (trend)	Źródło danych
	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta	Obszar rewitalizacji	Obszar miasta		
Cel strategiczny 1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości						
Liczba dzieci dożywianych					maleje	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Średnia wysokość zadłużenia mieszkań komunalnych w zł.					maleje	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym / Administracja Zasobów Komunalnych
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %					maleje	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym					maleje	Powiatowy Urząd Pracy
Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ludności w wieku produkcyjnym					maleje	Powiatowy Urząd Pracy
Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców					maleje	Komenda Miejska Policji
Liczba interwencji Straży Miejskiej					maleje	Straż Miejska
Liczba dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy w szkole podstawowej w ogólnej liczbie dzieci Odsetek dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy [% na szkołę] (2015)					maleje	Wydział Edukacji UM
Wynik średni sprawdzianu ósmoklasistów (pomiar od 2019r.)					rośnie	Wydział Edukacji UM

Liczba złożonych wniosków do budżetu obywatelskiego					rośnie	Wydziału Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej UM
Cel strategiczny 2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną						
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym /na 100 osób w wieku produkcyjnym					rośnie	Główny Urząd Statystyczny
Udział usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych w ogólnej liczbie lokali użytkowych					maleje	badania terenowe
Udział opuszczonych lokali (pustostanów) w ogólnej liczbie lokali użytkowych					maleje	badania terenowe
Cel strategiczny 3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń						
Liczba lokali z ogródkami gastronomicznymi					rośnie	Badanie terenowe/ Miejski Zakład Usług Komunalnych i Dróg
Liczba wyremontowanych i urządzonych podwórek					rośnie	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym
Cel strategiczny 4. Stworzyć godziwy standard techniczny						
Liczba budynków gminnych wymagających remontu generalnego w ogólnej liczbie budynków komunalnych					maleje	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym

Liczba wyremontowanych prywatnych budynków					rośnie	Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym/Wydział Urbanistyki i Architektury
--	--	--	--	--	--------	--

Rysunek 53 Schemat systemu monitoringu

Źródło: Opracowanie własne Urząd Miasta Włocławek

14.2. System oceny

Procedura ewaluacji udziela odpowiedzi na pytanie o celowość, trafność i wartość dodaną interwencji. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu. Ocena taka bada sam program i jego efekty długotrwałe, czyli oddziaływania.

Zaproponowana struktura celów programu rewitalizacji Włocławka jest trzy poziomowa i hierarchiczna, o układzie „cele strategiczne – cele operacyjne – kierunki działań”. Hierarchiczne struktury celów mają tę właściwość, że samoistnymi celami są przede wszystkim cele piętra najwyższego i to one opisują, jaki stan rzeczy ma być osiągnięty poprzez realizację danego programu. Natomiast cele operacyjne niższych pięter są co do zasady narzędziowe: zapisuje się w nich, co trzeba osiągnąć po drodze, aby w wyniku tego zaistniał stan rzeczy opisany przez cele pięter wyższych i mogą być realizowane w sposób elastyczny, np. korygowane w trakcie realizacji stosownie do bieżących potrzeb.

Z uwagi na tę zasadę ewaluacją objęte będą cztery cele strategiczne, dla których ustalono zagregowane wskaźniki stopnia ich osiągnięcia.

Natomiast poziom 10 celów operacyjnych i 40 celów szczegółowych będzie objęty systemem monitoringu rezultatów poprzez badanie, jak postępuje realizacja przypisanych im przedsięwzięć, przede wszystkim osiągnięcie zaplanowanych rezultatów zadań.

Ewaluacja GPR wymagać będzie podejścia dwuaspektowego:

- aspekt ilościowy, weryfikowany wymiernymi wskaźnikami i umożliwiający ocenę wstępną,
- aspekt jakościowy, weryfikowany badaniami jakościowymi i umożliwiający ocenę pogłębioną poprzez dodanie do oceny wstępnej kontekstu interpretacyjnego.

Ocena realizacji i aktualności Programu, zgodnie z ustawą, odbywać się będzie nie rzadziej niż raz na trzy lata.

Ocena – jeśli chodzi o wskaźniki ilościowe – odnosić się będzie do stanu na dzień 31 grudnia roku zakończonego, a w przypadku braku danych na ten dzień dla któregośkolwiek wskaźnika częściowego, stosować się będzie dane dostępne dla dnia możliwie najbliższego końca roku. Jeśli chodzi o jakościową część badań uzupełniających ocenę ilościową, odnosić się ona będzie, poprzez pytania badawcze, do zmiany obserwowanej przez respondentów w ciągu całego badanego okresu. Badania jakościowe będą także śledzić, czy nie miało miejsca zjawisko eksportu problemów poza obszar rewitalizacji.

Ewaluacja będzie uwzględniała analizę wpływu czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych na realizację GPR.

Za przeprowadzenie ewaluacji odpowiedzialne będzie Biuro Rewitalizacji, które zleci przygotowanie oceny przez podmiot niezależny (niezaangażowany merytorycznie we wdrażanie GPR). Raport z ewaluacji podlegał będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz upublicznieniu poprzez stronę internetową Gminy Miasto Włocławek w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zmiany GPR

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, prezydent miasta występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji. Zmiana gminnego programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

W sytuacji, gdy np.:

- kolejne sprawozdania z realizacji gminnego programu rewitalizacji bądź raporty z ewaluacji wskażą, że sytuacja w obszarze rewitalizacji Włocławka nie ulega poprawie,
- pojawią się nowe zidentyfikowane problemy lub potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- nastąpi konieczność zmiany przedsięwzięć/projektów na liście planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wywołana np. zmianą sytuacji finansowej odpowiedzialnych za nie podmiotów bądź możliwością pozyskania środków budżetowych w związku z nowym okresem programowania Unii Europejskiej.

właściwa będzie zmiana/modyfikacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek, przeprowadzona zgodnie z pełną procedurą wynikającą z Ustawy o rewitalizacji.

Pominięcie etapu pozyskiwania opinii uprawnionych organów oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych dopuszczone jest tylko w dwóch przypadkach:

1. Zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w GPR na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy. Chodzi o przedsięwzięcia zawarte na liście podstawowych przedsięwzięć, w odniesieniu do których GPR określa szczegóły realizacji;
2. Zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji – nie dotyczy zatem m.in. zmiany obszaru rewitalizacji.

14.3. System wprowadzania niezbędnych zmian w dokumentach

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji przewiduje możliwość wprowadzenia gminnym programem rewitalizacji zmian w gminnych dokumentach strategicznych i w wynikających z nich aktach prawa miejscowego, w tym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i programach gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

W związku z uchwaleniem "Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek", w którym przewidziano budowę oraz przebudowę budynków służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, przewiduje się konieczność uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W związku z opracowaniem gminnego programu rewitalizacji przewiduje się wprowadzenie zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy:

1. nr XXXVI/145/2016 Rady Miasta Włocławek z dnia 28 listopada 2016 roku w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Włocławek na lata 2017-2021
2. nr XXVI/144/2016 Rady Miasta Włocławek z dnia 28 listopada 2016 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Włocławek oraz pomieszczeń tymczasowych.

Zmiany będą dotyczyły kwestii związanych z m.in.: przewidywaną realizacją przedsięwzięć służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego na obszarze rewitalizacji; koniecznych przeprowadzek lokatorów do lokali zamiennych z obiektów przewidzianych do remontu, przebudowy lub budowy w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na czas trwania robót budowlanych; zapewnieniem możliwości powrotu do wcześniej zamieszkiwanego lokalu bądź lokalu o takim samym lub korzystniejszym standardzie.

15. Wnioski do ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji

W celu zapewnienia sprawnej realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, po przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek, na wniosek Prezydenta Miasta, Rada Gminy Miasta Włocławek podejmuje uchwałę o ustanowieniu na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji obowiązującej przez okres 10 lat od dnia jej uchwalenia (art.25 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji).

Strefa jest spójnym pakietem narzędzi prawnych, ułatwiających gminie praktyczne wdrażanie rewitalizacji na wyznaczonym obszarze. W celu ustalenia optymalnego wykorzystania narzędzi SSR, przed podjęciem uchwały rady miasta w sprawie ustanowienia Strefy na obszarze rewitalizacji w mieście, przeprowadzona zostanie analiza wpływu zastosowania poszczególnych instrumentów na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym m.in.:

1. rozwój społecznego budownictwa czynszowego – cel publiczny (art. 27 Ustawy o rewitalizacji),
2. przeprowadzki lokatorów na czas niezbędnych remontów (art. 28 Uor) bądź eksmisje w przypadku braku ich zgody (art.29 Uor),
3. prawo pierwokupu (art. 109 ust. 1 pkt 4b Ustawy o gospodarce nieruchomościami za art. 39 ust. 3) Ustawy o rewitalizacji),
4. brak obowiązku wpłat odszkodowań do depozytu sądowego w przypadku wywłaszczenia nieruchomości o nieustalonym stanie prawnym na cel publiczny (art. 31 Uor),
5. ustalenie stron i ich adresów w postępowaniach na podstawie ksiąg wieczystych albo katastru nieruchomości(art. 32 Uor),
6. zaspokojenie roszczeń - dopuszczenie świadczenia pieniężnego w przypadku roszczeń o zwrot nieruchomości (art. 33 Uor),
7. dotacje do remontów lub przebudowy lub prac konserwatorskich i prac restauratorskich (art. 35 Uor),
8. preferencje w zamówieniach publicznych (art. 36 Uor),

Pewnym jest, że z całego wachlarza instrumentów, które wskazuje ustawa, nie zostanie zastosowany zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy (art. 30), z uwagi na 100% pokrycie obszaru rewitalizacji miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

16. Załączniki

Załącznik 1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Załącznik 2. Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Załącznik 3. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji